

สื่อออนไลน์กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย

นางสาวพิมลพรรณ ไชยนันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ONLINE MEDIA AND POLITICAL COMMUNICATION OF THAI YOUTH

Miss Pimonpan Chainan

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Communication Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

พิมพ์พรรณ ไชยพันธ์ : สื่อออนไลน์กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย. (ONLINE MEDIA AND POLITICAL COMMUNICATION OF THAI YOUTH) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.พิงรอง รามสูต, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : รศ.ดร.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์, 327 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อออนไลน์ของเยาวชนไทยในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ โดยศึกษาเยาวชนทั่วไป และกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมทางการเมืองและสังคม

ระเบียบวิธีวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับเชิงคุณภาพ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ คือ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนอายุ 18 – 30 ปี ที่อาศัยอยู่ใน 4 พื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศ คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ รวมจำนวน 736 คน ส่วนวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ คือ กรณีศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบ กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย และเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม ความสนใจในเมือง การรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเอง ความเชื่อถือในเมือง และทัศนคติที่มีต่อศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ยังพบว่า ปัจจัยการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านครอบครัวและสถาบันการศึกษา และทุนทางสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ โดยมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์เป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองเลือกใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมอย่างเฟสบุ๊คเป็นช่องทางหลักของการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต โดยมีการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้ 1) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและสังคม 2) การสื่อสารและประสานงานภายในกลุ่ม 3) การสื่อสารกับสาธารณะ 4) การสร้างเครือข่าย 5) การระดมสรรพกำลังในการเคลื่อนไหว 6) การสร้างพื้นที่สาธารณะเฉพาะ และ 7) การสร้างและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมือง โดยพบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตของกลุ่มเยาวชน ดังนี้ 1) ข้อจำกัดด้านบุคลากร 2) ข้อจำกัดด้านงบประมาณ 3) ข้อจำกัดด้านเวลา 4) ความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต 5) การตระหนักถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ของสื่ออินเทอร์เน็ต 6) ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อประเภทอื่นนอกเหนือจากสื่ออินเทอร์เน็ต 7) ลักษณะกิจกรรมของกลุ่ม และ 8) ลักษณะของมวลชนเป้าหมาย หรือกลุ่มคนที่เยาวชนร่วมทำกิจกรรมด้วย

สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา.....2555.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

5185104128 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORDS : ONLINE MEDIA, INTERNET, POLITICAL COMMUNICATION, YOUTH

PIMONPAN CHAINAN : ONLINE MEDIA AND POLITICAL COMMUNICATION OF THAI YOUTH. ADVISOR : ASST. PROF. PIRONGRONG RAMASOOTA, Ph.D., CO-ADVISOR : ASSOC. PROF. SORAJ HONGLADAROM, Ph.D., 327 pp.

This study aims at examining how young people in Thailand use new media to participate in politics, and relevant factors that influence online political participation of young people. Two major groups of youth are targeted for the study – the general youth citizens, and youth groups who are politically active and have assembled based on common political interests.

The study uses both quantitative and qualitative methodologies in data collection. For the quantitative part, data was collected using self-administered questionnaire survey with 736 young people, aged between 18 – 30 years old in four regions across Thailand -- Central, North, Northeast, and South. As for the qualitative part, a case study approach was used pursue the above inquiry. The case studies are drawn from interviews and unobtrusive observations of activities of members belonging to four politically active youth groups: 1) Student Federation of Thailand, 2) Youth Cares for Thailand, and 3) Student Alliance against Autonomous University, and 4) Youth Conserve Environment Prachuap Khiri Khan.

Based on the quantitative research, six factors are found to directly influence online political participation: offline political participation, political participation via traditional media, interest in politics, political self-efficacy, political trust, and attitude towards the Internet's potentials in facilitating political communication and participation. Moreover, the findings indicate that political socialization from family and educational institutions as well as social capital influence online political participation, but through mediation of offline political participation.

The findings from qualitative research show that these youth groups employ online social media in political communication in seven ways: 1) access to information, 2) communicating and coordinating among group members, 3) public communication and information dissemination, 4) networking, 5) mobilization of resources, 6) building alternative public sphere and, 7) constructing political identity. How these young activists use online social media in political participation depends on different factors including shortage of human and financial resources, internet access capability, timing, the group's recognition of the Internet's political capacity, availability of other communication channels, as well as the types of activity and the target group of participants whom the young activists aim to communicate with and mobilize.

Field of Study : Communication Arts Student's Signature

Academic Year : 2012 Advisor's Signature

Co-advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความดูแลเป็นอย่างดีของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิรงรอง รามสูต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในการทุ่มเทเวลาให้คำปรึกษา ให้ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจมาโดยตลอด เป็นต้นแบบของคำว่าครูที่ผู้วิจัยซาบซึ้งอยู่ในใจเสมอ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่สละเวลาให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือต่างๆ และให้โอกาสผู้วิจัยไปศึกษาและวิจัยในต่างประเทศซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีค่ายิ่ง และขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่ให้ทุนการศึกษาปริญญาเอก

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.กนกศักดิ์ แก้วเทพ ดร.ชาญชัย ชัยสุขโกศล รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร และดร.พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำต่างๆ ที่ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบคุณกลุ่มเพื่อนห้องน้องพีคณะนิเทศศาสตร์และครอบครัว มิตรสหาย ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ทั้งร่างกายแรงใจกับผู้วิจัยมาโดยตลอด น้องคณะรัฐศาสตร์ที่คอยช่วยเหลือในด้านข้อมูลและความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์ ขอขอบคุณพีศศิธรที่คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาเป็นที่พึ่งพิงได้เสมอ ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ รวมถึงผู้มีอุปการะคุณทั้งหลายที่มีส่วนช่วยให้ข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณอย่างสูงสุดต่อสมาชิกในครอบครัวไชยนันท์ ที่สนับสนุนลูกสาว และน้องสาวคนนี้อย่างเต็มที่จนทำให้ผู้วิจัยเดินมาถึงจุดหมายแห่งความสำเร็จในวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
คำถามวิจัย.....	7
ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
นิยามศัพท์.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การตัดขาดและเพิกเฉยต่อการเมือง(disaffected) และการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทาง การเมือง (cultural displacement).....	11
ความเป็นพลเมือง (civic) และการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง (civic engagement).....	21
สำนึกพลเมือง (civic consciousness).....	28
การสื่อสารทางการเมือง (political communication).....	29
แนวคิดพื้นที่สาธารณะ (public sphere).....	32
อินเทอร์เน็ตกับการสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง.....	37
แนวคิดอัตลักษณ์กลุ่ม (collective identity).....	47
การสำรวจและประเมินผลองค์ความรู้ในอเมริกาเหนือและยุโรปเกี่ยวกับบทบาทและศักยภาพของ อินเทอร์เน็ตในการมีส่วนร่วมทางการเมือง(political participation) และการมีส่วนร่วมใน ฐานะพลเมือง (civic engagement) ของเยาวชน.....	49
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	65
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	66

	หน้า
การสำรวจ.....	66
กรณีศึกษา.....	75
บทที่ 4 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	104
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	137
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน.....	140
แบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของ บุคคล.....	144
บทที่ 5 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	145
สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย.....	145
แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบ.....	179
กลุ่มนักศึกษาใสใจไทย.....	220
เยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	241
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	265
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	265
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	286
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	287
รายการอ้างอิง.....	289
ภาคผนวก.....	299
ภาคผนวก ก ลำดับเหตุการณ์ทางการเมือง พ.ศ.2547-2554 และบริบทของการใช้สื่อ.....	300
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	307
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	327

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวน และร้อยละของแบบสอบถามที่เก็บในแต่ละพื้นที่.....	105
ตารางที่ 2 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามเพศ.....	106
ตารางที่ 3 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามอายุ.....	106
ตารางที่ 4 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา.....	107
ตารางที่ 5 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ หรือเคยศึกษา.....	107
ตารางที่ 6 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	108
ตารางที่ 7 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต.....	108
ตารางที่ 8 แสดงจำนวน และร้อยละของกิจกรรมที่มักจะทำเมื่อใช้อินเทอร์เน็ต.....	109
ตารางที่ 9 แสดงจำนวน และร้อยละของการประเมินทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตของตนเอง.....	110
ตารางที่ 10 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามอันดับของสื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด.....	110
ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของช่องทางในอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง.....	111
ตารางที่ 12 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม.....	112
ตารางที่ 13 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์.....	113
ตารางที่ 14 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์.....	115
ตารางที่ 15 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านทางสถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา.....	117
ตารางที่ 16 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับความรู้ทางการเมือง ประเด็นสาธารณะ และความเป็นพลเมือง.....	119
ตารางที่ 17 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับความสนใจทางการเมือง.....	119
ตารางที่ 18 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	120
ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับขององค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	121
ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์ประกอบ “อิทธิพลจากปัจจัยทางสังคม”.....	122

ตารางที่ 21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลกระทบต่อความสนใจและการมีส่วนร่วม ทางการเมืองขององค์ประกอบ “ความสนใจส่วนบุคคล”.....	123
ตารางที่ 22	ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนของ องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	124
ตารางที่ 23	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับขององค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ขาดความสนใจและการไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง.....	124
ตารางที่ 24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลต่อการขาดความสนใจและการไม่ มีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์ประกอบ “การขาดความรู้ความสนใจ”.....	125
ตารางที่ 25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลต่อการขาดความสนใจและการไม่ มีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์ประกอบ “ความเฉื่อยชาทางการเมือง”.....	127
ตารางที่ 26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลต่อการขาดความสนใจและการไม่ มีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์ประกอบ “การขาดปัจจัยสนับสนุน”.....	128
ตารางที่ 27	แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ความสามารถทางการเมืองของ ตนเอง.....	128
ตารางที่ 28	แสดง จำนวน และร้อยละ จำแนกตามระดับความเชื่อถือต่อเนื้อหาทางการเมืองและ ประเด็นสาธารณะที่น่าสนใจในสื่ออินเทอร์เน็ต.....	129
ตารางที่ 29	แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเชื่อถือในสื่ออินเทอร์เน็ต.....	130
ตารางที่ 30	แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทัศนคติต่อศักยภาพของสื่อ อินเทอร์เน็ตต่อการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	131
ตารางที่ 31	แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อถือในการเมือง.....	133
ตารางที่ 32	แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทุนทางสังคม.....	134
ตารางที่ 33	แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสำนึกพลเมือง.....	136
ตารางที่ 34	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์และ ออนไลน์ จำแนกตามเพศ.....	137
ตารางที่ 35	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์และ ออนไลน์ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	138
ตารางที่ 36	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์และ ออนไลน์ จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา/จบการศึกษา.....	138

ตารางที่ 37	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์และออนไลน์ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	139
ตารางที่ 38	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์และออนไลน์จำแนกตามสถานที่อาศัย.....	140
ตารางที่ 39	แสดงค่าสถิติดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	142
ตารางที่ 40	สรุปการสำรวจเนื้อหาในเพจกลุ่มของ สนนท. ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ถึง วันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2556.....	155
ตารางที่ 41	สรุปการสำรวจเนื้อหาในเพจของ แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2556.....	189
ตารางที่ 42	แสดงจำนวนของเนื้อหาที่มีการนำเสนอในเฟสบุคเพจของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย จำแนกตามหมวดหมู่.....	225
ตารางที่ 43	จุดเน้นและข้อจำกัดของการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มเยาวชน.....	262
ตารางที่ 44	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน.....	268
ตารางที่ 45	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการสื่อสารและมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ระหว่างเยาวชนที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน.....	271
ตารางที่ 46	สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ระหว่างเยาวชน.....	272

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 หน้าเพจกลุ่มของ สนนท. www.facebook.com/groups/studentfedth/	152
ภาพที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญในเพจกลุ่ม สนนท.....	153
ภาพที่ 3 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดภาคใต้ในเพจกลุ่ม สนนท.....	153
ภาพที่ 4 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์ในเพจกลุ่ม สนนท.....	154
ภาพที่ 5 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความไม่เป็นธรรมในระบบการศึกษาในเพจกลุ่ม สนนท.....	155
ภาพที่ 6 โฟสต์ของสมาชิก สนนท. ที่กล่าวถึงปัญหาของเนื้อหาและการถกเถียงอภิปรายในเพจ.....	157
ภาพที่ 7 เอกสารข้อมูลบางส่วนของ สนนท. ที่มีกราฟฟิโกลดไว้ในเฟสบุคเพจ.....	161
ภาพที่ 8 การประชาสัมพันธ์การจัดงานเสวนาวิชาการของ สนนท.....	162
ภาพที่ 9 ตัวอย่างการแชร์ข่าวจากแหล่งข้อมูลอื่นมานำเสนอในเฟสบุคเพจ สนนท. โดยสมาชิก.....	163
ภาพที่ 10 ตัวอย่างการเรียกร้องให้ สนนท. ออกมาเคลื่อนไหวเพื่อแสดงจุดยืนของกลุ่มต่อประเด็นการนำเสนอข่าวของไทยพีบีเอส.....	164
ภาพที่ 11 ตัวอย่างการเรียกร้องให้ สนนท. ออกมาเคลื่อนไหวเพื่อแสดงจุดยืนของกลุ่มต่อประเด็นการนำเสนอข่าวของไทยพีบีเอส.....	164
ภาพที่ 12 ตัวอย่างการเรียกร้องให้ สนนท. ออกมาเคลื่อนไหวเพื่อแสดงจุดยืนของกลุ่มต่อประเด็นการนำเสนอข่าวของไทยพีบีเอส.....	165
ภาพที่ 13 หน้ากิจกรรม (event) ของเฟสบุคกลุ่ม สนนท.....	166
ภาพที่ 14 สัญลักษณ์ของ สนนท.....	168
ภาพที่ 15 การเผยแพร่แถลงการณ์ของ สหพันธ์นิสิตนักศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรรมการบริหาร สนนท. เรื่อง “รัฐกล่าวหานักศึกษานิยมความรุนแรง” ในเฟสบุคเพจของ สนนท.....	173
ภาพที่ 16 การโพสต์แสดงความคิดเห็นของสมาชิกเพจ สนนท. ต่อกรณีการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ในเฟสบุคเพจของ สนนท.....	174
ภาพที่ 17 การเผยแพร่ข่าวการเคลื่อนไหวของ สนนท. ในเฟสบุคเพจ สนนท.....	175
ภาพที่ 18 การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ สนนท. ในเว็บไซต์ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้.....	176
ภาพที่ 19 การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ สนนท. ในเว็บไซต์ประชาไท.....	177

ภาพที่ 20	การแชร์ลิงค์วิดีโอถ่ายทอดเหตุการณ์การยื่นจดหมายต่อรัฐบาลไทยและมาเลเซียกรณี BRN ของตัวแทนนักศึกษาจากส่วนกลางและและในพื้นที่ (ปาตานี) สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ และเครือข่ายภาคประชาชน ในเพจ สนนท.....	178
หน้าที่ 21	หน้าเพจของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ.....	187
ภาพที่ 22	ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นภาพที่แสดงถึงปัญหาของระบบการศึกษาในเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ.....	190
ภาพที่ 23	ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นภาพที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบในเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ.....	190
ภาพที่ 24	โพสต์ของสมาชิกแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ ที่กล่าวถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในปีพ.ศ.2555.....	191
ภาพที่ 25	ตัวอย่างการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับวาระพิจารณาเรื่องร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยออกนอกระบบของสภาผู้แทนราษฎรจากเว็บไซต์รัฐสภาและนำมาเผยแพร่ต่อในเฟสบุคเพจของม.นอกระบบ.....	193
ภาพที่ 26	ตัวอย่างการนำเอาข้อความจากข่าว/บทความในหนังสือพิมพ์มติชนรายสัปดาห์มาทำเป็นภาพ.....	194
ภาพที่ 27	ตัวอย่างการนำเอาข้อความจากข่าว/บทความในหนังสือพิมพ์มาทำเป็นภาพ.....	195
ภาพที่ 28	ข้อความการเชิญชวนนิสิตนักศึกษาและผู้สนใจออกแบบสติ๊กเกอร์เข้าร่วมประกวดเพื่อใช้ในงานรณรงค์ของแนวร่วมฯ.....	196
ภาพที่ 29	หน้ารวบรวมเหตุการณ์ (event) ในเฟสบุคเพจของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ.....	197
ภาพที่ 30	เนื้อหาการประชาสัมพันธ์ให้นิสิตนักศึกษาและผู้สนใจเข้าร่วมเวทีเสวนาในประเด็นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในเฟสบุคเพจของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ.....	198
ภาพที่ 31	ภาพเหตุการณ์การยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีให้ทบทวนและยุติการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบในวันเด็ก 12 มกราคม พ.ศ.2556.....	199
ภาพที่ 32	ภาพเหตุการณ์การเข้าพบและพูดคุยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับประเด็นการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556.....	200

ภาพที่ 33	การแชร์ข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบจากแหล่งข้อมูลอื่นมานำเสนอในเฟสบุคเพจ.....	201
ภาพที่ 34	ตัวอย่างการแชร์ข้อมูลจากเพจ ‘ธรรมศาสตร์ออกนอกระบบ ถามนักศึกษาหรือยัง?’ มาเผยแพร่ในเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ.....	202
ภาพที่ 35	ตัวอย่างการนำข้อมูลจากเพจ ‘ม.ทักษิณนี่ดี ไม่ใช่ลูกเศรษฐีเรียนไม่ได้’ มาเผยแพร่ในเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ.....	202
ภาพที่ 36	ตัวอย่างการแชร์ข้อมูลจากเพจ ‘นศ.สวนนันทน์ไม่เอานอกระบบ’ มาเผยแพร่ในเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ.....	203
ภาพที่ 37	การเชิญชวนให้นิสิตนักศึกษาและประชาชนไปรวมตัวกันหน้ารัฐสภาเพื่อคัดค้านสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ.2556.....	204
ภาพที่ 38	การเชิญชวนให้นักศึกษาเข้าร่วมงานและซักถามเรื่องการนำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ออกนอกระบบ.....	205
ภาพที่ 39	การเชิญชวนให้นิสิตนักศึกษารวมตัวกันในวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ.2556 เพื่อเข้าพบและยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีเรียกร้องการศึกษาที่เป็นธรรม และทบทวนการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ.....	206
ภาพที่ 40	การเชิญชวนนิสิตนักศึกษาและประชาชนมารวมตัวกันเพื่อคัดค้านการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556.....	207
ภาพที่ 41	เนื้อหาที่ได้รับความนิยมจากจำนวนการกดชอปปใจและกดแชร์.....	208
ภาพที่ 42	เนื้อหาที่ได้รับความนิยมจากจำนวนการกดชอปปใจ กดแชร์ และคอมเมนท์.....	208
ภาพที่ 43	ตัวอย่างสถานะที่มีการแสดงความคิดเห็น # 1.....	209
ภาพที่ 44	ตัวอย่างสถานะที่มีการแสดงความคิดเห็น # 2.....	210
ภาพที่ 45	ตัวอย่างสถานะที่มีการแสดงความคิดเห็น # 3.....	211
ภาพที่ 46	ภาพที่ใช้แทนตัวแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบในเฟสบุคเพจ.....	213
ภาพที่ 47	ภาพที่ใช้แทนตัวแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบในการจัดทำเนื้อหาในเฟสบุคเพจ.....	213
ภาพที่ 48	ภาพปก (cover) ของเฟสบุคเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ.....	214

หน้า

ภาพที่ 49 ตัวอย่างการใช้หน้ากาก V for Vendetta เป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ...	215
ภาพที่ 50 ตัวอย่างการใช้หน้ากาก V for Vendetta เป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ...	216
ภาพที่ 51 ตัวอย่างการใช้หน้ากาก V for Vendetta เป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ...	216
ภาพที่ 52 หน้าเฟสบุคเพจของ https://www.facebook.com/YouthsCareForThailand	224
ภาพที่ 53 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มข่าวสาร/ความเคลื่อนไหว/เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมโลก.....	226
ภาพที่ 54 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มข่าวสาร/ความเคลื่อนไหว/เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมไทย.....	226
ภาพที่ 55 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มกิจกรรมของกลุ่ม/สมาชิกของกลุ่ม.....	227
ภาพที่ 56 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับเครือข่าย.....	227
ภาพที่ 57 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มอื่นๆ เป็นการเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับ 8 ปุชนียบุคคลของไทย.....	228
ภาพที่ 58 เนื้อหาที่นำเสนอการเป็นพลเมืองดีที่มีจำนวนการกดชอปปี้และคอมเมนต์มากที่สุดใ เพจกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย.....	230
ภาพที่ 59 การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่กำลังดำเนินการ.....	232
ภาพที่ 60 การนำเสนอภาพกิจกรรมของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยที่ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว.....	232
ภาพที่ 61 พันธกิจของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยที่ถูกนำเสนอในหน้าเฟสบุคเพจ.....	233
ภาพที่ 62 สัญลักษณ์ของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย.....	234
ภาพที่ 63 การนำเสนออุดมการณ์ของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ.....	236
ภาพที่ 64 การนำเสนออุดมการณ์ของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ.....	237
ภาพที่ 65 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ.....	237
ภาพที่ 66 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ.....	238
ภาพที่ 67 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ.....	238
ภาพที่ 68 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ.....	239
ภาพที่ 69 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ.....	239
ภาพที่ 70 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ.....	240
ภาพที่ 71 หน้าเฟสบุคของเครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	244
ภาพที่ 72 ตัวอย่างเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่มีการ tag มาที่เฟสบุคของ เครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ.....	245
ภาพที่ 73 ตัวอย่างเนื้อหาที่เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่ายเยาวชนรัก สิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ และกลุ่มเยาวชน.....	246

ภาพที่ 74 ตัวอย่างเนื้อหาในประเด็นทางสังคม.....	247
ภาพที่ 75 ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นการแสดงความคิดเห็นของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ.....	247
ภาพที่ 76 ตัวอย่างเนื้อหาที่นำเสนอในบัญชีเฟสบุคของบุคคลอื่นและ tag เครือข่ายเยาวชนรักษ์ สิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ.....	248
ภาพที่ 77 ตัวอย่างเนื้อหาที่นำเสนอในเฟสบุคของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ.....	249
ภาพที่ 78 อัลบั้มรูปภาพกิจกรรมที่ได้รวบรวมไว้ในเฟสบุคเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ.....	250
ภาพที่ 79 ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ ในเฟสบุค.....	251
ภาพที่ 80 ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นการเผยแพร่รูปภาพกิจกรรมของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ ในเฟสบุค.....	252
ภาพที่ 81 ตัวอย่างการแจ้งข่าวความคืบหน้าคดีความของสมาชิกเครือข่ายที่เคลื่อนไหวกรณี โรงไฟฟ้าหินกรูดในเฟสบุคของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	253
ภาพที่ 82 การประชาสัมพันธ์งานเสวนาในเฟสบุคบัญชีสาธารณะของเครือข่ายเยาวชนรักษ์ สิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ.....	254
ภาพที่ 83 ภาพที่ใช้เป็นตัวแทนของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ ในเฟสบุค.....	256
ภาพที่ 84 ภาพปก (cover) ของเฟสบุคเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ.....	257
ภาพที่ 85 การโพสต์เนื้อหาที่กระตุ้นให้คนสำนึกรักในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเฟส บุคเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ.....	257
ภาพที่ 86 ตัวอย่างข้อความเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ โพสต์แสดงความไม่ เชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายไทยในเฟสบุค #1.....	258
ภาพที่ 87 ตัวอย่างข้อความเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ โพสต์แสดงความไม่ เชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายไทยในเฟสบุค #2.....	258
ภาพที่ 88 ตัวอย่างข้อความเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ โพสต์แสดงความไม่ เชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายไทยในเฟสบุค #3.....	259

ภาพที่ 89 ตัวอย่างข้อความเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ โพสต์แสดงความไม่ เชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายไทยในเฟสบุค #4.....	260
ภาพที่ 90 การโพสต์เนื้อหาแสดงความยินดีและยกย่องบุคคลที่เคลื่อนไหวต่อสู้กรณีโรงไฟฟ้าในเฟส บุคของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ.....	261
ภาพที่ 91 ความสามารถในการเข้าถึงสื่อและการกำหนดวาระข่าวสารของผู้เล่นกลุ่มต่างๆ ในสังคม ในยุคของสื่อเดิม และยุคที่มีสื่อใหม่.....	275

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สื่อใหม่ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตถือว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกลุ่มพลเมืองของสังคมประชาธิปไตย (Cottle, 2011; Howard & Hussain, 2011; Bakardjieva, 2009) เนื่องจากอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นสื่อเปิด ที่ผู้ใช้สามารถโต้ตอบระหว่างกันได้ ดังนั้นอินเทอร์เน็ตไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดการสื่อสารทางการเมืองแบบสองทางเท่านั้น แต่อินเทอร์เน็ตยังส่งเสริมให้ผู้ใช้สามารถรับ รวบรวม และเผยแพร่ข้อมูลที่สอดคล้องกับความสนใจทางการเมืองของตนเองได้ด้วย แพลตฟอร์มใหม่ในรูปแบบ Web 2.0¹ อย่าง บล็อก และเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่อาศัยเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างและนำเข้าสู่ระบบ (user-generated content) กำลังสร้างมิติใหม่ในการสื่อสารทางการเมืองให้เกิดขึ้น ด้วยการทำให้การสื่อสารมีลักษณะเฉพาะเป็นปัจเจกมากขึ้นพร้อมกับการสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันได้มากขึ้นอีกด้วย แนวคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและประชาธิปไตยมองว่าอินเทอร์เน็ตมีบทบาทหลักในการทำให้เกิดพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างอิสระและเท่าเทียม ซึ่งส่งผลต่อการวางนโยบายสาธารณะของภาครัฐ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือพื้นที่สาธารณะ ตามแนวคิดของฮาเบอร์มาส² นั่นเอง นอกจากนี้ อินเทอร์เน็ตยังมีบทบาทในการให้อำนาจกับกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางสังคม ได้แสดงความคิดเห็นและขยายเครือข่ายติดต่อระหว่างกัน เพื่อเป็นการสร้างอำนาจในการต่อรองในประเด็นทางการเมืองในที่สุด (Lin et al., 2010)

¹ Web 2.0 เป็นลักษณะของเทคโนโลยีเว็บที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ซึ่งเว็บไซต์จะมีคุณสมบัติที่เอื้อต่อการแบ่งปันข้อมูลและการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ใช้ที่เพิ่มมากขึ้น ผู้ใช้มีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์และร่วมกันผลิตเนื้อหา รวมถึงความสามารถในการจัดการเนื้อหาบนเว็บไซต์เองได้ (user-generated content) ทำให้มีข้อมูลที่ผลิตและส่งต่อจากผู้ใช้หลายคนไหลเวียนในอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยลักษณะของเว็บเปลี่ยนจากทางเน้นหนักทางด้านเทคนิค ไปในด้านข้อมูลข่าวสารแทนที่ ตัวอย่างของ web2.0 เช่น wikiedia Youtube และ Facebook เป็นต้น

² Jurgen Habermas (1929 -) เป็นนักสังคมวิทยา และนักปรัชญาชาวเยอรมัน และเป็นสมาชิกรุ่นที่สามของสำนักคิดแฟรงก์เฟิร์ต (Frankfurt School) งานเขียนหลักของ Habermas นำเสนอความคิดเกี่ยวกับกระบวนการของการสร้างความคิดและมติดสาธารณะที่เป็นแนวทางที่ทำให้เกิดการอภิปรายถกเถียงอย่างเป็นเหตุเป็นผลในสังคมสมัยใหม่ และสังคมที่มีการพัฒนาแล้ว โดยคุณลักษณะพื้นฐานของพื้นที่สาธารณะอันเป็นบรรทัดฐานแห่งการสื่อสารแบบประชาธิปไตย ได้แก่ การเปิดกว้างในการเข้าถึงเสรีภาพในการแสดงออก การใช้เหตุผล การถกเถียงอภิปราย การหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ไขร่วมกัน และการขยายผลต่อในระดับนโยบาย

Jürgen Habermas (translated by Thomas Burger) (1989) *The structural transformation of the public sphere: an inquiry into a category of bourgeois society*. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts.

กลุ่มทางสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสื่อใหม่ในการพัฒนาประชาธิปไตยก็คือ กลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มหลักที่มีการใช้สื่อใหม่ (Olsson and Dahlgren, 2010) ความคุ้นเคยกับสื่อใหม่ของเยาวชนอาจจะสะท้อนให้เห็นได้จากคำนิยามอย่าง “Net Generation” และ “Digital Native”³ คำเหล่านี้ใช้กล่าวถึงคนที่เกิดในช่วงหลังปี ค.ศ. 1980 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารทางสังคมผ่านอินเทอร์เน็ต (Palfrey and Gasser, 2008; Olsson and Dahlgren, 2010) เนื่องจากคนรุ่นนี้เกิดมาในยุคดิจิทัล จึงมีการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้คนรุ่นนี้มีทักษะในการใช้และโต้ตอบกับเทคโนโลยีเหล่านี้เป็นอย่างดีและเป็นธรรมชาติและใช้อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของตน

สำหรับแนวคิดที่อภิปรายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับการเมืองมีอยู่สองกลุ่ม นั่นก็คือ กลุ่มแนวคิดพลเมืองที่มีความเฉยชาทางการเมือง (disaffected citizen) และกลุ่มแนวคิดการเคลื่อนย้ายทางวัฒนธรรม (cultural displacement) (Loader, 2007) โดยกลุ่มแนวคิดพลเมืองที่มีความเฉยชาทางการเมือง ซึ่งให้ความสำคัญกับสถาบันทางการเมืองที่เป็นทางการและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมดั้งเดิม จะมองว่าประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน มักจะมีความเฉยชาต่อการเมือง สังเกตได้จากการที่เยาวชนไม่ศรัทธาต่อรัฐบาลในระบบประชาธิปไตย กลไกการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองแบบดั้งเดิมที่มุ่งช่วยให้เยาวชนเรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าและกระบวนการของสถาบันการเมืองไม่สามารถจะกระตุ้นให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมืองได้อีกต่อไป ดังที่สะท้อนให้เห็นจากการความไม่เต็มใจหรือไม่ใส่ใจในการเลือกตั้งของเยาวชน รวมถึงการไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของคนรุ่นใหม่ ทำให้มีแต่นักการเมืองรุ่นสูงอายุนักวิชาการหลายคนตีความหมายของปรากฏการณ์นี้ว่าเป็นการเติบโตของความเฉยชาทางการเมืองและกิจกรรมทางสังคมซึ่งนำไปสู่ความอ่อนแอของภาคประชาชน

ขณะเดียวกัน กลุ่มแนวคิดการเคลื่อนย้ายทางวัฒนธรรมกลับอธิบายปรากฏการณ์เดียวกันคือการขาดความสนใจทางการเมืองของเยาวชนนี้ ว่าเป็นการเคลื่อนย้ายทางวัฒนธรรม กล่าวคือ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านกลไกที่เป็นทางการของเยาวชนที่ลดลง อย่าง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ไม่ได้เป็นผลมาจากการที่เยาวชนขาดความสนใจ หรือเฉยชาต่อสถาบันการเมือง แต่เป็นเพราะกิจกรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมร่วมสมัยของเยาวชน ซึ่งเป็นวัยที่มักจะให้ความสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ของตัวเอง และ

³ เน็ต เจเนอเรชั่น หรือ ดิจิทัล เนทีฟ คือ คนที่เกิดในช่วงประมาณปี 1980 (พ.ศ.2523) ถึง ปี 1994 (พ.ศ.2537) เนื่องจากคนในรุ่นอายุนี้จะเกิดและเติบโตมาในยุคที่อินเทอร์เน็ตมีการแพร่กระจายกว้างขวางแล้ว ตลอดจนมีความคุ้นเคยและไว้วางใจต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) การดำเนินชีวิตเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี กล่าวคือ มีการใช้และแนบแน่นด้วยคอมพิวเตอร์ วิดีโอเกม เครื่องเล่นเพลงดิจิทัล กล้องวิดีโอดิจิทัล โทรศัพท์มือถือ และของเล่นและอุปกรณ์ต่างๆ ของยุคดิจิทัล (Bennett, et al., 2008)

การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเป็นสำคัญ วิธีชีวิตของเยาวชนร่วมสมัยมีลักษณะตรงกันข้ามกับการสื่อสารทางการเมืองแบบดั้งเดิมที่เน้นรูปแบบการสื่อสารอย่างเป็นทางการ ซึ่งมีความแตกต่างจากวิถีชีวิตของเยาวชนที่เน้นการใช้สื่อเป็นหลัก นอกจากนี้การใช้ชีวิตของเยาวชนยังถูกกำหนดโดยบรรทัดฐานทางสังคมซึ่งมีรากฐานมาจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการบริโภคสื่อ ซึ่งมีลักษณะที่ลื่นไหลแปรเปลี่ยนเร็ว มีลักษณะความเป็นปัจเจกชน และเน้นความเป็นบริโภคนิยมอย่างแท้จริง

แม้แนวคิดสื่อใหม่กับประชาธิปไตยแบบกระแสหลักมักคาดหวังให้สื่อใหม่ทำให้ประชาธิปไตยแข็งแกร่งขึ้น กลับเกิดปรากฏการณ์ที่ลดทอนความคาดหวังนั้นลง นั่นคือ อัตราการลดลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของเยาวชนที่ปรากฏขึ้นอย่างเด่นชัดในประเทศแถบตะวันตก (Bennett, 2007) ซึ่งจากสถิติแสดงให้เห็นว่าเยาวชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะที่เป็นทางการมากขึ้น (Fenton, 2010) ซึ่งปรากฏการณ์นี้ยังพบว่าปรากฏในประเทศแถบเอเชียอย่าง ประเทศไทยซึ่งมีความแตกต่างทางบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ปัจจัยที่ถือว่าทำให้เยาวชนในประเทศแถบตะวันตกมีความเฉื่อยชาทางการเมืองนั้นสามารถนำมาใช้อ้างอิงในการวิเคราะห์กลุ่มเยาวชนไทยได้ โดยปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ ความรู้สึกว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัว การขาดความเชื่อมั่นในตัวนักการเมืองและรัฐบาล และความรู้สึกว่าตนไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองและนโยบายสาธารณะ

เช่นเดียวกับบริบทในประเทศไทยที่ตั้งแต่ภายหลังวิกฤติทางการเมือง เหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 บทบาทของเยาวชนในทางการเมืองเริ่มลดน้อยถอยลงไป แม้ในเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญอย่างพฤษภาทมิฬ พ.ศ.2535 นิสิตนักศึกษาก็ไม่ได้ออกมาแสดงบทบาทที่ชัดเจนเท่าใดนัก จนเกิดบรรยากาศที่สังคมเริ่มตั้งข้อสงสัยถึงพลังนิสิตนักศึกษาในการเคลื่อนไหวและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและสังคมไม่ปรากฏดังเช่นในอดีต และเกิดคำถามว่า “นักศึกษาหายไปไหน?”⁴ อาจด้วยเหตุผลของเงื่อนไขทางเศรษฐกิจที่นักศึกษาต้องมุ่งเล่าเรียนให้สำเร็จและออกมาทำงาน หรือวัฒนธรรมบริโภคนิยมที่มีสิ่งดึงดูดความสนใจของเยาวชนได้มากกว่าเรื่องราวทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ความสนใจในการเมืองในประเทศไทยได้ฟื้นกลับขึ้นมาอีกครั้ง เนื่องจากวิกฤติทางการเมืองอันยืดเยื้อยาวนาน ซึ่งเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงกลางปี พ.ศ.2549 และสืบเนื่องมาจนถึงในปัจจุบัน และเมื่อการสื่อสารทางการเมืองกลายเป็นเรื่องที่ถูกโยนเข้ามาเกี่ยวข้องกับสื่อออนไลน์ที่กลายมาเป็นเทคโนโลยีพื้นฐานแบบใหม่ที่ใช้ในการเชิญชวนให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนคนรุ่นใหม่เข้ามีส่วนร่วมและผูกพันทางการเมือง

⁴ '14 ต.ค. 16 ถึง 14 ต.ค. 52 พลังนักศึกษาหายไปไหน' ไทยรัฐออนไลน์ วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2552 เข้าถึงได้ที่

การทำรัฐประหารในปี พ.ศ.2549 นับเป็นจุดเปลี่ยนทางการเมืองของประเทศไทย โดยเหตุการณ์รัฐประหารทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรงระหว่างกลุ่มที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกันสองกลุ่ม คือ กลุ่มสนับสนุน และกลุ่มต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ซึ่งกลุ่มสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ มีชื่อว่า แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือ กลุ่มเสื้อแดง ส่วนกลุ่มที่ต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ มีชื่อว่า กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ กลุ่มเสื้อเหลือง แม้สองกลุ่มนี้จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มก็มีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองของมวลชนเหมือนกัน

ความแตกแยกในสังคมจากแนวความคิดทางการเมืองที่ขัดแย้งกันก่อให้เกิดความขัดแย้งทางชนชั้นในสังคมในที่สุด โดยที่ฝ่ายหนึ่งเป็นกลุ่มชนชั้นกลางที่อยู่ในสังคมเมือง ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเป็นกลุ่มรากหญ้าที่อยู่ในชนบท จะเห็นได้ว่าการชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องให้ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประกาศยุบสภา และจัดการเลือกตั้งใหม่ ของกลุ่มเสื้อแดงนั้นสำเร็จได้จากการที่มีผู้ชุมนุมจากต่างจังหวัดเดินทางมาร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมาก

ในช่วงการชุมนุมประท้วงของกลุ่มเสื้อแดง เดือนมีนาคมถึงเมษายน พ.ศ.2553 ได้เกิดการใช้ความรุนแรงในการใช้มาตรการทางทหารเข้าควบคุมสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มเสื้อแดง การปะทะกันระหว่างฝ่ายรัฐบาลและผู้ชุมนุมทำให้มีผู้บาดเจ็บไม่น้อยกว่า 1,500 ราย และมีประชาชนเสียชีวิตกว่า 94 ศพ โดยกองกำลังทหารเข้าสลายการชุมนุมได้สำเร็จในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2554 หลังจากนั้น นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประกาศยุบสภาในวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2554 ได้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ขึ้นในวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2554 พรรคเพื่อไทยซึ่งก่อตั้งจากพรรคไทยรักไทยที่ถูกตัดสินยุบพรรคไปแล้ว ชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้ โดยมี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร น้องสาวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาจนถึงปัจจุบัน (ธันวาคม 2555)

แต่อย่างไรก็ดี ด้วยเหตุปัจจัยของการเกิดวิกฤตทางการเมืองที่แตกต่างกันทำให้กลุ่มหลักที่ออกมาเคลื่อนไหวในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประชาชน ชนชั้นกลาง และนักวิชาการ อย่างไรก็ตามบทบาทของเยาวชนนิสิตนักศึกษาไม่ได้เจียบหายไปจากบริบททางการเมืองเสียทีเดียว ในกลุ่มการเมืองของเสื้อสองสีต่างก็มีการรวมกลุ่มเยาวชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในเชิงสนับสนุนของแต่ละฝ่ายเกิดขึ้น เช่น กลุ่ม Young PAD (Young People's Alliance for Democracy) ที่สนับสนุนแนวคิดของฝ่ายพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และกลุ่ม Young UDD (Young United Front of Democracy against Dictatorship) ที่สนับสนุนแนวคิดของกลุ่ม นปช. นอกจากนี้ยังมีการรวมตัวของนิสิตนักศึกษาที่เรียกร้องสันติภาพ เช่น กลุ่มริบบิ้นขาว ที่ออกมารณรงค์โดยใช้ริบบิ้นสีขาวเป็นสัญลักษณ์เรียกร้องให้ใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง

วิกฤตการณ์ทางการเมืองไทยในช่วง พ.ศ.2547 ถึง 2553 เต็มไปด้วยบรรยากาศความแตกแยกระหว่างกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองต่างกัน ซึ่งก็นำไปสู่ลักษณะการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อประเภทต่างๆ ด้วย โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตได้กลายมาเป็นพื้นที่ที่สื่อสารทางการเมืองที่สำคัญ เพราะยังคงอยู่นอกเหนือการควบคุมของรัฐ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลโดยตรง ประชาชนมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน แสดงออกซึ่งความคิดเห็นและอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านพื้นที่ออนไลน์ เช่น ฟอรัมทางการเมือง หรือที่เรียกกันในสังคมไทยว่า เว็บบอร์ด (เว็บไซต์ที่ให้พื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองแบบออนไลน์) หนังสือพิมพ์ออนไลน์ และเว็บไซต์ทางการเมือง เนื่องจากในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง ประชาชนมีความต้องการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนมากกว่าในสถานการณ์ปกติ แต่สื่อมวลชนกระแสหลักอย่างวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ กลับไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ สืบเนื่องจากโครงสร้างการถือครองคลื่นความถี่โดยรัฐและระบบสัมปทานให้เอกชนที่รัฐเป็นเจ้าของ ดังเช่นในช่วงที่ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มเสื้อแดงทวีความรุนแรงมากขึ้น รัฐบาลได้ประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (พ.ร.ก.ฉุกเฉิน) และใช้สื่อมวลชนที่อยู่ภายใต้อำนาจรัฐเป็นช่องทางในการประกาศแถลงการณ์ต่างๆ ทำให้ประชาชนติดตามข่าวสารและสถานการณ์ได้ลำบาก ประชาชนจึงพยายามหาช่องทางอื่นในการหาข้อมูลข่าวสาร และติดต่อสื่อสารกันเอง สื่อใหม่ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตจึงกลายมาเป็นช่องทางสื่อสารที่สำคัญ เนื่องจากประชาชนติดตามข่าวสารจากสังคมออนไลน์ อย่าง ทวิตเตอร์ เว็บบล็อก เฟสบุ๊ค และยูทูบ มากขึ้นแทนที่สื่อเดิม ภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ประชาชนต่างก็มีความคิดเห็นและการตอบสนองกับสถานการณ์แตกต่างกันไป เนื้อหาและบทสนทนาทางการเมืองปรากฏขึ้นบนพื้นที่ออนไลน์อย่างรวดเร็ว ประชาชนต้องการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและสื่อสารกับกลุ่มที่มีความสนใจและมีความคิดเห็นเหมือนกัน แฟนเพจและกลุ่มต่างๆ ในเฟสบุ๊คถูกสร้างขึ้นเพื่อตั้งกลุ่มและรวบรวมคนที่มีความคิดเห็นทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน เพจของกลุ่มอย่างน้อย 70 กลุ่ม ถูกตั้งขึ้นโดยกลุ่มอุดมการณ์ทางการเมืองที่หลากหลายในช่วงเวลาของการชุมนุมประท้วง (Thai Netizen Network, 2011) หน้าเพจของกลุ่มสนับสนุนเหล่านี้มักจะใช้ชื่อขึ้นต้นด้วยวลีเดียวกัน คือ “มั่นใจว่าคนไทยเกิน 1 ล้าน...” ตัวอย่างเช่น “มั่นใจว่าคนไทยเกิน 1 ล้านต่อต้านการยุบสภา” และ “มั่นใจว่าคนไทยเกิน 1 ล้านประท้วงแตกเพราะการเมือง” ยูทูบได้กลายเป็นพื้นที่สำหรับการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในลักษณะของการถ่ายภาพเหตุการณ์จริงจากมุมมองของผู้ใช้แต่ละคน เกิดนักข่าวภาคพลเมืองขึ้นมาเป็นจำนวนมาก เนื่องจากภาพเหตุการณ์เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหาชมได้ทางโทรทัศน์ช่องฟรีทีวี นอกจากนี้ยูทูบยังเป็นพื้นที่ของการแสดงออกทางความคิดเห็นทั้งในเชิงสนับสนุนและต่อต้านรัฐบาลและกลุ่มทางการเมือง รวมถึงการทำลายต่อระบบและสถาบันของโครงสร้างทางการเมืองการปกครองที่มีมาแต่เดิม

ข้อมูลทางสถิติพบว่า ในปี 2553 อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยอยู่ที่ร้อยละ 33 จำนวนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยประมาณ 21.14 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5 จากปีก่อนหน้านี้ จำนวน

ของผู้ใช้บรอดแบนด์⁵ 2.47 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.87 (ข้อมูลเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2553) (Thai Netizen Network, 2010 อ้างถึงใน Thai Netizen Network, 2011) เช่นเดียวกับอัตราการเข้าถึงบรอดแบนด์ที่เพิ่มสูงขึ้นในปี 2553 คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) รายงานว่าในเดือนตุลาคม พ.ศ.2553 มีผู้ลงทะเบียนบรอดแบนด์มากกว่า 2.6 ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 24 จากปีที่แล้ว ในช่วงวิกฤตทางการเมือง ปี 2553 โดยเฉพาะในช่วงที่รัฐบาลเข้ามาควบคุมการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงภายใต้ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ผู้คนเริ่มแสวงหาและพึ่งพาข้อมูลข่าวสารจากสื่อทางเลือกอื่น สื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามาเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญในช่วงเวลานี้ด้วยคุณสมบัติของการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ใช้ ในปี 2553 จำนวนผู้ใช้ทวิตเตอร์ที่เป็นภาษาไทย เพิ่มขึ้นมาอยู่ในระดับ 6 แสนราย⁶ จำนวนผู้ใช้เฟสบุ๊คมีมากกว่า 6 ล้านราย จากจำนวน 1.9 ล้านคน ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2552 ซึ่งผู้ใช้ประมาณ 500,000 รายลงทะเบียนใช้เฟสบุ๊คในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม พ.ศ.2553 (Russell, J. 2010 อ้างถึงใน Thai Netizen Network, 2011)

จากเหตุปัจจัยที่เกิดจากช่วงเวลาของเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีนัยสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผนวกกับศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ต และความสำคัญของเยาวชนในฐานะของผู้ที่ใช้สื่อออนไลน์อย่างแข็งขัน (active users) และในฐานะพลเมืองที่จะมีบทบาทสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาว่า เยาวชนได้มีการปรับใช้สื่อออนไลน์เพื่อวัตถุประสงค์ของการสื่อสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองหรือไม่ หากว่ามี ได้มีการปรับใช้มากน้อยเพียงใด และในรูปแบบใดบ้าง รวมถึงปัจจัยใดที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ของเยาวชน ซึ่งข้อสรุปจากการศึกษาจะสามารถทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสื่อออนไลน์ การเมือง และเยาวชน ได้ดีมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นผลการศึกษาก็จะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการสร้างแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของเยาวชนให้เข้มแข็งขึ้นต่อไป

⁵ บรอดแบนด์ หมายถึง อินเทอร์เน็ตแบบบรอดแบนด์ (Broadband Internet) ซึ่งคือ เทคโนโลยีการส่งข้อมูลความเร็วสูงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีประสิทธิภาพในการรับส่งข้อมูลขนาดใหญ่ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลภาพเสียงและมัลติมีเดียด้วยความเร็วสูง

⁶ กรุงเทพมหานคร วันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ.2553 สืบค้นจาก <http://goo.gl/y3BUO>

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้สื่อออนไลน์เพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่แวดล้อมและส่งผลต่อการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของเยาวชน

คำถามวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองผ่านสื่อออนไลน์ของเยาวชนในประเทศไทย
 - ก. ปัจจัยระดับมหภาค
 - 1) ระบอบการปกครอง
 - 2) บริบททางการเมือง
 - ข. ปัจจัยระดับปัจเจกบุคคล
 - 1) คุณลักษณะทางประชากร
 - 2) ทักษะการติดต่อสื่อออนไลน์
 - 3) ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางการเมือง
2. เยาวชนที่มีการรวมกลุ่มทางการเมืองหรือเคลื่อนไหวในฐานะพลเมืองมีการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์เพื่อสื่อสารทางการเมือง อย่างไร

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลของผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของงานวิจัยไว้ว่า

ปัจจัยระดับปัจเจกบุคคลซึ่งมี 3 ปัจจัยย่อย (ดังระบุข้างต้น) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลในบริบทออนไลน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี การสื่อสารทางการเมือง ภายใต้บริบทของสื่อออนไลน์
2. การแสวงหาแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของพลเมืองเยาวชนผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาธิปไตย
3. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชนไทยในยุคร่วมสมัยที่มีสื่อสังคมออนไลน์เป็นศูนย์กลาง

นิยามศัพท์

สื่อออนไลน์ หมายถึง เทคโนโลยีการสื่อสารที่อยู่บนพื้นฐานของการสื่อสารข้อมูลแบบดิจิทัลบนโครงข่ายของอินเทอร์เน็ตและสามารถเข้าถึงและเชื่อมต่อได้ผ่านอุปกรณ์เชื่อมต่อ (device) ต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์พกพา และคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ เป็นต้น

เยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 18 – 30 ปี

การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การสื่อสารซึ่งครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่การสร้าง การแพร่กระจาย และแลกเปลี่ยน และการรับสารที่มีวัตถุประสงค์ ในรูปแบบต่างๆ ทั้งการพูด การเขียน ภาพ การแสดงออกทางท่าทาง และสัญลักษณ์ต่างๆ ในบริบททางการเมือง

การใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากคุณสมบัติของสื่ออินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง มีความหมายครอบคลุมถึง การมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ซึ่งมักแสดงออกมาผ่านรูปแบบของกิจกรรมอาสาสมัครที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนและสังคม และการช่วยเหลือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของประชาธิปไตย ในขณะที่การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่เน้นไปที่การมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองจึงเป็นสองคำที่มีความหมายคาบเกี่ยวกัน ความเป็นพลเมืองเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะในฐานะพลเมืองก็เกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กับการเมืองและสังคมโดยรวม เพราะการทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมย่อมเกี่ยวข้องกับประเด็นความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ทรัพยากร และอำนาจอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้เขียนจะมีการรวมคำเป็น “การมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง” เพื่อให้ง่ายต่อการอ่านทำความเข้าใจ และเพื่อความกระชับในการเขียนและเรียบเรียง แบ่งเป็น 2 บริบท คือ

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในบริบทออฟไลน์

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์

คุณลักษณะทางประชากร หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของเยาวชนที่ทำการศึกษา ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา/สำเร็จการศึกษา และระดับรายได้

พฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง กิจกรรมส่วนใหญ่ที่เยาวชนมักจะทำเมื่อเชื่อมต่อและเข้าใช้อินเทอร์เน็ต ได้แก่ การสืบค้นและเข้าถึงข้อมูล ความบันเทิง การติดต่อสื่อสาร และการเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายที่ตนสนใจ

ทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง การประเมินความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชน ใน 3 ระดับ คือ ทักษะระดับสูง ปานกลาง และต่ำ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม หมายถึง การสื่อสารและการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของเยาวชนผ่านสื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ และวิทยุ

ทัศนคติและการให้คุณค่าต่อสื่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง การประเมินศักยภาพของคุณลักษณะสื่ออินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง

การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านครอบครัวและสถาบันการศึกษา หมายถึง บริบทของความเป็นประชาธิปไตยและการให้การศึกษาเกี่ยวกับการเมืองในสถาบันการศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างเคยศึกษาหรือกำลังศึกษาอยู่ อาทิ รายวิชาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองและความเป็นพลเมือง กิจกรรมภายในสถาบันที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคมและการเมือง รวมถึงระบบการบริหารในสถาบันการศึกษาที่มีความเป็นประชาธิปไตย และความสนใจในการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลในครอบครัวของเยาวชนซึ่งหมายรวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

ความรู้ทางการเมือง ประเด็นสาธารณะ และความเป็นพลเมือง หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและประเด็นสาธารณะ และสิทธิหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะวัดจากความรู้ด้านข่าวสารทางการเมืองและประเด็นสาธารณะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และสิทธิของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

ความสนใจในการเมือง หมายถึง การประเมินตนเองของเยาวชนว่ามีความสนใจในการติดตามประเด็นทางสังคมการเมืองในระดับใด

การรับรู้ความสามารถทางการเมือง หมายถึง การรับรู้ความสามารถของบุคคลทางการเมือง ใน 2 มิติ คือ การรับรู้ความสามารถภายใน คือ การที่บุคคลรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมของเขาสามารถสร้างความแตกต่างและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการรับรู้ความสามารถภายนอก คือ การที่บุคคลรู้สึกว่าระบบการเมืองจะมีการตอบสนองต่อการมีส่วนร่วมนั้นของตนเอง

ความเชื่อถือในสื่อ หมายถึง ความเชื่อถือของบุคคลที่มีต่อเนื้อหาทางการเมืองและประเด็นสาธารณะที่น่าเสนอผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพในมิติต่างๆ ได้แก่ ความถูกต้อง ความครบถ้วน ความสมดุล ความเป็นปัจจุบัน และความไม่มีอคติ

ความเชื่อถือในการเมือง หมายถึง ความเชื่อถือในการเมืองใน 2 มิติ คือ ความเชื่อถือของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และความเชื่อถือในการบริหารงานของรัฐบาลชุดปัจจุบัน

ทุนทางสังคม หมายถึง ความเกี่ยวพันของบุคคลกับองค์กรทางสังคมที่เป็นทางการ (formal civic organizations) และเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบด้วย 6 มิติ คือ 1) กลุ่มและเครือข่าย (groups and networks) 2) ความเชื่อถือและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว (trust and solidarity) 3) การกระทำร่วมกันและการร่วมมือกัน (collective action and cooperation) 4) ข้อมูลและการสื่อสาร

(information and communication) 5) การรวมกลุ่มและความสอดคล้องกันของสังคม (social cohesion and inclusion) 6) การเสริมสร้างอำนาจและการปฏิบัติการทางการเมือง (empowerment and political action)

สำนึกพลเมือง หมายถึง สำนึกในฐานะที่ตนเองเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย กล่าวคือ เป็นความรู้สึกว่าตนเองมีพันธะหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ประการ คือ การตระหนักรู้หน้าที่ของพลเมือง (civic awareness) การตระหนักรู้ในสิทธิ (rights awareness) และความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาในสองส่วน คือ ส่วนแรกจะเป็นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในงานวิจัย และส่วนที่สองเป็นการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับบทบาทและศักยภาพของอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทตะวันตก

ส่วนที่หนึ่ง แนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้เป็นกรอบในการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง สื่อออนไลน์กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย ผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎี ดังต่อไปนี้มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การตัดขาดและเพิกเฉยต่อการเมือง(disaffected) และการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมือง (cultural displacement) จากกระแสของวัฒนธรรมหลังสมัยใหม่และสื่อใหม่
2. ความเป็นพลเมือง (civic) การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง (civic engagement)
3. สำนึกพลเมือง (civic consciousness)
4. การสื่อสารทางการเมือง (political communication)
5. แนวคิดพื้นที่สาธารณะ (public sphere)
6. อินเทอร์เน็ตกับการสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง
7. แนวคิดอัตลักษณ์กลุ่ม (collective identity)

การตัดขาดและเพิกเฉยต่อการเมือง(Disaffected) และการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมือง (Cultural Displacement)

Loader (2007: 1-11) ได้นำเสนอมุมมองเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไว้สองมุมมองด้วยกัน คือ มุมมองของการตัดขาดและเพิกเฉยต่อการเมือง ซึ่งเยาวชนถูกมองว่าเป็นพลเมืองที่ไม่แยหะหรือไม่เห็นความเกี่ยวข้องใดๆ กับกระบวนการทางการเมือง (disaffected) และมุมมองของการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรม (cultural displacement) ทางการเมือง ที่มองเยาวชนว่าเป็นพลเมืองที่อยู่ระหว่างกระบวนการการแทนที่ทางวัฒนธรรมทางการเมือง สองมุมมองนี้มีความแตกต่างกันในการให้คำอธิบายต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในปัจจุบัน และประเด็นโต้แย้งต่อการให้ความสำคัญกับแง่มุมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาธิปไตย และมุมมองต่อสื่อใหม่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน เนื้อหาส่วนนี้กล่าวถึงจุดยืนในการวิจัย (research position) เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนไทยกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และในฐานะพลเมืองในบริบทของสื่อใหม่

การให้คำอธิบายต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน

แนวคิดของความไม่พอใจในการเมืองมองว่า ความกังวลของสังคมที่แพร่กระจายในกลุ่มทางการเมืองของประเทศโลกตะวันตก คือ การรับรู้ว่ายาวชนกำลังอยู่ในภาวะของการตัดขาดและเพิกเฉยต่อการเมือง (ความไม่พอใจในรัฐบาลและผู้นำของตนเอง ไม่ภาคภูมิใจและไม่เชื่อถือว่ารัฐบาลจะช่วยเหลือเขาได้อีกต่อไป) กับการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย กลไกของการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองแบบเดิมที่ช่วยให้เยาวชนรุ่นใหม่มีรู้จักสถาบัน ค่านิยม และวิถีการปฏิบัติของการปกครองแบบประชาธิปไตยดูเหมือนจะไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดความผูกพันหรือก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมตามหน้าที่พลเมืองอีกต่อไป ความไม่สมัครใจในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และอายุเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของสมาชิกพรรคการเมือง เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการขาดความผูกพันในเรื่องสาธารณะของเยาวชน แนวโน้มดังกล่าวยังได้รับการสนับสนุนจากผลการสำรวจทัศนคติที่พบว่า เยาวชนมีความไม่ไว้วางใจในตัวนักการเมืองและการปกครองในระดับสูง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นปรากฏการณ์ที่ขัดแย้งกับบริบทที่เยาวชนสามารถเปิดรับข้อมูลและการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อและการศึกษาได้มากกว่ารุ่นพ่อแม่ ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ถูกตีความว่าเป็นการเติบโตอย่างต่อเนื่องของความเฉื่อยชาทางการเมือง และการถอนตัวจากกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งนำไปสู่ความอ่อนแอของพลเมืองประชาธิปไตยในหลายประเทศทั่วโลก

ปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถอธิบายได้จากอีกมุมมองหนึ่งที่เรียกว่า การเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมือง (cultural displacement) และการก่อร่างแห่งรูปแบบใหม่ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน มุมมองนี้นำเสนอว่า เยาวชนไม่ใช่จะมีความสนใจทางการเมืองน้อยกว่าคนรุ่นก่อนอย่างภาพที่ปรากฏต่อสายตาทั่วไป แต่เป็นเพราะกิจกรรมทางการเมืองแบบเดิมดูเหมือนจะไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมเยาวชนร่วมสมัยในปัจจุบัน การปฏิบัติทางประชาธิปไตยของการออกเสียงเลือกตั้งและความภาคภูมิใจต่อพรรคที่เป็นตัวแทนของกลุ่มทางสังคม ซึ่งเป็นรากฐานของการรวมพลังกลุ่ม ได้กลายมาถูกแทนที่ด้วยกลไกและรูปแบบของการแสดงออกทางประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง ภายใต้เศรษฐกิจศาสตร์ข้อมูลข่าวสารระดับโลก ในสภาวะการณ์เช่นนี้ไม่ได้เป็นเพราะเยาวชนที่เลิกให้ความสนใจ (disaffected) ในการเมืองแต่เป็นเพราะตัวแทนทางการเมือง (political representative) ที่ดูเหมือนห่างเหินและหมกมุ่นกับตนเองและผลประโยชน์ทางการเมืองมากกว่าที่จะมาพยายามทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของเยาวชนที่มีการเปลี่ยนแปลงของโลก ทัศนคติทั้งทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างพลิกโฉมต่างหาก สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความแตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองแบบเดิมที่เป็นการเลือกตั้งตัวแทน และรูปแบบของชีวิตที่มุ่งเน้นการใช้สื่อของเยาวชน ซึ่งมีลักษณะอันเลือนไหล มีการเคลื่อนที่อยู่ตลอดเวลา ปัจเจกนิยม และสะท้อนวัฒนธรรมบริโภคนิยม

สิ่งที่มุ่งมองการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมืองให้ความสนใจคือ การพิจารณาว่าบริบทของสื่อที่เน้นความหลากหลายของรูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และการบำบัดตนเองมีวิธีการที่ทำให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างไร การประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา การเลือกตั้ง และความภักดีต่อพรรคที่อ้างอิงตามกลุ่มทางสังคม มีความขัดแย้งกันอย่างชัดเจนกับการแสดงออกของตัวตนที่น่าเสนอในพื้นที่ทางการเมืองของสื่อสังคมออนไลน์อย่าง MySpace⁷ MSN⁸ Flickr⁹ และข้อความผ่านโทรศัพท์มือถือ ที่มองว่าเป็นแนวทางที่มีศักยภาพมากกว่าในการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถทางการเมืองของเยาวชน นอกจากนี้ รายการเรียลลิตีทางโทรทัศน์ และรายการทอล์คโชว์ทางการเมือง กลับดึงดูดใจผู้ชมได้เป็นจำนวนมากกว่าการเป็นสมาชิกในภาคพลเมืองหรือสมาชิกประชาสังคมทางการเมือง

พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์อาจนำเสนอบริบทสำหรับการโต้แย้งและการตระหนักของวิถีชีวิตทางการเมือง (lifestyle politic) ที่ให้ความสนใจกับเรื่องทางเพศ อัตลักษณ์ สิ่งแวดล้อม บริโภคนิยม ความเป็นธรรมชาติของโลกและเพศ ตามความเป็นจริงแล้วสามารถมองเยาวชนในยุคอินเทอร์เน็ตว่าเป็นเหมือนผู้เบิกทางการเกิดขึ้นของสังคมเทคโนโลยี (techno-social) และวัฒนธรรมทางการเมือง การเกิดขึ้นมาในโลกดิจิทัล การอาศัยอยู่ในพื้นที่เสมือนของห้องสนทนาออนไลน์ การถูกเลี้ยงดูโดย Blogosphere และการบำรุงเลี้ยงดูโดยการเคลื่อนไหวของภาพและเสียงดิจิทัล สิ่งเหล่านี้ทำให้เยาวชนถูกมองว่าเป็นผู้เล่นสำคัญในการก่อร่างรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในสังคมยุคปลายสมัยใหม่

มุมมองการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมืองมองว่าเทคโนโลยีทางสังคมสามารถพัฒนาขึ้นมาและแพร่กระจายอิทธิพลโดยไม่กระทบกับครรลองเดิมๆ ของการเมืองแบบสถาบัน ทั้งนี้สื่อใหม่สามารถดำรงอยู่ควบคู่กับสื่อเก่าหรือการสื่อสารทางการเมืองแบบเน้นสถาบันในลักษณะคู่ขนานหรือเปลี่ยนรูปเป็นช่องทางสื่อสารใหม่ที่เพิ่มขึ้นมาของการสื่อสารทางการเมืองให้กับเยาวชน เว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์สามารถถูกออกแบบให้เป็นพื้นที่หรือเครื่องมือในการเชื่อมโยงสถาบันทางการเมืองอย่าง นักการเมือง และพรรคการเมือง รวมถึงสถาบันทางการศึกษาอย่างนักวิชาการ เข้ากับพลเมืองเยาวชนได้

⁷ MySpace คือ เว็บไซต์ออนไลน์ ที่ให้บริการพื้นที่แก่ผู้ใช้ในการสร้างหน้าโฮมเพจของตนเอง ผู้ใช้สามารถเขียนเนื้อหาในลักษณะคล้ายบล็อกส่วนตัว อัปโหลดรูปภาพ และเพลง และมีพื้นที่ให้ผู้ใช้อื่นๆ ในเครือข่ายเข้ามาแสดงความคิดเห็นได้

⁸ MSN เป็นโปรแกรมส่งข้อความข้ามระบบเครือข่ายแบบทันทีทันใด หรือที่เรียกว่า Instant Messenger หรือ IM

⁹ Flickr หรือ ฟลิคเกอร์ เป็นเว็บไซต์สำหรับเก็บรูปภาพดิจิทัล โดยอัปโหลดจากผู้ใช้งาน และสามารถแบ่งปันให้ผู้ชมดูและร่วมแสดงความคิดเห็นได้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและการให้ความหมายของสื่อใหม่

ในการให้คำอธิบายปรากฏการณ์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองเยาวชน ไม่สามารถใช้มุมมองใดมุมมองหนึ่งมาใช้ในการวิเคราะห์ตีความได้ รวมถึงไม่สามารถแบ่งแยกมุมมองทั้งสองออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด การรวมเอาทั้งสองแนวคิดเข้าด้วยกันจึงจะสามารถให้คำอธิบายที่สมบูรณ์ได้มากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม การแบ่งแยกมุมมองทั้งสองออกจากกันจะช่วยให้เห็นประเด็นสำคัญและเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับการปรับใช้สื่อใหม่ของเยาวชนในการเข้าร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย หนังสือ Young Citizens in the Digital Age: Political engagement, young people and new media (Loader, 2007: 1-11) นำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการให้คำอธิบายจากทั้งสองมุมมองต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและการให้ความหมายของสื่อใหม่

- การให้ความสำคัญกับแง่มุมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน

มุมมองแบบการตัดขาดและเพิกเฉยต่อการเมือง เน้นไปที่สถาบันที่เป็นทางการ และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีเสรีประชาธิปไตยแบบคลาสสิก เช่น ผู้แทน พรรคการเมือง รัฐสภา และการเลือกตั้ง การสื่อสารและการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองภายใต้กรอบแนวคิดนี้มีลักษณะเป็นลำดับขั้นและอยู่ในลักษณะจากบนลงล่าง และได้รับอิทธิพลจากต้นแบบในอุดมคติของพลเมืองที่กระตือรือร้น ลักษณะดังกล่าวทำให้มุมมองนี้ถูกวิพากษ์ว่าให้โอกาสในการฟังเสียงของเยาวชนเพียงน้อยนิด หรือให้ความสามารถในการสร้างความรู้สึกรับรู้ความสามารถในการทางการเมืองของเยาวชนในระดับต่ำ

ส่วนมุมมองแบบการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมือง พยายามที่จะขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถึงรูปแบบที่ไม่อิงสถาบัน (deinstitutionalized forms) ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นภายในพื้นที่และเครือข่ายที่ถูกกำหนดลักษณะโดยความสัมพันธ์ทางสังคมแบบหลวมๆ และโครงสร้างสังคมแบบไม่เป็นทางการ เราสามารถพบการปฏิสัมพันธ์ภายในความสัมพันธ์ทางสังคมแบบปัจเจก ยืดหยุ่น และไม่มีลำดับขั้น ซึ่งเสนอมิติใหม่ของการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมือง นอกเหนือจากสถาบันทางสังคมแบบเดิม คือ การเรียนรู้ผ่านการเปิดรับสื่อ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และวัฒนธรรมผ่านสื่อ ด้วยลักษณะเช่นนี้สื่อดิจิทัลนำเสนอช่องทางในการสื่อสารให้กับเยาวชนในการสนับสนุนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีการกำกับดูแลน้อย และเอื้อให้มีการเข้าถึงขอบเขตที่กว้างขึ้นของอิทธิพลการเมืองข้ามชาติ

- การให้ความหมายของสื่อใหม่

ในขณะที่มุมมองแบบการตัดขาดและเพิกเฉยต่อการเมืองจะเน้นไปที่การสื่อสารผ่านสถาบันที่เป็นทางการ มุมมองแบบการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมืองจะให้ความสนใจกับการ

ใช้อินเทอร์เน็ตและการของเยาวชน โดยวิเคราะห์ว่าอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมทางประชาสังคมของเยาวชนอย่างไรโดยศึกษาการใช้สื่อในการสื่อสารออนไลน์ของเยาวชน รวมถึงวิเคราะห์ความแตกต่างของการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองของสื่อใหม่กับสื่อในรูปแบบเดิม สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือความเชื่อมโยงกันระหว่างสื่อเก่ากับสื่อใหม่ ซึ่งการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองของเยาวชนอาจจะเป็นผลมาจากสื่อทั้งสองรูปแบบ การศึกษาในมุมมองนี้จะพิจารณาถึงพื้นที่ตรงกลางที่อยู่ระหว่างสถาบันทางการเมืองที่เป็นทางการและโลกที่ไม่เป็นทางการของวัฒนธรรมการออนไลน์ของเยาวชน และให้คำอธิบายว่าโลกทั้งสองนี้สามารถตัดผ่านกันในพื้นที่อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายทางสังคมได้อย่างไร

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันในระดับหนึ่งว่าสื่อใหม่มีบทบาทสำคัญสำคัญในกิจกรรมของพลเมืองในการเข้าร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ทั่วทุกพื้นที่ แต่อย่างไรก็ดีจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่เรียกว่า ช่องว่างทางดิจิทัล (digital divide) ซึ่งความหมายของคำนี้ไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงช่องว่างที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเท่านั้น แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้นคือความแตกต่างกันของรับสื่อใหม่มาใช้ และพฤติกรรมในการใช้สื่อใหม่ ประเด็นที่ควรพิจารณาคือวัฒนธรรมของเยาวชนที่การรับเอาสื่อใหม่ไปใช้มีความหลากหลายและขึ้นอยู่กับบริบท ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการสนับสนุนและการขัดขวางการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย การใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชนจำนวนมากเป็นการใช้ในรูปแบบของการสื่อสารมิติเดียว เช่น การซื้อสินค้าออนไลน์ การดาวน์โหลดเพลงและวิดีโอ หรือการพนันออนไลน์ แทนที่จะเป็นการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมอำนาจของตนเองในการสร้างเนื้อหา การเขียนบล็อก และการปฏิสัมพันธ์

อย่างไรก็ตามความแตกต่างของมุมมองแบบตัดขาดและเพิกเฉยต่อการเมือง และมุมมองการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมือง ดูเหมือนว่าจะมีประเด็นที่ยอมรับร่วมกันว่าความสามารถของการเข้าร่วมทางประชาธิปไตยของเยาวชนในอนาคตจะได้รับอิทธิพลจากผลลัพธ์ของกระแสการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมสังคมที่ปรากฏใน 3 ลักษณะด้วยกันคือ

- 1) ความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองและรัฐชาติ
- 2) ธรรมชาติของการมีส่วนร่วมทางประชาสังคม
- 3) บทบาทของสื่อใหม่ในการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองและการให้ความรู้เกี่ยวกับพลเมืองของพลเมืองเยาวชน

1. ความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองและรัฐชาติ

พลเมืองในความหมายเดิมเป็นสิ่งที่ได้มาจากการใช้รัฐชาติเป็นตัวอ้างอิง แต่คำจำกัดความของพลเมืองอาจครอบคลุมถึงอัตลักษณ์ เพศสภาพ การมีส่วนร่วม ทศนคติ ค่านิยม สิทธิและหน้าที่ ความรับผิดชอบ Pattie และคณะ (2004 cited in Loader, 2007: 5) ให้คำจำกัดความของพลเมืองว่าเป็น

ชุดของบรรทัดฐาน ค่านิยม และการปฏิบัติที่มุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการกระทำร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งรวมถึงการตระหนักรู้โดยตัวบุคคลว่าพวกเขามีสิทธิและพันธะหน้าที่ต่อกันหากพวกเขาต้องการที่จะแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนั้น ความหมายของพลเมืองจึงประกอบด้วยคุณลักษณะทางพฤติกรรมและทัศนคติ ซึ่ง Loader ได้กล่าวถึงแง่มุมของความเป็นพลเมืองว่าเป็นชุดของ คุณค่า/ค่านิยม สัญลักษณ์ ประสบการณ์ การจินตนาการ และการระบุ (a set of values, symbols, experiences, imagination and identification) ที่สามารถให้ความหมายสำหรับการกระทำและพฤติกรรมทางการเมือง มิตินี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ Pattie ที่ว่า “ความเกี่ยวข้องกับการสร้างสมดุลระหว่างความรู้สึกของปัจเจกต่อสิทธิของตนเองและพันธะหน้าที่ที่มีต่อสังคมโดยรวม”

2. ธรรมชาติของการมีส่วนร่วมทางประชาสังคม

บทบาทของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยที่ควรจะเป็นคือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยสมัครใจ รวมไปถึงการบริจาค การเข้าร่วมพรรคการเมือง การติดต่ออย่างเป็นทางการและการเข้าร่วมการประชุมทางการเมือง Pattie และคณะ (2004 cited in Loader, 2007: 9) เสนอว่าพลเมืองที่ดีควรเป็นบุคคลที่ตระหนักถึงสิทธิของตนเอง รวมถึงพันธะหน้าที่ต่อคนอื่นและสังคมในระดับกว้าง นอกจากนี้พลเมืองที่ดีจะเข้าร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครในหลากหลายประเภทตลอดจนกิจกรรมทางการเมืองโดยทั่วไป

หากจะพิจารณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ตามแนวคิดของ disaffected citizen จะเห็นว่าเยาวชนไม่มีพฤติกรรมหรือการกระทำเหล่านี้เลย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าใกล้เคียงกับความหมายของพลเมืองเลวที่ Pattie และคณะ (2004 cited in Loader, 2007: 9) ได้เสนอไว้ว่า พลเมืองเลวจะคำนึงถึงแต่ความต้องการสิทธิของตนเอง แต่...ละเลยที่จะคำนึงถึงพันธะหน้าที่ต่อสังคม Putnam (2000 cited in Loader, 2007: 9) ได้รวบรวมหลักฐานจากการศึกษาที่สนับสนุนความคิดที่ว่า การเข้าร่วมทางสังคมที่กระตือรือร้น หรือ “ทุนทางสังคม”¹⁰ ที่มีอยู่แพร่หลายจะมีผลดีต่อสุขภาพ การศึกษา ความปลอดภัย และโอกาสการจ้างงานของบุคคล แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือสื่อที่ Putnam ชี้ว่าเป็นเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเพิกเฉยและการตัดขาดต่อการเมือง และการสิ้นสลายของการเข้าร่วมทางสังคม

¹⁰ ทุนทางสังคม (social capital) ตามความหมายของ Putnam (1995) หมายถึง คุณลักษณะของชีวิตทางสังคม (เครือข่ายทางสังคม บรรทัดฐาน และความไว้วางใจ) ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมความสัมพันธ์ทางสังคมนี้ปฏิบัติต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพในการทำให้เป้าหมายที่มีร่วมกันบรรลุผลสำเร็จ ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากความสัมพันธ์ บรรทัดฐาน และความไว้วางใจนี้คือ บุคคล ชุมชนโดยรวม และบางกลุ่มในชุมชน ทุนทางสังคมมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง (civic engagement) ความเสื่อมถอยของทุนทางสังคมนี้จะนำมาซึ่งความเจ็บป่วยของสังคม รวมถึง อาชญากรรม ความเฉื่อยชาทางการเมือง สุขภาพร่างกายและจิตใจที่แย่ง และระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ต่ำลงด้วย (Crossley, 2010)

โดยเชื่อว่าแทนที่คนอเมริกันจะเข้าร่วมในกิจกรรมสาธารณะกลับเป็นผู้ชมพื้นที่สาธารณะผ่านจอโทรทัศน์ ในอาณาเขตส่วนตัวของตนเอง

ส่วนมุมมองการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมือง (cultural displacement) มีการตระหนักถึงผลกระทบที่อ่อนกำลังลงของสื่อมวลชน และเสนอแนะว่าสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตอาจจะนำเสนอโอกาสที่กว้างขึ้นสำหรับการทำความเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามมุมมองนี้เป็นการมองที่กว้างขึ้นโดยมองไปที่ระดับของการเข้าร่วมผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิ การเดินขบวน การประท้วง และการนัดหยุดงานประท้วง ว่าเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการเมืองประชาธิปไตย แทนที่จะมองว่าความเห็นพ้องและความสอดคล้องทางการเมืองเป็นสิ่งที่ประเมินความเป็นสังคมประชาธิปไตย มุมมองนี้กลับให้ความสำคัญกับคุณค่าของความขัดแย้งและความตรงกันข้ามว่าเป็นสิ่งที่ควรจะมีสำหรับประชาธิปไตยที่แข็งแรง ดังนั้นการทำลายต่อสถาบันและประชาสังคมประชาธิปไตยนอกจากจะใช้ทั้งวิธีการทางตรงหรือการถอนการสนับสนุนแล้ว ยังสามารถทำให้ภายใต้สิทธิทางการเมืองประชาธิปไตย การปฏิเสธการเมืองที่สนใจแต่ผลประโยชน์ของตนเองและถือตนเองเป็นใหญ่ อาจจะไม่ใช่การถอนตัวเพราะเบื้องหน้าแต่อาจตีความได้ว่าเป็นเหมือนจุดเริ่มต้นของการต่อต้านอย่างถูกกฎหมาย /การต่อต้านโดยใช้วิธีการตามกฎหมาย

อีกประเด็นหนึ่งของมุมมองการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมือง คือ มุมมองนี้ไม่ได้มองถึงอิทธิพลของสื่อในการครอบงำความคิด อุดมการณ์ และพฤติกรรมของผู้รับสารแบบสุดโต่งเหมือนกับแนวคิดการครองความเป็นเจ้า (hegemony)¹¹ และเสนอว่าสาธารณชนมีความสามารถในการ

¹¹ Gramsci เป็นนักคิดชาวอิตาลีที่นำเสนอแนวคิด Hegemony โดย Gramsci เสนอว่าการที่สังคมทุกวันนี้ยังคงสามารถสืบทอดตัวเองต่อไปได้ (reproduce) จำเป็นต้องอาศัยกลไกสังคมมาทำงานธำรงรักษาเอาไว้ กลไกนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ กลไกด้านการปราบปราม (repressive apparatus) เช่น กฎหมาย ตำรวจ ศาล และกลไกด้านอุดมการณ์ (ideological apparatus) เช่น โรงเรียน ครอบครัว ศาสนา และสื่อมวลชน โดยที่ Gramsci จะให้ความสนใจกับกลไกด้านอุดมการณ์มากกว่า เพราะเป็นกลไกที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน มีลักษณะเป็นไม้รวมมากกว่าไม้แข็ง และทำให้ผู้คนสามารถยอมรับได้อย่างยินยอมพร้อมใจ (consent)

การ Hegemony ของสื่อมวลชนตามการให้ความหมายของ Gramsci คือการนำเอาวัฒนธรรมของข่าวสารไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของข่าว ความบันเทิง เรื่องแต่ง ฯลฯ มาธำรงรักษาสภาพสังคมที่มีการแบ่งแยกและการครอบงำทางชนชั้นให้อยู่คงกระพันตลอดไปนั่นเอง กระบวนการทำงานของสื่อมวลชนจะสอดแทรกความคิดต่างๆ ให้แทรกซึมอยู่ตามส่วนต่างๆ ของเนื้อหาสื่อ กลยุทธ์ของการ Hegemony ในสื่อมวลชนนั้นจะไม่ใช้กำลังบังคับอย่างรุนแรง หากแต่จะใช้วิธีการนำเสนออย่าง “แบบที่ไม่ต้องการตั้งคำถามกันเลย” เพราะ “เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า” “เป็นที่รู้กันดีแล้วว่า” “รู้กันแล้วโดยปริยาย” ฯลฯ สำหรับพวกที่ไม่เห็นด้วยก็จะกลายเป็น “พวกผิดปกติ พวกเบี่ยงเบน พวกไม่ธรรมดา” ไป Gramsci มีความเห็นว่า การ Hegemony ทางด้านวาทกรรม (discourse) ที่ปรากฏอยู่ในสื่อมวลชนนั้นน่าจะมีพลังมากกว่าการ Hegemony ทางด้านเศรษฐกิจหรือการเมืองเสียอีก เพราะข้อความที่ปรากฏอยู่ในสื่อมวลชนนั้น เป็นการให้คำนิยามสังคม ให้นิยามชีวิต ให้นิยามกลุ่มคน ให้นิยามเหตุการณ์ ฯลฯ (กาญจนา แก้วเทพ, 2547)

ตีความเชิงวิเคราะห์สารทางการเมืองและการรักษามุมมองทางการเมืองของตนเอง ดังนั้นแทนที่จะมองว่าการสื่อสารของวัฒนธรรมเยาวชนแบบมวลดชนเป็นเหมือนการควบคุมทางการเมือง แต่มันสามารถมองในอีกด้านหนึ่งได้ว่า สื่อเป็นเหมือนบริบทที่ซับซ้อนขึ้นซึ่งความเป็นอิสระและการเป็นผู้ปฏิบัติการ (autonomy and agency) สามารถทำให้เกิดการขับเคลื่อนการกระทำทางการเมืองได้ บทบาททางพฤติกรรมของเยาวชนถูกมองว่าโดยลำพังของตัวเองไม่สามารถเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับรัฐและตัวแทนทางการเมืองได้ แต่การกระทำที่ผ่านรูปแบบที่หลากหลายของกิจกรรมสาธารณะและ กิจกรรมของปัจเจก ตั้งแต่การซื้อของออนไลน์ไปจนถึงการรณรงค์ในระดับโลกออนไลน์ ความหนาแน่นของวัฒนธรรมและการประท้วงในโลกไซเบอร์ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์และกระบวนการของการทำให้เป็นปัจเจกและการทำให้ไม่เป็นสถาบัน (individualisation and deinstitutionalisation) ที่พลเมืองเยาวชนกำลังเผชิญในชีวิตออนไลน์ของพวกเขาอยู่

3. บทบาทของสื่อใหม่ในการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองและการให้ความรู้เกี่ยวกับพลเมืองของพลเมืองเยาวชน

ศักยภาพของสื่อใหม่ในการคืนชีวิตให้กับการเมืองประชาธิปไตยถูกกล่าวถึงอย่างมากในรูปแบบของประชาธิปไตยแบบดิจิทัลในช่วงแรกของการปฏิวัติอินเทอร์เน็ต การนำเอาการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ยืดหยุ่นและระดับโลกมาใช้ดูเหมือนจะเป็นการเสนอภาพของพื้นที่สาธารณะตามแนวคิดของ Habermassian ออนไลน์ ที่เปิดกว้างสำหรับพลเมืองของโลกในการเข้ามาแบ่งปันข้อมูล การเข้าร่วมในการคิดวิเคราะห์ และการท้าทายอำนาจรัฐ ถึงแม้ว่าในเวลาต่อมาจะมีบางสิ่งที่ทำลายความหวังของการเกิดประชาธิปไตยอิเล็กทรอนิกส์¹² แต่การมองสื่อใหม่ในความหมายของการให้การเรียนรู้ทางสังคมและการให้ความสามารถแก่เยาวชนยังคงอยู่อย่างแข็งแรง

การมองที่แตกต่างจากมุมมองแบบดินแดนในอุดมคติในโลกไซเบอร์ก่อนหน้านี้ คือ มุมมองแบบการมองเทคโนโลยีแบบร่วมสมัย (contemporary techno-vision) ที่ให้ความสนใจกับการผสมผสานของโลกในชีวิตประจำวัน (everyday lifeworld) ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นเยาวชน และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในสังคมสมัยใหม่ตอนปลาย ซึ่งนักคิดหลายคนให้ความสนใจว่าการ

¹² ปัจจัยที่ลดทอนความคาดหวังของการเกิดประชาธิปไตยอิเล็กทรอนิกส์ คือ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ตอยู่ในลักษณะของข้อมูลดิบที่มีมากเกินไป และมักจะเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นทางการ ไม่มีแก่นสาระ และเข้าถึงไม่ได้ รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ตที่ไม่สามารถบรรลุผลหรือสร้างข้อสรุปได้ (Barber, Mattson, and Peterson, 1997 cited in Tedesco, 2004) นอกจากนี้ เว็บไซต์ของภาครัฐและองค์กรทางการเมืองส่วนใหญ่มีลักษณะที่ไม่ดึงดูดใจผู้ใช้ในการเข้าไปสืบค้นข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับพลเมืองและการปฏิสัมพันธ์กับตัวแทนของภาครัฐ (Coleman and Blumler, 2009)

ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์จะนำมาซึ่ง แนวทางทางเลือก (alternative avenue) หรือเป็นสิ่งเสริม (complementary) ที่ช่วยในการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมือง

มุมมองแบบการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมือง ให้ความสนใจกับบทบาทของ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สามารถให้ความรู้แก่พลเมือง และวิธีการที่พรรคการเมืองสามารถ ออกแบบเว็บไซต์และปรากฏตัวทางโลกออนไลน์ที่ดึงดูดใจเยาวชน มุมมองแบบการเคลื่อนย้ายที่ของ วัฒนธรรมทางการเมืองให้ความสนใจกับการศึกษาหลักฐานที่สนับสนุนว่าอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่ทางเลือก สำหรับการขับเคลื่อนทางสังคม (mobilization) ซึ่งมีความหลากหลายมากขึ้นทั้งรูปแบบและเนื้อหา ยกตัวอย่างเช่น การใช้เทคนิคทางการตลาดที่ซับซ้อนในการออกแบบเว็บไซต์ซึ่งทำหาลงถึงที่เว็บไซต์ ทางเลือกเหล่านี้มองว่าเป็นการปฏิบัติขององค์กรที่ยอมรับไม่ได้ซึ่งทำโดยตราสินค้าที่เป็นที่รู้จักกันดี

ประเด็นคำถามที่สนใจในการศึกษา คือ

- เว็บไซต์ที่มีการป่วนทางวัฒนธรรม (culture jamming) จะเป็นวิธีที่ดึงดูดใจให้เยาวชน เข้ามาร่วมในการปฏิบัติการทางประชาธิปไตยหรือไม่
- การสนับสนุนการรณรงค์ออนไลน์ทำให้เยาวชนมีทักษะของพลเมืองและความเข้าใจ ทางการเมืองที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะหรือไม่
- พื้นที่สาธารณะออนไลน์มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ที่หลากหลายและธรรมชาติที่มี การเคลื่อนที่ (mobile nature) ของวัฒนธรรมเยาวชนร่วมสมัยหรือไม่
- เครือข่ายออนไลน์ที่ยืดหยุ่นสามารถอ้างไว้ซึ่งความไว้วางใจและความผูกพันอันเป็น สิ่งที่จำเป็นสำหรับการขับเคลื่อนทางสังคม (mobilisation) ได้หรือไม่

ตัวอย่างของการศึกษาในประเด็นดังกล่าว คือ งานของ Coleman and Rowe (2004) ที่ศึกษา การสร้างความเป็นพลเมืองใหม่และการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชน โดยนำเสนอความคิดที่ว่าลักษณะ ของความเป็นพลเมืองมีการเปลี่ยนแปลง และเยาวชนไม่ได้ตัดขาดจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการ ประชาธิปไตย แต่พวกเขาอยู่ในกระบวนการสร้างความหมายของความเป็นพลเมืองในรูปแบบใหม่ ผล จากการศึกษานี้พบว่า

- เยาวชนสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในสังคม ที่ว่าคนเรามีทางเลือกมากขึ้นเกี่ยวกับการ สร้างบทบาทของตนเองในฐานะพลเมืองในรูปแบบใหม่
- เยาวชนมีลักษณะเป็นนักบริโภคนิยม ทั้งในเรื่องของความบันเทิงและการเมือง โดยมีการเลือก เนื้อหาที่จะเปิดรับ การจัดลำดับ และการสร้างเนื้อหาใหม่ ที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตนเอง
- เยาวชนมีการใช้เครือข่ายทางของกลุ่มเพื่อนในการแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นใน ปริมาณมาก

- เยาวชนมีการจัดลำดับและการประกอบสร้างองค์ประกอบของชีวิตพลเมืองใหม่ ให้สอดคล้องกับความต้องการของพวกเขา

ผลการวิจัยสรุปว่า สถาบันทางการเมืองถูกตัดขาดจากเยาวชน และเยาวชนเริ่มให้ความสนใจกับการมีส่วนร่วมในรูปแบบใหม่ๆ (การประท้วง การร้องเรียน การต่อต้านไม่ใช้สินค้า) งานวิจัยนี้ได้เสนอแนะว่าเว็บไซต์ที่ต้องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนจะต้องนำเสนอพื้นที่ในการปฏิสัมพันธ์แบบสองทิศทาง (bi-directional interaction) ไม่ใช่เป็นการให้ข้อมูลเพียงทางเดียว

เช่นเดียวกับ Loader นักวิชาการคนอื่นๆ ก็ได้นำเสนอแนวคิดของการเป็นพลเมืองในแนวทางที่คล้ายคลึงกัน ดังเช่น Bennett (2008: 13-14) ที่นำเสนอความแตกต่างระหว่างพลเมืองที่ทำตามหน้าที่ (dutiful citizens) และพลเมืองที่ต้องการบรรลุเป้าหมายของตนเอง (self-actualizing citizens) เขากล่าวว่า พลเมืองที่ทำตามหน้าที่จะมีส่วนร่วมกับการเมืองตามรูปแบบอุดมคติของการเป็นพลเมือง คือการมีหน้าที่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่มีรัฐบาลเป็นศูนย์กลาง พลเมืองเหล่านี้เข้าร่วมในการเมืองโดยเป็นสมาชิกองค์กรทางสังคมหรือแสดงออกถึงความสนใจของพวกเขาผ่านพรรคการเมือง สื่อมวลชนเป็นแหล่งข้อมูลหลักที่ให้ข้อมูลกับประชาชนเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะและการเมือง รวมทั้งการตัดสินใจของรัฐบาล ดังนั้น พฤติกรรมการสื่อสารของพลเมืองที่ทำตามหน้าที่ส่วนใหญ่จึงมักเป็นการสื่อสารแบบเดิมคือการสื่อสารทางเดียว ในทางตรงกันข้าม พลเมืองที่ต้องการบรรลุเป้าหมายของตนเองมีมุมมองและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามรูปแบบและแนวทางของตนเอง จุดประสงค์ของการเข้าร่วมกับกิจกรรมสาธารณะและกิจกรรมของพลเมืองสะท้อนความสนใจส่วนตัวและคุณภาพชีวิตของพวกเขามากกว่าเพื่อการสนับสนุนรัฐบาล พลเมืองประเภทนี้ชอบเครือข่ายแบบหลวมๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน และชอบความสัมพันธ์ทางสังคมแบบห่างๆ ซึ่งดำรงอยู่ด้วยเทคโนโลยีแบบปฏิสัมพันธ์ เพราะพวกเขาไม่เชื่อถือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับจากสื่อมวลชน

ประเภทของความเป็นพลเมืองที่เสนอโดย Bennett สามารถนำมาพิจารณาร่วมกับแนวคิดที่เสนอโดย Loader ได้ โดยเมื่อพิจารณากการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการของพลเมืองเยาวชนที่ทำตามหน้าที่ เราจะเห็นแนวโน้มของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนที่ลดลง ซึ่งแนวโน้มนี้สอดคล้องกับแนวคิดพลเมืองที่ตัดขาดและเพิกเฉยของ Loader ในทางกลับกัน พลเมืองที่ต้องการบรรลุเป้าหมายของตนเองก็สอดคล้องกับแนวคิดการแทนที่ทางวัฒนธรรมที่

Loader อธิบายไว้ ซึ่งเยาวชนมักมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยใช้รูปแบบอื่นนอกเหนือจากการมีส่วนร่วมแบบทางการ โดยเยาวชนจะปรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของตนเอง

Coleman (2008, 2010) เป็นนักวิชาการอีกคนหนึ่งที่นำเสนอแนวคิดของพลเมืองในบริบทดิจิทัล Coleman นำเสนอสองประเภทของพลเมืองที่แตกต่างกัน คือ พลเมืองอิเล็กทรอนิกส์ (e-citizenship) ที่จัดการได้ (managed) และที่ปกครองตนเอง (autonomous) กล่าวคือ พลเมืองที่จัดการได้มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกับพลเมืองที่ทำตามหน้าที่ เป็นพวกที่พึ่งพาองค์กรทางการเมืองและปราศจากอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง (2008: 191) ในทางตรงกันข้าม สอดคล้องกับแนวคิดพลเมืองที่ทำตามใจตนเอง ของ Bennett แนวคิดการเป็นพลเมืองที่ปกครองตนเองของ Coleman ต้องการผู้แทนที่เป็นอิสระ และสามารถพูดเพื่อพวกเขาในประเด็นที่พวกเขาสร้างขึ้นเองได้ (2008: 192) เยาวชนในมุมมองนี้คือประชาชนที่สามารถสร้างความหมายของชุมชน ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม ในแบบของตนเอง (2010: 73) เยาวชนในมุมมองนี้แสวงหาวิธีการในการสร้างเครือข่ายประชาธิปไตยแบบใหม่ ซึ่งสามารถหลีกเลี่ยงข้อจำกัดของระบอบอำนาจเดิมที่มีอยู่ แทนที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองแบบเดิม (2008: 192) พลเมืองประเภทนี้มองอินเทอร์เน็ตว่าเป็นพื้นที่เสรีที่ไม่มีข้อจำกัดต่อความคิดสร้างสรรค์ของพวกเขา คุณลักษณะของพื้นที่ที่เป็นอิสระ/ปกครองตนเองได้ของพลเมืองอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การสื่อสารแนวราบ การแลกเปลี่ยนในระดับเดียวกัน (แบบเพื่อนกับเพื่อน) และการลงมือทำร่วมกัน (2010: 77)

การศึกษาค้างนี้จะใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในมุมมองของการตัดขาดและเพิกเฉยต่อการเมือง (Disaffected) และการเคลื่อนย้ายที่ของวัฒนธรรมทางการเมือง (Cultural Displacement) นี้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ความเป็นพลเมืองของเยาวชนในบริบทของสังคมไทยว่าสอดคล้องและสนับสนุนความเป็นพลเมืองในมุมมองใด

ความเป็นพลเมือง (civic) และการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง (civic engagement)

ความเป็นพลเมือง (civic)

คำว่า ความเป็นพลเมือง มาจากคำในภาษาอังกฤษที่มีความหมายซ้อนทับกันอยู่สองคำ คือ คำว่า Civic และ Citizenship ซึ่งให้จำกัดความถึงความเป็นพลเมืองในความหมายเดียวกัน ดังนั้น ในส่วนของ การทบทวนวรรณกรรมจะเป็นการประมวลแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทั้งสองคำนี้ และจะกล่าวถึงคำว่า Civic และ Citizenship ในความหมายเดียวกันคือ ความเป็นพลเมือง

ความหมายของความเป็นพลเมืองได้ถูกให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย แต่หลักการพื้นฐานที่สอดคล้องกัน คือ การมองความสัมพันธ์ของพลเมืองกับชุมชนหรือสังคมโดยรวม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของพลเมืองที่มีตนเองและสังคมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ความเป็นพลเมือง (Civics) คือ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม/ประเทศ ความเป็นพลเมือง หรือประเด็นสาธารณะของชุมชน หรือความหมายในอีกแง่มุมหนึ่งคือ การศึกษาเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมือง

ความเป็นพลเมือง (citizenship) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชาติ ที่ผูกพันกันโดยหน้าที่และสิทธิที่มีต่อกันและกัน พลเมืองมีความแตกต่างจากบุคคลหนึ่งๆ และคนต่างด้าวตรงที่พลเมืองเป็นสมาชิกอย่างสมบูรณ์ของรัฐหรือชุมชนทางการเมืองของพวกเขาโดยอาศัยอำนาจตามการครอบครองของพวกเขาของสิทธิพื้นฐาน ความเป็นพลเมืองมองได้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าได้รับการกำหนดโดยความเป็นปัจเจกนิยม (individualism) หรือ ความเป็นชุมชนนิยม (communitarianism) ความเป็นปัจเจกนิยมเชื่อมโยงกับเสรีนิยม มองไปถึงหลักการของสิทธิพลเมือง และเน้นถึงความสำคัญของการให้สิทธิบุคคล หรือสถานะของบุคคลในลักษณะของผู้กระทำที่เป็นเอกเทศอิสระ (autonomous actor) ในขณะที่ชุมชนนิยมจะเป็นแนวคิดแบบอนุรักษนิยมและนักสังคมนิยม และใช้หลักการของหน้าที่พลเมือง และยังให้ความสำคัญกับบทบาทของรัฐในลักษณะของตัวแทนที่มีคุณธรรม และความสำคัญของการคงอยู่ของชุมชนและสังคม (Heywood, 2007)

สิทธิของพลเมืองตามความหมายของ Marshall (1950 cited in Heywood, 2007: 441) สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ด้วยกันคือ

- 1) สิทธิของพลเมือง (civil rights) คือ สิทธิที่จำเป็นสำหรับเสรีภาพของบุคคล มีความหมายรวมถึง เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการรวมกลุ่ม/ชุมนุม เสรีภาพในการเคลื่อนไหว สิทธิในการคิด สิทธิของความเสมอภาคกันตามกฎหมาย และสิทธิในการครอบครองเป็นเจ้าของ ดังนั้นสิทธิของพลเมืองจึงหมายถึงการใช้สิทธิภายในประชาสังคม (civil society) สิทธิทางลบคือความหมายในแง่ที่พลเมืองจำกัดหรือตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาล
- 2) สิทธิทางการเมือง (political rights) เป็นการให้โอกาสแก่บุคคลในการเข้ามีส่วนร่วมในชีวิตทางการเมือง สิทธิทางการเมืองหลักๆ คือ สิทธิในการเลือกตั้ง สิทธิที่เข้ารับการเลือกตั้ง (the right to stand for election) และสิทธิในการดำรงตำแหน่งในหน่วยงานสาธารณะ (the right to hold public office) สภาวะของสิทธิทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับการ

พัฒนาของสิทธิในการออกเสียงในเรื่องทั่วไป ความเท่าเทียมกันทางการเมือง และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

- 3) สิทธิทางสังคม (social rights) สิทธิทางสังคมเป็นสิ่งรับรองสถานภาพทางสังคมขั้นพื้นฐานของบุคคล และนำมาซึ่งรากฐานของการใช้สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่ง Marshall ให้คำจำกัดความของสิทธิทางบวกไว้ว่า เป็นการมีชีวิตของความเป็นอยู่ที่มีอารยธรรมตามมาตรฐานในสังคม

ความเป็นพลเมือง (citizenship) ในความหมายเดิมเป็นสิ่งที่ได้มาจากการใช้รัฐชาติเป็นตัวอ้างอิง แต่คำจำกัดความของพลเมืองอาจครอบคลุมถึงอัตลักษณ์ เพศสภาพ การมีส่วนร่วม ทักษะคิด ค่านิยม สิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบ Pattie และคณะ ให้คำจำกัดความของพลเมืองว่าเป็น ชุดของบรรทัดฐาน ค่านิยม และการปฏิบัติที่มุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการกระทำร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งรวมถึงการตระหนักรู้โดยตัวบุคคลว่าพวกเขามีสิทธิและพันธะหน้าที่ต่อกันหากพวกเขาต้องการที่จะแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนั้น ความหมายของพลเมืองจึงประกอบด้วยคุณลักษณะทางพฤติกรรมและทักษะคิด จึงอาจสรุปได้ว่าแง่มุมของความเป็นพลเมืองเป็นชุดของ คุณค่า/ค่านิยม สัญลักษณ์ ประสบการณ์ การจินตนาการ และการระบุ (a set of values, symbols, experiences, imagination and identification) ที่สามารถให้ความหมายสำหรับการกระทำและพฤติกรรมทางการเมือง มิตินี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ Pattie (cited in Loader, 2007: 9) ที่ว่า “ความเกี่ยวข้องกับการสร้างสมดุลระหว่างความรู้สึกของปัจเจกต่อสิทธิของตนเองและพันธะหน้าที่ที่มีต่อสังคมโดยรวม

The Council of Europe (cited in Cecchini, 2003: 4) ได้กล่าวถึงความหมายของความเป็นพลเมืองใน 2 มุมมองด้วยกันคือ

- มุมมองของความเป็นพลเมืองตามสถานะ ซึ่งเป็นความหมายที่ผูกพันตามกฎหมายระหว่างรัฐและบุคคลรวมถึงความเป็นชาติ เป็นการให้ความหมายของบุคคลในฐานะของ a subject of rights ที่รวมถึงสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการยินยอมโดยรัฐ และหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคล
- มุมมองของความเป็นพลเมืองตามบทบาททางสังคม ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับประเด็นทางด้านอัตลักษณ์ ความรู้สึกของความเกี่ยวพันและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นการแยกความเป็นพลเมืองออกจากรัฐ ความเป็นพลเมืองตามความหมายนี้อยู่ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่หมายรวมถึงท้องถิ่น ภูมิภาค ชาติ และโลก และเน้นไปที่ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของพลเมืองด้วยกัน (co-citizen) คือ บุคคลที่ดำเนินชีวิตร่วมกับคนอื่นบนพื้นฐานของสิทธิและความรับผิดชอบ

ตามความหมายของ The Council of Europe (cited in Cecchini, 2003: 4) ความเป็นพลเมืองครอบคลุมมิติต่างๆ ดังนี้

- มิติทางการเมือง คือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการใช้อำนาจทางการเมือง
- มิติทางกฎหมาย คือ การเคารพข้อบังคับของกฎหมาย ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิและความรับผิดชอบของพลเมือง
- มิติทางวัฒนธรรม คือ การเคารพต่อความหลากหลาย และรากฐานของค่านิยมความประชาธิปไตย ประเพณีและประวัติศาสตร์ที่มีร่วมกันและแตกต่างกัน และสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างสันติ
- มิติทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การต่อสู้กับความยากจนและการกีดกันการให้ความสนใจกับรูปแบบใหม่ของการพัฒนาชุมชนและการทำงาน และความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน
- มิติของชนชาวยุโรป คือ การตระหนักถึงความเป็นเอกภาพและความหลากหลายของวัฒนธรรมของยุโรป การเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตในบริบทของยุโรป การรู้เกี่ยวกับสถาบันของยุโรปและสิทธิของชนชาวยุโรป
- มิติของสังคมโลก การตระหนักและการส่งเสริมการพึ่งพาซึ่งกันและกันและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับโลก

การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง (civic engagement)

The New York Times ได้คัดข้อความที่กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองจาก *Civic Responsibility and Higher Education* (edited by Thomas Ehrlich, published by Oryx Press, 2000.)¹³ ซึ่งได้กล่าวถึงคำจำกัดความของการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง ดังนี้

การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง หมายถึง การกระทำในการสร้างความแตกต่างในชีวิตของพลเมือง หรือชุมชนของพวกเขา และการพัฒนาความรู้ ทักษะ ค่านิยม และแรงจูงใจ ร่วมกันในการสร้างความแตกต่างนั้น ซึ่งหมายถึงการส่งเสริมคุณภาพของชีวิตในชุมชนผ่านทั้งกระบวนการทางการเมืองและที่ไม่ใช่กระบวนการทางการเมือง

¹³ The definition of civic engagement in The New York Times available at http://www.nytimes.com/ref/college/collegespecial2/coll_aascu_defi.htm

ความรับผิดชอบทางศีลธรรมและความเป็นพลเมืองที่บุคคลตระหนักถึงตนเองในฐานะสมาชิกของโครงสร้างทางสังคมขนาดใหญ่ และคำนึงถึงปัญหาของสังคมเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาของตนเอง บุคคลต้องการที่จะเห็นมิติทางคุณธรรมและความเป็นพลเมืองของประเด็น (ทางสังคม) ในการสร้างและประเมินการตัดสินใจทางคุณธรรมและความเป็นพลเมืองที่ได้รับข้อมูลมา และกระทำการเมื่อมีความเหมาะสม

พลเมืองที่มีส่วนร่วม (Engaged Citizen)

Carpini (2004: 396-397) ได้รวบรวมความหมายของพลเมืองที่มีส่วนร่วมจากทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ได้ว่าจะต้องประกอบด้วย

- 1) การยึดมั่นต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย
- 2) มีชุดของทัศนคติพื้นฐานและความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะของโลกทางสังคมและการเมือง
- 3) มีความคิดเห็นที่มีความรู้ สอดคล้อง และมั่นคง ต่อประเด็นสาธารณะหลักในปัจจุบัน
- 4) การเข้าร่วมโดยมีพฤติกรรมที่ออกแบบให้มีอิทธิพลทางตรงหรือทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตของสาธารณะทั้งตัวเองและคนอื่น

องค์ประกอบเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานที่พลเมืองควรมี นอกจากนี้พลเมืองควรมีแหล่งข้อมูลและทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาความคิดเห็น ทัศนคติ ค่านิยมที่มีความรู้ และเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกันและแปรเปลี่ยนเป็นการกระทำที่มีประสิทธิภาพ

บทบาทของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยที่ควรจะเป็นคือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยสมัครใจ รวมไปถึงการบริจาค การเข้าร่วมพรรคการเมือง การติดต่ออย่างเป็นทางการและการเข้าร่วมการประชุมทางการเมือง Pattie และคณะ เสนอว่าพลเมืองที่ดี (good citizens) ควรเป็นบุคคลที่ตระหนักถึงสิทธิของตนเอง รวมถึงพันธะหน้าที่ต่อคนอื่นและสังคมในระดับกว้าง นอกจากนี้พลเมืองที่ดีจะเข้าร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครในหลากหลายประเภทตลอดจนกิจกรรมทางการเมืองโดยทั่วไป (Loader, 2007)

ตามความหมายของ Office of Communication: Ofcom¹⁴ (2009: 2) ซึ่งได้ทำวิจัยในส่วนของ การมีส่วนร่วมผ่านสื่อดิจิทัลของพลเมือง การมีส่วนร่วมของพลเมือง (citizen participation) ครอบคลุมในกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

¹⁴ Office of Communication หรือ Ofcom คือ องค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสื่อวิทยุและโทรทัศน์ และกิจการสื่อสารโทรคมนาคมในสหราชอาณาจักร

- กิจกรรมที่มีการปฏิสัมพันธ์กับสถาบันประชาธิปไตย (ซึ่งรวมถึง การลงทะเบียนเพื่อเลือกตั้ง การเข้าร่วมหรือการบริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง การติดต่อกับผู้แทนที่ได้รับเลือกหรือหน่วยงานของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในพื้นที่ การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาหรือการสำรวจของรัฐบาล)
- กิจกรรมที่มีการรณรงค์โดยทั่วไป (ซึ่งรวมถึง การลงชื่อสนับสนุนในการรณรงค์ หรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองต่างๆ การเข้าร่วมหรือการบริจาคเงินหรือสิ่งของให้กับองค์กรการกุศล การต่อต้านไม่ใช้สินค้าหรือบริการ การมีส่วนร่วมในการต่อต้านหรือประท้วง)
- กิจกรรมที่มีส่วนร่วมกับชุมชน (ซึ่งรวมถึง การเป็นอาสาสมัครหรือการทำงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน การให้ความเห็นในประเด็นต่างๆ ต่อสาธารณะ)

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของพลเมืองยังรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพลเมืองในด้านอื่นๆ อาทิ การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐบาล การดำเนินการขอคืนภาษี

ศูนย์สารสนเทศและการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และมีส่วนร่วมของพลเมือง (The Center for Information and Research on Civic Learning and Engagement: CIRCLE) ได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของคนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (Civic health Index 2009 Survey)¹⁵ ซึ่งแบบสำรวจประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) การวัดการมีส่วนร่วมทางการเมือง (measures of political participation) ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น
 - คุณได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 2008 หรือไม่ (John McCain กับ Barack Obama)
 - ตั้งแต่การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 2008 คุณได้ทำกิจกรรมอะไรต่อเนืองหลังจากนั้นบ้าง อาทิ การติดต่อกับผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง หรือสื่อด้านข่าว (news media) เกี่ยวกับประเด็นที่ได้มีการอภิปรายในระหว่างการรณรงค์, การพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายท้องถิ่นในสถานที่ เช่น โรงเรียน ที่ทำงาน สถาบันการศึกษา หรือ ย่านที่อยู่อาศัย

¹⁵ Examples of measures from the Civic Health Index 2009 Survey available at <http://www.civicyouth.org/tools-for-practice/survey-measures-of-civic-engagement/>

- คุณใช้อินเทอร์เน็ตบ่อยแค่ไหนในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง ประเด็นทางสังคม หรือปัญหาของชุมชน
- 2) การวัดการเป็นอาสาสมัคร (measures of volunteering) ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น
- ตั้งแต่ปีที่แล้ว คุณได้ทำกิจกรรมอาสาสมัครกับองค์กรใดบ้างหรือไม่
 - องค์กรใดที่คุณได้ทำกิจกรรมอาสาสมัครด้วยในปีที่แล้ว
- 3) การวัดการมีส่วนร่วมในชุมชน (measures of community engagement) ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น
- คุณเป็นสมาชิกของคณะทำงานหรือคณะกรรมการขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่มีงบประมาณในการดำเนินการหรือไม่
 - คุณเคยอนุญาตให้ญาติของคุณอาศัยอยู่ในบ้านคุณช่วงระยะเวลาหนึ่งเนื่องจากพวกเขาต้องการที่อยู่อาศัยหรือไม่
 - คุณเคยมอบอาหารหรือเงินให้กับคนที่ไม่ใช่ญาติพี่น้องหรือไม่
 - คุณเคยส่งจดหมายหรือบทความไปที่นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือสำนักพิมพ์ออนไลน์หรือไม่
- 4) การวัดความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง (measures of civic knowledge) ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น
- บางคนดูเหมือนว่าจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการติดตามสิ่งที่เกิดขึ้นกับรัฐบาลหรือประเด็นสาธารณะ ถึงแม้ว่าจะมีการเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม ในขณะที่บางคนไม่ให้ความสนใจเลย คุณติดตามสิ่งที่เกิดขึ้นกับรัฐบาลหรือประเด็นสาธารณะบ่อยแค่ไหน
 - คุณเคยรู้หรือไม่ว่า Joe Biden¹⁶ ดูแลงานหรือหน่วยงานทางการเมืองโดยอยู่
- 5) การวัดทุนทางสังคม (measures of social capital) ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น
- นอกจากงานแต่งงานและพิธีฝังศพ คุณได้เข้าร่วมพิธีทางศาสนาบ่อยแค่ไหน
 - คุณคิดว่าเวลาส่วนใหญ่ของคนเราจะใช้ไปกับการพยายามที่จะเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นหรือจะคิดถึงแต่ตัวเอง

¹⁶ Joseph Robinette "Joe" Biden, Jr เป็นรองประธานาธิบดีในรัฐบาลสหรัฐอเมริกาซึ่งนำโดยประธานาธิบดี Barack Obama (พ.ศ.2552 ถึงปัจจุบัน)

สำนึกพลเมือง (civic consciousness)

ข้อสันนิษฐานจากนักวิชาการ (Frazer, 2000 cite in Cheung et al., 2004: 651) ได้เสนอว่าเยาวชนพัฒนาสำนึกของหน้าที่พลเมือง (consciousness of civic obligation) ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคมจากครอบครัว โรงเรียน และสื่อมวลชน อย่างไรก็ตามก็ตีความของการเข้าร่วมทางสังคม (social engagement) ในรูปแบบต่างๆ ที่มีต่อสำนึกพลเมืองของเยาวชนยังไม่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นชัดเจนนัก รวมถึงการไม่ปรากฏความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและประสิทธิภาพของประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคมต่อการพัฒนาสำนึกพลเมืองของเยาวชน

สำนึกพลเมืองคือการที่บุคคลในยุคประชาธิปไตยจะต้องมีสำนึกทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสามมิติหลักๆ ด้วยกัน คือ การตระหนักรู้ในหน้าที่ของพลเมือง (civic awareness) การตระหนักรู้ในสิทธิ (rights awareness) และความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) บทบาทของมิติทั้งสามนี้คือการชี้แนะแนวทางการและกำกับพลเมืองในการใช้สิทธิของตนเอง และป้องกันการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง และกระทำภาระหน้าที่ให้บรรลุผล และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้น การตรวจสอบการทำงานของนิติบัญญัติแห่งชาติ (national legislative) องค์การบริหารและตุลาการ และเจ้าหน้าที่ขององค์กร

การพัฒนาสำนึกพลเมืองไม่ได้เป็นสิ่งที่ทำได้ภายในระยะเวลาอันสั้น การบ่มเพาะสำนึกพลเมืองเป็นงานที่ซับซ้อนและต้องทำอย่างเป็นระบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านการศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น สถาบันสื่อ ครอบครัว สังคม และระบบกฎหมาย¹⁷

บทบาทของสถาบันการศึกษาในการสร้างและพัฒนาสำนึกพลเมืองในเยาวชนแสดงให้เห็นชัดเจนมากขึ้นในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากการที่สังคมสมัยใหม่หลายแห่งได้กำหนดให้การเรียนรู้การเป็นพลเมือง (civic education) เป็นนโยบายการศึกษา แต่อย่างไรก็ดีได้มีการตั้งข้อสังเกตต่อประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมสำนึกพลเมืองของนักเรียน เนื่องจากบริบทของการใช้อำนาจและความไม่เป็นประชาธิปไตยของสถาบันการศึกษา รวมทั้งการเน้นการพัฒนาทางสติปัญญามากกว่า ดังนั้น การสร้างการพัฒนาที่สมดุลหรือแบบองค์รวมน่าจะมีประโยชน์มากกว่าในการส่งเสริมสำนึกพลเมืองของเยาวชน การพัฒนาอาจสร้างขึ้นในลักษณะของศูนย์กลางเยาวชนหรือบริการสังคมสำหรับเยาวชน ซึ่งดูเหมือนว่าการพัฒนาการปฏิบัติในลักษณะประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ ในศูนย์เยาวชนสามารถส่งเสริมสำนึกพลเมืองของเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า (Cheung, et al., 2004: 651-652)

¹⁷ Discussion on cultivating civic consciousness, 2009 available on <http://eng.hi138.com/?i74969#>

ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง และสำนักพลเมืองมาใช้เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

การสื่อสารทางการเมือง (Political communication)

Denton and Woodward (1990 cited in McNair, 2011: 3) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารทางการเมืองว่า

“การอภิปรายเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ (รายได้) ผู้มีอำนาจอย่างเป็นทางการ (ผู้ได้รับอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร การออก/บัญญัติกฎหมาย และกฎหมาย) และการบังคับอย่างเป็นทางการ (สิ่งใดเป็นรางวัลหรือการลงโทษ) ซึ่งเพิ่มเติมความตั้งใจ/เจตนาของผู้ส่งสารที่จะให้สารนั้นมีอิทธิพลต่อบริบททางการเมือง”

McNair (2011: 4) ได้พัฒนาคำจำกัดความจากแนวคิดของ Denton and Woodward และให้คำจำกัดความของการสื่อสารที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองไว้ดังนี้

- 1) การสื่อสารทุกรูปแบบโดยนักการเมืองและผู้ปฏิบัติการทางการเมืองอื่นๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุเป้าหมายบางประการ
- 2) การสื่อสารที่กล่าวถึงผู้ปฏิบัติการทางการเมืองโดยผู้ที่ไม่ใช่ นักการเมือง เช่น ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และนักเขียนคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์
- 3) การสื่อสารเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติการทางการเมืองและกิจกรรมของพวกเขา ที่ปรากฏอยู่ในการรายงานข่าว บทบรรณาธิการ และรูปแบบอื่นๆ ของสื่อที่อภิปรายเกี่ยวกับการเมือง

Dahlgren (2007: 4-6) ได้เสนอแนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับประชาธิปไตยในสามแนวทางด้วยกัน คือ การสื่อสารทางการเมืองที่มีรากฐานเดิมจากสาขาวิชารัฐศาสตร์ พื้นที่สาธารณะ และแนวทางวัฒนธรรมศึกษา

แนวทางแรก คือ การสื่อสารทางการเมืองที่มีรากฐานเดิมจากสาขาวิชารัฐศาสตร์ จะเน้นศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองระหว่างตัวกระทำที่เป็นทางการ (formal actor) ในระบบการเมือง ได้แก่ ตัวกระทำ/สถาบันทางการเมือง สื่อ และพลเมือง แนวทางนี้จะให้ความสำคัญกับความคิดเห็นและความรู้ทางการเมืองของพลเมืองที่สร้างขึ้นจากมุมมองของการส่งผ่านทางการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม แนวทางศึกษาแบบนี้ถูกวิพากษ์ว่าละเลยขอบเขตและรูปแบบของเมืองอื่นๆ ละเลยวิธีการที่ความหมายถูกประกอบสร้างทางวัฒนธรรม และแง่มุมเชิงอัตวิสัยของความเป็นพลเมือง นอกจากนี้แนวทางนี้ยังถูกวิพากษ์ว่ามีความเป็นทางการมากเกินไป ผูกพันกับการจัดการทางสถาบันและการเมืองในช่วงเวลานี้มากเกินไป

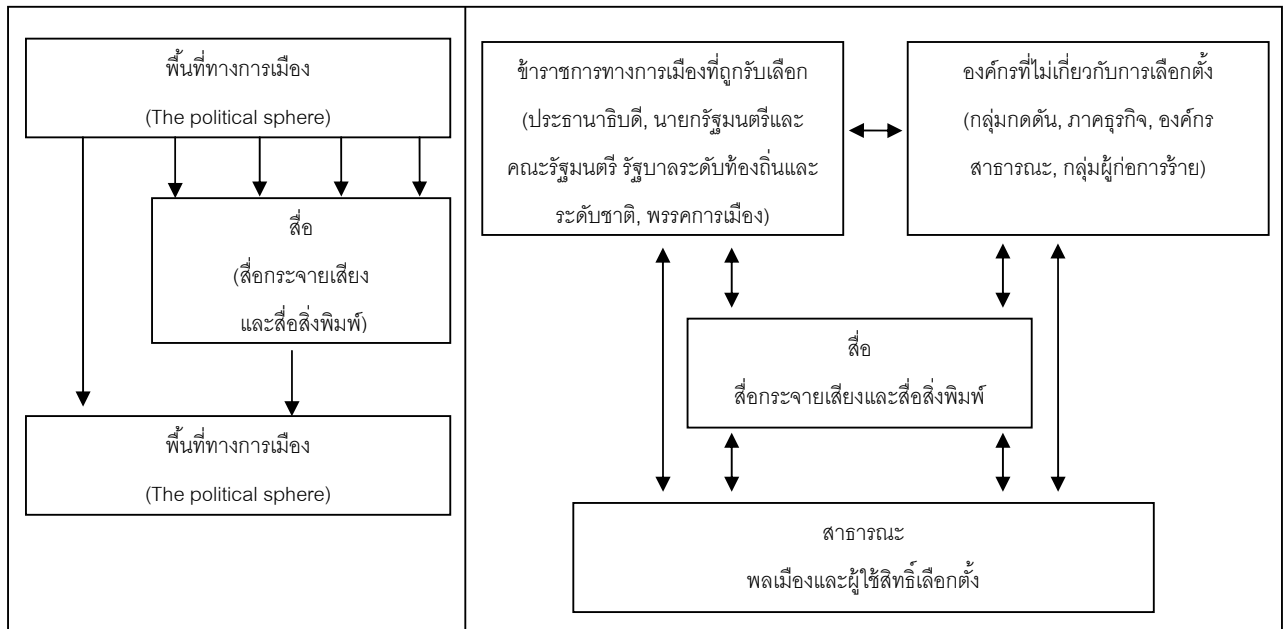
มองรัฐเป็นศูนย์กลางมากเกินไป รวมถึงการให้ความสำคัญกับขอบเขตของการเมืองระบอบประชาธิปไตยที่เป็นทางการจากแง่มุมของสื่อและการสื่อสาร

แนวทางที่สอง คือ แนวคิดพื้นที่สาธารณะของฮาเบอร์มาส ซึ่งรวมถึงความสนใจและแนวทางการศึกษาอื่นที่มีขอบเขตเกี่ยวข้อง เช่น ความมีเหตุผลทางการสื่อสาร ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ และประชาสังคม แนวทางการศึกษานี้จะศึกษาในเชิงวิพากษ์การจัดการทางสถาบันโดยเฉพาะในสื่อ รวมถึงกลุ่มของอำนาจและรูปแบบทางการสื่อสารที่สามารถสนับสนุนหรือขัดขวางประชาธิปไตย แนวทางการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาเชิงวิพากษ์ของเศรษฐศาสตร์การเมือง ซึ่งถูกวิพากษ์ว่าละเลยแง่มุมของความเป็นจริงทางสังคมในชีวิตประจำวัน

แนวทางที่สามที่ Dahlgren ได้เสนอไว้ คือ วัฒนธรรมศึกษา การศึกษาเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองในแนวทางนี้จะนำเสนอแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ลึกของตัวกระทำ เช่น ความหมาย อุดมการณ์ และวิถีปฏิบัติ แนวคิดเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการให้คำจำกัดความความเป็นพลเมือง รวมถึงการวิเคราะห์และการประเมินคุณลักษณะของการสื่อสารทางการเมือง อย่างไรก็ตาม แนวทางการศึกษานี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับพลวัตเชิงสถาบันและโครงสร้างของประชาธิปไตยและการสื่อสารทางการเมือง

รูปแบบของการสื่อสารทางการเมืองในอดีตจะเป็นแบบการสื่อสารเป็นเส้นตรง กระบวนการสื่อสารจากบนลงล่าง จากผู้นำถึงประชาชน สื่อโดยมากถูกใช้โดยกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ทางการเมืองและส่งต่อสารผ่านสื่อไปยังประชาชน จะมีการสื่อสารเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นการสื่อสารกลับจากฐานล่างของสังคม (ประชาชน) ไปยังพื้นที่ทางการเมือง

การทำให้เป็นประชาธิปไตยของระบบทางการเมืองหลักทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของกิจกรรมทางการเมืองและการสื่อสารทางการเมืองให้เคลื่อนไปสู่การเป็นพื้นที่สาธารณะ บุคคลเริ่มมีความเกี่ยวพันทางการเมืองเนื่องจากพวกเขาถูกคาดหวังให้มีบทบาททางการเมือง ความเปลี่ยนแปลงต้องการการเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและระดับการศึกษาที่ดีขึ้นซึ่งจะส่งผลต่ออิทธิพลและความเกี่ยวพันทางการเมือง ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ใช่เป็นการไปเลือกตั้งเท่านั้น แต่ต้องเป็นผู้ใช้สิทธิในลักษณะของพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น การสื่อสารระหว่างกลุ่มต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง มีการแข่งขันกันมากขึ้น แต่ละกลุ่มต่างแข่งขันเพื่อพื้นที่ในสื่อและความสนใจของประชาชน ซึ่งทำให้เกิดรูปแบบของการสื่อสารทางการเมืองที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

การสื่อสารทางการเมืองในรูปแบบเดิม และการสื่อสารทางการเมืองในรูปแบบใหม่ที่เปิดกว้างมากขึ้น
(Lilleker, 2006: 5-6)

การสื่อสารทางการเมืองในแผนภาพ แสดงให้เห็นเครือข่ายของการสื่อสารที่เปิดกว้าง และการสื่อสารผ่านหลายช่องทาง ซึ่งในสังคมพหุนิยมกลุ่มต่างๆ จะทำการสื่อสารทั้งภายในกลุ่มตนเองและการสื่อสารระหว่างกลุ่มอื่นๆ ในสังคม รวมถึงเรียนรู้และแข่งขันซึ่งกันและกัน เมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามา มีบทบาทในการสื่อสารทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ทั้งสื่อแพร่ภาพกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออินเทอร์เน็ต การสื่อสารทางการเมืองจึงเปลี่ยนจากการสื่อสารทางตรง ระหว่างบุคคล และการสื่อสารแบบเผชิญหน้าไปสู่การสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งเรียกพัฒนาการนี้ว่า การสื่อสารแบบผ่านสื่อกลาง (mediated communication) พลเมืองสามารถสื่อสารกับกลุ่มทางการเมือง และกลุ่มต่างๆ ในสังคมได้ ผ่านสื่อหรือผ่านเครื่องมือต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารสาธารณะ รวมถึงการสร้างกลุ่มทางการเมืองที่นำไปสู่การเพิ่มขอบเขตของความหลากหลายในสังคม

รูปแบบของการสื่อสารทางการเมืองที่เปิดกว้างและเปิดพื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกส่วนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากพลเมือง นำไปสู่การเกิดแนวคิดประชามติ (public opinion) ซึ่งหมายถึง ภาพรวมของทัศนคติ ความเชื่อ และความคิดเห็นของประชากรที่เป็นผู้ใหญ่เกี่ยวกับประเด็น/เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ประชาชนมีบทบาทสำคัญในพื้นที่ทางการเมือง โดยกลุ่มคน 3 กลุ่ม ที่ประกอบกันขึ้นเป็นประชามติ ได้แก่ ผู้นำสาธารณะและนักคิด (public leaders and thinkers) ชนชั้นผู้มีการศึกษา

(common education class) และประชาชนทั่วไป (common people) แนวคิดหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับสื่อและมติสาธารณะ คือ แนวคิดพื้นที่สาธารณะ (public sphere) ของ Jurgen Habermas

แนวคิดพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)

Habermas (1989 cited in Dahlgren, 1995: 7-8) ได้นิยามความหมายของพื้นที่สาธารณะในแบบอุดมคติไว้ว่า พื้นที่สาธารณะเป็นเหมือนอาณาเขตของชีวิตทางสังคม ซึ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลและมุมมองต่อประเด็นปัญหาที่ส่วนรวมตระหนักร่วมกันสามารถดำรงอยู่ และมติสาธารณะสามารถถูกสร้างขึ้นได้ พื้นที่สาธารณะจะเกิดขึ้นได้ หากพลเมืองใช้สิทธิของการสมาคมและการรวมกลุ่ม ร่วมกันในฐานะของส่วนหนึ่งของสาธารณะในการอภิปรายประเด็นปัญหาของวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เป็นความกังวลทางการเมือง องค์ประกอบที่สำคัญของพื้นที่สาธารณะคือ วาทกรรมที่มีเหตุผลและการคิดวิเคราะห์ พื้นที่สาธารณะดำรงอยู่ได้ด้วยควมมีเหตุผลที่กระตือรือร้น (active reasoning) ของสาธารณะ ซึ่งแสดงออกผ่านทางวาทกรรมที่มติสาธารณะถูกสร้างขึ้น ซึ่งมีผลสะท้อนกลับในการกำหนดนโยบายของรัฐและการพัฒนาสังคมโดยรวม

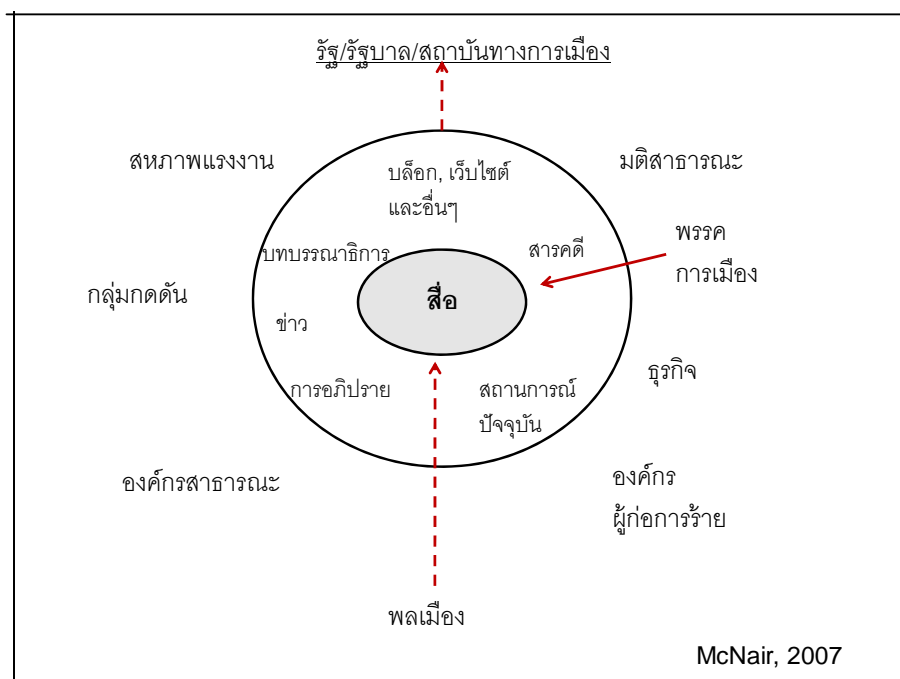
แต่อย่างไรก็ดีพื้นที่สาธารณะที่เกิดขึ้นจริงในทางประวัติศาสตร์ไม่ได้เป็นไปในรูปแบบของพื้นที่สาธารณะแบบอุดมคติ พื้นที่สาธารณะในทางประวัติศาสตร์ตามการบรรยายของ Habermas มีอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ ในช่วงแรก เป็นยุคทุนนิยมเสรี ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นช่วงที่ระบบศักดินาสิ้นสุดลง และเกิดการเติบโตของชาติ รัฐสภา การพาณิชย์ ชนชั้นกลาง และสื่อสิ่งพิมพ์ พื้นที่สาธารณะเริ่มวางรากฐานขึ้นในสังคมยุโรปตะวันตก พื้นที่สาธารณะในยุคนี้ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีการศึกษา มีฐานะดี (ซึ่งส่วนมากเป็นเพศชาย) และดำเนินการผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ วารสาร แผ่นพับ และหนังสือพิมพ์ โดยใช้สถานที่อย่างเช่น ชาลอน ร้านกาแฟ และคลับ

พื้นที่สาธารณะทางประวัติศาสตร์ในช่วงที่สอง ซึ่งเป็นช่วงที่พื้นที่สาธารณะของชนชั้นกลางเสื่อมถอยลงในบริบทของทุนนิยมอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้า และรัฐสวัสดิการของระบอบประชาธิปไตยแบบมวลชน ในระบอบประชาธิปไตยแบบมวลชน สาธารณะสูญเสียความเป็นลักษณะเฉพาะไป ความสอดคล้องของวาทกรรมทางสังคมได้หายไปพร้อมๆ กับพลเมืองที่มีการศึกษาได้ลดลงน้อยไปจากพื้นที่สาธารณะ ความพยายามของรัฐที่จะจัดการกับความขัดแย้งที่เพิ่มมากขึ้นในระบบทุนนิยมทำให้รัฐกลายเป็นผู้แทรกแซง กล่าวคือ เส้นแบ่งระหว่างความเป็นสาธารณะและความเป็นส่วนตัวทั้งในมิติของเศรษฐกิจศาสตร์การเมืองและมิติทางวัฒนธรรมเริ่มค่อยๆ ลดลง กลุ่มผลประโยชน์และองค์กรขนาดใหญ่ได้เข้ามาเป็นผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ ซึ่งส่งผลให้เกิดลักษณะของการทำให้ระบบศักดินาของการปกครองกลับคืนมา (refeudalization) และเข้ามาเคลื่อนย้ายบทบาทของสาธารณะออกไป ด้วยความแพร่หลายของสื่อมวลชนที่เพิ่มมากขึ้นทำให้การใช้สื่อไปในทางการค้า และเปลี่ยนบทบาทของสื่อจากการสื่อสารสาธารณะไปเป็นการประชาสัมพันธ์ การโฆษณา และความบันเทิง ลดทอนหน้าที่ในการวิ

เคราะห์พิพาทของสาธารณะลง สาธารณะเริ่มมีการแบ่งแยกออกเป็นกลุ่ม สูญเสียความสอดคล้องทางสังคมของสาธารณะ ประชาสัมพันธ์ คำว่าสาธารณะจึงถูกนำไปใช้ในความหมายที่ไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

ในการสร้างพื้นที่สาธารณะในมีความเข้มแข็ง เคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง และเปิดกว้าง สังคมจำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. เสรีภาพในการพูดในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน
2. สื่อที่มีลักษณะพหุนิยมและความเป็นอิสระทางการเมือง ที่สามารถเข้าถึงได้
3. ระดับการรู้หนังสือที่สูง (literacy) รวมถึงทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. การเข้าถึงที่เปิดกว้างต่อเอกสารของภาครัฐ

พื้นที่สาธารณะ (McNair, 2007: 19)

พื้นที่สาธารณะทางการเมืองได้สร้างพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (topographical) สถาบัน (institutional) และวาทกรรม (discursive) ที่บุคคลแสดงบทบาทในฐานะพลเมืองในการเข้าถึงสิ่งที่เรียกว่าการสนทนาทางสังคม (societal dialogues) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่สาธารณะตระหนักร่วมกัน พื้นที่นี้และเงื่อนไขในการสื่อสารภายในพื้นที่นี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบอบประชาธิปไตย

แนวคิดพื้นที่สาธารณะ ได้นำเสนอถึงความเชื่อมโยงของประชาคมดิจิทัลซึ่งเป็นผลจากการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยในและพื้นที่สาธารณะโดยมองว่า พื้นที่สาธารณะอาจเป็นได้ทั้งพื้นที่ทางกายภาพและสภาวะทางการเมืองการสื่อสารที่เปิดให้ฝ่ายต่างๆ เข้ามามากเถียง ปรีกษา วิพากษ์วิจารณ์ จนเกิดเป็นมติสาธารณะที่ตกลงได้จากเหตุผลของภาคต่างๆ ในสังคม สื่อมวลชนถือเป็นพื้นที่สาธารณะเชิงสัญลักษณ์ที่สะท้อนความคิดเห็น ปัญหา ข้อถกเถียง หรือเรื่องราวของกลุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม สำหรับ Habermas แล้วการสื่อสารร่วมกันของฝ่ายต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดสาธารณมติที่เป็นผลลัพธ์มาจากการปรึกษาพูดคุยกันบนเหตุผลของฝ่ายต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน

ความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของระบบการสื่อสารพลวัตของระบอบประชาธิปไตยเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการปฏิบัติการทางการเมืองการสื่อสาร และการสื่อสารทางสังคมเข้าไปอยู่ภายใต้การสื่อสารมวลชนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และด้วยขนาดของสังคมที่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก สื่อมวลชนจึงมีบทบาทเป็นเหมือนสถาบันหลักของพื้นที่สาธารณะ (Dahlgren, 1995: 2)

พื้นที่สาธารณะบนอินเทอร์เน็ต

Dahlgren (2005: 153) กล่าวว่า ในมิติเชิงโครงสร้างของพื้นที่สาธารณะ อินเทอร์เน็ตมีพื้นที่สาธารณะที่สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้

1. E-Government หรือรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ที่ส่วนมากจะมีลักษณะการสื่อสารจากบนลงล่าง เป็นเว็บไซต์ที่ตัวแทนของรัฐบาลปฏิสัมพันธ์กับพลเมือง และข้อมูลเกี่ยวกับบริการและการบริหารของรัฐบาลสามารถเข้าถึงได้และใช้เป็นประโยชน์ได้ แต่การปฏิสัมพันธ์ค่อนข้างจะจำกัด
2. พื้นที่ของนักกรณรงค์และนักกิจกรรม (advocacy/activist domain) เป็นพื้นที่ที่การอภิปรายถูกวางกรอบโดยองค์การซึ่งมีการรับรู้ ค่านิยม และเป้าหมายร่วมกัน และขับเคลื่อนในรูปแบบของการแทรกแซงทางการเมือง องค์การเหล่านี้หมายรวมถึง การเมืองแบบรัฐสภาแบบดั้งเดิม กลุ่มจัดตั้ง (established corporate) และกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองอื่นๆ (เช่น สหภาพ) และการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองใหม่ และนักกิจกรรมอื่นๆ
3. ฟอรัมของพลเมือง (civic forums) เป็นพื้นที่ที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มพลเมือง และมีการถกเถียงอภิปรายเกิดขึ้น ซึ่งพื้นที่นี้เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าเป็นพื้นที่สาธารณะบนอินเทอร์เน็ต
4. พื้นที่นอกเหนือจากการเมือง (Prepolitical and parapolitical domain) เป็นพื้นที่ซึ่งมีการนำเสนอประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความสนใจร่วมกัน และ/หรือ อัตลักษณ์ของกลุ่ม แต่ว่าการเกิดประเด็นทางการเมืองก็ยังคงมีความเป็นไปได้เสมอ พื้นที่นี้ไม่มี

เส้นแบ่งที่ชัดเจนระหว่างประเด็นที่ไม่ใช่การเมือง (nonpolitics) และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง (parapolitics) เนื่องจากมีการต่อรองและการเปลี่ยนแปลงได้ในทางวาทกรรม ตลอดเวลา

5. พื้นที่ทางวารสารศาสตร์ (journalism domains) ซึ่งหมายรวมถึงทุกเว็บไซต์ที่มาจากองค์กรสื่อหลักและสร้างพื้นที่ออนไลน์ (เช่น หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์) องค์กรข่าวบนอินเทอร์เน็ต (Net-based organizations) เช่น Yahoo! News องค์กรข่าวทางเลือก และเว็บลือ

มิติของพื้นที่สาธารณะ

Dahlgren ได้กล่าวถึงมิติของพื้นที่สาธารณะที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นพื้นที่สาธารณะของสื่อโทรทัศน์ไว้ในหนังสือ *Television and the public sphere : citizenship, democracy and the media* ประกอบด้วย 4 มิติ คือ โครงสร้างทางสังคม สถาบันสื่อ การนำเสนอของสื่อ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งในงานวิจัยนี้จะขอกำหนดถึงเฉพาะในมิติที่เกี่ยวข้องกับสื่อ คือ สถาบันสื่อ การนำเสนอของสื่อ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมในการสื่อสาร (Dahlgren, 2005: 148-150) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นพื้นที่สาธารณะของสื่ออินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะพื้นที่ที่เปิดให้มีการอภิปรายและโต้เถียงกัน อย่างเช่น เว็บบอร์ด/ฟอรัม เว็บลือ และเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม

1. สถาบันสื่อ (media institution) ประเด็นทางนโยบายของสถาบันสื่อ ซึ่งหมายรวมถึงองค์กร การเงิน และกรอบทางกฎหมายของสื่อ กรอบทางกฎหมายนอกจากจะหมายถึงประเด็นในด้านความเป็นเจ้าของ การควบคุม และการดำเนินการในการขอใบอนุญาตแล้วยังรวมไปถึงข้อจำกัดและเสรีภาพในการสื่อสารอีกด้วย สำหรับสื่ออินเทอร์เน็ต มิติสถาบันสื่อจะพิจารณาถึงรูปแบบในการจัดการเว็บไซต์ในประเด็นทางด้านกฎหมาย สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคนิค และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของเว็บไซต์อีกด้วย

ความเกี่ยวพันของสื่อต่อการเป็นพื้นที่สาธารณะในการสื่อสารที่เป็นประชาธิปไตย ได้ถูกกล่าวถึงใน 2 มุมมอง คือ

- การทำให้เป็นประชาธิปไตยของสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ รูปแบบของสื่อทางเลือกและมีส่วนร่วม และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในลักษณะที่สะท้อนความเป็นประชาธิปไตย
- การทำให้เป็นประชาธิปไตยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ กลยุทธ์ในการใช้สื่อของกลุ่มทางสังคมและการเคลื่อนไหวทางสังคมต่างๆ ที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนา (progressive issue) เพื่อสร้างความเท่าเทียมและการมีส่วนร่วม

2. การนำเสนอของสื่อ (media representation) เป็นการให้ความสนใจต่อผลลัพธ์ของสื่อ มิติของการนำเสนอของสื่อในพื้นที่สาธารณะจะพิจารณาถึงสิ่งที่สื่อเลือกมานำเสนอ และวิธีการในการนำเสนอประเด็นนั้น ซึ่งรวมทั้งแง่มุมของข้อมูล (information) และข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ (extra-informational aspect) ของสื่อ เช่น สัญลักษณ์ และวาทศิลป์ที่ใช้ในการเล่าเรื่อง (rhetoric) นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงความเป็นธรรม ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ความหลากหลายของมุมมอง การกำหนดวาระข่าวสาร ความโน้มเอียงของอุดมการณ์ และรูปแบบที่ใช้ในการนำเสนอ
3. การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรม เป็นการสร้างสังคมและความผูกพันทางสังคม การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมเป็นอาณาเขตของการเผชิญหน้าและอภิปรายของบุคคลที่มีระหว่างกัน การปฏิสัมพันธ์ไม่เป็นเพียงแต่การพูดคุยกันระหว่างบุคคลเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการของการสร้างความหมายและอัตลักษณ์ร่วมกันของบุคคล ซึ่งจะเกิดขึ้นภายใต้การปฏิสัมพันธ์นี้ ซึ่งในทางกลับกันจะมีผลต่อการกำหนดความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งและความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ในสังคม

การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรม การกระทำของบุคคลในการแสดงบทบาทในฐานะพลเมือง และอภิปรายในประเด็นทางสังคมและการเมือง การสร้างพื้นฐานของความเป็นจริงทางสังคมในระดับอัตวิสัยร่วม (Intersubjective level) สังคมส่วนหนึ่งถูกสร้างรักษา และปรับเปลี่ยน ภายใต้การปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของคนเรา และการมีผลกระทบซึ่งกันและกันที่ซับซ้อนกับปัจจัยทางประวัติศาสตร์และโครงสร้างทางสังคม

สำหรับมิติการปฏิสัมพันธ์ของอินเทอร์เน็ต Dahlgren กล่าวว่าจำเป็นต้องพิจารณาใน 2 แง่มุม คือ การปฏิสัมพันธ์กับสื่อของพลเมือง เป็นกระบวนการทางสื่อสารของการทำความเข้าใจ การตีความ แลกการใช้องค์ประกอบของสื่อ อีกแง่มุมหนึ่งคือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองด้วยกันเอง โดยพิจารณาว่ามีการสร้างการถกเถียงอภิปราย (deliberation) หรือไม่

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการวิเคราะห์มิติการปฏิสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะมีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ คือ วาทกรรม (discursive) พื้นที่ (spatial) และความเป็นชุมชน (communal) แง่มุมของวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะมากที่สุด คือ ทรัพยากรและคลังของวาทกรรม (discursive resources and repertoires) ส่วนพื้นที่ หมายความว่า ตำแหน่งและสถานที่ของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่บุคคลพบเจอกันในบทบาทของพลเมือง ปัจจัยใดที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในพื้นที่นั้น และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ โครงสร้างของพื้นที่เมืองและชานเมือง ความใกล้ชิดต่ออาชญากรรม และเทคโนโลยีสื่อ นอกเหนือจากลักษณะทางภูมิศาสตร์แล้ว สื่อใหม่ที่มีคุณสมบัติในการปฏิสัมพันธ์ก็เป็น

การนำเสนอพื้นที่ในอีกรูปแบบหนึ่ง และความเป็นชุมชน หมายถึง ลักษณะของการผูกพันทางสังคมระหว่างพลเมือง กระบวนการทางประชาธิปไตยจะไม่สามารถเกิดดำเนินต่อไปได้หากปราศจากการแลกเปลี่ยนความรู้สึกร่วมเป็นชุมชนเดียวกันหรือความกังวลต่อประเด็นร่วมเดียวกัน (commonality) ร่วมกันระหว่างสมาชิกของสังคม

ในการศึกษานี้จะนำเอาแนวคิดพื้นที่สาธารณะมาวิเคราะห์พื้นที่บนสื่ออินเทอร์เน็ตของกลุ่มเยาวชนที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อพิจารณาว่าพื้นที่ดังกล่าวมีคุณลักษณะของการเป็นพื้นที่สาธารณะในรูปแบบใหม่ให้กับกลุ่มเยาวชนหรือไม่ อย่างไร

อินเทอร์เน็ตกับการสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง

การสื่อสารหรือสื่อที่เกี่ยวข้องทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะแบ่งประเภทตามเกณฑ์ใด อาทิ การสื่อสารแบบเผชิญหน้า และการสื่อสารผ่านสื่อ, การสื่อสารแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบหลายต่อหนึ่ง และแบบหลายต่อคน หรือการแบ่งตามประเภทของสื่อ เช่น โทรศัพท์ อีเมล นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และอินเทอร์เน็ต และประเภทรายการ เช่น ข่าว ทอล์คโชว์ บทบรรณาธิการหรือบทความแสดงความคิดเห็น สารคดี ละคร และตลก การสื่อสารแต่ละประเภทดังกล่าวข้างต้นนี้ มีศักยภาพในการสร้างผลต่อแง่มุมต่างๆ ของการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย (ตั้งแต่ค่านิยมและทัศนคติพื้นฐานไปจนถึงพฤติกรรมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองที่เฉพาะเจาะจง) และในส่วนต่างๆ ของประชากร (จำแนกตามอายุ รายได้ เพศ เชื้อชาติ และชนชาติ) และการใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกันไป

การใช้สื่อทางการเมืองของบุคคลไม่ได้จำกัดเฉพาะสื่อใดสื่อหนึ่งหรือช่องทางใดช่องทางหนึ่ง แต่บุคคลอยู่ในบริบทแวดล้อมที่กว้างใหญ่ของข้อมูล การสื่อสาร และสื่อ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อของบุคคล ส่วนหนึ่งคือสื่อที่สามารถใช้ได้ และอีกส่วนหนึ่งคือปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงความชื่นชอบในการเลือกใช้สื่อของบุคคล นอกจากนี้สื่อยังทำหน้าที่เป็นทั้งช่องทางในการส่งผ่านและรับข้อมูล แหล่งข้อมูลข่าวสาร และพื้นที่สาธารณะที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองปรากฏขึ้น

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารทางการเมือง

งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ระบุถึงปัจจัยทางค่านิยมและบรรทัดฐานหลายประการที่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย (Carpini, 2004: 398-405) ได้แก่

การรับรู้ความสามารถทางการเมือง (*political efficacy*) สามารถพิจารณาได้ใน 2 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถภายใน คือ การที่บุคคลรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมของเขาสามารถสร้างความแตกต่าง/การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการรับรู้ความสามารถภายนอก คือ การที่บุคคลรู้สึกว่าระบบการเมืองจะมีการตอบสนองต่อการมีส่วนร่วมนั้นๆ ของบุคคล การรับรู้ความสามารถทางการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง มีหลักฐานที่สนับสนุนว่าการรับรู้ความสามารถทางการเมืองเริ่มต้นพัฒนาในวัยเด็ก และเป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญของแนวโน้มการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในอนาคต แต่อย่างไรก็ตาม การรับรู้ความสามารถทางการเมืองขึ้นอยู่กับอิทธิพลของปัจจัยหลายประการ อาทิ ลักษณะทางประชากร ปัจจัยทางวัฒนธรรม

โดยทั่วไปแล้วผลการศึกษาระบุให้เห็นความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการรับรู้ความสามารถทางการเมืองและการใช้สื่อในประเด็นสาธารณะ (*public affairs*) แต่ทิศทางของความสัมพันธ์ยังไม่มีผลที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน กล่าวคือ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถทางการเมืองจะมีแนวโน้มที่จะติดตามประเด็นสาธารณะ หรือ การติดตามประเด็นสาธารณะนำไปสู่การเพิ่มการรับรู้ความสามารถทางการเมือง อีกทั้งยังมีตัวแปรทางด้านความรู้ทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องว่าการใช้สื่อเพื่อติดตามประเด็นสาธารณะที่มากขึ้นมีผลต่อการความรู้ทางการเมืองที่เพิ่มมากขึ้น และมีผลส่งต่อถึงการเพิ่มการรับรู้ความสามารถทางการเมืองของบุคคล

ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลได้รับสื่อที่นำเสนอภาพเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะในทางลบหรือให้ความรู้สึกเคลือบแคลงและไม่ไว้ใจ (*cynical*) จะสามารถลดการรับรู้ความสามารถของพลเมืองลงได้ ดังเช่นผลการวิจัย¹⁸ ที่แสดงให้เห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อที่นำเสนอข่าวที่มีแนวโน้มในการวางกรอบเหตุการณ์ (การเลือกตั้ง) และประเด็น (การปฏิรูประบบประกันสุขภาพ) ในลักษณะของการกลยุทธหรือวิธีการแทนที่จะเป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระที่สำคัญ มีผลการเพิ่มความเบื่อหน่ายทางการเมืองและส่งผลต่อถึงการรับรู้ความสามารถทางการเมือง และในอีกตัวอย่างหนึ่งที่พบว่าการได้รับสื่อโฆษณาความเสี่ยงที่เป็นสื่อในทางลบจะลดการรับรู้ความสามารถทางการเมืองของบุคคล

การศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อและการรับรู้ความสามารถทางการเมืองของบุคคลยังมีช่องว่างทางความรู้ กล่าวคือ ยังมีการศึกษาจำนวนน้อยที่ศึกษาถึงตัวแปรแทรกอื่นๆ อาทิ ชนชาติ ชาติพันธุ์ เพศ ชนชั้น และอายุ รวมถึงปริมาณและประเภทของการใช้สื่อ ของกลุ่มที่มีความแตกต่างกันเหล่านี้ และวิธีการใช้และประมวผลผลข้อมูลที่ได้รับผ่านสื่อ

¹⁸ Cappella, J., and Jamieson, K. H. (1997). *The spiral of cynicism: The press and the public good*. New York: Oxford University Press.

ความเชื่อถือในการเมือง (political trust): ความรู้สึกห่างเหินและความเคลือบแคลงไม่ไว้ใจ (alienation and cynicism) ความเชื่อถือในการเมืองเป็นแนวคิดคู่ขนานกันกับความรู้สึกห่างเหินและความเคลือบแคลงไม่ไว้ใจต่อการเมือง ถึงแม้ว่าผลการสนับสนุนจะยังไม่ชัดเจน และไม่แสดงทิศทางของความสัมพันธ์ที่ชัดเจน ข้อเสนอพื้นฐานถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวเสนอว่าการเปิดรับสื่อโดยทั่วไป โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์นำไปสู่การเพิ่มความรู้สึกห่างเหินและความเคลือบแคลงไม่ไว้ใจต่อการเมือง และลดความเชื่อถือในรัฐบาลและการเมือง ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการใช้สื่อและความเชื่อถือในการเมืองหรือความเคลือบแคลงไม่ไว้ใจต่อการเมืองปรากฏผลทั้งที่สนับสนุนและไม่สนับสนุนข้อสันนิษฐานดังกล่าว อย่างไรก็ตามก็มีผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของสื่อมีความสัมพันธ์กับความเชื่อถือในการเมือง กล่าวคือ บุคคลที่ไม่เชื่อถือในสื่อจะมีความเป็นไปได้ที่จะไม่เชื่อถือในรัฐบาล นอกจากนี้ระดับของความเชื่อถือในรัฐบาลยังมีความแตกต่างกันตามระดับการศึกษา เชื้อชาติ อายุ และเพศ

ทุนทางสังคม (social capital) แนวคิดทุนทางสังคมมีแนวทางการศึกษาในหลายรูปแบบ แต่แนวคิดของ Putnam (2000 cited in Grootaert, 2004: 5-6) ถือเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและนำไปอ้างอิงในการศึกษาต่างๆ เป็นจำนวนมาก Putnam ได้กล่าวถึงทุนทางสังคมว่าหมายถึง ความเกี่ยวพันของบุคคลกับองค์กรทางสังคมที่เป็นทางการ (formal civic organizations) และเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการต่างๆ นับตั้งแต่การพูดคุยกับเพื่อนบ้านหรือการเข้าร่วมในกิจกรรมสันตนาการไปจนถึงการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือองค์กรทางด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ เป็นลักษณะของวิธีการต่างๆ ที่หลากหลายในการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกที่มีต่อชุมชน หรือในอีกความหมายหนึ่งที่เป็นของทุนทางสังคมที่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป หมายถึง “สิ่งที่จับต้องได้/มีตัวตน ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนเรา กล่าวคือ ความตั้งใจดี (good will) มิตรภาพ (fellowship) ความเห็นอกเห็นใจ (sympathy) และความสัมพันธ์ทางสังคม (social intercourse) ระหว่างบุคคลและครอบครัวที่เป็นผู้สร้างหน่วยทางสังคม... ชุมชนโดยรวมจะได้รับผลประโยชน์โดยความร่วมมือกันของของทุกส่วนในชุมชน ในขณะที่บุคคลจะได้รับผลประโยชน์จากความสัมพันธ์ของเขาในรูปแบบของความช่วยเหลือ ความเห็นอกเห็นใจ และความเป็นมิตรของเพื่อนบ้าน” (Hanifan, 1916: 130 in Putnam, 2000: 19 cited in Carpinini, 2004: 402)

ทุนทางสังคมประกอบด้วย 6 มิติ (Grootaert, 2004: 7-8) คือ

- 1) กลุ่มและเครือข่าย (groups and networks) คือ การมีส่วนร่วมของบุคคลในเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการและองค์กรทางสังคมต่างๆ
- 2) ความเชื่อถือและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว (trust and solidarity) คือ ความเชื่อถือที่มีต่อเพื่อนบ้าน ผู้ให้บริการที่สำคัญ (key service providers) และคนแปลกหน้า

- 3) การกระทำร่วมกันและการร่วมมือกัน (collective action and cooperation) คือ การทำงานร่วมกับคนอื่นในชุมชนในโครงการที่เป็นความร่วมมือกัน (joint project) และ/หรือ การตอบสนองต่อภาวะวิกฤติ
- 4) ข้อมูลและการสื่อสาร (information and communication) คือ วิธีการและแนวทางที่บุคคล(ที่มีฐานะยากจน) ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะตลาดและบริการสาธารณะ และการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสาร
- 5) การรวมกลุ่มและความสอดคล้องกันของสังคม (social cohesion and inclusion) ชุมชนประกอบด้วยหน่วยต่างๆ ที่มีความแตกต่างและหลากหลาย มิฉะนั้นจะมองถึงการจัดการกับความแตกต่างเหล่านี้ รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในชีวิตประจำวันของบุคคลด้วย
- 6) การเสริมสร้างอำนาจและการปฏิบัติการทางการเมือง (empowerment and political action) คือ การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสุข การรับรู้ความสามารถส่วนบุคคล และความสามารถในการมีอิทธิพลต่อทั้งเหตุการณ์ในท้องถิ่นและผลทางการเมืองในระดับที่กว้างขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมและการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยมีอยู่ด้วยกันสองลักษณะ คือ ประการแรก แนวคิดของทุนทางสังคมรวมอยู่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในรูปแบบต่างๆ ซึ่งหมายรวมถึง การเป็นสมาชิกขององค์กรของพลเมือง (civic organization) การเข้าร่วมการประชุมของสาธารณะ การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง การเป็นอาสาสมัคร และการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ประการที่สอง คือ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและความรู้สึกเกี่ยวกับชุมชนโดยรวมในระดับสูง (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทุนทางสังคม) มีความเป็นไปได้ที่จะเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองที่ชัดเจนมากขึ้น และยังเพิ่มความเข้มแข็งของคุณภาพและประสิทธิภาพของประชาธิปไตย

ผลการศึกษาของ Putnam (2000 cited in Carpini, 2004: 402-404) แสดงให้เห็นว่าการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ที่เพิ่มขึ้นมีส่วนสำคัญในการลดระดับการมีส่วนร่วมลง Putnam ได้ระบุกลไกสองประการที่ทำให้การดูโทรทัศน์ละแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม คือ เวลาที่เราใช้ไปในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์และผลของมันต่อระดับความเชื่อถือ กลไกแรกคือ ในทุกช่วงขณะที่บุคคลใช้เวลาไปกับการดูโทรทัศน์เป็นการสูญเสียเวลาที่บุคคลจะสามารถใช้ไปกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองหรือการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง ซึ่งเรียกว่า ผลของการแทนที่เวลา (time replacement effect) Putnam กล่าวว่า การดูโทรทัศน์เป็นการทำให้เวลาว่างมีความเป็นส่วนตัว (privatized our leisure time) และลดคลังของทุนทางสังคมซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในความเป็นประชาธิปไตย กลไกที่สองคือ การดูโทรทัศน์เป็นตัวกระตุ้นความไม่เชื่อถือในสังคม ซึ่งเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งของทุนทางสังคม เป็นการโดดเดี่ยว

พลเมืองออกจากเพื่อนบ้านของเขา ผลร่วมกันของการขาดความเชื่อถือและความโดดเดี่ยวทางสังคมเป็นตัวกระตุ้นการเพิ่มความไม่เต็มใจในการเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในชุมชน แนวคิดการแทนที่เวลาของ Putnam ได้ถูกนำไปศึกษาต่อในสื่ออินเทอร์เน็ต (Nie and Erbring, 2000 cited in O'Neill, 2010) ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ Putnam คือ การใช้เวลาในการออนไลน์เวลาที่สามารทำให้ในการทำกิจกรรมทางสังคม และส่งผลต่อการลดคลังของทุนทางสังคมด้วยเช่นกัน ผลทางลบของโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตต่อทุนทางสังคมเป็นผลที่พบได้มากในกลุ่มผู้ที่ใช้สื่อเป็นแหล่งบันเทิงหลัก จากงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่สอดคล้องกับข้อเสนอของ Putnam สามารถสรุปได้ว่า การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารและข้อมูลข่าวสารจะมีผลทางบวกต่อความแข็งแรงของสังคม ในขณะที่การใช้สื่อเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจจะลดความรู้สึกเกี่ยวกับพันธกิจสาธารณะลง

ความสนใจทางการเมือง (political interest) หน้าที่ (duty) และความอดกลั้น (Tolerance) การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองและการใช้สื่อยังไม่มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางมากนัก อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วความสนใจทางการเมืองเป็นเหมือนแรงจูงใจในการติดตามเรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองและสาธารณะในสื่อ ที่มาของความสนใจทางการเมืองพบว่ามาจากปัจจัยทางด้านสังคมเศรษฐกิจ อาทิ การมีพ่อแม่ที่มีการศึกษา การศึกษาที่ดี การทำงานในระดับสูง และการเป็นสมาชิกขององค์กร

ผลการวิจัยของ Davis and Owen (1998 cited in Carpini, 2004: 404-405) พบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้สื่อกับระดับความสนใจทางการเมือง โดยผู้ฟังรายการสนทนาทางวิทยุ ผู้ชมรายการข่าวทางโทรทัศน์ และผู้ใช้อินเทอร์เน็ต จะให้ข้อมูลว่าพวกเขาจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการติดตามเรื่องราวเกี่ยวกับสาธารณะและรัฐบาล มากกว่าคนอื่นๆ ไป

หน้าที่ในฐานะพลเมือง (civic duty) หรือความรู้สึกที่ว่าบุคคลมีพันธะหน้าที่ทางสังคมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ดียังไม่ปรากฏผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงหน้าที่ในฐานะพลเมืองกับการใช้สื่อ หน้าที่ในฐานะพลเมืองมีความเกี่ยวข้องกับทุนทางสังคม และยังมีความสัมพันธ์กับค่านิยมและบรรทัดฐานทางประชาธิปไตยอื่นๆ อาทิ ความสนใจทางการเมือง การรับรู้ความสามารถทางการเมือง ความเชื่อถือและความเปื่อหน่ายต่อการเมือง ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้อาจชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการใช้สื่อผ่านค่านิยมและบรรทัดฐานเหล่านี้ เช่นเดียวกับความอดกลั้นทางการเมือง (Political Tolerance) ที่ยังไม่มีการศึกษาที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้สื่อของบุคคล แต่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของความอดกลั้นทางการเมืองกับตัวแปรอื่นๆ อาทิ ความปลอดภัยทางจิตใจ ความสนใจทางการเมือง และความรู้ทางการเมือง ซึ่งอาจสรุปถึงความสัมพันธ์ของความอดกลั้นทางการเมืองกับการ

ใช้สื่อผ่านตัวแปรเหล่านี้ นอกจากนี้ Putnam ยังอ้างว่าความอดกลั้นทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับทุนทางสังคมในรูปแบบที่ซับซ้อน

สื่อกับการพัฒนาทัศนคติและความเชื่อทางการเมือง

Carpini (2004: 406-410) ได้กล่าวถึงบทบาทของสื่อในการก่อร่างทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองของบุคคลไว้ว่า ทัศนคติและความเชื่อมีความสำคัญต่อการนำมาซึ่งแนวทางในการคิดและการกระทำในโลกทางการเมืองที่ซับซ้อนให้กับบุคคล ซึ่งโดยส่วนมากแล้วบุคคลจะมีการติดต่อกับสื่อในโลกทางการเมือง ซึ่งอาจเนื่องมาจาก การมีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ และความจำกัดของความสนใจและเวลาในการเข้าร่วมทางการเมือง และถึงแม้ว่าทัศนคติและความเชื่อจะมีบทบาทสำคัญ แต่ก็ยังไม่มีหลักฐานหรือข้อสนับสนุนที่จะรับประกันว่าทัศนคติและความเชื่อนี้จะนำมาซึ่งการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง

แต่ทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองนี้ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ ผลทางบวกคือ ทัศนคติและความเชื่อสามารถเป็นเหมือนเครื่องมือในการช่วยแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ และสร้างทางลัดในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง ส่วนผลทางลบ คือ ทัศนคติและความเชื่อที่มีรากฐานจากความเข้าใจผิด การสรุปเหมารวม และ ความไม่ถูกต้อง อาจนำไปสู่ความคิดเห็นและการกระทำที่แย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน ผลประโยชน์ของคนอื่น และผลประโยชน์ของชุมชนโดยรวม

ท่ามกลางตัวกระทำในการสร้างการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมือง สื่อนำมาซึ่งวัตถุดิบจำนวนมากที่เป็นตัวสร้างความเชื่อ ทัศนคติ และแบบแผนทางความคิด การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านสื่อกลางนี้เริ่มต้นในช่วงต้นของชีวิตของบุคคลทั้งในทางตรงและทางอ้อม ปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าสื่อมีบทบาทสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมือง คือ

ประการแรก ผลวิจัยจำนวนมากแสดงให้เห็นชัดเจนว่าในช่วงวัยเด็กเป็นวัยที่เริ่มสร้างความเชื่อทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับ สิทธิอำนาจ ทรัพย์สิน การตัดสินใจ และสัญลักษณ์ทางการเมือง นอกจากนี้ผลงานวิจัยยังค้นพบว่าตั้งแต่ 5 ขวบจนถึงวัยรุ่น เด็กจะมีความสนใจที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับประธานาธิบดีและผู้นำทางการเมือง สถาบันทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง พรรคการเมือง ประเด็นทางสังคม ชุมชนและประเทศชาติ การรับรู้ความสามารถ ความไว้วางใจ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และอุดมการณ์

ประการที่สอง เด็กและวัยรุ่นมีประสบการณ์ตรงทางการเมืองน้อย เช่นเดียวกับที่เรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองจำนวนมากเป็นประสบการณ์ทางอ้อมสำหรับวัยผู้ใหญ่เหมือนกัน ซึ่งหมายความว่า การพัฒนาทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองจำเป็นที่จะต้องผ่านสื่อกลาง ถึงแม้ว่าการเรียนรู้ในช่วงแรกจะเกิดขึ้นผ่านการปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ และสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว เพื่อน และครูอาจารย์ แต่สิ่งที่สอนให้กับเด็กและวัยรุ่นผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคลนี้ก็สิ่งที่ได้รับมาจากสื่อเช่นเดียวกัน

ประการที่สาม จากการได้รับประสบการณ์ทางอ้อมเกี่ยวกับการเมืองมีความสัมพันธ์กับการที่เยาวชนใช้เวลาเป็นจำนวนมากไปกับสื่อ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อของเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในปี 1999 พบว่า เด็กอายุระหว่าง 2 – 7 ขวบใช้เวลา 3 ชั่วโมงครึ่งในแต่ละวันไปกับสื่อ (ทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์) และเวลาส่วนใหญ่ในการใช้สื่อนี้เป็นการดูโทรทัศน์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทย

การศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อของเยาวชนพบว่า เยาวชนยังคงพึ่งพาสื่อเดิม คือ โทรทัศน์ ในการเปิดรับและติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด (อัญชุลี วงษ์บุญงาม และดารณี ธีบุญศิริ, 2554; พสุ ชัยเวฬุ, 2541; วิฑิตกานต์ ธนาไอพาร์, 2537)

ส่วนสื่ออินเทอร์เน็ตยังเป็นเพียงช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของเยาวชน ดังผลการวิจัยของวราวุธ แสงอร่าม (2553) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากอินเทอร์เน็ต พบว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเพียงแค่เครื่องมือและช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แต่มิได้เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผลการวิจัยเชิงคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกของกลุ่มทางการเมืองซึ่งเป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่แล้ว ผลแสดงให้เห็นว่า อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการสื่อสารทางการเมืองและถือว่าเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเคลื่อนไหวทางการเมือง

อัจฉราภรณ์ สามภักดิ์ (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา พบผลการศึกษาที่สำคัญดังนี้

- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผ่านสื่อวิทยุและสื่อสิ่งพิมพ์ของเยาวชนทั้งสองกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ของเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งสองกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วม

ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด รองลงมา คือ สื่อวิทยุ และสื่อพิมพ์ตามลำดับ

กฤติกา ยั่งยืน (2549) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาในวิกฤตการณ์ทางการเมืองยุคปลายรัฐบาลทักษิณ ผลการศึกษาพบว่า นิสิต นักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั้งสื่อบุคคลและสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง และถึงแม้ผลการศึกษาจะพบว่านิสิตนักศึกษามีจิตสำนึกประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงแต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้พบว่าสื่อมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา กล่าวคือ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต นักศึกษา โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

ชฎานิชรุ้ พูลยรัตน์ (2554) ศึกษาเยาวชนกับวิกฤตการณ์การเมืองไทยของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษาร้อยละ 52.7 ระบุว่าตนเองมีส่วนร่วมทางการเมืองไทยน้อย เพราะเริ่มชินและเบื่อหน่าย และนักศึกษา ร้อยละ 36.6 มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง มีนักศึกษาเพียงร้อยละ 10.8 ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง โดยทำกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเข้าร่วมกลุ่มทางการเมืองทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย การร่วมเวทีเสวนา/สัมมนาทางวิชาการ การเขียนบทความลงนิตยสาร และเข้าร่วมกิจกรรมระดับมหาวิทยาลัย

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ (2554) ได้ศึกษาทัศนคติต่อการวิกฤตการณ์ความรุนแรงทางการเมืองในช่วงเมษายน 2552 ของนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- การรับรู้ ความสนใจ และทัศนคติทางการเมือง พบว่านิสิตส่วนมากมีการรับรู้และสนใจทางการเมืองจากการบริโภคข่าวสารจากสื่อเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามการบริโภคข่าวสารทางการเมืองมีค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับบริโภคข่าวสารทั้งหมด เนื่องจากปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของสื่อ เช่น จรรยาบรรณของสื่อ กระบวนการทำข่าวและเนื้อหาข่าว ความโปร่งใสและอิสรภาพในการทำข่าว และความเชื่อมั่นบุคลากรที่ทำงานในสื่อ นอกจากนี้ นิสิตมีทัศนคติที่แตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกว่าการเมืองไม่สร้างสรรค์ เพราะ มีแต่การทะเลาะกันและแย่งชิงผลประโยชน์ การเมืองบั่นทอนสุขภาพจิต และความลึกลับซับซ้อนของการเมืองที่นิสิตรู้สึกว่ายากที่จะเข้าถึงได้อย่างแท้จริง
- ความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยต่อการเกิดทัศนคติทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมแล้วความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยทั้งในระดับภาพรวมมหาวิทยาลัย คณะ และเนื้อหาวิชา

มีผลน้อยต่อการเกิดทัศนคติ โดยเฉพาะมีนักศึกษาเป็นจำนวนมากที่มองว่าตัวเองเป็นพลเมืองดี แต่ค่อนข้างถอยห่างจากการเมืองทัศนคติทางการเมืองของนิสิต นอกจากนี้พบว่าคณะที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมืองของนิสิต กล่าวคือ นิสิตที่ไม่ได้ศึกษาในคณะที่เกี่ยวกับการเมืองมีความสนใจทางการเมืองด้วยเหตุผลว่า การเมืองมีความสำคัญต่อประเทศและตนเอง และการเมืองเป็นความสนใจของตนอยู่แล้ว ในขณะที่นิสิตที่เรียนคณะที่เกี่ยวกับการเมืองแต่ไม่มีความสนใจการเมือง เนื่องจาก ความเบื่อหน่ายและมองว่าการเมืองเป็นปัญหาเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง

คุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตในบริบทของการสื่อสารทางการเมือง

อินเทอร์เน็ตถูกให้ความสนใจเช่นเดียวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีอื่นๆ ว่าจะสามารถนำมาซึ่งผลของความเปลี่ยนแปลงต่อสิ่งต่างๆ รวมไปถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงในบริบททางการเมือง อาทิ การเอื้อให้พลเมืองสามารถติดต่อกับผู้นำทางการเมืองและหน่วยงานของภาครัฐอื่นๆ ได้โดยตรง การส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ (deliberation) การเพิ่มความไว้วางใจ หรือการสร้างชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือเรียกได้ว่าเป็นเหมือนช่องทางใหม่สำหรับการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง (avenue for engagement)

Norris and Jones (1998 cited in Cullen and Sommer, 2011) ศึกษาพบว่าอินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง เนื่องจากความสามารถของมันในการส่งเสริมชุมชนเสมือน (virtual communities) ช่วยให้ผู้ใช้ในการประสานงานกิจกรรมของพวกเขา และแลกเปลี่ยนข้อมูลในการสนับสนุนเรื่องราว/ความสนใจร่วมกัน

Bryan and Tatam (1999: 162-163) ได้ระบุคุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 7 ประการ คือ

1. การเป็นเครือข่ายเปิด (open network) ในความหมายของการเข้าถึงที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน (บนเงื่อนไขของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ใช้) คุณลักษณะนี้เอื้อต่อการนำเสนอและแลกเปลี่ยนมุมมองที่หลากหลาย
2. การเป็นสื่อที่ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา (24 hours medium) การเข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารไม่มีขอบเขตของเวลามาเป็นตัวจำกัด

3. การสื่อสารสองทาง (two way communications) เชื่อมต่อการสนทนาได้ต่อกันระหว่างบุคคล ซึ่งคุณลักษณะนี้แตกต่างจากสื่อมวลชนแบบเดิมที่เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว
4. การสื่อสารแบบทันทีทันใด (instantaneous) ซึ่งเชื่อมต่อการสื่อสารได้ตอบระหว่างบุคคลในเวลาเดียวกัน และในเวลาจริง (real time)
5. การเป็นสื่อที่ไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่ ซึ่งผู้ใช้สามารถทำการติดต่อสื่อสารได้กับคนอื่นแม้อยู่คนละสถานที่ การนำเสนอเนื้อหาใดๆ บนอินเทอร์เน็ตนอกจากจะเป็นการเผยแพร่ข้อมูลแบบทันทีทันใดแล้ว ยังเป็นการเผยแพร่ข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วโลก
6. คุณภาพของข้อมูล (quality of information) เนื่องจากสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายเปิด ข้อมูลที่นำเสนอบนอินเทอร์เน็ตจึงเป็นข้อมูลที่ถูกนำเสนอโดยตรงจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายโดยไม่ต้องการผ่านตัวกลาง ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับคุณลักษณะในข้อ 7
7. การไม่มีตัวกลาง (disintermediation) การนำเสนอข้อมูลแบบไม่ผ่านตัวกลางทำให้ข้อมูลดังกล่าวไม่ถูกปิดเบือนหรือตัดทอนในกระบวนการของการกลั่นกรองและการบรรณาธิการ ซึ่งคุณสมบัตินี้ต้องมีการถ่วงดุลกับการขาดเกณฑ์การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลและแหล่งสาร

คุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับที่ Harrison and Falvey (2001 อ้างถึงใน ปัทมาธิริย์ โชรัมย์, 2547: 8-9) ได้เสนอคุณลักษณะของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทำให้อินเทอร์เน็ตที่สามารถเอื้อให้เกิดการสร้างประชาธิปไตยว่าประกอบด้วย

1. การกระจายอำนาจ – รวมอำนาจ (Decentralization – Centralization Theses) เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ทำให้การผลิตและการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารสามารถทำได้โดยไม่ถูกเซ็นเซอร์จากผู้มีอำนาจ ผู้ใช้สามารถรับส่ง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารได้อย่างอิสระ
2. การเข้าถึงข้อมูล (Information Access Theses) ข้อมูลถือเป็นหัวใจสำคัญของหลักการประชาธิปไตย การเข้าถึงและการใช้ข้อมูลที่ต้องการและน่าเชื่อถือเป็นสิ่งแรกของการสร้างสังคมประชาธิปไตย ซึ่งเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่สามารถขยายการเข้าถึงของผู้ใช้ต่อข้อมูลข่าวสารได้ และการเข้าถึงข้อมูลอย่างเสรีและเท่าเทียมจะทำให้ผู้ใช้ได้เห็นประเด็นรอบด้าน และนำไปสู่การอภิปรายอย่างมีเหตุผล
3. การเข้าถึงการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Access Theses) เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ทำให้การมีส่วนร่วมในสื่อทำได้อย่างเท่าเทียมมากกว่าการสื่อสารแบบเก่า ในการสื่อสารผู้สื่อสารจะได้รับความเคารพและการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เนื่องจากการ

สื่อสารเป็นการสื่อสารแบบไม่เห็นหน้าค่าตา ซึ่งเป็นการทำลายสถานะทางสังคม เช่น เพศ เชื้อชาติ หรือชนชั้นที่เคยกีดกันให้เกิดความต้อยโอกาส ดังนั้นผู้คนที่สื่อสารผ่าน อินเทอร์เน็ตจึงมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในระดับที่เท่ากัน

4. ความเสรีอย่างประชาธิปไตย (Liberal Democracy Theses) เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่เปิดโอกาสให้ผู้สื่อสารได้รับข้อมูลข่าวสารและเผยแพร่ความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ข้อมูลข่าวสารสามารถไหลได้อย่างเสรีโดยไม่มีการตรวจสอบและควบคุม ทำให้ผู้สื่อสารทุกคนสามารถพูดหรือกล่าวถึงเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ได้อย่างอิสระ
5. การพิจารณาแบบประชาธิปไตย (Deliberation Democracy Theses) เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ทำให้ผู้สื่อสารมีเวลาพิจารณาไตร่ตรองเรื่องต่างๆ และตัดสินใจก่อนจะสื่อสาร ดังนั้นข้อความที่แสดงออกมาจึงแสดงถึงความตั้งใจของผู้สื่อสาร

เช่นเดียวกับที่ O'Neill (2010: 110-111) ได้กล่าวถึงศักยภาพของอินเทอร์เน็ตในการเพิ่มการมีส่วนร่วม คือ

1. อินเทอร์เน็ตให้ช่องทางในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางการเมือง แต่อินเทอร์เน็ตมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากสื่ออื่นๆ คือ ความเร็วในการส่งผ่านและรวบรวมข้อมูล และปริมาณของข้อมูลที่มีการถ่ายทอด
2. ธรรมชาติของการไม่ผ่านสื่อกลางของข้อมูลที่ได้มีการจัดเก็บไว้
3. ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์
4. ความสามารถในการสร้างและสนับสนุนชุมชนที่เป็นการรวมกลุ่มของคนที่มีพื้นฐานความสนใจร่วมกันมากกว่าที่จะเป็นการรวมกลุ่มของคนโดยอ้างอิงจากพื้นที่ทางกายภาพ และกลไกที่เอื้อให้บุคคลสามารถเข้าร่วมในการถกเถียงและอภิปรายทางการเมืองแบบเสมือนจริง
5. ความหลากหลายของกิจกรรมที่สามารถทำได้บนอินเทอร์เน็ต ทั้งกิจกรรมทางสังคม และกิจกรรมแบบแยกตัว (asocial) คุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตเอื้อต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลและการมีส่วนร่วม รวมถึงการเชื่อมโยงบุคคลเข้ากับเครือข่ายทางสังคมที่ใหญ่กว่า แต่อย่างไรก็ดีความสัมพันธ์นั้นมักจะเป็นความสัมพันธ์ที่อ่อนแอและเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ (distasteful)

แนวคิดอัตลักษณ์กลุ่ม (Collective identity)

อัตลักษณ์เป็นหนึ่งในแนวคิดหนึ่งทางสังคมวิทยาที่แสดงให้เห็นถึงความแยกเป็นเฉพาะกลุ่มและความแตกต่างเชิงโครงสร้าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ของสังคม อัตลักษณ์สามารถแบ่งแยกได้

เป็นสามประเภท คือ อัตลักษณ์ทางสังคม อัตลักษณ์ส่วนบุคคล และอัตลักษณ์กลุ่ม (Snow, 2001: 1-3) ซึ่งอัตลักษณ์ทั้งสามประเภทมีความแตกต่าง และซ้อนทับซึ่งกันและกัน และก่อตัวขึ้นโดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

อัตลักษณ์ทางสังคม หรือที่เรียกว่า อัตลักษณ์เชิงบทบาท ที่เป็นการกำหนดและวางสถานะของบุคคลในสังคม เช่น “แม่” “ครู” หรือในขอบเขตของการจัดกลุ่มทางสังคมที่กว้างกว่านั้น เช่น การจัดกลุ่มทางเพศ ชนชาติ และเชื้อชาติ

อัตลักษณ์ส่วนบุคคล เป็นการให้ความหมายแก่ตัวเองของบุคคล ในลักษณะของการกำหนดและบ่งชี้คุณลักษณะของตนเองที่เด่นชัด

อัตลักษณ์กลุ่ม เป็นการแบ่งปันความรู้สึกของความเป็น “เรา” หรือความเป็น “หนึ่งเดียว” ร่วมกัน แนวคิดนี้กล่าวได้ว่ามีรากมาจากแนวคิดทางสังคมวิทยาแบบคลาสสิกอย่าง “สำนึกกลุ่ม” (collective conscience) ของ Durkheim และ “ความสำนึกเรื่องชนชั้น” (class consciousness) ของ Marx กล่าวคือ อัตลักษณ์กลุ่ม คือ คำนิยามร่วมกันของกลุ่มที่ได้มาจากความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประสบการณ์ และความสนใจร่วมกันของสมาชิก คุณลักษณะที่มีร่วมกันของสมาชิกปรากฏออกมาเด่นชัดและถูกมองว่ามีความสำคัญ (Taylor and Whitter, 1999: 105) ซึ่งเป็นการตระหนักถึงความรู้สึกของ “เรา” รวมถึงให้ความสำคัญกับกระบวนการที่ผู้ปฏิบัติการทางสังคมสร้างและพัฒนาความรู้สึกของการตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม อัตลักษณ์กลุ่มถูกจัดอยู่ในแนวทางการศึกษาแบบ Constructionist ที่มองว่าการทำความเข้าใจอัตลักษณ์กลุ่ม คือ การศึกษากระบวนการสร้าง แสดงออก รักษา และปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์

จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า อัตลักษณ์กลุ่มประกอบด้วยองค์ประกอบสามประการคือ หนึ่ง ขอบเขตของการนิยามความเป็น “เรา” ประการที่สองคือ สำนึกของความเป็นกลุ่ม เป็นกรอบความคิด/กรอบการตีความของกลุ่มที่เกิดขึ้นและพัฒนาจากกระบวนการรวมกลุ่ม อาทิ เป้าหมาย ความสนใจ และแนวทางที่มีร่วมกัน และประการที่สามคือ การแสดงออกและพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อเป้าหมายของกลุ่ม

การศึกษาอัตลักษณ์กลุ่ม ศึกษาได้จากแหล่งใหญ่ๆ 2 แหล่ง คือ

- 1) กิจกรรมของกลุ่ม เพื่อศึกษาถึงรูปแบบกิจกรรมที่กลุ่มและสมาชิกของกลุ่มเข้าร่วม ว่ากลุ่มและสมาชิกของกลุ่มมีการแสดงออกและให้ความหมายว่าตนเองคือใคร และอะไรคือสิ่งที่พวกเขายึดมั่น
- 2) แหล่งของสัญลักษณ์ (symbolic resources) ได้แก่ กรอบแนวคิด/กรอบการตีความ ชื่อและปฏิญาน รวมถึงรูปแบบการแสดงผลออกและพฤติกรรมของกลุ่มและสมาชิกของกลุ่ม

ส่วนที่สอง การสำรวจและประมวลองค์ความรู้ในอเมริกาเหนือและยุโรปเกี่ยวกับบทบาทและศักยภาพของอินเทอร์เน็ตในการมีส่วนร่วมทางการเมือง(political participation) และการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง (civic engagement) ของเยาวชน

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอภาพรวมของการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง(political participation) และการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง (civic engagement) ของเยาวชน ซึ่งศึกษาเฉพาะงานเขียนทางวิชาการจากประเทศในอเมริกาเหนือและยุโรป หนึ่ง ผู้วิจัยได้รวบรวมบทความที่เกี่ยวข้องจากหนังสือจำนวนสี่เล่มที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว ซึ่งบรรณาธิการโดย Bennett (2008) Dahlgren (2007) Loader (2007) Olsson และ Dahlgren (2010) รวมทั้งบทความที่เกี่ยวข้องได้ถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอถึงแนวโน้มและการอภิปรายแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว

ทั้งนี้ สามารถประมวลการนำเสนอได้ใน 3 หัวข้อใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้:

1. เยาวชนกับความสนใจทางการเมือง เน้นเฉพาะการเมืองแบบเป็นทางการ(formal politics) เปรียบเทียบกับการเมืองในชีวิตประจำวัน
2. เยาวชนกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชน
 - ก. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economic) และการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมือง (political socialization)
 - สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม
 - ภูมิหลังการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองและพลเมือง
 - การใช้สื่ออื่นนอกจากอินเทอร์เน็ต
 - ความสนใจในการเมืองและกิจพลเมืองของพ่อแม่และผู้ปกครอง
 - ความสนใจการเมืองของเยาวชน
 - ข. การออกแบบเว็บไซต์ทางการเมือง
 - ค. ทักษะทางการเมืองของเยาวชนภายใต้กรอบความคิดของ “พลเมืองที่ถูกเพิกเฉย”

1. เยาวชนกับความสนใจทางการเมือง

งานศึกษาหลายเรื่องสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนมีความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ (formal politics) ลดลง ตัวอย่างเช่น การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (Hasebrink and Hasebrink, 2007; Livingstone et al., 2005; Mesch and

Coleman, 2007) ปรากฏการณ์ความสนใจที่ลดลงด้านการเมืองของเยาวชนนี้มาจากสาเหตุหลายประการ เช่น เรื่องทางการเมือง (political affairs) ไม่ได้เป็นหัวข้อที่น่าสนใจในหมู่เยาวชน เนื่องจากเยาวชนจะสนใจในเรื่องวัฒนธรรมสมัยนิยม (popular culture) การศึกษา และการจ้างงานมากกว่า เยาวชนยังมีแนวโน้มไม่เชื่อมั่นในระบบการเมืองซึ่งรวมไปถึงนักการเมืองและสถาบันทางการเมืองด้วย (Cartocci, 2002 in Calenda and Mosco, 2007: 82; EUYOUPART, 2005; Henn et al., 2002: 175) นอกจากนี้ เยาวชนรู้สึกว่ตนเองห่างไกลจากการเมืองและรู้สึกว่เยาวชนจะถูกมองเป็นกลุ่มชายขอบ (marginized group) เสมอ

การศึกษาเชิงปริมาณหลายชิ้นแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ลดลงในหมู่เยาวชน โดยเฉพาะการเมืองแบบแบบแผนทางการ เช่น ประเด็นด้านเศรษฐกิจ ต่างประเทศ นโยบาย และพรรคการเมือง แนวโน้มการลดลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกลุ่มเยาวชนนี้ได้ก่อให้เกิดข้อสงสัยว่เยาวชนได้แยกตัวออกจากการเมืองจริงๆ หรือว่พวกเขาที่มีส่วนร่วมทางการเมือง แต่เป็นการมีส่วนร่วมในแบบของเขา และเฉพาะในกลุ่มของพวกเขาเอง การศึกษาบางชิ้นแย้งว่เยาวชนไม่ได้แยกตัวจากการเมืองแต่พวกเขามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น (Mesch and Coleman, 2007) งานของ Zentner (2001 cited in Hasebrink and Hasebrink, 2007) ได้ชี้ให้เห็นว่เยาวชนมักมีส่วนร่วมทางการเมืองภายนอกองค์กรทางการเมืองที่จัดตั้งขึ้น เช่น ในองค์กรระดับรากหญ้า งานที่ริเริ่มขึ้นในท้องถิ่น และกิจกรรมที่เขาริเริ่มขึ้นเอง ตามผลการศึกษาของ Zentner แสดงให้เห็นว่แม้คนรุ่นใหม่จะไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองแบบทางการเหมือนอย่างคนในรุ่นที่มีอายุมากกว่า แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าพวกเขาจะไม่สนใจหรือแยกตัวจากการเมือง นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ Mesch และ Coleman (2007) อธิบายว่เยาวชนมีส่วนร่วมกับการสื่อสารและการอภิปรายทางการเมืองอย่างแข็งขัน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนรุ่นใหม่ให้คะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าต่อคำถามที่ว่พวกเขาจะพยายามมากเพียงใดในการพยายามมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้งของคนอื่น และโน้มนี้ว่คนอื่นให้ลงคะแนนเสียงเลือกพรรคการเมืองที่พวกเขาสนับสนุน

คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองที่กว้างขึ้น ทำให้นักวิชาการสนใจที่จะค้นคว้าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในรูปแบบอื่นที่ไม่เป็นไปตามแบบแผนดั้งเดิม เช่น Pattie, Seyd และ Whiteley (2004) เสนอว่ “พลเมืองมิได้แยกออกจากการเมือง แต่พวกเขามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่หลากหลายนอกเหนือจากกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบแบบแผนประเพณี รูปแบบที่มีร่วมกันมากที่สุดของกิจกรรมทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะแบบเน้นระดับปัจเจก (individualistic) เช่น การบริจาคเงิน การร่วมลงชื่อร้องเรียน หรือการซื้อสินค้าบางประเภท ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถทำได้โดยไม่ต้องเกี่ยวข้องกับคนอื่นในองค์กร” เมื่อรวมการเพิ่มขึ้นของรูปแบบการมีส่วนร่วมแบบที่เป็นแบบเอกัตถบุคคล กับการลดลงของรูปแบบการมีส่วนร่วมแบบร่วมกลุ่ม นำไปสู่สิ่งทีเรียกว่า “พลเมืองผู้บริโภค” (consumer citizenship) (2004: 266-7)

เป็นที่น่าสนใจว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองที่เปลี่ยนไปนี้เกิดขึ้นไปพร้อมกับการใช้อินเทอร์เน็ตในหมู่เยาวชนที่เพิ่มขึ้น Mesch และ Coleman (2007) ชี้ว่า ในยุคดิจิทัล การมีส่วนร่วมทางการเมืองและกิจกรรมของพลเมืองได้เปลี่ยนจากกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบแบบแผนประเพณีไปเป็นการมีส่วนร่วมที่ยืดหยุ่นผ่านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแบบปัจเจกและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแบบอิเล็กทรอนิกส์

2. การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของเยาวชน

หัวข้อนี้แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นการสรุปภาพรวมแนวโน้มการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชน ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง ส่วนที่สองจะกล่าวถึงแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในสองแนวทาง ซึ่งเป็นแนวคิดที่เสนอโดย Pippa Norris (2000) จากหนังสือเรื่อง A Virtuous Circle: Political Communications in Postindustrial Societies (วงจรรุ่งเรือง: การสื่อสารการเมืองในยุคหลังอุตสาหกรรม แปลโดยผู้วิจัย)

การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

งานศึกษาใหม่ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองมักให้ความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองในชีวิตประจำวันของเยาวชนมากกว่าการเมืองแบบแบบแผนประเพณีที่มีฐานมาจากสถาบันทางการเมืองแบบทางการ ที่ผ่านมากการศึกษาจำนวนมากได้กล่าวถึงจำนวนที่ลดลงของผู้มาออกเสียงเลือกตั้งที่เป็นเยาวชนในการเลือกตั้งระดับชาติ เช่นเดียวกับการชี้ให้เห็นถึงการลดลงของเยาวชนในการมีส่วนร่วมกับสถาบันกลางของสังคม และเตือนให้เห็นถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว (Wilkinson and Mulgan, 1995 cited in Fenton, 2010) อย่างไรก็ตาม กรอบของการเมืองได้ถูกปรับใหม่ซึ่งมีขอบเขตกว้างกว่าระบบการเมืองแบบทางการ และรวมไปถึงเรื่องของชุมชนและพลเมือง ชีวิตทางการเมือง (life politics) และการเคลื่อนไหวทางสังคมในรูปแบบใหม่ (Livingstone, 2007) ข้อเท็จจริงที่ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเยาวชนได้นำไปสู่การหาคำตอบว่า เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองบนอินเทอร์เน็ตอย่างไร รวมถึงการศึกษาว่าอินเทอร์เน็ตส่งเสริม หรือบ่อนทำลายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน

เนื่องด้วยคนรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าคนรุ่นเก่า¹⁹ เยาวชนจึงมีแนวโน้มที่จะทำกิจกรรมออนไลน์มากกว่าด้วยเช่นกัน ในยุคของสังคมดิจิทัลนั้น มีความคาดหวังว่าอินเทอร์เน็ตจะสามารถช่วยให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนที่ลดลงกลับมากขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของคนรุ่นใหม่ อินเทอร์เน็ต และการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองมีข้อค้นพบที่หลากหลายและยังไม่ได้ข้อสรุปไปในทางใดทางหนึ่งชัดเจน ในทางหนึ่ง การศึกษาบางส่วน เช่น งานของ Gustavo (2007) แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่อายุน้อยมีแนวโน้มที่จะใช้ประโยชน์จากคุณสมบัติด้านปฏิสัมพันธ์ของอินเทอร์เน็ตในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ใช้ในกลุ่มอายุอื่น การศึกษาอื่นยังพบว่าอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่สำคัญในการช่วยให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง (Iyengar and Jackman, 2003) และสามารถทำหน้าที่เป็นเหมือนพื้นที่สาธารณะในรูปแบบใหม่ได้ (Mesh and Coleman, 2007)

ในทางตรงกันข้าม มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าการใช้อินเทอร์เน็ตไม่สามารถทำให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมทางการเมืองและกิจพลเมืองแต่อย่างใด การสื่อสารทางการเมืองไม่ใช่รูปแบบหรือวัตถุประสงค์หลักของการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับเยาวชนเนื่องจากเยาวชนใช้อินเทอร์เน็ตด้วยจุดประสงค์ด้านการติดต่อสื่อสารและความบันเทิงเป็นหลัก ซึ่งรวมถึงหัวข้อที่พวกเขาสนใจเช่นการจ้างงานและสถานศึกษา (Amadeo, 2007; Bakardjieva, 2010; Hasebrink and Hasebrink, 2007; Livingstone, 2007)

การค้นพบจากการวิจัยเหล่านี้ทำให้ความคาดหวังที่ว่า อินเทอร์เน็ตจะเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ปัญหาการการลดลงของการมีส่วนร่วมของเยาวชนต้องถูกบั่นทอนลงไป (Livingstone et al., 2007: 28) เนื่องจากหากคนใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ด้านการติดต่อสื่อสารและความบันเทิงเป็นหลัก ก็จะมีแนวโน้มต่ำมากที่จะมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมในฐานะพลเมือง (Shah et al., 2001) ยกตัวอย่างเช่น การศึกษาของ Norris and Jones (1998) แบ่งผู้ใช้อินเทอร์เน็ตออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งคุณลักษณะของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและรูปแบบการใช้งานอาจสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

- 1) กลุ่มที่หนึ่งคือ 'ผู้วิจัย' (researchers) คือคนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการทำงานหรือการเรียน รับส่งอีเมลกับเพื่อนและผู้ร่วมงาน และใช้เว็บไซต์ที่เกี่ยวกับการงานหรือการเรียน
- 2) กลุ่มที่สองคือ 'ผู้บริโภคที่บ้าน' (home consumers) คือคนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อวัตถุประสงค์ในเชิงปฏิบัติ เช่น หาข้อมูลการท่องเที่ยวหรือการเงิน อ่านบทวิจารณ์ภาพยนตร์หรือร้านอาหาร และการซื้อสินค้าออนไลน์

¹⁹Media Consumption and the Future of Public Connection in 2005 by Couldry et al (2006) ซึ่งสำรวจความเห็นผู้ที่มีอายุมากกว่า 18 ปีในสหราชอาณาจักร พบว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุ 18 – 35 ปี ร้อยละ 72 ใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีอายุเกิน 55 ปี ร้อยละ 75 ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตเลย

- 3) กลุ่มที่สามคือ 'ผู้แสดงออกทางการเมือง' (political expressives) คือคนที่มักจะมีส่วนร่วมในการอภิปรายประเด็นทางการเมืองออนไลน์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการเมืองและสังคมในกระดานสนทนา กลุ่มข่าวสารออนไลน์ หรือ กลุ่มรายชื่ออีเมล
- 4) กลุ่มที่สี่คือ 'ผู้หาความบันเทิง' (party animals) คือคนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเล่นเกมและความบันเทิง

Norris และ Jones ได้วิเคราะห์ลักษณะของแต่ละกลุ่ม และพบว่ากลุ่ม 'นักวิจัย' มีแนวโน้มว่าจะมีความรู้และการศึกษาทางด้านการเมืองมากกว่ากลุ่มอื่น แต่เฉพาะกลุ่ม 'ผู้แสดงออกทางการเมือง' เท่านั้นที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม เป็นเพียงคนกลุ่มน้อยมากเท่านั้น

ตรงกันข้ามกับแนวคิดที่ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อเดียวของคนวัยรุ่นใหม่เท่านั้น การศึกษาบางส่วนพบว่าเยาวชนยังคงใช้สื่อดั้งเดิมเพื่อเข้าถึงข้อมูลทางการเมือง (Levine and Lopez, 2004; Vroman, 2007) และเชื่อถือสิ่งที่ได้รับจากสื่อมวลชนดั้งเดิมนั้นมากกว่า ในกรณีนี้ อินเทอร์เน็ตมีบทบาทของการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Hasebrink and Hasebrink, 2007) การสำรวจความเห็นของ The Public Connection Survey ในปีค.ศ. 2005 (Livingstone et al., 2007: 28) แสดงให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่มีนิสัยการบริโภคข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตที่จำกัด การสำรวจนี้ยังอธิบายเพิ่มเติมว่าอินเทอร์เน็ตไม่อาจแทนที่วัฒนธรรมของการรับชมโทรทัศน์และการอ่านหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ความรู้ลึกของผู้คนในการเชื่อมต่อกับสาธารณะ

แนวทางการวิเคราะห์อินเทอร์เน็ตกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

Noris (2000) เสนอสองแนวทางในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับศักยภาพของการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับในการความเท่าเทียมกันในสังคม ได้แก่ ทฤษฎีการขับเคลื่อน (mobilization) และทฤษฎีการตอกย้ำ (reinforcement) ทฤษฎีการขับเคลื่อนกล่าวถึงคุณสมบัติของอินเทอร์เน็ตในการเพิ่มอำนาจให้กับผู้ใช้ในโลกดิจิทัล แนวคิดหลักมาจากความคาดหวังต่อศักยภาพของสื่อใหม่ในการสร้างชุมชนเสมือนประชาธิปไตยทางตรง และเทคโนโลยีที่เป็นประชาธิปไตย (democratizing technologies) สื่อใหม่สามารถใช้แลกเปลี่ยนความคิด ขับเคลื่อนสังคมในแง่ของการระดมคน สร้างทุนทางสังคมให้เข้มแข็ง และลดช่องว่างระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ข้อเสนอหลักประการหนึ่งของทฤษฎีการขับเคลื่อน คือการทำกิจกรรมทางการเมืองผ่านอินเทอร์เน็ตแสดงให้เห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่ต่างออกไปอย่างชัดเจน จากกิจกรรมแบบดั้งเดิม เช่น การทำงานให้พรรคการเมือง การเคลื่อนไหวของสังคมระดับรากหญ้าอย่างเป็นระบบ หรือการลوبيบีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับเลือกตั้ง อินเทอร์เน็ตมีความสามารถในการลดกำแพงที่กีดกันการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม อินเทอร์เน็ตนำมาซึ่งความหวังในการสื่อสารรูปแบบใหม่ทั้งทางแนวดิ่งและแนวราบที่สามารถเอื้อและกระตุ้นการปรึกษาหารือ (deliberation) ในพื้นที่สาธารณะ ในแนวทางการศึกษานี้จะมองว่า เยาวชนซึ่งปกติแล้วจะ

ปฏิเสธรื้อแบบดั้งเดิมและมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะน้อย จะเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นทางการเมืองและในฐานะพลเมืองมากขึ้น

ในทางตรงกันข้าม หากอธิบายโดยใช้ทฤษฎีการตอกย้ำ Norris (2000) กล่าวว่าการใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก หากแต่ทำให้รูปแบบของความไม่เท่าเทียมทางสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีอยู่แล้วแต่เดิมมีความแข็งแกร่งมากขึ้น สื่อใหม่ยังอาจขยายช่องว่างของการมีส่วนร่วมระหว่างคนที่มีความรู้กับคนที่ไม่มีอีกด้วย กล่าวคือ อินเทอร์เน็ตไม่ได้เปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมืองของผู้คน เพียงแต่ช่วยให้พวกเขาทำกิจกรรมดั้งเดิมในแนวทาง/รูปแบบใหม่ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านอินเทอร์เน็ตอาจทำให้ความไม่เท่าเทียมในสังคมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์มีสภาพที่แย่ลง โดยทำให้คนที่มีการศึกษาน้อยและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่ากลายเป็นกลุ่มชายขอบ และเพิ่มการมีส่วนร่วมออนไลน์ให้กับผู้ที่มีส่วนร่วมในบริบทออฟไลน์อยู่แล้ว (Gennaro and Dutton, 2006: 313-2) Wellman et al. (2001) สนับสนุนว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในบริบทออฟไลน์อยู่แล้วจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มและขยายขอบเขตการมีส่วนร่วมของตนเอง (2001: 450)

ทฤษฎีการขับเคลื่อน (mobilization)	ทฤษฎีการตอกย้ำ (reinforcement)
เพิ่มอำนาจให้กับผู้ใช้ในโลกดิจิทัลอย่างพลิกโฉมผ่าน <ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนเสมือน - ประชาธิปไตยทางตรง - เทคโนโลยีที่เป็นประชาธิปไตย 	เพิ่มและขยายขอบเขตของผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ก่อนแล้วในบริบทออฟไลน์
ลดกำแพงที่กีดกันการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและความไม่เท่าเทียมกันในสังคม	เพิ่มความแข็งแกร่งของความไม่เท่าเทียมทางสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
สร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่ต่างไปจากเดิม	เพิ่มช่องทางของการทำกิจกรรมเดิมในแนวทาง/วิธีการใหม่

เมื่อนำสองทฤษฎีนี้มาพิจารณาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนพบว่า การศึกษาของ Livingstone et al. (2007), and Norris (2000) สนับสนุนทฤษฎีการตอกย้ำ ดังเช่นที่ Livingstone et al. กล่าวว่า “อินเทอร์เน็ตยังไม่ใช่ ‘คำตอบ’ ของการไม่มีส่วนร่วมของเยาวชน อย่างไรก็ตาม อินเทอร์เน็ตอาจสนับสนุนการพัฒนาทักษะ และความรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการมีส่วนร่วม (2007: 32)” การศึกษาของ Vromen (2007) ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชนและความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพวกเขา ผลศึกษาแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตกับการมีส่วนร่วม ซึ่งดูเหมือนอินเทอร์เน็ตจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ตอกย้ำ (reinforcement) การ

ชักจูงและการปฏิบัติการทางการเมืองที่มีอยู่แต่เดิม มากกว่าการขับเคลื่อน (mobilization) ของผู้ปฏิบัติการทางการเมืองรายใหม่ (2007: 97-113) การศึกษาบางส่วนแสดงให้เห็นว่านักเคลื่อนไหวทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ตเดิมเป็นผู้มีแรงจูงใจสูง มีความสนใจมาก และเป็นผู้มีความรู้เป็นอย่างดีอยู่แล้ว ตัวอย่างเช่นการศึกษาของ Carpini (2000) ที่สนับสนุนว่าคุณประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในคนสองกลุ่ม คือ พลเมืองที่มีส่วนร่วมอยู่แล้ว และพลเมืองที่สนใจแต่ไม่กระตือรือร้น สำหรับพลเมืองที่มีส่วนร่วมอยู่แล้ว อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมที่เสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่า ปรับปรุงคุณภาพของการมีส่วนร่วมให้ดีขึ้น และ/หรือเพื่อประเภทกิจกรรมในการมีส่วนร่วม สำหรับกลุ่มพลเมืองที่สนใจแต่ไม่กระตือรือร้น “อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องนำมาซึ่งวิถีทางใหม่สำหรับการรับรู้ประเด็นที่พวกเขาสนใจอยู่แล้ว และใช้ความสนใจนี้กระตุ้นและเอื้อให้เกิดการปฏิบัติ” (Carpini 2000: 347-8) หลักฐานสนับสนุนอีกชิ้นหนึ่งพบในงานของ Dahlgren and Olsson (2007) ซึ่งศึกษากลุ่มเยาวชนที่ตื่นตัวทางการเมืองสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเยาวชนที่เป็นสมาชิกรัฐสภา และกลุ่มเยาวชนแนวใหม่ (alternative youth group) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าทั้งสองกลุ่มใช้อินเทอร์เน็ตช่วยอำนวยความสะดวกในกิจกรรมทางการเมือง เช่น การหาข้อมูลข่าวสาร การจัดการการประสานงานและอภิปรายภายในกลุ่ม การนำเสนอกิจกรรมของกลุ่ม และการสนับสนุนอัตลักษณ์ของกลุ่ม (2007: 68-81) ในขณะเดียวกัน ผลการศึกษาของ Calenda and Mosco (2007) แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์กับออนไลน์มีความเกี่ยวเนื่องกัน เยาวชนที่มีส่วนร่วมกับเครือข่ายทางสังคมและการเมืองในบริบทออนไลน์อยู่แล้วใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของตนให้เข้มแข็งขึ้น การศึกษายังแสดงให้เห็นว่าลักษณะการมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์ของเยาวชนถูกกระทำซ้ำในบริบทออนไลน์ (2007: 82-96)

การอภิปรายระหว่างสองทฤษฎีนี้ยังคงหาข้อสรุปที่ชัดเจนไม่ได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาบางส่วนสนับสนุนทั้งสองทฤษฎี เช่น งานของ Mesch and Coleman in 2005 (cited in Mesch and Coleman, 2007) ผลการศึกษาบางส่วนสนับสนุนทฤษฎีการขับเคลื่อน โดยที่ เยาวชนดูเหมือนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเมื่อพวกเขาเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ในกรณีนี้ อินเทอร์เน็ตถูกพิจารณาว่าเป็นสื่อที่กระตุ้นให้เยาวชนมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีขึ้น ในขณะเดียวกันผลการศึกษานี้พบว่าสนับสนุนทฤษฎีการตอกย้ำด้วยเช่นกัน กล่าวคือ การใช้อินเทอร์เน็ตสะท้อนช่องว่างที่มีอยู่แต่เดิมระหว่างกลุ่มทางสังคมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความแตกต่างทางเพศและเศรษฐกิจสังคมในการมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์ก็ถูกสะท้อนและผลิตซ้ำในการใช้อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับเลือกตั้งในกลุ่มคนระดับล่างด้วย

การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชน

การศึกษาหลายชิ้นศึกษาวิธีที่เยาวชนใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง (Dahlgren and Olsson, 2007; Hasebrink and Hasebrink, 2007; Vromen, 2007;

Olsson, 2007) ผลการศึกษาที่มีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับประเภทของเยาวชนว่าเป็นพลเมืองที่ตื่นตัวทางการเมืองหรือพลเมืองธรรมดาทั่วไป จากมุมมองทางบวก เช่น การศึกษาของ Hasebrink and Hasebrink (2007) ซึ่งว่าอินเทอร์เน็ตเสนอการมีส่วนร่วมรูปแบบใหม่ ประการแรก พวกเขาเสนอแนวคิด “การปฏิบัติแทนที่การจัดการ/องค์กร” เยาวชนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม/ปฏิบัติกรอย่างเป็นรูปธรรม เป็นการริเริ่มด้วยตนเอง และไม่มีวางแผน มากกว่าการมีส่วนร่วมในองค์กร/สถาบันที่มีโครงสร้างการบริหารงานในแนวดิ่ง ประการที่สอง อินเทอร์เน็ตเชื่อมเยาวชนกับระดับโลก จากการใช้อินเทอร์เน็ต เยาวชนจะรับรู้ได้ว่าตัวเองได้รับผลกระทบจากอิทธิพลทางสังคม เศรษฐกิจ และนิเวศวิทยาระดับโลก ประการที่สาม “ความเป็นจริงแทนที่อุดมการณ์” อินเทอร์เน็ตนำเสนอโอกาสให้กับเยาวชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่าง ประการสุดท้ายคือแนวคิด “การมุ่งเน้นการเผยแพร่” ซึ่งเยาวชนมองสื่อมวลชนแบบดั้งเดิมด้วยความเคลือบแคลงสงสัยเพราะสื่อเหล่านั้นนำเสนอความจริงที่เลือกสรรแล้ว ในขณะที่อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งรวมข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงและเป็นพื้นที่สำหรับการถกเถียงและอภิปราย ดังนั้น อินเทอร์เน็ตจึงช่วยส่งเสริมเยาวชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชนมักจะรวบรวมข้อมูลจากพลเมืองที่มีส่วนร่วมอยู่แล้ว คือ เยาวชนที่ตื่นตัวทางการเมืองซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมือง องค์กรทางการเมือง กลุ่มการเมืองอื่นๆ และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรอยู่แล้ว เนื่องจากพวกเขาสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้มากกว่า นอกจากนี้ ยังเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเยาวชนในเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ เช่น ช่วงการเลือกตั้ง การทบทวนวรรณกรรมแสดงให้เห็นว่าเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเมืองออนไลน์ในรูปแบบ ได้แก่ การหาข้อมูลข่าวสาร การให้ข้อมูลและการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม/องค์กร การสร้างเครือข่ายโครงการอิสระ และการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความเห็นทางการเมือง

- การเข้าถึงข้อมูล (Access to information)

ในหมู่เยาวชนที่ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองนั้น อินเทอร์เน็ตเป็นเสมือนแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ศักยภาพของอินเทอร์เน็ตคือการเป็นแหล่งข้อมูลเป็นหลักมากกว่าการส่งเสริมให้เยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Livingstone, 2007) เป็นที่น่าสนใจว่า การศึกษาบางส่วนแสดงให้เห็นว่าเยาวชนโดยทั่วไปยังคงใช้สื่อดั้งเดิม โดยเฉพาะโทรทัศน์ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารสังคมและการเมือง และดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าพลเมืองเยาวชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่แล้วจะใช้แหล่งข้อมูลทางเลือกอื่น เช่น อินเทอร์เน็ต ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารสังคมและการเมือง (Amadeo, 2007) เนื่องจากพวกเขาเชื่อถือเนื้อหาที่น่าเสนอโดยหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์น้อยกว่า (Calenda and Mosca; 2007) พวกเขาตระหนักว่าอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางที่สำคัญในการเข้าถึงข้อมูลที่มีขอบเขตหลากหลายกว่า (Mesch and Coleman, 2007) เยาวชนใช้วิธีที่หลากหลายในอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เช่น การเข้า

ชมเว็บไซต์เกี่ยวกับการเมืองและพลเมือง (เว็บไซต์ของพรรคการเมืองและรัฐบาล) การส่งและติดตามจดหมายเวียนของกลุ่มรายชื่ออีเมล และการติดตามสื่อมวลชนเดิมบนอินเทอร์เน็ต (Dahlgren and Olsson, 2007) โดยสรุปแล้ว อินเทอร์เน็ตทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยเติมเต็มข้อมูลที่มีอยู่ในสื่อดั้งเดิม และช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ไม่อาจพบได้ในพื้นที่สาธารณะแบบเดิม (Calenda and Mosca, 2007)

อินเทอร์เน็ตกลายเป็นสื่อที่สำคัญโดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีนัยยะทางการเมือง อย่างเช่นช่วงเลือกตั้ง การศึกษาเรื่อง “เครือข่ายสังคมและวิถีไอออนไลน์: บทบาทที่กว้างขึ้นของอินเทอร์เน็ตในการรณรงค์หาเสียงปี 2008” โดย Pew Internet and American Life Project ชี้ว่าอินเทอร์เน็ตกลายเป็นแหล่งข้อมูลอันดับแรกที่ยาวชนใช้เข้าถึงข่าวการรณรงค์เลือกตั้ง การศึกษานี้ยังชี้ให้เห็นถึงบทบาทของเครือข่ายสังคมเช่น MySpace และ Facebook ในช่วงเวลาที่มีความหมายทางการเมืองนี้ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนอายุ 18 – 29 ปี ร้อยละ 42 ให้ข้อมูลว่าพวกเขาได้ข้อมูลเกี่ยวกับการรณรงค์เลือกตั้งจากอินเทอร์เน็ตอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นสัดส่วนร้อยละที่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลทั้งหมด

ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับการศึกษาของ Olsson (2007) ซึ่งจัดกลุ่มองค์ประกอบของการใช้อินเทอร์เน็ตในฐานะเป็นเครื่องมือติดตามสังคมออกเป็น 2 แบบ แบบแรก คือ อินเทอร์เน็ตเป็นเสมือนเครื่องมือสำหรับติดตามข่าวสารรายวัน ยาวชนเข้าชมเว็บไซต์ขององค์กรสื่อข่าวดั้งเดิมเพื่อติดตามข่าววันละหลายครั้ง แบบที่สอง ยาวชนค้นหาและเข้าชมแหล่งข้อมูลปฐมภูมิที่หลากหลายบนอินเทอร์เน็ต เช่น การเข้าชมเว็บไซต์ของพรรคการเมือง เพื่ออ่านนโยบาย แผนการจัดกิจกรรม และการรณรงค์ในปัจจุบัน การศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นว่ายาวชนได้ผสมผสานกิจกรรมเหล่านี้เข้ากับกิจวัตรในชีวิตประจำวัน

Dahlgren and Olsson (2007) ศึกษาว่ายาวชนที่มีส่วนร่วมในกลุ่มพลเมือง/การเมืองทางเลือกใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไร ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าพวกเขาใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำหรับติดตามการเมืองกระแสหลัก และสืบค้นแหล่งข้อมูลจำนวนมากสำหรับสนับสนุนอัตลักษณ์ทางการเมืองทางเลือกของตนเอง ยาวชนยังใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อรับข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มตนเองในปัจจุบัน และพัฒนาการของกลุ่ม รวมถึงรักษาความสัมพันธ์กับบุคคลภายในองค์กรด้วย

- การประสานงานและการอภิปรายภายในกลุ่ม

สำหรับกลุ่มยาวชนที่ตื่นตัวในการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มพลเมืองและ/หรือกลุ่มการเมือง อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารภายในระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ยาวชนส่งต่อและแบ่งปันข้อมูลผ่านบัญชีรายชื่อจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือการสื่อสารออนไลน์รูปแบบอื่น สมาชิกกลุ่มสามารถติดตามสิ่งที่เกิดขึ้นในและนอกกลุ่มของเขาได้โดยผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น ประเด็น

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแผนการจัดกิจกรรมในปัจจุบัน และประสานงานกิจกรรมที่หลากหลายผ่านอินเทอร์เน็ตได้ (Olsson, 2007)

อินเทอร์เน็ตยังให้พื้นที่ภายในสำหรับสมาชิกใช้แบ่งปันและอภิปรายความคิดร่วมกันด้วย ซึ่งรวมไปถึงการตัดสินใจ Olsson (2007) ศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการอภิปรายในพื้นที่สาธารณะภายในของกลุ่มบนอินเทอร์เน็ต และจัดกลุ่มอุปนิสัยได้สามกลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่มคนที่มีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวในพื้นที่สาธารณะบนอินเทอร์เน็ต กลุ่มที่สองคือกลุ่มคนที่ชอบที่จะติดตามการอภิปรายโดยอ่านรายงานว่าพูดอะไรกันบ้าง มากกว่าการเข้าร่วมด้วยตัวเอง และกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มคนเล็กๆ ที่ไม่ค่อยติดตามการอภิปราย

- อินเทอร์เน็ตในฐานะเป็นพื้นที่สาธารณะทางเลือก

งานวิชาการเกี่ยวกับศักยภาพของอินเทอร์เน็ตในการเป็นพื้นที่สาธารณะเสมือนจริงในกลุ่มเยาวชนยังคงมีจำกัดและยังไม่ชัดเจน การศึกษาบางส่วนให้ความสำคัญว่าอินเทอร์เน็ตสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นพื้นที่สาธารณะประเภทหนึ่ง ตัวอย่างเช่น งานของ Rycroft กล่าวว่า “คนวัยผู้ใหญ่ช่วงต้นกำลังใช้รูปแบบที่หลากหลาย(multi-faceted) ซึ่งเป็นรูปแบบสื่อออนไลน์ ในการอภิปรายนโยบายสาธารณะ และจัดการกิจกรรมการเมือง จากการส่งข้อความและอีเมล ห้องสนทนา กระดานสนทนา เว็บบล็อก วิกี เว็บไซต์ที่มีลักษณะปฏิสัมพันธ์ และโลกเสมือน เช่น SecondLife เยาวชนและวัยผู้ใหญ่ช่วงต้นกำลังสร้างพื้นที่สาธารณะเสมือนระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับโลก ด้วยความต้องการการอภิปรายแบบประชาธิปไตย และองค์กรทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ” (2007:2) เยาวชนสามารถใช้ประโยชน์ของคุณสมบัติการปฏิสัมพันธ์ของอินเทอร์เน็ตในการเชื่อมต่อกับผู้อื่นแบบออนไลน์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประเด็นทางการเมือง (Mesch and Coleman, 2007)

อินเทอร์เน็ตนำเสนอพื้นที่เปิดในหลายรูปแบบ เช่น กระดานสนทนา (online forum) บัญชีรายชื่ออีเมล (mailing list) และบล็อก (blog) สำหรับเยาวชนในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและจุดยืนทางการเมืองของตน อย่างไรก็ตาม เยาวชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้เป็นเพียงกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น Mesch and Coleman (2007) พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเล็กๆ กล่าวว่าพวกเขาใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อรณรงค์ให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครที่ตัวเองสนับสนุน สื่อสารกับผู้ที่มีแนวความคิดคล้ายกัน เพื่อนหรือครอบครัว โดยมุ่งหมายโน้มน้าวใจคนเหล่านั้นในทางการเมือง เยาวชนยังใช้พื้นที่เปิดส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ตเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะที่หลีกเลี่ยงการสร้างความขุ่นเคืองต่อความรู้สึกของบุคคลอื่น หรือทำลายความสัมพันธ์ของกลุ่มด้วยการโต้แย้งอันไม่เป็นที่ต้องการ (Olsson, 2007)

ในทางตรงกันข้าม มีผลการศึกษาหลายชิ้นชี้ว่าอินเทอร์เน็ตไม่สามารถบรรลุเกณฑ์ของพื้นที่สาธารณะตามความหมายของ Habermas งานของ Dahlberg (2001) ศึกษาว่าอินเทอร์เน็ตช่วยให้

พื้นที่สาธารณะดีขึ้นมาน้อยเพียงใด การวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการแลกเปลี่ยนความเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองสามารถพบเห็นได้ทั่วไปอยู่ทุกวันในหลายพื้นที่ที่แสดงความคิดเห็นออนไลน์ อย่างไรก็ตาม มีปัจจัยหลายประการที่ขัดขวางการขยายตัวของพื้นที่สาธารณะออนไลน์ ปัจจัยขัดขวาง อาทิ การเพิ่มขึ้นของการยึดครองพื้นที่บนโลกอินเทอร์เน็ตโดยผลประโยชน์ของบริษัทและรัฐ การขาดดุลของการสะท้อนกลับ การขาดความเคารพในการรับฟังผู้อื่น ความยากในการยืนยันตัวตนและข้อมูลที่นำเสนอ การแยกออกจากกันของพื้นที่ที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองออนไลน์ที่มีจำนวนมาก และการครอบงำผู้อื่นทางวาทกรรมโดยบางคนและบางกลุ่ม

- *การสร้างอัตลักษณ์ทางการเมือง (Political identity construction)*

การศึกษาบางส่วนเสนอว่าเนื่องจากเยาวชนอยู่ในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของตน พวกเขาจึงเรียนรู้โลกไปพร้อมๆ กับการพัฒนาและปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการเรียนรู้ทางสังคมผ่านสื่อโดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต เยาวชนสามารถสร้างตัวตนเชิงพลเมือง/การเมืองผ่านการอภิปรายทางการเมืองซึ่งช่วยให้พวกเขาได้แลกเปลี่ยนมุมมองและได้รับข้อมูลมาสนับสนุน อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับขอบเขตที่เยาวชนใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวยังคงจำกัด (Mesch and Coleman, 2007)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชน

หัวข้อที่ผ่านมาข้างต้นกล่าวถึงการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชนในการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายวิถีทาง หัวข้อต่อไปนี้จะเป็นการสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมแบบออนไลน์ด้วย ปัจจัยเหล่านั้น ได้แก่ ภูมิหลังทางการเมืองและสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การออกแบบเว็บไซต์ และแนวคิดของ “พลเมืองที่ถูกเพิกเฉย” ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปดังนี้

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมและการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมือง

สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economic status)

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แม้ว่าจะมีความคาดหวังให้อินเทอร์เน็ตส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ไม่ใช่ทุกคนที่สนใจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองออนไลน์ นอกจากนั้น การใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์ตามไปด้วย (Livingstone, 2007) ผลการศึกษาชี้ว่าช่องว่างทางดิจิทัลในเรื่องเพศ สถานะทางเศรษฐกิจ และการรู้หนังสือ มีผลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชน (Amadeo, 2007; Couldry et al, 2007; Gennaro and Dutton, 2006; Livingstone, 2007) ผู้มีปฏิสัมพันธ์อย่างเข้มข้นในบริบทออนไลน์ส่วน

ใหญ่มักเป็นเพศชาย ชนชั้นกลาง และมีความรู้สูง ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมก็มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์ด้วย การศึกษาของ Mesch and Coleman (2007) พบว่าเพศหญิง และผู้มีรายได้น้อย มักใช้อินเทอร์เน็ตด้วยวัตถุประสงค์ทางการเมืองน้อย เช่น การสืบค้นข้อมูลทางการเมือง และการโน้มน้าวความคิดและพฤติกรรมทางการเมืองของผู้อื่น อย่างไรก็ตาม ไม่มีผลการศึกษาใด ณ เวลานี้ ที่ยืนยันอย่างหนักแน่นถึงความเชื่อมโยงเชิงสาเหตุระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองและความเป็นพลเมือง (Civic and political socialization)

การศึกษาบางส่วนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชน งานของ Youniss et al. (1997) ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมองค์กรพลเมืองระดับสูงของเมื่ออยู่ในวัยเด็ก และพฤติกรรมพลเมืองเมื่อเติบโตขึ้นในวัยผู้ใหญ่ การวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมองค์กรเมื่อพวกเขาเป็นนักเรียน มีแนวโน้มที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเข้าร่วมในองค์กรของชุมชนมากกว่าคนที่ไม่มีส่วนร่วมเมื่อเขายังเป็นนักเรียน Youniss และคณะ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเมื่ออายุน้อยส่งผลระยะยาวในวัยผู้ใหญ่ เพราะกิจกรรมเหล่านั้นให้ความรู้เยาวชนเกี่ยวกับกระบวนการและบทบาทของกลุ่มระดับพื้นฐาน นอกจากนี้ เยาวชนที่ปรับการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองเข้ากับอัตลักษณ์ของตนในระหว่างช่วงเวลาสำคัญของการสร้างตัวตนนี้ การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาโดย McFarland and Thomas (2006) ที่พบว่า การเข้าร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครของเยาวชนในด้านที่เกี่ยวกับการบริการชุมชน การเป็นผู้แทน การพูดในเวทีสาธารณะ และการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในวัยผู้ใหญ่

การศึกษาในโรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในอนาคตเช่นกัน Amadeo (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวนี้และพบความสัมพันธ์เชิงบวก โอกาสในการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานในชุมชนและความสำคัญของการลงคะแนนเสียงในโรงเรียนเป็นตัวชี้วัดที่มีน้ำหนักมากที่สุดของความคาดหวังของเยาวชนในการเคลื่อนไหวทางสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบดั้งเดิมในอนาคต

การใช้สื่ออื่นนอกจากอินเทอร์เน็ต

การศึกษาโดยใช้แนวทางการศึกษาแบบเดิมเกี่ยวกับประเด็นเรื่องสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง จัดเยาวชนเป็นผู้รับสื่อเชิงรับ (passive audience) และมุ่งศึกษาถึงผลกระทบของสื่อ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบทางการ (Bell, 2005: 12) ในปัจจุบันนักวิชาการ

เริ่มหันไปศึกษาประเด็นดังกล่าวโดยใช้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองที่มีขอบเขตกว้างขึ้น และศึกษาว่าเยาวชนใช้สื่อใหม่(และสื่อดั้งเดิม)ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในชีวิตประจำวันของพวกเขาอย่างไร อย่างไรก็ตาม การศึกษาส่วนใหญ่เกี่ยวกับสื่อใหม่และการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองมีแนวโน้มที่จะศึกษาอินเทอร์เน็ตแยกออกจากบริบทของสื่อทั้งหมดโดยรวม (Dahlgren, 2007)

ผลการศึกษเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทยังคงหลากหลาย ผลการศึกษาในทางหนึ่งพบว่า คนที่ใช้สื่อชนิดหนึ่งอย่างมากไม่ได้สะท้อนว่าพวกเขาจะพึ่งพาสื่อประเภทอื่นในปริมาณเท่ากัน การศึกษาหนึ่งของ Couldry et al. (2007) พบว่าการบริโภคข่าวสารจากสื่อประเภทหนึ่งไม่ได้มีความสัมพันธ์กับปริมาณการบริโภคข่าวสารจากสื่อประเภทอื่น นอกจากนี้ยังพบว่าการบริโภคสื่อโดยรวมไม่ได้หมายความว่าผู้บริโภคสื่อจะมีการบริโภคข่าวสารตามไปด้วย แต่ผลการศึกษาในอีกทางหนึ่ง อย่างเช่นการศึกษาของ Amadeo (2007) ได้ผลที่แตกต่างไป โดยพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการใช้สื่อต่างประเภทในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง จากการอ่านหนังสือพิมพ์ การรับชมโทรทัศน์ การฟังข่าววิทยุ ไปสู่การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อรับข่าวสาร (Amadeo, 2007: 136)

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคข่าวสารกับความสนใจทางการเมือง การศึกษาบางส่วนแสดงผลที่ชัดเจนว่าการบริโภคข่าวสารและสื่อ ซึ่งรวมถึงจากอินเทอร์เน็ตด้วยนั้น มีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง (Amadeo, 2007; Couldry et al., 2007; Hasebrink and Hasebrink, 2007). งานของ Couldry et al. (2007) พบว่าตัวแปรประกอบ (composite variable) ของการบริโภคข่าวสารเช่นเดียวกับตัวแปรเฉพาะของการอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังข่าววิทยุ และการเข้าถึงข่าวออนไลน์ ต่างรวมกันสนับสนุนทางบวกต่อการทำนายความสนใจทางการเมือง ข้อค้นพบเหล่านี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Amadeo (2007) ซึ่งพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความถี่ที่เยาวชนใช้อินเทอร์เน็ตในการเปิดรับข่าวสารและความสนใจทางการเมืองของพวกเขา (การตอบต่อประโยคในแบบสอบถามที่ว่า “ผม/ดิฉัน สนใจในการเมือง”) ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในลักษณะวงกลม กล่าวคือเมื่อเยาวชนมีความสนใจในการเมืองมากขึ้น พวกเขาก็จะใช้อินเทอร์เน็ตหาข่าวการเมืองมากขึ้นเช่นกัน (2007: 137) อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าความสนใจทางการเมืองไม่ได้นำไปสู่พฤติกรรมในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Mesch and Coleman, 2007) เสมอไป

ความเชี่ยวชาญและความน่าเชื่อถือในสื่อเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ส่งผลว่าบุคคลจะใช้อินเทอร์เน็ตในการมีส่วนร่วมกิจกรรมการเมืองและพลเมืองหรือไม่ ยิ่งบุคคลมีการปฏิสัมพันธ์ในบริบทออนไลน์มากขึ้น พวกเขาก็จะยิ่งพัฒนาทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้นตามไปด้วย Gennaro and Dutton (2006) กล่าวว่าอินเทอร์เน็ตเป็น ‘เทคโนโลยีของประสบการณ์’ เมื่อบุคคลใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้นพวกเขาก็จะมีความเชื่อถือและชำนาญในการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น ประสบการณ์

มักเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมที่หลากหลายบนอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การใช้อินเทอร์เน็ตนำไปสู่การขยายแหล่งรวมทางการเมืองของผู้คนที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้ Gennaro and Dutton (2006) พบว่าคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองมีแนวโน้มที่จะคิดว่าอินเทอร์เน็ตสามารถเป็นช่องทางซึ่งผู้คนใช้ในการส่งเสียงเรียกร้องในสิ่งที่ตนเป็นกังวลไปยังรัฐบาลได้ (2006: 310)

อย่างไรก็ตาม Quintelier and Vissers (2008) เสนอว่าปริมาณเวลาที่ใช้ออนไลน์นั้นมีความสำคัญน้อยกว่าประเภทกิจกรรมออนไลน์ที่เยาวชนเข้าร่วม ผลการศึกษาของพวกเขาแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมต่างๆ อาทิ การสนทนากับคนที่ไม่รู้จัก การเขียนบล็อก และการนำเสนอข้อความในกลุ่มอภิปราย การซื้อและขายสิ่งของ การติดตามข่าวสาร และการส่งต่ออีเมลที่มีเนื้อหาทางการเมืองนั้น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน

ความสนใจในการเมืองและความเป็นพลเมืองของพ่อแม่และผู้ปกครอง

การศึกษาบางส่วนชี้ให้เห็นว่า ทักษะคิดและพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนได้รับอิทธิพลมาจากพ่อแม่ ผลการศึกษานี้ปรากฏอยู่ในการศึกษาของ Thomas (1971) ที่เสนอว่า พ่อแม่ที่มีความสนใจในการเมืองสูงนั้น ตัวชี้้นำทางการเมือง (political cues) ภายในครอบครัวมีบทบาทสำคัญที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองของเด็ก Thomas สรุปว่า ระดับของตัวชี้้นำทางการเมืองที่มีมากในครอบครัวจะมีผลต่อการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองของเด็กและเยาวชน (1971: 384) การศึกษาของ Hasebrink and Hasebrink (2007) ยังพบว่าความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของพ่อแม่

ความสนใจทางการเมืองของเยาวชน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์และออนไลน์ การศึกษาส่วนมากสนับสนุนทฤษฎีการตกย้ำที่เสนอโดย Norris (2000) ซึ่งกล่าวว่า คนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองออนไลน์ก็คือคนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์นั่นเอง Calenda and Mosco (2007) ศึกษาพบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างแนวทางความสนใจในการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมือง นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในบริบทออฟไลน์กับออนไลน์ด้วย โดยที่การใช้งานอินเทอร์เน็ตในทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในองค์กร การค้นพบเหล่านี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Gennaro and Dutton ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่า 'สนใจมาก' หรือ 'สนใจ' การเมือง มีแนวโน้มที่จะแสดงออกทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต มากกว่าผู้ที่ตอบว่า 'ไม่ค่อยสนใจ' หรือ 'ไม่สนใจเลย' ในการเมือง

การออกแบบเว็บไซต์ทางการเมือง (Website design)

มุมมองเชิงบวกมองว่าคุณลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ของอินเทอร์เน็ตสามารถส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมือง (แบบออนไลน์) อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพนี้ของอินเทอร์เน็ตยังได้ผลที่คลุมเครือ ดังเช่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เยาวชนมักใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลในการเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองและพลเมืองมากกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ แต่สำหรับเยาวชนที่ตื่นตัวทางการเมืองจะสามารถใช้คุณสมบัติของอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและมีส่วนร่วมในการเมือง ทุกที่ ทุกเวลา การศึกษาเกี่ยวกับประเด็นนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่ทางการเมืองที่มีเยาวชนเป็นผู้นำ/ดำเนินการในการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ผู้ปฏิบัติการทางการเมืองกระแสหลักไม่ได้ใช้ศักยภาพของอินเทอร์เน็ตในการนำเอาเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมือง การศึกษาของ Xenos and Bennett (2007) พบว่าในช่วงเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้ใช้เว็บไซต์ในลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ พวกเขาใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเผยแพร่ข้อมูลพื้นฐาน (เช่น ประวัติผู้สมัคร ข่าวสาร และข่าวเผยแพร่) มากกว่าใช้คุณประโยชน์ของความเป็นมัลติมีเดียและความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ของอินเทอร์เน็ต (เช่น จดหมายข่าวทางอีเมล เนื้อหาที่เป็นมัลติมีเดีย กระดานสนทนา และการสำรวจความเห็นแบบปฏิสัมพันธ์) เยาวชนที่มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมักไม่พบบริบทของการสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวในเว็บไซต์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งดังเช่นที่พบในเว็บไซต์ทางการเมืองที่มีเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมาย การค้นพบนี้สอดคล้องกับคำกล่าวที่ Livingstone (2007) ได้รับจากเยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามว่าเว็บไซต์ทางการเมืองนั้นน่าเบื่อ

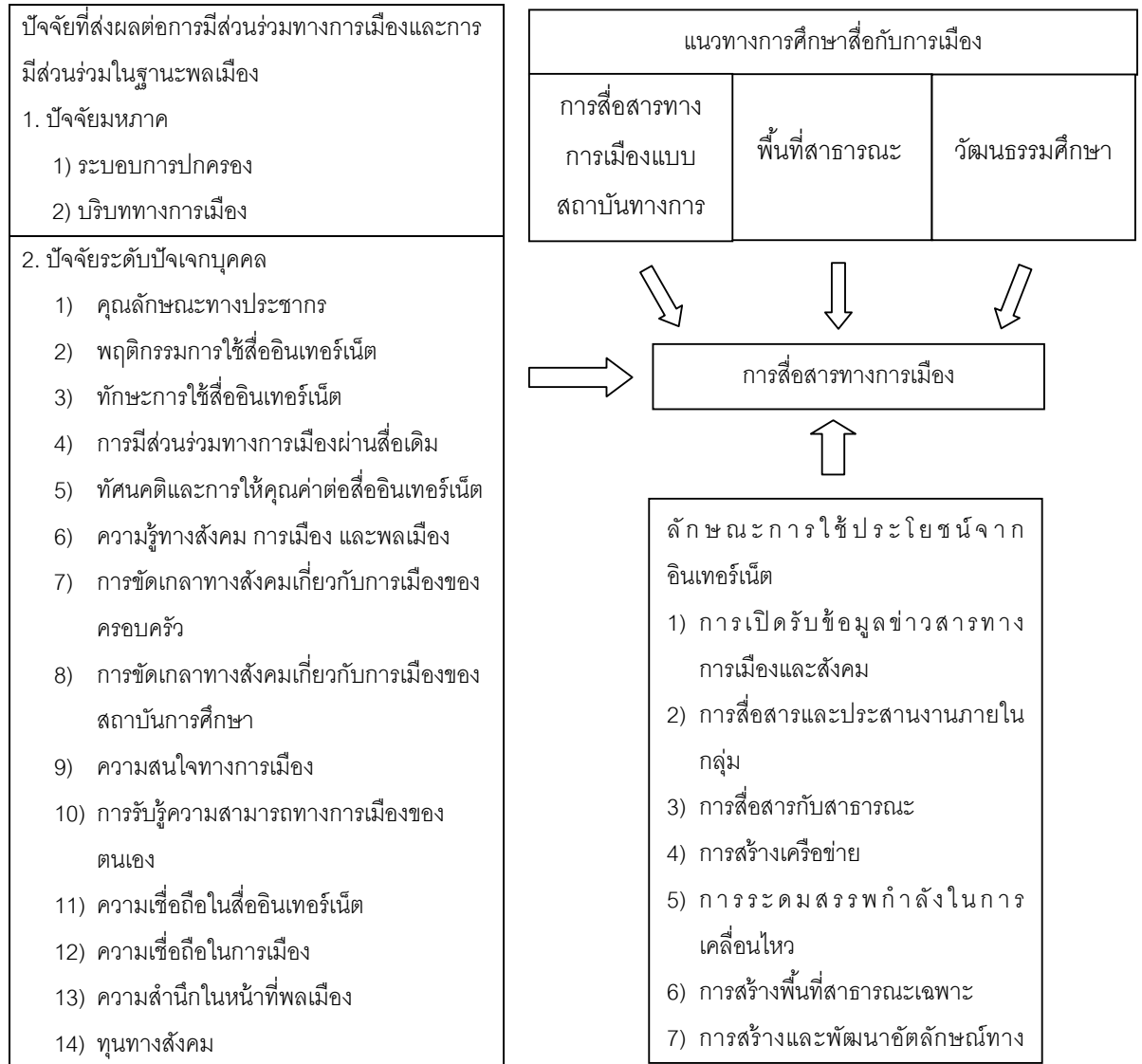
ทัศนะทางการเมืองของเยาวชนภายใต้แนวคิด “พลเมืองที่ถูกเพิกเฉย”

วรรณกรรมหลายชิ้นแสดงให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญซึ่งแยกเยาวชนออกจากการเมือง นั่นคือเยาวชนถูกละเลยจากบริบททางการเมืองและสังคม Livingstone กล่าวว่าเยาวชนถูกวางสถานะเป็นพลเมืองผู้รอคอย (citizens-in-waiting) การถูกทำให้เป็นกลุ่มชายขอบในสังคมของเยาวชนเป็นเหตุที่ทำให้ขาดความสนใจทางการเมืองจากการศึกษาของ Xenos and Bennett (2007) พบว่าแม้แต่ในช่วงเลือกตั้งก็ไม่ปรากฏว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งจะพยายามเข้าหาเยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการสื่อสารประเด็นของเยาวชนในบริบทออนไลน์ “เยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่เพิกเฉยต่อนักการเมืองเป็นอย่างมาก นั่นเป็นเพราะนักการเมืองเพิกเฉยต่อพวกเขาเป็นอย่างมาก (2007: 63) อาจมีข้อโต้แย้งว่าอินเทอร์เน็ตนำเสนอพื้นที่สำหรับเยาวชนในการแสดงออกถึงความคิดเห็นและความกังวลทางการเมืองของพวกเขา อย่างไรก็ตาม ดังเช่นที่ Livingstone กล่าวไว้ในการศึกษาว่า “การได้ยิน’ หรือ ‘การได้พูด’ ไม่ได้หมายความว่า ‘การได้รับฟัง’ เสียงเรียกร้องของพวกเขา(เยาวชน) ดูเหมือนว่าเยาวชนเห็นว่าการเชื่อเชิญในสื่อออนไลน์เป็นสิ่งที่มีผล - ไม่มีผู้ใหญ่มารับฟังและตอบสนอง และการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ไม่ได้เกิดขึ้นที่นี่” (2007: 120)

บทสรุป

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต การมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชนในบริบทตะวันตก ซึ่งเน้นไปที่ยุโรปและอเมริกาเหนือ บทนี้แสดงให้เห็นภาพความซับซ้อนของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านทัศนคติต่อบทบาททางการเมืองของเยาวชน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชน การศึกษาในประเทศนี้มีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองแบบออนไลน์ในชีวิตประจำวันของเยาวชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติแบบทฤษฎีที่เก็บรวบรวมโดยสถาบัน/องค์การในระดับชาติ ซึ่งยังคงมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบทางการ ดังนั้น การศึกษาเหล่านั้นจึงยังไม่เพียงพอที่จะนำเสนอการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชนในกรอบแห่งคำจำกัดความใหม่ได้ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาจำนวนน้อยที่ให้ความสนใจเชิงลึกในระดับปัจเจกบุคคล เช่น แรงจูงใจ และอัตลักษณ์ทางการเมืองของวัยรุ่น หรือในภาพกว้าง เช่น ระบบสังคมที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชนในบริบทของการเมืองไทย มีปัจจัยหลายประการที่แตกต่างจากบริบทแบบตะวันตก ซึ่งส่งผลให้นำจะมีการตีความการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชนไทยที่แตกต่างออกไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “สื่อออนไลน์กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของสื่อออนไลน์ในการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย โดยศึกษาถึงปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของการสื่อสารทางการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างสื่อออนไลน์กับการสื่อสารทางการเมืองทั้งในบริบทออฟไลน์และออนไลน์ในภาพรวม ลักษณะของงานวิจัยมุ่งตอบคำถามทั้งในภาพกว้าง และการให้รายละเอียดในเชิงลึก ดังนั้น การศึกษาจึงใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณประกอบกันเพื่อให้สอดคล้องกับคำถามวิจัยที่ต้องการตอบ และธรรมชาติของสิ่งที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณคือ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ส่วนการศึกษาเพื่อตอบคำถามถึง การนำสื่อออนไลน์เข้ามาใช้ในการดำเนินงานเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของกลุ่มเยาวชน รวมถึงการสร้างและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของเยาวชน ผู้วิจัยใช้กรณีศึกษา เป็นวิธีการในการศึกษาและประมวลผลของปรากฏการณ์อันเป็นคำถามการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอระเบียบวิธีตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การสำรวจ
2. กรณีศึกษา

1. การสำรวจ

การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการรายงานและประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง ทศนคติทางการเมือง และปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ทำการศึกษา และนำมาสรุปเป็นแบบจำลองในภาพรวมต่อไป

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ต้องการศึกษา คือ กลุ่มเยาวชน อายุระหว่าง 18 – 30 ปี จากเหตุผลหลัก 2 ประการ ประการแรก คือ เยาวชนเป็นกลุ่มพลเมืองที่เป็นกำลังหลักสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาสังคมในระบอบประชาธิปไตยทั้งในปัจจุบันและอนาคตดังที่ได้กล่าวไปในบทที่มาและความสำคัญของปัญหา และประการที่สอง คือ เนื่องด้วยวัตถุประสงค์หลักที่ต้องการศึกษา คือ บทบาทของสื่อออนไลน์ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายที่น่าสนใจในการศึกษา คือ กลุ่มที่เติบโตมาพร้อมกับอินเทอร์เน็ต และอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีส่วนในชีวิตประจำวัน

ของพวกเขาเป็นอย่างมาก นั่นคือ กลุ่มเยาวชนหรือที่เรียกว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่ (young people) และจากผลการสำรวจทางสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ²⁰ พ.ศ.2554 ก็พบว่ากลุ่มที่มีสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุด คือ คนในกลุ่มอายุ 15 – 24 ปี (ร้อยละ 51.9) รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 6 – 14 ปี (ร้อยละ 38.3) และกลุ่มอายุ 25 – 34 ปี (ร้อยละ 26.6) เช่นเดียวกับข้อมูลผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจากการสำรวจของ comScore²¹ ในปีพ.ศ. 2555 พบผลทางสถิติที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ กลุ่มอายุ 15 – 24 ปี เป็นกลุ่มที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุด (ร้อยละ 45.2) รองมาคือ กลุ่มอายุ 25 – 34 ปี (ร้อยละ 29.5) และเป็นกลุ่มที่ใช้เวลากับอินเทอร์เน็ตมากที่สุดสองอันดับแรกด้วยเช่นกัน คือ เฉลี่ย 31.7 ชั่วโมงต่อคนในหนึ่งเดือน และ 26.0 ชั่วโมงต่อคนในหนึ่งเดือน ตามลำดับ

จากเหตุผลสองประการข้างต้น ประชากรของงานวิจัยนี้คือ เยาวชน ซึ่งผู้วิจัยจึงได้จำกัดความของเยาวชนว่าเป็น ผู้ที่มีอายุ 18 – 30 ปี เพื่อให้เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับหนึ่งโดยใช้เกณฑ์ของสิทธิในการเลือกตั้งของผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และเน้นไปที่กลุ่มนักศึกษาและผู้ que เริ่มต้นชีวิตการทำงานในระยะเริ่มแรก เนื่องจากงานวิจัยต้องการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของการเรียนรู้ทางสังคมผ่านทางสถาบันการศึกษาและครอบครัว ประชากรที่ศึกษาจึงมุ่งเน้นกลุ่มที่เป็นสมาชิกและยังได้รับอิทธิพลจากสถาบันการศึกษาและครอบครัวเป็นสำคัญ

กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตอ้างอิงจากสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ทำการสำรวจการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.2554 มีจำนวน 14.8 ล้านคน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1993) โดยคิดจากหลักการแปรผันร่วมกันระหว่างขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากกลุ่มสุ่มตัวอย่าง ที่จำนวนของประชากรเท่ากับ 11.6 ล้านคน กำหนดระดับความเชื่อมั่น .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ดังแสดงขั้นตอนการคำนวณด้านล่างนี้

$$n = N / 1 + N (e)^2$$

$$= 11,618,000 / 1 + (11,618,000 \times 0.0025)$$

²⁰ http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/download/files/ict_household54_pocketbook.pdf

²¹ องค์กรที่สำรวจและศึกษาข้อมูลต่างๆ ของสื่ออินเทอร์เน็ต

$$= 11,618,000 / (1 + 29,045)$$

$$= 399.99 = 400 \text{ คน}$$

n = ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า

(อ้างอิงจากสถิติจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของสำนักงานสถิติแห่งชาติในกลุ่มอายุ 15-24 ปี และ 25 – 34 ปี = 11,618,000 คน)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดไว้ที่ .05

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยต้องการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมในพื้นที่ที่มีบริบทแวดล้อมทางการเมืองที่แตกต่างกัน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (stratified sampling) โดยทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างใน 4 พื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศไทย คือ ภาคกลาง จำนวน 260 คน ภาคเหนือ จำนวน 160 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 160 คน และภาคใต้ จำนวน 160 คน และได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น จำนวน 736 ชุด

หลังจากนั้นทำการเก็บข้อมูลโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) ในสถาบันการศึกษาในแต่ละพื้นที่เป็นหลัก โดยกระจายไปเก็บแบบสอบถามให้ครอบคลุมทั้งสถาบันการศึกษาของรัฐ และเอกชน และในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามแบบรายงานตนเอง (Self-Report Questionnaire) แบบสอบถามสร้างและพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับบทบาทของอินเทอร์เน็ตในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของเยาวชนในกลุ่มประเทศอเมริกาเหนือ และยุโรป ประกอบกับการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศไทย โครงสร้างของแบบสอบถามและการพัฒนาข้อคำถามในแต่ละส่วนรายละเอียดดังปรากฏในตาราง

โครงสร้างของแบบสอบถามและการพัฒนาชุดข้อคำถาม

ชุดข้อคำถาม	การสร้างและพัฒนาคำถาม
<p>ส่วนที่ 1</p> <p>พฤติกรรมและทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ</p>	<p>ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) อุปสรรคในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต 2) กิจกรรมที่ทำเมื่อเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต 3) การประเมินทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตของตนเอง
<p>ส่วนที่ 2</p> <p>การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง</p>	<p>ประกอบด้วยข้อคำถามใหญ่ๆ จำนวน 4 ข้อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ 2) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตในช่องทางต่างๆ 3) การสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม 4) การสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจากงานวิจัยของ วราวุธ แสงอร่าม (2552) เรื่อง “อินเทอร์เน็ตกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการปรับและเพิ่มข้อคำถาม โดยแบ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ การมีส่วนร่วมแบบ passive จำนวน 6 ข้อ และการมีส่วนร่วมแบบ active จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งหมด 16 ข้อ

<p>ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง</p> <p>1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์</p>	<p>ข้อคำถามในส่วนนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยนำข้อคำถามจากงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางดิจิทัลของพลเมือง (Citizens’ digital participation)” ของ Ofcom: Office of Communication (2009)²² ที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง และประเภทของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป ประกอบกับการศึกษาเรื่อง “อินเทอร์เน็ต และการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง” ของ Pew Internet and American Life Project (2009) ในส่วนที่เป็นข้อคำถามที่ใช้วัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองอเมริกัน มาประกอบกันและปรับข้อคำถามให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งเป็น การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นการ จำนวน 13 ข้อ และการมีส่วนร่วมทางสังคมในรูปแบบอื่นๆ จำนวน 7 ข้อ</p>
<p>การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านครอบครัวและสถาบันการศึกษา</p>	<p>ข้อคำถามวัดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของความประชาธิปไตยและการให้การศึกษาเกี่ยวกับการเมืองในสถาบันการศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างเคยศึกษาหรือกำลังศึกษาอยู่ และความสนใจในการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลในครอบครัว จำนวน 10 ข้อ แบ่งเป็น การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านสถาบันครอบครัว จำนวน 4 ข้อ และการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านทางสถาบันการศึกษา จำนวน 6 ข้อ</p>

²² Ofcom เป็นองค์การอิสระที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลอุตสาหกรรมสื่อสารของสหราชอาณาจักร

<p>ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ประเด็น สาธารณะ และความเป็นพลเมือง</p>	<p>ข้อคำถามที่วัดความรู้เกี่ยวกับประเด็นสาธารณะ การเมือง และความรู้ในฐานะพลเมือง รวมทั้งหมดจำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ความรู้ทางการเมือง จำนวน 3 ข้อ 2) ความรู้เกี่ยวกับประเด็นสาธารณะ จำนวน 3 ข้อ 3) ความรู้เกี่ยวกับสิทธิพลเมือง จำนวน 3 ข้อ
<p>ความสนใจในการเมือง</p>	<p>ข้อคำถามเป็นการให้กลุ่มตัวอย่างประเมินระดับความสนใจ ในการเมืองของตนเองแบบหนึ่งข้อคำถาม</p>
<p>ปัจจัยทางบวกและลบที่ส่งผลต่อความ สนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง</p>	<p>ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและการมี ส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง ของบุคคล โดยประมวลมาจากการสอบถามและพูดคุยกับ เยาวชนแบบไม่เป็นทางการในเบื้องต้นและประมวลมาเป็น ข้อคำถาม ประกอบด้วยปัจจัยทางบวก (ปัจจัยที่ส่งเสริม) จำนวน 13 ข้อ และปัจจัยทางลบ (ปัจจัยที่ขัดขวาง) จำนวน 15 ข้อ</p>
<p>การรับรู้ความสามารถทางการเมืองของ ตนเอง</p>	<p>ข้อคำถามนำมาจากงานวิจัยของ ศศิธร ยูโกศล (2550) ที่ ทำการศึกษาเรื่อง “การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศ ทางการเมืองของบุคคล” การศึกษานี้มีการวัดตัวแปรความ เชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง ซึ่งเป็นแนวคิดเดียวกัน กับการรับรู้ความสามารถทางการเมือง (political self- efficacy) ศศิธรได้พัฒนาข้อคำถามโดยอ้างอิงจากแบบวัด ของ Campbell และคณะ (1994) ข้อคำถามมีจำนวน 7 ข้อ</p>
<p>ความเชื่อถือในสื่ออินเทอร์เน็ต</p>	<p>ข้อคำถามที่วัดความน่าเชื่อถือของอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การประเมินความน่าเชื่อถือเนื้อหาทางการเมือง และประเด็นสาธารณะที่นำเสนอในอินเทอร์เน็ตใน ภาพรวม แบบหนึ่งข้อคำถาม 2) ข้อคำถามที่วัดความน่าเชื่อถือของอินเทอร์เน็ตใน ฐานะแหล่งสารที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และประเด็นสาธารณะที่ผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรวัด

	<p>ความน่าเชื่อถือของข่าว ของ Gaziano and McGrath (1986) ซึ่ง Abdulla et al. (2002) ได้นำมาใช้ศึกษาความน่าเชื่อถือของข่าวหนังสือพิมพ์ ชาวโทรทัศน์ และชาวออนไลน์ มาตราวัดนี้ประกอบด้วย 12 เกณฑ์ ได้แก่ ความไว้วางใจ (trustworthiness) ความแพร่หลาย (currency) อคติ (bias) ความยุติธรรม (fairness) ความสมบูรณ์ (completeness) ความเป็นวัตถุวิสัย (objectivity) ความซื่อสัตย์ (honesty) ความทันสมัย (up-to-date) ความเชื่อถือได้ (believability) ความสมดุล (balance) ความถูกต้อง (accuracy) และ ความทันเวลา (timeliness) โดยผู้วิจัยได้ทำการยุบรวมเกณฑ์บางเกณฑ์ไว้ในข้อเดียวกันเพื่อให้ไม่เกิดความสับสน เนื่องจากมีความเหลื่อมซ้อนกันอยู่ ทำให้ได้ข้อคำถามเพื่อใช้วัดความเชื่อถือในสื่อ จำนวน 8 ข้อ</p>
ทัศนคติต่อสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง	<p>ข้อคำถามวัดทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อคุณลักษณะสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง ผู้วิจัยพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตกับประชาธิปไตย โดยนำเอาคุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตที่มีการกล่าวถึงในวรรณกรรมและงานวิจัยต่างๆ มาสร้างเป็นข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ</p>
ความเชื่อถือในการเมือง	<p>ข้อคำถามวัดความเชื่อถือหรือความไว้วางใจทางการเมืองและสถาบันทางการเมือง ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามจากการศึกษาเรื่อง “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย” ของ ชิตพล กาญจนกิจ (2545) เพื่อหาตัวชี้วัดตัวแปรความไว้วางใจทางการเมือง ซึ่ง ชิตพล ได้มุ่งเน้นวัดความไว้วางใจทางการเมืองที่มีต่อตัวองค์กรเป็นหลัก โดยจำแนกมิติของความไว้วางใจ</p>

	<p>ทางการเมืองออกเป็น 4 มิติ คือ นโยบาย กระบวนการทำงาน ตัวบุคคล และระบบการบริหาร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มความไว้วางใจต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยรวมเข้าไปด้วย เพื่อให้ครอบคลุมตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยข้อคำถามในตัวแปรนี้แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ความเชื่อถือต่อระบอบประชาธิปไตยจำนวน 4 ข้อ และความเชื่อถือต่อรัฐบาลชุดปัจจุบัน จำนวน 6 ข้อ</p>
<p>ทุนทางสังคม</p>	<p>ข้อคำถามวัดการมีส่วนร่วม การเชื่อมโยง และการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคม ชุมชน และสาธารณชนผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามโดยนำเอาแนวคิดทุนทางสังคม ของ Putnum (2000) และ มาตราวัดทุนทางสังคม ของ Grootaert (2004) มาปรับใช้ โดยมีมิติของทุนทางสังคมมี 6 ด้าน รวมจำนวน 15 ข้อ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การมีส่วนร่วมในเครือข่ายและกลุ่มทางสังคม 3 ข้อ 2) ความเชื่อถือและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว 3 ข้อ 3) การรวมกลุ่มและความกลมเกลียวกันของสังคม 3 ข้อ 4) การกระทำและความร่วมมือ 2 ข้อ 5) การเสริมสร้างอำนาจและการปฏิบัติการทางการเมือง 2 ข้อ 6) ข้อมูลและการสื่อสาร 2 ข้อ
<p>สำนึกพลเมือง</p>	<p>ข้อคำถามในส่วนนี้เป็นการวัดการตระหนักในความเป็นพลเมืองของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการสร้างมิติของความเป็นพลเมืองจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 มิติคือ การตระหนักในหน้าที่พลเมือง ความรับผิดชอบต่อสังคม และการตระหนักในสิทธิของความเป็นพลเมืองรวมทั้งหมด จำนวน 8 ข้อ</p>
<p>ส่วนที่ 4 ลักษณะทางประชากร</p>	<p>ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา/สำเร็จการศึกษา และระดับรายได้ รวม 5 ข้อ</p>

การทดสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามผ่านการทดสอบความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือ ดังนี้

1) การทดสอบความตรงของเครื่องมือ (validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความครอบคลุมของตัวแปรที่ต้องการวัด และความเข้าใจในข้อคำถาม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ของโครงสร้างแบบสอบถาม และความเข้าใจได้ของข้อคำถามอีกครั้งหนึ่ง ได้แก่

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ
อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์
อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลังจากนั้นทำการปรับแก้แบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดลองใช้

2) การทดสอบเที่ยงตรงของเครื่องมือ (reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนเช่นเดียวกับประชากรที่ต้องการศึกษา และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยงของชุดข้อคำถามในแต่ละตัวแปร พบว่าชุดข้อคำถามของบางตัวแปรมีค่าความเที่ยงต่ำ จึงได้ทำการปรับแก้ข้อคำถามโดยขอคำปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาประกอบกับการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้นๆ หลังจากนั้นได้ทำการปรับแก้และนำไปทดลองใช้อีกครั้ง ผลการทดสอบค่าความเที่ยงของชุดข้อคำถามในแต่ละตัวแปรของแบบสอบถามก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงได้ค่า Cronbach's Alpha Coefficient สูงกว่า .70 ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อใช้ในการตอบคำถามวิจัยประกอบด้วย

- 2.1 การวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าตัวแปรระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test และ one-way anova
- 2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของเพื่อจัดกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้สถิติ factor analysis
- 3) การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ Lisrel เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรในรูปสมการถดถอยระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม เพื่อหาแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของบุคคล

2. กรณีศึกษา

กรณีศึกษาของงานวิจัยนี้เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม การศึกษาด้วยกรณีศึกษาจะทำให้เข้าใจบทบาทของสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมและ/หรือขัดขวางการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคมของกลุ่มเยาวชน อินเทอร์เน็ตกับการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการสื่อสารทั้งภายในกลุ่มสมาชิก และการสื่อสารของกลุ่มกับกลุ่มทางการเมืองอื่นๆ และสาธารณชน รวมถึงความเป็นมาของการสร้างและรวมกลุ่มกันของเยาวชน ซึ่งจะตอบคำถามวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเยาวชนในเชิงลึก การพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของเยาวชนผ่านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มเยาวชนที่มีความสนใจทางการเมืองและสังคมร่วมกัน

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง และมีการดำเนินงานอย่างแข็งขันต่อเนื่อง (active participation) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายส่วนประกอบกัน ได้แก่ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเยาวชน สื่อออนไลน์ที่เยาวชนใช้ในการสื่อสารทางการเมือง การสัมภาษณ์สมาชิกของกลุ่ม และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมระหว่างการทำกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มเยาวชน ข้อมูลที่ต้องการได้จากการศึกษาคือ

- อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มหรือไม่ ในลักษณะใด
- สมาชิกของกลุ่มได้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใดบ้าง

- การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามารวมกลุ่มและเคลื่อนไหวทางการเมืองของเยาวชน
- การสร้างและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของเยาวชนผ่านการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง

การเลือกกลุ่มที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเยาวชนที่เกิดจากการรวมตัวของเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมทางการเมืองและสังคม มีการเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมภายใต้วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มอย่างแข็งขันและต่อเนื่อง ประกอบกับเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างอีกประการหนึ่งคือเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีการใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง และมีพื้นที่ในสื่อออนไลน์ของกลุ่มที่สร้างขึ้นเป็นการเฉพาะ

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเยาวชนที่มีลักษณะของกลุ่มและเป้าหมายในการดำเนินงานที่ต่างกัน เพื่อศึกษาว่าในกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันจะมีการนำเอาอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร กลุ่มที่ศึกษามีด้วยกัน 4 กลุ่ม ดังนี้

1. **สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท)** เป็นการรวมตัวกันของเครือข่ายกลุ่มนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ เหตุผลที่เลือกศึกษากลุ่มนี้ เนื่องจาก สนนท มีประวัติการก่อตั้งมายาวนาน มีการรวมกลุ่มและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าในช่วงเวลาที่นิสิตนักศึกษาสามารถเข้าถึงและใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างแพร่หลายเพิ่มมากขึ้น สนนท ได้นำเอาอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่ ในลักษณะใดบ้าง
2. **แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบ** เป็นกลุ่มนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งกลุ่มเพื่อเรียกร้องระบบการศึกษาที่เป็นธรรม โดยมีการเคลื่อนไหวหลักเพื่อต่อต้านการนำมหาวิทยาลัยเอกชนนอกระบบ กลุ่มตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลักในด้านการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนโดยตรง
3. **กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย** เป็นกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคมและการเมือง ที่รวมตัวกันและดำเนินงานในลักษณะองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร และทำกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งด้านสังคมและการเมือง เหตุผลในการเลือกกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยมาเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยต้องการกลุ่มที่เกิดจากการริเริ่มและรวมตัวกันของเยาวชนที่สนใจในการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะ อีกทั้งเนื่องจากในปัจจุบันเกิดกลุ่มและเครือข่ายในลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก จึงเป็นประโยชน์ในการศึกษาว่ากลุ่ม

นักศึกษาใส่ใจไทยมีการนำเอาสื่ออินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม/เครือข่ายอื่นๆ และสาธารณชนในวงกว้างอย่างไร

4. **เยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์** เป็นกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันของเยาวชนในพื้นที่ที่มีกรณีการสร้างโรงไฟฟ้าซึ่งอาจส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยเยาวชนเคลื่อนไหวคัดค้านโครงการดังกล่าวร่วมกับกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ และจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่ปลุกฝังให้เยาวชนมีความรักในท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม เหตุผลที่เลือกศึกษากลุ่มเยาวชนนี้เพราะเป็นกลุ่มที่มีการรวมตัวกันจากความต้องการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเอง และอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากเมืองหลวง ซึ่งต้องอาศัยสื่อเป็นอย่างมากในการทำกิจกรรมรณรงค์ให้สังคมรับรู้ประเด็นปัญหาดังกล่าวและการเคลื่อนไหวของกลุ่ม

2.2 วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของวิธีการวิจัยแบบกรณีศึกษาในงานวิจัยนี้มีมาจากหลายแหล่งข้อมูล ได้แก่ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ เอกสาร และสื่อออนไลน์ รายละเอียดดังนี้

1. การสังเกตการณ์ ผู้วิจัยเลือกใช้การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในขณะที่กลุ่มเยาวชนดำเนินกิจกรรมทางการเมือง อาทิ การร่วมเวทีเสวนา การจัดรณรงค์ และการลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้น โดยผู้วิจัยจะสังเกตลักษณะการสื่อสารและการทำกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนว่ามีการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและการทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในลักษณะใดบ้าง
2. การสัมภาษณ์ สมาชิกของกลุ่มเยาวชนที่ศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางการเมืองของเยาวชน และปัจจัยที่มีผลให้เยาวชนสนใจและเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มที่ทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง โดยทำการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการและสัมภาษณ์เชิงลึกสมาชิกกลุ่มละ 2-3 คน ผู้วิจัยจะสร้างโครงสร้างของประเด็นคำถามใหญ่ๆ ที่ต้องการสัมภาษณ์ แต่ในการสัมภาษณ์จริงจะเป็นในลักษณะของการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เยาวชนรู้สึกผ่อนคลายและเป็นกันเองในการสนทนา ซึ่งจะทำได้ข้อมูลในรายละเอียดเกี่ยวกับความคิดเห็นทัศนคติ และมุมมองของเยาวชนในประเด็นต่างๆ ที่ต้องการศึกษา

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

- 1) คำถามเกี่ยวกับกลุ่ม
 - ที่มาและการก่อตั้งกลุ่ม

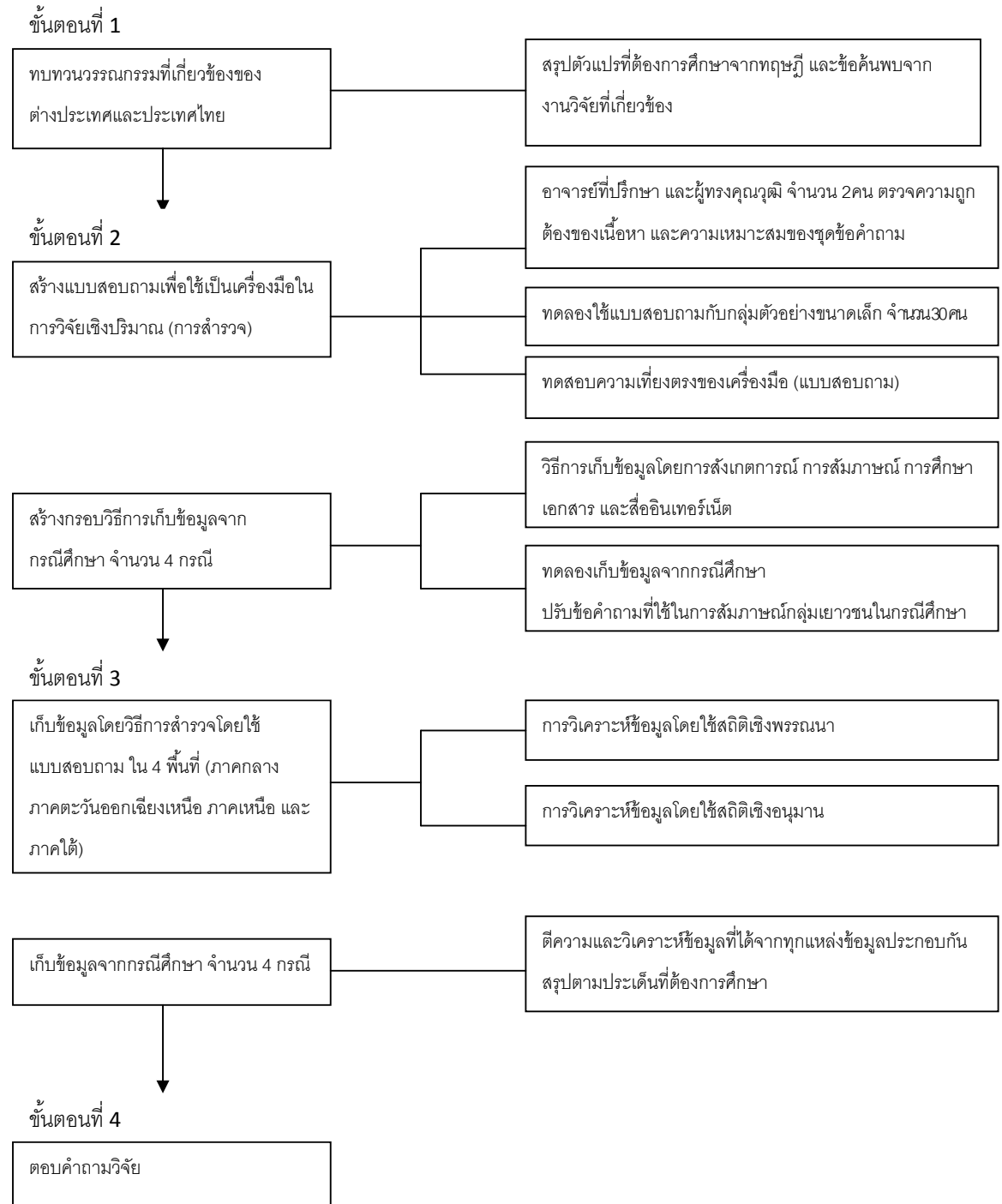
- เป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม
 - ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่มในปัจจุบัน
 - บทบาทในการดำเนินงานที่ผ่านมาของกลุ่ม
 - ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่ม
- 2) อินเทอร์เน็ต กับการดำเนินงานของกลุ่ม
- การสื่อสารระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม
 - การสื่อสารระหว่างกลุ่มกับกลุ่มและเครือข่ายอื่น
 - การสื่อสารระหว่างกลุ่มกับสาธารณะ
 - กิจกรรมของกลุ่มที่ใช้อินเทอร์เน็ตขับเคลื่อนให้บรรลุผล/เป้าหมาย
 - การประเมินความสำคัญของอินเทอร์เน็ตในการดำเนินงานของกลุ่ม
 - ข้อจำกัดในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่ม
3. การศึกษาเอกสาร เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเยาวชนผ่านทางเอกสารเผยแพร่ที่รวบรวมได้ เช่น หนังสือ จดหมายข่าว ไปสเตอร์แผ่นพับ และข่าว บทความที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมถึงเอกสารที่กลุ่มจัดทำขึ้น
4. การศึกษาสื่อออนไลน์ เป็นการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์การใช้สื่อออนไลน์ของกลุ่มเยาวชนที่มีการเคลื่อนไหวหรือแสดงความกระตือรือร้นทางการเมือง ลักษณะของเนื้อหาและการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ของกลุ่มเยาวชน สมาชิก และบุคคลภายนอก ที่เข้ามาร่วมปฏิสัมพันธ์ในพื้นที่ออนไลน์ของกลุ่มเยาวชน จากการสำรวจและสอบถามเบื้องต้นจากสมาชิกในกลุ่ม พบว่าสื่อออนไลน์ที่กลุ่มเยาวชนแต่ละกลุ่มใช้มีดังนี้
- 1) สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท)
Facebook group ชื่อว่า สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท)
STUDENT FEDERATION OF THAILAND
<http://www.facebook.com/groups/studentfedth/>
 - 2) แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบ
Facebook page สาธารณะ ชื่อว่า แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ
<http://www.facebook.com/educationrightmovement>
 - 3) กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย
Facebook page สาธารณะ ชื่อว่า Youth Cares For Thailand - นักศึกษาใส่ใจไทย
<http://www.facebook.com/YouthsCareForThailand/info>
 - 4) เยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Facebook page แบบบุคคลชื่อว่า <http://www.facebook.com/hts.bythesong> -
เยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนำเอาข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากทุกแหล่งข้อมูลมาวิเคราะห์
ประกอบกัน จากนั้นเขียนรายงานผลในเชิงบรรยาย (descriptive) โดยจับประเด็นของข้อมูลเพื่อมุ่งตอบ
คำถามวิจัยในสองส่วนหลักๆ คือ การสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเยาวชนในบริบท
ออฟไลน์ และการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนในบริบทออนไลน์ รวมถึงการ
สร้างและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของกลุ่มเยาวชน

แผนการดำเนินงานวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเรื่อง “สื่อออนไลน์กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของอินเทอร์เน็ต และศักยภาพของอินเทอร์เน็ตทั้งด้านที่ส่งเสริมและขัดขวางการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของเยาวชน รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองผ่านสื่อออนไลน์ของเยาวชนในประเทศไทย ด้วยวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและลักษณะของข้อมูลที่ต้องการได้มาเพื่อใช้ตอบคำถามวิจัย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพประกอบกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งภาพกว้างและรายละเอียดเชิงลึก ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพใช้กรณีศึกษา กลุ่ม/องค์กรของเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อการมีส่วนร่วมในประเด็นทางสังคมและการเมือง จำนวน 4 กรณี ส่วนระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน อายุระหว่าง 18 – 30 ปี จำนวน 736 คน จาก 4 พื้นที่ คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

การนำเสนอผลการวิจัยในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้เห็นภาพโดยรวมของตัวแปรที่ต้องการศึกษา ก่อนที่จะนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพในบทถัดไป เพื่อให้ได้รายละเอียดในเชิงลึกมาช่วยให้คำอธิบายที่ชัดเจนและลึกซึ้งมากขึ้น

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็นสามส่วน ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล
2. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต
3. การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์

ส่วนที่สอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

ส่วนที่สาม แบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะ

พลเมืองของบุคคล

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน อายุระหว่าง 18 – 30 ปี ครอบคลุม 4 พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง รวมจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้งหมด 736 ชุด ในแต่ละภาคผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามในหัวเมืองใหญ่ ดังนี้ ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น และนครราชสีมา ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา และปัตตานี และภาคกลาง ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ในระดับหนึ่ง โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

สถานที่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยอาศัยอยู่ในภาคกลาง จำนวน 256 คน คิดเป็น ร้อยละ 34.8 ภาคเหนือ จำนวน 160 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.7 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 160 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.7 และภาคใต้ จำนวน 160 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.7 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน และร้อยละของแบบสอบถามที่เก็บในแต่ละพื้นที่

พื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
ภาคกลาง	256	34.8
ภาคเหนือ	160	21.7
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	160	21.7
ภาคใต้	160	21.7
รวม	736	100.0

เพศ

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 และเป็นเพศหญิง จำนวน 467 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 และไม่ระบุเพศ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	250	34.0
หญิง	467	63.5
ไม่ระบุ	19	2.6
รวม	736	100.0

อายุ

กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 18 – 24 ปี จำนวน 614 คน คิดเป็นร้อยละ 83.4 และอายุ 25 – 30 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และไม่ระบุอายุ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ 18 – 24 ปี	614	83.4
อายุ 25 – 30 ปี	118	16.0
ไม่ระบุ	4	0.5
รวม	736	100.0

ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างศึกษากำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 81.7 รองลงมาคือ จบการศึกษาแล้ว/ทำงาน ร้อยละ 10.6 และกำลังศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า ร้อยละ 4.6 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/ อนุปริญญา ร้อยละ 2.6 และมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น ร้อยละ 0.3 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	0.3
ประกาศนียบัตรวิชาชีพขั้นต้น	2	0.3
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/ อนุปริญญา	19	2.6
ปริญญาตรี	601	81.7
ปริญญาโท หรือสูงกว่า	34	4.6
จบการศึกษาแล้ว/ ทำงาน	78	10.6
รวม	736	100.0

สาขาวิชาที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษา/จบการศึกษาจากสายสังคมศาสตร์ ร้อยละ 68.2 รองลงมาคือ สายวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 16.4 และสายมนุษยศาสตร์ ร้อยละ 6.0 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ หรือเคยศึกษา

สาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
สายสังคมศาสตร์	502	68.2
สายมนุษยศาสตร์	44	6.0
สายวิทยาศาสตร์	121	16.4
ไม่ระบุ	69	9.4
รวม	736	100.0

รายได้ต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 35.9 รองลงมาคือ รายได้ 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 32.5 รายได้ 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 16.8 รายได้ 15,001 – 20,000 บาท และมากกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 5.3 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	264	35.9
5,001 – 10,000 บาท	239	32.5
10,001 – 15,000 บาท	124	16.8
15,001 – 20,000 บาท	39	5.3
มากกว่า 20,000 บาท	39	5.3
ไม่ระบุ	31	4.2
รวม	736	100.0

2. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต

ในส่วนนี้จะเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับ อุปกรณ์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต การประเมินทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตของตนเอง และกิจกรรมที่มักจะทำเมื่อใช้อินเทอร์เน็ต

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

กลุ่มตัวอย่างใช้โน้ตบุ๊กในการเชื่อมต่อและเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ร้อยละ 58.5 รองลงมาคือ โทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 36.2 คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ ร้อยละ 25.4 แท็บเล็ต ร้อยละ 13.7 และอุปกรณ์อื่นๆ ร้อยละ 0.4 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

อุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
คอมพิวเตอร์แบบพกพา	431	58.5
โทรศัพท์มือถือ	267	36.2
คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ	187	25.4
แท็บเล็ต	101	13.7
อื่นๆ	3	0.4

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ ร้อยละในแต่ละข้อเทียบจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

กิจกรรมที่ทำเมื่อเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

เมื่อเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต กลุ่มตัวอย่างมักจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อวัตถุประสงค์ในการเปิดรับติดตาม และสืบค้นข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ร้อยละ 91.4 รองลงมาคือ การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ร้อยละ 86.4 อาทิ การอัปเดตข้อมูลของตนเองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ การติดตามอ่านเฟซบุ๊คหรือทวิตเตอร์ของคนที่เป็นเพื่อนหรือสมาชิกในเครือข่าย และการโพสต์ข้อความโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในเฟซบุ๊ค เป็นต้น การใช้เพื่อความบันเทิง ร้อยละ 84.2 การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสารในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการงาน การเรียน หรือเรื่องส่วนตัวทั่วไป ร้อยละ 68.1 และการเข้าร่วมกลุ่มพูดคุย อภิปรายในพื้นที่สาธารณะออนไลน์ต่างๆ ในกลุ่ม/ประเด็นที่สนใจ ร้อยละ 16.8 และวัตถุประสงค์อื่นๆ ร้อยละ 3.0 เช่น การดาวน์โหลดไฟล์ การทำธุรกรรมต่างๆ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน และร้อยละของกิจกรรมที่มักจะทำเมื่อใช้อินเทอร์เน็ต

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
การเปิดรับ ติดตาม และสืบค้นข้อมูลข่าวสาร	673	91.4
เครือข่ายสังคม	636	86.4
ความบันเทิง	620	84.2
การติดต่อสื่อสาร (ธุรกิจ การเรียน การงาน และเรื่องทั่วไป)	501	68.1
การเข้าร่วมกลุ่มที่สนใจ	124	16.8
อื่นๆ	22	3.0

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

จำนวน ร้อยละในแต่ละข้อเทียบจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การประเมินทักษะการใช้อินเทอร์เน็ต

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประเมินว่าตนเองมีทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.9 รองลงมาคือ ระดับต่ำ ร้อยละ 16.7 และระดับสูง ร้อยละ 9.4 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน และร้อยละของการประเมินทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตของตนเอง

ทักษะ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	69	9.4
ระดับปานกลาง	543	73.9
ระดับต่ำ	123	16.7
รวม	737	100.0

3. การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ห้ข้อมูลเกี่ยวกับ ลำดับของสื่อ และช่องทางต่างๆ ในอินเทอร์เน็ตที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิมและสื่ออินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่างๆ

ลำดับของสื่อที่ใช้ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านโทรทัศน์ฟรีทีวีเป็นอันดับหนึ่งมากที่สุด ร้อยละ 47.6 สื่ออันดับสอง คือ อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 27.0 อันดับสามคือ สื่อบุคคล ร้อยละ 22.7 อันดับสี่ คือ วิทยุหลักระดับชาติ ร้อยละ 33.3 และอันดับห้า คือ วิทยุขนาดเล็ก เช่น วิทยุท้องถิ่น และวิทยุชุมชน ร้อยละ 48.2 ดังแสดงในตารางที่ 10

ตาราง 10 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามอันดับของสื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด

สื่อ	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3		อันดับ 4		อันดับ 5		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
สื่อสิ่งพิมพ์	43	7.2	111	15.1	153	20.8	170	28.4	121	20.2	598	100.0
วิทยุหลัก ระดับชาติ	2	2.8	9	12.5	10	13.9	24	<u>33.3</u>	27	37.5	72	100.0
วิทยุขนาด เล็ก	8	4.1	15	7.8	29	15.0	48	24.9	93	<u>48.2</u>	193	100.0
โทรทัศน์ฟรี ทีวีช่องหลัก	321	<u>47.6</u>	174	25.8	90	13.3	52	7.7	38	5.6	675	100.0
โทรทัศน์ สาธารณะ	16	4.9	58	17.9	73	22.5	81	25.0	96	29.6	324	100.0

สื่อ	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3		อันดับ 4		อันดับ 5		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ทีวีดาวเทียม ทีวีเคเบิล	31	7.7	78	19.4	83	20.6	91	22.6	120	29.8	403	100.0
อินเทอร์เน็ต	254	37.5	183	<u>27.0</u>	136	20.1	72	10.6	33	4.9	<u>678</u>	100.0
สื่อบุคคล	39	6.8	84	14.7	130	<u>22.7</u>	157	27.4	163	28.4	573	100.0

ช่องทางในอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ช่องทางที่เป็นลักษณะของเว็บ 1.0 และเว็บ 2.0 ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองใกล้เคียงกัน คือ 2.40 และ 2.27 ตามลำดับ ในกลุ่มของเว็บ 1.0 ช่องทางที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุดสองอันดับ คือ เว็บไซต์ทั่วไป (portal website) ค่าเฉลี่ย 2.99 และเว็บไซต์ของสื่อเดิม คือ เว็บไซต์ของสถานีข่าว เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.84 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มของเว็บ 2.0 ช่องทางที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุดสองอันดับ คือ ยูทูบ ค่าเฉลี่ย 3.52 และเครือข่ายสังคมออนไลน์ของเพื่อน/คนรู้จัก ค่าเฉลี่ย 2.81 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของช่องทางในอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

ช่องทาง	ค่าเฉลี่ย	S.D	จำนวน
เว็บ 1.0	2.40	0.878	711
1) เว็บไซต์ของสื่อเดิม	<u>2.84</u>	1.045	730
2) เว็บไซต์ทั่วไป	<u>2.99</u>	1.251	731
3) เว็บไซต์เอกชนที่นำเสนอเนื้อหาให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชน	2.69	1.274	733
4) เว็บไซต์ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองเป็นหลัก	1.96	1.360	734
5) เว็บไซต์ของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรทางการเมือง	1.56	1.348	735
6) เว็บไซต์ขององค์กรที่จัดตั้งเป็นทางการ	2.38	1.156	730
7) เว็บไซต์ของกลุ่มองค์กรไม่แสวงหากำไร (NGO) ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะเนื้อหาการเมือง	1.87	1.373	736
8) เว็บบอร์ด ฟอรัมทางการเมือง	1.91	2.451	733
9) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์	2.45	1.543	732

ช่องทาง	ค่าเฉลี่ย	S.D	จำนวน
เว็บ 2.0	2.27	0.979	705
10) เว็บบล็อก (Blog) ทั่วไป	2.21	1.341	734
11) เครือข่ายสังคมออนไลน์ของสื่อ / ผู้สื่อข่าว	2.35	1.190	733
12) เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร ทางการเมือง	1.63	1.282	719
13) เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้นำทางความคิด/ นักวิชาการ	2.29	1.412	733
14) เครือข่ายสังคมออนไลน์ของเพื่อน / คนรู้จัก	2.81	1.178	729
15) ยูทูบ	3.52	1.400	733

การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม

กลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิมมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ศึกษา จำนวน 736 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเคยมีส่วนร่วมทางการเมืองจากการส่งข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการเมืองมากที่สุด ร้อยละ 32.1 รองลงมาคือ การเขียนจดหมายหรือข้อเขียนที่มีเนื้อหาทางการเมืองไปยังหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารเพื่อแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 24.9 และการโทรศัพท์เข้าไปพูดคุยแสดงความคิดเห็นในรายการวิทยุเกี่ยวกับการเมือง ร้อยละ 21.7 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม

การมีส่วนร่วมผ่านสื่อเดิม	จำนวน	ร้อยละ
1) เขียนจดหมายหรือข้อเขียนที่มีเนื้อหาทางการเมืองไปยังหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารเพื่อแสดงความคิดเห็น	183	24.9
2) โทรศัพท์เข้าไปพูดคุยแสดงความคิดเห็นในรายการวิทยุเกี่ยวกับการเมือง	160	21.7
3) ส่งข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการเมือง	236	32.1

หมายเหตุ จำนวน ร้อยละในแต่ละข้อเทียบจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ในลักษณะของการมีส่วนร่วมแบบไม่มีปฏิสัมพันธ์ (passive) ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ การรับชมภาพ และคลิปวิดีโอ หรือฟังคลิปเสียงการปราศรัยหรือการแถลงของกลุ่มผู้ประท้วงทางการเมืองผ่านทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 83.1 รองลงมาคือ การอ่านกระทู้หรือข่าวสารในประเด็นทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 76.9 และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งผ่านทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 74.5 ตามลำดับ ในขณะที่ลักษณะของการมีส่วนร่วมแบบมีปฏิสัมพันธ์ (active) มีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในอันดับท้ายๆ คือ การร่วมลงชื่อเสนอกฎหมายหรือนโยบายต่างๆ ต่อภาครัฐผ่านทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 31.7 และการสร้างและเขียนบล็อกเพื่อนำเสนอเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวกับการเมือง ร้อยละ 29.1 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมแบบไม่มีปฏิสัมพันธ์ (passive)		
1) เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งผ่านทางอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ต่างๆ โทรทัศน์วิทยุออนไลน์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ และยูทูบ	547	<u>74.5</u>
2) ฟังการประชุมสภาผู้แทนราษฎร การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล การประชุมและการแถลงต่างๆ ของรัฐบาลผ่านทางอินเทอร์เน็ต	538	73.1
3) อ่านกระทู้หรือข่าวสารในประเด็นทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้ตั้งหรือตอบกระทู้	566	<u>76.9</u>
4) รับชมภาพ และคลิปวิดีโอ หรือฟังคลิปเสียงการปราศรัยหรือการแถลงของกลุ่มผู้ประท้วงทางการเมืองผ่านทางอินเทอร์เน็ต	611	<u>83.1</u>
5) ติดตาม (follow) นักการเมือง หรือผู้นำทางความคิดด้านการเมืองในเรื่องการเมือง ในทวิตเตอร์ (หรือไมโคร บล็อกอื่นๆ)	353	48.0
6) ติดตามการทำงาน และ/หรือ หาข้อมูลเพื่อตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต	372	50.7
การมีส่วนร่วมแบบมีปฏิสัมพันธ์ (active)		
7) ตั้งกระทู้หรือโพสต์แสดงความคิดเห็นบนเว็บไซต์/ฟอรัมเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง	325	44.2

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
8) โต้ตอบ ถกเถียง และ/หรือ แสดงความคิดเห็น ในเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคมของคุณเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง	325	44.2
9) เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต รวมถึงการกด Like หรือ Subscribe เป็นสมาชิกของเฟสบุ๊คเพจที่เป็นกลุ่มทางการเมือง	359	48.8
10) โฟสต์ข้อความ ภาพ คลิปวิดีโอ คลิปเสียง หรือลิงค์ข่าวสารจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเมืองเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต	321	43.7
11) เสนอความคิดเห็น และ/หรือ ให้ข้อเสนอแนะทางการเมือง ให้กับภาครัฐผ่านทางเว็บไซต์ของรัฐบาล พรรคการเมือง และ/หรือ นักการเมือง	291	39.6
12) ร่วมลงชื่อเสนอกฎหมายหรือนโยบายต่างๆ ต่อภาครัฐผ่านทางอินเทอร์เน็ต	233	31.7
13) สร้างและเขียนบล็อกเพื่อนำเสนอเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวกับการเมือง	214	29.1
14) ทวิตข่าวสารหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านทวิตเตอร์ (หรือไม่โครบล็อกอื่นๆ)	276	37.8
15) โฟสต์ข้อความบนเว็บไซต์ เว็บบอร์ด หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อชักชวนหรือรณรงค์ให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในชีวิตจริง	289	39.4
16) จัดตั้งกลุ่มทางการเมืองบนเว็บไซต์ เว็บบอร์ด หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์	193	26.3

หมายเหตุ จำนวน ร้อยละในแต่ละข้อเทียบจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของปัจจัยที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ทั้งในบริบทออฟไลน์และออนไลน์) ได้แก่

- การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออฟไลน์
- การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านทางครอบครัวและสถาบันการศึกษา
- ความรู้ทางการเมือง ประเด็นสาธารณะ และพลเมือง
- ความสนใจในการเมือง

- การรับรู้ความสามารถทางการเมือง
- ความเชื่อถือในสื่ออินเทอร์เน็ต
- ทักษะคนที่ติดต่อสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ความเชื่อถือในการเมือง
- ทูททางสังคม
- สำนักพลเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออฟไลน์

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์ออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมทางสังคม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมทางสังคม ดังจะเห็นได้จากรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดสามอันดับแรก จะมีเพียงอันดับแรก คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ร้อยละ 89.9 เท่านั้นที่เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ ส่วนรองลงมาคือ การบริจาคเงินให้กับองค์กรการกุศลหรือองค์กรช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ และการชักชวนหรือรณรงค์ให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และ/หรือบริจาคเงิน สิ่งของให้กับองค์กรการกุศล ร้อยละ 84.0 และการทำงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนให้กับชุมชน และ/หรือ สถาบันการศึกษา ร้อยละ 82.4 เป็นการมีส่วนร่วมทางสังคม ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ		
1) ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	657	89.9
2) ชักชวน โนมน้าวให้ผู้อื่นไปเลือกตั้ง	600	82.0
3) ลงชื่อสนับสนุนในการรณรงค์ หรือ การเคลื่อนไหวทางการเมืองต่างๆ	378	51.9
4) ติดต่อกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอแนะความคิดเห็นต่อการวางนโยบาย และ/หรือ การปฏิบัติงาน	308	42.1
5) มีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์ หรือการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งจัดโดยภาครัฐหรือชุมชน	354	48.5
6) มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น และอยู่ในกระบวนการของการร่างกฎหมาย	254	35.0

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์	จำนวน	ร้อยละ
7) ติดต่อกับสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. สก. สข. เพื่อเสนอแนะความคิดเห็นต่อการวางนโยบาย และ/หรือ การปฏิบัติงาน	301	41.2
8) เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือสิ่งต่างๆ ในชุมชน และ/หรือสถาบันการศึกษา	360	49.2
9) จัดหรือเข้าร่วมการอภิปราย/กิจกรรมเกี่ยวกับการเมืองและ/หรือประชาธิปไตยในชุมชน และ/หรือโรงเรียน	365	50.0
10) เสนอแนะความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในประเด็นเกี่ยวกับการเมือง และชุมชนต่อเวทีที่เป็นสาธารณะ	304	41.4
11) มีส่วนร่วมในการชุมนุมหรือการประท้วงเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	258	35.1
12) บริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง	164	22.3
13) เข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	141	19.2
การมีส่วนร่วมทางสังคม		
14) บริจาคเงินให้กับองค์กรการกุศล หรือองค์กรช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ	613	<u>84.0</u>
15) ชักชวนหรืออรุณรังสีให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และ/หรือบริจาคเงิน สิ่งของให้กับองค์กรการกุศล	615	<u>84.0</u>
16) อาสาสมัครเพื่อการกุศลหรือการพัฒนาชุมชน เช่น สภากาชาด ค่ายอาสาสมัคร เป็นต้น	509	69.6
17) ทำงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนให้กับชุมชน และ/หรือสถาบันการศึกษา	602	<u>82.4</u>
18) ต่อต้านการใช้สินค้าหรือบริการที่มีหลักฐานว่าไม่รับผิดชอบต่อสังคม	404	55.3
19) เข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรการกุศล หรือองค์กรที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม เช่น UNICEF (กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูนิเซฟ) หรือ มูลนิธิสืบนาคะเสถียร	268	36.5
20) ทำงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนให้กับวัดหรือโบสถ์ (ศาสนสถานที่คุณนับถือ) หรือโรงเรียนศูนย์เยาวชนในท้องถิ่นหรือองค์กรในลักษณะนี้ที่มีลักษณะไม่หวังกำไรและเป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม	515	70.2

หมายเหตุ จำนวน ร้อยละในแต่ละข้อเทียบจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านทางสถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา

การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านทางสถาบันครอบครัว กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้ผ่านทาง การที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกภายในครอบครัว สนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีส่วนร่วมหรือเข้าร่วม กิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 59.9 รองลงมาคือ พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง หรือสมาชิกภายในครอบครัวมักจะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และชักชวนให้มีส่วนร่วมด้วย ร้อยละ 59.3

ส่วนการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านสถาบันการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้ผ่าน การที่โรงเรียน หรือสถาบันศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาทำงานเพื่อสังคม/สาธารณะ จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 92.8 รองลงมาคือ โรงเรียน หรือสถาบันศึกษามีการนำเอาหลัก ประชาธิปไตยมาใช้ในโรงเรียน เช่น การเลือกตั้งประธานนักเรียน หรือ การลงคะแนนเสียงเพื่อตัดสินใจใน เรื่องต่างๆ ในห้องเรียน เป็นต้น ร้อยละ 90.7 ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านทางสถาบัน ครอบครั้ว และสถาบันการศึกษา

การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
สถาบันครอบครัว		
1) พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือสมาชิกภายในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมือง	406	55.5
2) พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง หรือสมาชิกภายในครอบครัวมักจะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และชักชวนให้มีส่วนร่วมด้วย	435	<u>59.3</u>
3) พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกภายในครอบครัวมักจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หรือมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น การเลือกตั้ง การร่วมชุมนุมประท้วง และการร่วมลงประชามติ เป็นต้น	410	55.9
4) พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือสมาชิกภายในครอบครัว มักจะสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น การไปเลือกตั้ง การไปฟังการอภิปรายของนักการเมือง และการไปร่วมชุมนุมทางการเมือง เป็นต้น	439	<u>59.9</u>

การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
สถาบันการศึกษา		
5) โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษามีวิชาที่สอนเกี่ยวกับเรื่องการเมือง การปกครอง สิทธิพลเมือง สิทธิมนุษยชน และการต่อสู้เคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคม	626	85.2
6) โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาทำงานเพื่อสังคม/สาธารณะ เช่น การออกค่ายอาสา การจัดกิจกรรมรณรงค์ลดโลกร้อน หรือนำนักศึกษาไปจัดกิจกรรมในสถานสงเคราะห์ เป็นต้น	682	<u>92.8</u>
7) โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษามีการนำเอาหลักประชาธิปไตยมาใช้ในโรงเรียน เช่น การเลือกตั้งประธานนักเรียน หรือ การลงคะแนนเสียงเพื่อตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ในห้องเรียน เป็นต้น	667	<u>90.7</u>
8) ภายในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษามีการรวมกลุ่มกันของนักเรียน นักศึกษาที่มีความสนใจทางการเมืองหรือมีความคิดทางการเมือง เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ/หรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองร่วมกัน	461	62.8
9) โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษามีการจัดทำเว็บไซต์ที่มีพื้นที่ให้นักเรียน/นักศึกษาเข้าพูดคุย/สนทนา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง	316	43.2
10) โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษามีการจัดทำเว็บไซต์เพื่อให้นักเรียน/นักศึกษาใช้เป็นพื้นที่ในการแจ้งปัญหาเรื่องราวร้องทุกข์ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน/สถาบันการศึกษา หรือติดต่อกับผู้บริหารสถาบันการศึกษา	525	71.7

ความรู้ทางการเมือง ประเด็นสาธารณะ และความเป็นพลเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ทางการเมือง ประเด็นสาธารณะ และความเป็นพลเมืองในระดับปานกลาง ร้อยละ 57.6 รองลงมาคือ ระดับสูง ร้อยละ 22.3 และระดับต่ำ ร้อยละ 20.1 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับความรู้ทางการเมือง ประเด็นสาธารณะ และ
ความเป็นพลเมือง

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
สูง (9 – 12 คะแนน)	164	22.3
ปานกลาง (5 – 8 คะแนน)	424	57.6
ต่ำ (0 – 4 คะแนน)	148	20.1
รวม	736	100.0

ความสนใจในการเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจในการเมืองในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.0 รองลงมาคือ
ระดับน้อย ร้อยละ 25.7 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 17.5 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจใน
การเมืองในระดับมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 3.0 ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับความสนใจทางการเมือง

ระดับความสนใจ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่สนใจเลย	18	3.2
น้อยที่สุด	100	17.5
น้อย	147	25.7
ปานกลาง	217	38.0
มาก	72	12.6
มากที่สุด	17	3.0
รวม	571	100.0

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ปัจจัยทางบวก)

ผู้วิจัยต้องการจัดกลุ่มปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่ม
ตัวอย่าง จึงได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เมื่อทำการ
ตรวจสอบค่า KMO และค่า Bartlett's Test of Sphericity ว่าข้อมูลชุดนี้เหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์
องค์ประกอบหรือไม่ พบว่าค่า KMO = 0.893 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมที่จะทำวิเคราะห์องค์ประกอบดี
มาก และค่า Bartlett's Test of Sphericity มีนัยสำคัญ แสดงว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็น
เมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้วิธีการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (orthogonal) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (varimax) ได้องค์ประกอบรวมที่มีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่า 1 จำนวน 2 องค์ประกอบ และมีร้อยละสะสมของความแปรปรวน 57.326 ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมือง

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	6.271	48.242	48.242
2	1.181	9.084	57.326

ผลจากการหมุนแกนองค์ประกอบทำให้ได้กลุ่มของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน 2 กลุ่ม การนำเสนอผลในขั้นตอนนี้คือการจับกลุ่มตัวแปรย่อย (ข้อคำถาม) ในองค์ประกอบและตั้งชื่อที่สะท้อนถึงคุณลักษณะของข้อมูลในองค์ประกอบนั้นๆ และทำการคำนวณทางสถิติเพื่อหาผลรวมของค่าเฉลี่ยและแปลผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

ผลจากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างมีด้วยกัน 2 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับปัจจัยที่มีการส่งผลจากมากไปน้อย คือ องค์ประกอบที่ 1 อิทธิพลจากปัจจัยทางสังคม ค่าเฉลี่ย 2.84 และองค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ย 2.73 โดยทั้งสององค์ประกอบมีการประเมินว่าส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับขององค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

องค์ประกอบ ที่	ชื่อองค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการส่งผล
1	อิทธิพลจากปัจจัย ทางสังคม	2.84	0.909	ปานกลาง
2	ปัจจัยส่วนบุคคล	2.73	0.985	ปานกลาง

- องค์ประกอบที่ 1 อิทธิพลจากปัจจัยทางสังคม

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 8 ตัวแปร มีน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.789 ถึง 0.499 ตัวแปรที่มีน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เนื้อหาในวิชาที่กำลังเรียนอยู่เกี่ยวข้องกับการเมือง (0.789) อาจารย์มอบหมายงาน/รายงานในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเมือง (0.776) และประเด็น/เหตุการณ์สำคัญที่คนในสังคมกำลังให้ความสนใจ (0.734) แหล่งความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 6.271 คิดเป็นร้อยละ 48.242 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งตัวแปรส่วนใหญ่อธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มาจากบริบทแวดล้อมทางสังคม บุคคลแวดล้อม การเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย และสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลานั้น รวมถึงบรรทัดฐานหรือค่านิยมต่อหน้าที่ความรับผิดชอบของพลเมือง จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “อิทธิพลจากภายนอก”

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับการส่งผลของปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.12 ถึง 2.46 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.381 ถึง 1.114 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หน้าที่ความรับผิดชอบของพลเมืองค่าเฉลี่ย 3.12 รองลงมาคือ ประเด็น/เหตุการณ์สำคัญที่คนในสังคมกำลังให้ความสนใจ ค่าเฉลี่ย 3.06 และพ่อแม่ ครอบครั หรือคนแวดล้อม มีความสนใจและพูดคุยกันเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 3.04 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การได้รับคำชักชวนหรือแนะนำให้เข้าร่วมกิจกรรมจากเพื่อน/คนในที่ทำงาน ค่าเฉลี่ย 2.46 ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์ประกอบ “อิทธิพลจากปัจจัยทางสังคม”

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับการส่งผล
1) หน้าที่ความรับผิดชอบของพลเมือง	3.12	1.114	ปานกลาง
2) ประเด็นเหตุการณ์สำคัญที่คนในสังคมกำลังให้ความสนใจ	3.06	1.240	ปานกลาง
3) พ่อแม่ ครอบครัวยุ หรือคนแวดล้อม มีความสนใจและพูดคุยกันเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง	3.04	1.140	ปานกลาง
4) สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง	2.92	1.381	ปานกลาง
5) ผลกระทบต่อความเป็นอยู่และประโยชน์ของตนเอง	2.91	1.207	ปานกลาง
6) เนื้อหาในวิชาที่กำลังเรียนอยู่เกี่ยวข้องกับการเมือง	2.67	1.316	ปานกลาง
7) อาจารย์มอบหมายงาน/รายงานในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเมือง	2.49	1.349	ปานกลาง
8) การได้รับคำชักชวนหรือแนะนำให้เข้าร่วมกิจกรรมจากเพื่อน/คนในที่ทำงาน	2.46	1.298	ปานกลาง
รวม	2.84	0.909	ปานกลาง

- องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.909 ถึง 0.496 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ความนิยม/ความชื่นชอบในตัวนักการเมือง (0.902) ความนิยม/ชื่นชอบในพรรคการเมือง (0.611) และความต้องการจะเป็นคนที่ถูกรับรู้และใส่ใจกับความเป็นไปในสังคม (0.611) แหล่งของความแปรปรวนขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.181 คิดเป็นร้อยละ 9.084 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรในองค์ประกอบนี้อธิบายถึงความต้องการของตัวบุคคลที่จะเปลี่ยนเหตุการณ์หรือสังคม และเป็นคนที่ดูสนใจและรู้ความเป็นไปในสังคม รวมถึงความนิยมชมชอบส่วนตัวที่มีต่อพรรคการเมืองและนักการเมืองด้วย จึงตั้งชื่อเรียกตัวแปรนี้ว่า “ความสนใจส่วนบุคคล”

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับการส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.04 ถึง 2.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.368 ถึง 1.102 ตัวแปรที่มี

ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความต้องการเปลี่ยนเหตุการณ์หรือสังคม ค่าเฉลี่ย 3.04 รองลงมาคือ ความต้องการจะเป็นคนที่ถูกรับรู้และใส่ใจความเป็นไปในสังคม ค่าเฉลี่ย 2.98 และความสนใจส่วนตัว 2.95 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความนิยม/ความชื่นชอบในตัวนักการเมือง ค่าเฉลี่ย 2.32 ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์ประกอบ “ความสนใจส่วนบุคคล”

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับการส่งผล
1) ความต้องการเปลี่ยนเหตุการณ์หรือสังคม	3.04	1.326	ปานกลาง
2) ความต้องการจะเป็นคนที่ถูกรับรู้และใส่ใจความเป็นไปในสังคม	2.98	1.102	ปานกลาง
3) ความสนใจส่วนตัว	2.95	1.260	ปานกลาง
4) ความนิยม/ความชื่นชอบในพรรคการเมือง	2.36	1.278	ปานกลาง
5) ความนิยม/ความชื่นชอบในตัวนักการเมือง	2.32	1.368	ปานกลาง
รวม	2.73	0.985	ปานกลาง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขาดความสนใจและไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง (ปัจจัยทางลบ)

ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มปัจจัยที่ส่งผลต่อการขาดความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเช่นเดียวกับปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิเคราะห์พบว่าค่า $KMO = 0.870$ แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมที่จะทำวิเคราะห์องค์ประกอบดีมาก และค่า Bartlett's Test of Sphericity มีนัยสำคัญ แสดงว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้วิธีการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (orthogonal) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (varimax) ได้องค์ประกอบรวมที่มีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่า 1 จำนวน 3 องค์ประกอบ และมีร้อยละสะสมของความแปรปรวน 60.577 ดังแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมือง

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	5.802	36.680	38.680
2	2.130	14.201	52.881
3	1.154	7.696	60.577

ผลจากการหมุนแกนองค์ประกอบทำให้ได้กลุ่มของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน 3 กลุ่ม การนำเสนอผลในขั้นตอนต่อไปคือการจับกลุ่มตัวแปรย่อย (ข้อคำถาม) ในองค์ประกอบและตั้งชื่อที่สะท้อนถึงคุณลักษณะของข้อมูลในองค์ประกอบนั้นๆ และทำการคำนวณทางสถิติเพื่อหาผลรวมของค่าเฉลี่ยและแปลผลรวมของค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงระดับขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

ผลจากศึกษาพบว่า องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งต่อการขาดความสนใจและการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างมีด้วยกัน 3 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับปัจจัยที่มีการส่งผลจากมากไปน้อย คือ องค์ประกอบที่ 1 การขาดความรู้ความสนใจ ค่าเฉลี่ย 2.94 และองค์ประกอบที่ 2 ความเฉื่อยชาทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 2.13 และองค์ประกอบที่ 3 การขาดปัจจัยสนับสนุน ค่าเฉลี่ย 1.86 โดยทั้งสามองค์ประกอบมีการประเมินว่าส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับขององค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการขาดความสนใจและการไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการส่งผล
1	การขาดความรู้ความสนใจ	2.94	0.940	ปานกลาง
2	ความเฉื่อยชาทางการเมือง	2.13	1.124	ปานกลาง
3	การขาดปัจจัยสนับสนุน	1.86	1.090	ปานกลาง

- องค์ประกอบที่ 1 การขาดความรู้ความสนใจ

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.830 ถึง 0.561 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การขาดความรู้สึกร่วมในประเด็น/เหตุการณ์ (0.830) การขาดความรู้เกี่ยวกับประเด็น/เหตุการณ์ (0.828) และการขาดความสนใจในประเด็น/เหตุการณ์ (0.784) แหล่งของความแปรปรวนขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 5.802 คิดเป็นร้อยละ 38.680 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรในองค์ประกอบนี้อธิบายถึงการมีภาระหน้าที่อื่นๆ และข้อจำกัดทางด้านเวลาที่ทำให้ไม่สามารถให้ความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ และการขาดความสนใจ ความรู้ ความรู้สึกมีส่วนร่วมในประเด็น/เหตุการณ์ทางการเมือง รวมถึงการขาดความรู้วิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จึงตั้งชื่อเรียกตัวแปรนี้ว่า “การขาดความรู้ความสนใจ”

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับการส่งผลกระทบต่อขาดความสนใจและการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.02 ถึง 2.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.364 ถึง 1.144 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาระหน้าที่อื่นๆ ค่าเฉลี่ย 3.02 รองลงมาคือ การขาดความสนใจในประเด็น/เหตุการณ์ ค่าเฉลี่ย 3.01 และการขาดความรู้สึกร่วมในประเด็น/เหตุการณ์ ค่าเฉลี่ย 2.99 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การขาดความรู้วิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 2.85 ดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลต่อการขาดความสนใจและการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์ประกอบ “การขาดความรู้ความสนใจ”

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับการส่งผล
1) ภาระหน้าที่อื่นๆ (ครอบครัว การเรียน การงาน)	3.02	1.364	ปานกลาง
2) การขาดความสนใจในประเด็นเหตุการณ์	3.01	1.144	ปานกลาง
3) การขาดความรู้สึกร่วมในประเด็น/เหตุการณ์	2.99	1.148	ปานกลาง
4) การขาดความรู้เกี่ยวกับประเด็น/เหตุการณ์	2.88	1.162	ปานกลาง
5) ไม่มีเวลา	2.87	1.304	ปานกลาง
6) การขาดความรู้วิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเข้าชื่อถอดถอนบุคคล การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และการเข้าร่วมกลุ่มทางการเมือง เป็นต้น	2.85	1.229	ปานกลาง
รวม	2.94	0.940	ปานกลาง

- องค์ประกอบที่ 2 ความเฉื่อยชาทางการเมือง

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.858 ถึง 0.475 ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หมดหวังเห็นน้อยหน่ายกับนักการเมืองที่ไม่ชื่อตรงและเห็นแก่ตัว (0.858) ไม่เห็นว่าจะสามารถสร้างความปลอดภัยอะไรได้ (0.782) และรู้สึกพึงพอใจกับระดับการมีส่วนร่วมของตนเองในปัจจุบันแล้ว (0.475) แหล่งของความแปรปรวนขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 1.154 คิดเป็นร้อยละ 7.696 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรในองค์ประกอบนี้อธิบายถึงความหมดหวังเห็นน้อยหน่ายต่อนักการเมือง และคิดว่าตนเองไม่สามารถสร้างความปลอดภัยอะไรได้ รวมถึงความพอใจกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนเองในปัจจุบันแล้ว จึงตั้งชื่อเรียกตัวแปรนี้ว่า “ความเฉื่อยชาทางการเมือง”

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับการส่งผลต่อการขาดความสนใจและการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.52 ถึง 2.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.417 ถึง 1.309 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หมดหวังเห็นน้อยหน่ายกับนักการเมืองที่ไม่ชื่อตรงและเห็นแก่ตัว ค่าเฉลี่ย 3.52 รองลงมาคือ ไม่เห็นว่าจะสามารถสร้างความปลอดภัยอะไรได้ ค่าเฉลี่ย 3.10 และรู้สึกพอใจกับระดับการมีส่วนร่วมของตนเองในปัจจุบันแล้ว ค่าเฉลี่ย 2.51 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลต่อการขาดความสนใจและการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์ประกอบ “ความเฉื่อยชาทางการเมือง”

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับการส่งผล
1) หมดหวังเหนือหนายกับนักการเมืองที่ไม่ชื่อตรงและเห็นแก่ตัว	3.52	1.417	ปานกลาง
2) ไม่เห็นว่าจะสามารถสร้างเปลี่ยนแปลงอะไรได้	3.10	1.341	ปานกลาง
3) รู้สึกพึงพอใจกับระดับการมีส่วนร่วมของตนเองในปัจจุบันแล้ว	2.51	1.309	ปานกลาง
รวม	2.13	0.940	ปานกลาง

- องค์ประกอบที่ 3 การขาดปัจจัยสนับสนุน

องค์ประกอบที่ 3 บรรยายได้ด้วยตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ตั้งแต่ 0.854 ถึง 0.425 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ไม่มีเงินมากพอ (0.854) รองลงมาคือ สุขภาพไม่อำนวย (0.849) และความพิการ/ทุพพลภาพ (0.791) ตามลำดับ แหล่งของความแปรปรวนขององค์ประกอบนี้เท่ากับ 2.130 คิดเป็นร้อยละ 14.201 ของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวแปรในองค์ประกอบนี้อธิบายถึงการขาดปัจจัยสนับสนุนในการสร้างความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมือง อาทิ อายุ สุขภาพ และการเงิน รวมถึงความขี้เกียจและความไม่มั่นใจในการแสดงออกหรือมีส่วนร่วม จึงตั้งชื่อเรียกตัวแปรนี้ว่า “การขาดปัจจัยสนับสนุน”

ผลรวมของค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้มีระดับการส่งผลต่อการขาดความสนใจและการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางจนถึงน้อย เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบนี้มาจัดลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.55 ถึง 1.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 2.336 ถึง 1.409 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รู้สึกว่ายังเด็กเกินไป การเมืองเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เด็กมีหน้าที่เรียนหนังสือ ค่าเฉลี่ย 2.55 รองลงมาคือ ความขี้เกียจ ค่าเฉลี่ย 2.24 และไม่มีความมั่นใจในการแสดงออกหรือมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 2.11 ตามลำดับ และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความพิการ/ทุพพลภาพ ค่าเฉลี่ย 1.33 ดังแสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งผลต่อการขาดความสนใจและการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์ประกอบ “การขาดปัจจัยสนับสนุน”

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับการส่งผล
1) รู้สึกว่ายังเด็กเกินไป การเมืองเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เด็กมีหน้าที่เรียนหนังสือ	2.55	1.409	ปานกลาง
2) ความขี้เกียจ	2.24	1.526	ปานกลาง
3) ไม่มีความมั่นใจในการแสดงออกหรือมีส่วนร่วม	2.11	1.473	ปานกลาง
4) ไม่มีเงินมากพอ	1.76	1.503	ปานกลาง
5) สุขภาพไม่อำนวย	1.65	1.387	น้อย
6) ความพิการ/ทุพพลภาพ	1.33	2.336	น้อย
รวม	1.86	0.940	ปานกลาง

การรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเอง

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเองในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมองว่าการเมืองเป็นเรื่องที่เยาวชนไม่สามารถไปกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงอะไรได้มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.00 รองลงมาคือ ตนเองมีความเข้าใจค่อนข้างดีในประเด็นการเมืองสำคัญๆ ของประเทศ ค่าเฉลี่ย 2.90 และเรื่องของการเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่วุ่นวายสับสนเสียจนไม่สามารถเข้าใจได้จริงๆ ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง และตัวเองรู้เรื่องราวการเมืองค่อนข้างดีกว่าคนทั่วไป ค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 2.53 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างคิดว่ารัฐบาลกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศโดยรับฟังเสียงและความคิดเห็นจากพลเมืองอย่างตนเองน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.46 ดังแสดงในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเอง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	จำนวน
1) การเมืองเป็นเรื่องที่เยาวชนไม่สามารถไปกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงอะไรได้	3.00	1.129	ปานกลาง
2) ตนเองมีความเข้าใจค่อนข้างดีในประเด็นการเมืองสำคัญๆ ของประเทศ	2.90	.909	ปานกลาง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	จำนวน
3) เรื่องของการเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่วุ่นวายสับสน เสียจนไม่สามารถเข้าใจได้จริงๆ ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง	2.53	1.081	ปานกลาง
4) ตัวเองรู้เรื่องราวทางการเมืองค่อนข้างดีกว่าคนทั่วไป	2.53	1.020	ปานกลาง
5) ตัวเองมีคุณสมบัติที่เหมาะสมพอที่จะเข้าร่วมลงสมัครเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ	2.51	1.119	ปานกลาง
6) พลเมืองสามารถเรียกร้องและส่งผลต่อนโยบายของรัฐ ในด้านการให้สวัสดิการ และความคุ้มครองพลเมืองได้	2.52	1.051	ปานกลาง
7) รัฐบาลกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศโดยรับฟังเสียงและความคิดเห็นจากพลเมือง	2.46	1.073	ปานกลาง
รวม	2.64	0.600	ปานกลาง

ความน่าเชื่อถือต่อสื่ออินเทอร์เน็ต

- ความเชื่อถือนี้อาศัยเนื้อหาทางการเมืองและประเด็นสาธารณะที่นำเสนอในสื่ออินเทอร์เน็ต

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประเมินความน่าเชื่อถือของเนื้อหาทางการเมืองและประเด็นสาธารณะที่นำเสนอในสื่ออินเทอร์เน็ตในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.3 รองลงมาคือ ประเมินว่ามีความน่าเชื่อถือน้อย ร้อยละ 26.1 และมีความน่าเชื่อถือมาก ร้อยละ 16.0 ตามลำดับ และในระดับความน่าเชื่อถือมากที่สุด มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 1.1 ดังแสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 แสดง จำนวน และร้อยละ จำแนกตามระดับความเชื่อถือนี้อาศัยเนื้อหาทางการเมืองและประเด็นสาธารณะที่นำเสนอในสื่ออินเทอร์เน็ต

ระดับความเชื่อถือ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีความเชื่อถือเลย	16	2.8
น้อยที่สุด	44	7.7
น้อย	149	26.1
ปานกลาง	264	46.3
มาก	91	16.0
มากที่สุด	6	1.1
รวม	570	100.0

- ความเชื่อถือในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่ออินเทอร์เน็ต

กลุ่มตัวอย่างประเมินความน่าเชื่อถือของสื่ออินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมองว่าเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่นำเสนอข่าวได้รวดเร็วและเป็นปัจจุบันมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.68 รองลงมาคือ สามารถค้นหาข้อมูลที่มีความถูกต้องได้จากสื่ออินเทอร์เน็ต ค่าเฉลี่ย 3.37 และสามารถได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์จากสื่ออินเทอร์เน็ต และในประเด็นที่เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนสองฝ่าย สามารถหาข้อมูลที่น่าเสนอเหตุผลและรายละเอียดของทั้งสองฝ่ายได้จากอินเทอร์เน็ต ค่าเฉลี่ย 3.19 เท่ากัน ตามลำดับ และข้อที่กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าสื่ออินเทอร์เน็ตมีความน่าเชื่อถือน้อยที่สุด คือ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่ออินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นข้อเท็จจริงที่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวของผู้นำเสนอเนื้อหาเสมอ ค่าเฉลี่ย 2.48 ดังแสดงในตารางที่ 29 ตารางที่ 29 แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเชื่อถือในสื่ออินเทอร์เน็ต

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ
1) เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่นำเสนอข่าวได้รวดเร็ว และเป็นปัจจุบันมากที่สุด	3.68	1.035	มาก
2) สามารถค้นหาข้อมูลที่มีความถูกต้องได้จากสื่ออินเทอร์เน็ต	3.37	.930	ปานกลาง
3) สามารถได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์จากสื่ออินเทอร์เน็ต	3.19	.866	ปานกลาง
4) ในประเด็นที่เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนสองฝ่าย สามารถหาข้อมูลที่น่าเสนอเหตุผลและรายละเอียดของทั้งสองฝ่ายได้จากอินเทอร์เน็ต	3.19	.925	ปานกลาง
5) เมื่อต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองและ/หรือประเด็นสาธารณะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สื่ออินเทอร์เน็ตมีปริมาณข้อมูลให้เลือกมาก และเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพ	3.18	.893	ปานกลาง
6) ข้อมูลที่ได้รับจากสื่ออินเทอร์เน็ตเชื่อถือได้มากกว่าข้อมูลที่ได้รับจากสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์	3.04	.910	ปานกลาง
7) เว็บไซต์ต่างๆ ในอินเทอร์เน็ตมีการนำเสนอข่าวเพื่อสนับสนุนจุดยืนทางการเมืองของตน	2.79	.947	ปานกลาง
8) ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่ออินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นข้อเท็จจริงที่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวของผู้นำเสนอเนื้อหาเสมอ	2.48	.985	ปานกลาง
รวม	3.11	.413	ปานกลาง

ศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างประเมินคุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตโดยรวมว่ามีส่งเสริมการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก โดยคุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตที่กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าส่งผลต่อการสนับสนุนให้พลเมืองสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ความรวดเร็วในการแพร่กระจาย ส่งต่อ และรวบรวมข้อมูลที่มีเป็นจำนวนมาก ค่าเฉลี่ย 3.86 รองลงมาคือ การไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา สามารถใช้ และสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตได้ตลอด 24 ชั่วโมง ค่าเฉลี่ย 3.84 และความสามารถในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันเป็นสังคมในอินเทอร์เน็ตได้ ค่าเฉลี่ย 3.82 ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การลดเส้นแบ่งระหว่างความเป็นสาธารณะและความเป็นส่วนตัว ค่าเฉลี่ย 3.55 ดังแสดงในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทัศนคติต่อศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

คุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ต	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ
1) ความรวดเร็วในการแพร่กระจาย ส่งต่อ และรวบรวมข้อมูลที่มีเป็นจำนวนมาก	3.86	.990	มาก
2) การไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา สามารถใช้ และสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตได้ตลอด 24 ชั่วโมง	3.84	1.024	มาก
3) ความสามารถในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันเป็นสังคมในอินเทอร์เน็ตได้	3.82	.980	มาก
4) การไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่ สามารถใช้และสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตได้จากทั่วทุกมุมโลก	3.80	.992	มาก
5) ปริมาณและความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ต ที่มีผู้ผลิตเนื้อหามาจากทั่วทุกมุมโลก	3.79	1.006	มาก
6) ทุกคนสามารถสร้างเนื้อหา และเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ตได้	3.78	.976	มาก
7) การสื่อสารแบบสองทาง ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และโต้ตอบกันระหว่างบุคคลได้	3.77	.979	มาก
8) ความหลากหลายของกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต ที่ผู้ใช้สามารถเลือกใช้งานได้ตามความต้องการ	3.76	.934	มาก

คุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ต	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ
9) การให้พื้นที่ของกลุ่มคนที่มีความคิด ความสนใจ และอุดมการณ์ร่วมกัน มาร่วมกันเป็นกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน	3.75	.936	มาก
10) ความสามารถในการสื่อสารและโต้ตอบกันแบบทันทีทันใด เหมือนการพูดคุยกันในชีวิตจริง	3.71	.977	มาก
11) ความสามารถของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นได้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคเนื้อหา	3.68	.923	มาก
12) ความสามารถของอินเทอร์เน็ตในการระดมมวลชน หรือกลุ่มคนจำนวนมากในการร่วมกันคิดค้นสิ่งใหม่ หรือแก้ปัญหาสิ่งต่างๆ	3.63	.913	มาก
13) ความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการเผยแพร่ข่าวสาร ของผู้ใช้	3.63	.913	มาก
14) การไม่มีตัวกลาง ที่มาคอยคัดกรอง และการที่เนื้อหาไม่ถูกบิดเบือน ปรับแต่ง เหมือนเนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ เป็นต้น	3.59	.994	มาก
15) การลดเส้นแบ่งระหว่างความเป็นสาธารณะและความเป็นส่วนตัว	3.55	.933	มาก
รวม	3.74	.760	มาก

ความเชื่อถือในการเมือง

กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อถือในการเมืองโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.94) โดยมีความเชื่อถือต่อระบอบประชาธิปไตยและรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามี 2 ตัวแปรที่ได้รับการประเมินความเชื่อถือในระดับมาก คือ ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดีเพราะเน้นการให้สิทธิและเสียงแก่ประชาชนทุกคนมากกว่าระบอบอื่นๆ ค่าเฉลี่ย 3.39 และรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยประกอบด้วยบุคคลที่ต้องการทำงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก ค่าเฉลี่ย 3.50

ส่วนความเชื่อถือต่อรัฐบาลชุดปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รัฐบาลปัจจุบันมีการกำหนดนโยบายในการบริหารงานที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2.95 รองลงมาคือ รัฐบาลของ

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความรู้ ความสามารถในการบริหารประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ค่าเฉลี่ย 2.67 และคุณเชื่อว่ารัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้บริหารประเทศเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนมากกว่าผลประโยชน์ของพวกเขา ฟ้อง ค่าเฉลี่ย 2.64 ตามลำดับ ดังแสดงให้เห็นในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อถือในการเมือง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ
ความเชื่อถือต่อระบอบประชาธิปไตย และรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย	3.39	.874	ปานกลาง
1. ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดี เพราะเน้นการให้สิทธิและเสียงแก่ประชาชนทุกคนมากกว่าระบอบอื่นๆ	3.77	.994	มาก
2. รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยประกอบด้วยบุคคลที่ต้องการทำงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก	3.50	1.144	มาก
3. รัฐบาลในระบบรัฐสภาที่เมืองคักรือสระคอยตรวจสอบ มีการบริหารงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบ	3.28	1.126	ปานกลาง
4. คุณเชื่อว่ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะบริหารประเทศได้ดี และพัฒนาประเทศไปในแนวทางที่เกิดประโยชน์กับพลเมืองโดยรวม	3.01	1.067	ปานกลาง
ความเชื่อถือต่อรัฐบาลชุดปัจจุบัน	2.63	.928	ปานกลาง
5. รัฐบาลปัจจุบันมีการกำหนดนโยบายในการบริหารงานที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก	2.95	1.086	ปานกลาง
6. คุณเชื่อว่ารัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความรู้ ความสามารถในการบริหารประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า	2.67	1.102	ปานกลาง
7. คุณเชื่อว่ารัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้บริหารประเทศเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนมากกว่าผลประโยชน์ของพวกเขา ฟ้อง	2.64	1.122	ปานกลาง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ
8. คุณเชื่อว่ารัฐบาลชุดปัจจุบัน มีการนำเงินภาษีของประชาชนไปใช้ในการบริหาร และแก้ไขปัญหาของประเทศ	2.59	1.098	ปานกลาง
9. คุณเชื่อว่าคณะรัฐมนตรี (ในรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) มีความซื่อสัตย์และไว้ใจได้	2.50	1.089	ปานกลาง
10. คุณเชื่อว่ารัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ไม่มีการแทรกแซงหรือทำลายกลไกตรวจสอบรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ	2.44	1.112	ปานกลาง
รวม	2.94	.742	ปานกลาง

ทุนทางสังคม

ทุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า มี 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในเครือข่ายและกลุ่มทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 2.12) ความเชื่อถือและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว (ค่าเฉลี่ย 2.83) การกระทำและความร่วมมือ (ค่าเฉลี่ย 2.90) และข้อมูลและการสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย 2.43) และมี 2 ด้านที่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย คือ การรวมกลุ่มและความกลมเกลียวกันของสังคม (ค่าเฉลี่ย 1.82) และการเสริมสร้างอำนาจและการปฏิบัติการทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย 1.90) ดังแสดงในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทุนทางสังคม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ
การมีส่วนร่วมในเครือข่ายและกลุ่มทางสังคม	2.12	.592	ปานกลาง
การเป็นสมาชิกของกลุ่ม องค์กรทางสังคม	1.70	.667	น้อย
การทำงานร่วมกับคนอื่นในชุมชนหรือสังคมที่อาศัยอยู่	2.15	.788	ปานกลาง
การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือสังคมที่อาศัยอยู่	2.50	.883	ปานกลาง
ความเชื่อถือและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว	2.83	.580	ปานกลาง
การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นเมื่อประสบปัญหาในชีวิต	2.24	.827	ปานกลาง
ความคิดเห็น/ความรู้สึกเมื่อได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น	3.46	.836	มาก

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ
ความคิดเห็นต่อลักษณะการอยู่ร่วมกันในสังคมปัจจุบัน	2.80	1.031	ปานกลาง
การรวมกลุ่มและความกลมเกลียวกันของสังคม	1.82	.558	น้อย
ความแตกต่างทางสังคมจะนำไปสู่ปัญหาระหว่างกลุ่มคนในสังคม/ชุมชน	1.80	.759	น้อย
ความแตกต่างของความคิดเห็นทางการเมืองและสังคมระหว่างกลุ่มคนในสังคม	1.89	.693	น้อย
ความแตกต่างของความคิดเห็นทางการเมืองและสังคมนำไปสู่ปัญหาระหว่างกลุ่มคนในสังคม	1.77	.738	น้อย
การกระทำและความร่วมมือ	2.90	.618	ปานกลาง
การยอมรับ และปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ และข้อบังคับต่างๆ ของสังคม	2.87	.750	ปานกลาง
แนวโน้มความร่วมมือกันในการพยายามแก้ไขปัญหของตนเองและสมาชิกในชุมชน เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในชุมชนและสังคม	2.94	.777	ปานกลาง
การเสริมสร้างอำนาจและการปฏิบัติการทางการเมือง	1.90	.753	น้อย
การแจ้งตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่รัฐ เมื่อพบเห็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขในชุมชนหรือสังคม	1.86	.868	น้อย
การให้ความรู้ ข้อมูล หรือจุดประกายความคิดเกี่ยวกับปัญหาคอรัปชั่นของนักการเมืองให้กับบุคคลอื่น	1.95	.862	น้อย
ข้อมูลและการสื่อสาร	2.43	.681	ปานกลาง
การติดตามข่าวสารที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือสังคม	2.46	.772	ปานกลาง
การพบปะพูดคุยกับคนในกลุ่ม ชุมชน หรือสังคม	2.40	.797	ปานกลาง
รวม	2.31	.315	ปานกลาง

(ค่าคะแนนระหว่าง 1-4)

สำนึกพลเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการประเมินข้อคำถามที่วัดสำนึกพลเมืองของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อคำถามสำนึกพลเมืองที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ประชาชนทุกคนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีหน้าที่ที่จะต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ค่าเฉลี่ย 4.38

รองลงมาคือ ประชาชนควรมีการติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ค่าเฉลี่ย 3.94 และการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล นอกเหนือจากเป็นหน้าที่ของฝ่ายค้านแล้ว ยังเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน ค่าเฉลี่ย 3.82 ตามลำดับ ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแก้ไขปัญหาของประเทศเป็นหน้าที่ของรัฐบาล และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) พลเมืองไม่จำเป็นต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากได้เลือกตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ค่าเฉลี่ย 3.14 ดังแสดงในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสำนักพลเมือง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ
1. ประชาชนทุกคนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีหน้าที่ที่จะต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	4.38	.855	มาก
2. ประชาชนควรมีการติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล	3.94	.870	มาก
3. การตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล นอกเหนือจากเป็นหน้าที่ของฝ่ายค้านแล้ว ยังเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน	3.82	.974	มาก
4. การรวมตัวกันของประชาชนเพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์สาธารณะ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน เช่น การรวมตัวกันต่อต้านโครงการขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง	3.79	1.008	มาก
5. เมื่อได้รับข่าวสารรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทย พลเมืองต้องพร้อมที่จะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ร่วมปฏิบัติ	3.51	.967	มาก
6. ถ้านักการเมืองกระทำการที่ไม่ถูกต้องตามจริยธรรม เช่น หลีกเลียงภาษี พลเมืองจะแสดงการคัดค้านพฤติกรรมดังกล่าวออกมาในที่สาธารณะอย่างเปิดเผย เช่น ประท้วง หรือร่วมลงชื่อคัดค้าน	3.48	1.081	มาก
7. ถ้าชุมชนหรือสังคมมีปัญหาเกิดขึ้น พลเมืองควรจะอาสาเข้าร่วมเพื่อแก้ปัญหานั้นเท่าที่จะทำได้	3.48	.936	มาก

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ
8. การแก้ไขปัญหาของประเทศเป็นหน้าที่ของรัฐบาล และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) พลเมืองไม่จำเป็นต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากได้เลือกตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศแล้ว	3.14	1.173	ปานกลาง
รวม	3.69	.604	มาก

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

เพศกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง

เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.394$, $sig = 0.017$) โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง

เพศชายและเพศหญิงมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 4.065$, $sig = 0.000$) โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ดังแสดงในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์และออนไลน์ จำแนกตามเพศ

	เพศ		ค่าสถิติ t	ค่า sig
	ชาย	หญิง		
การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์	0.93	0.82	2.394	.017
การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์	0.91	0.70	4.065	.000

$p \leq .05$

ระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์และออนไลน์ไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์และออนไลน์ จำแนกตามระดับการศึกษา

	ระดับการศึกษา						ค่าสถิติ F	ค่า sig
	ม. ปลาย	ปวช.	ปวส./ อนุปริญญา	ป.ตรี	ป.โท/ สูง กว่า	จบ แล้ว		
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในบริบทออฟไลน์	1.33	0.90	1.13	0.84	0.94	0.90	1.584	.162
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในบริบทออนไลน์	0.56	0.69	1.15	0.76	0.92	0.78	1.824	.106

$p \leq .05$

สาขาวิชาที่ศึกษา/จบการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา/จบการศึกษาจากสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองทั้งในบริบทออฟไลน์และออนไลน์ไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 36

ตารางที่ 36 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์และออนไลน์ จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา/จบการศึกษา

	สาขาวิชา			ค่าสถิติ F	ค่า sig
	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์	วิทยาศาสตร์		
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในบริบทออฟไลน์	0.86	0.75	0.87	.789	.455
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในบริบทออนไลน์	0.78	0.80	0.67	.063	.939

$p \leq .05$

ฐานะทางเศรษฐกิจกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออฟไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 2.470$, $\text{sig} = 0.043$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 37

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 5.261, sig = 0.000$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท และ 15,001-20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่าห้าพันบาท ดังแสดงในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์และออนไลน์ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

	รายได้ต่อเดือน					ค่าสถิติ F	ค่า sig
	<5,000	5,001- 10,000	10,001- 15,000	15,001- 20,000	>20,000		
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในบริบทออฟไลน์	0.80	0.89	0.97	0.95	0.79	2.470	.043
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในบริบทออนไลน์	0.68	0.80	0.94	0.99	0.82	5.261	.000

$p \leq .05$

สถานที่อาศัยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกันแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออฟไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 8.557, sig = 0.000$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกันแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 4.566, sig = 0.004$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคกลางและภาคเหนือ ดังแสดงในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์และออนไลน์ จำแนกตามสถานที่อาศัย

	ภาค				ค่าสถิติ F	ค่า sig
	กลาง	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	เหนือ		
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในบริบทออฟไลน์	0.78	0.92	1.03	0.86	8.557	.000
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในบริบทออนไลน์	0.80	0.83	0.87	0.64	4.566	.004

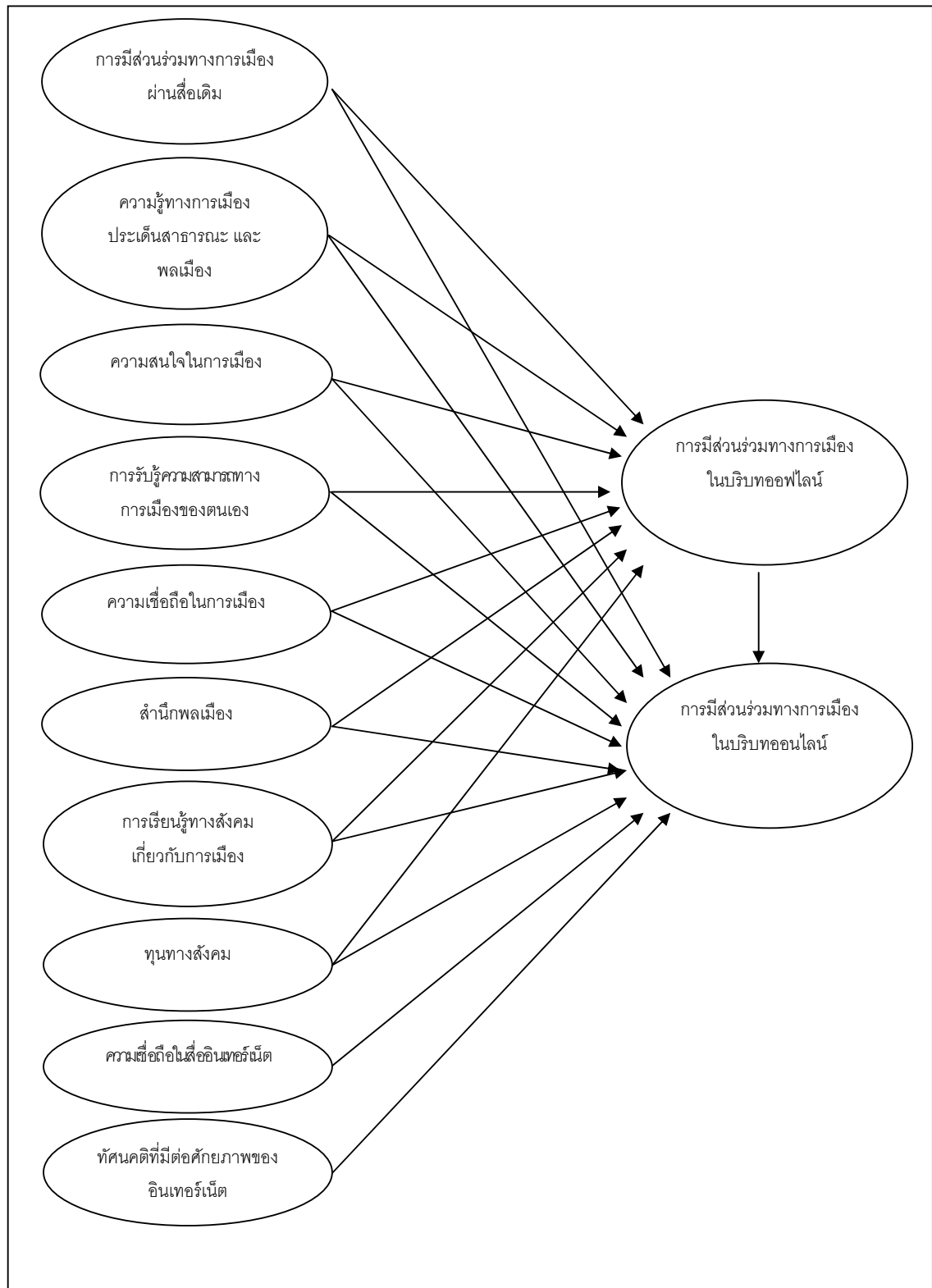
ส่วนที่ 3 แบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของบุคคล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อสร้างแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของบุคคล ตัวแปรในแบบจำลองประกอบด้วย

- 1)การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออฟไลน์
- 2)การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์
- 3)ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง ได้แก่
 1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม
 2. ความรู้ทางการเมือง ประเด็นสาธารณะ และพลเมือง
 3. ความสนใจในการเมือง
 4. การรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเอง
 5. ความเชื่อถือในการเมือง
 6. สำนักพลเมือง
 7. การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านครอบครัวและสถาบันการศึกษา
 8. ทุนทางสังคม
 9. ความเชื่อถือในสื่ออินเทอร์เน็ต
 10. ทักษะคนที่ติดต่อสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในการวิเคราะห์แบบจำลอง เริ่มจากการตรวจสอบความสัมพันธ์ของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสร้างแบบจำลองเริ่มต้น (initial model)

แบบจำลองตั้งต้น

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของกลไกของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ปรากฏผลดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 แสดงค่าสถิติดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีความกลมกลืน	ค่าสถิติในโมเดล (ก่อนปรับแก้)	ค่าสถิติในโมเดล (หลังปรับแก้)
x-test	ไม่มีนัยสำคัญ (p=0.29)	ไม่มีนัยสำคัญ (p=0.62)
ค่าไค-สแควร์ (x/df) (x=8.08, df=10)	1.25	0.808
ดัชนีวัดความสอดคล้องของกลไกเชิงสัมพัทธ์ (CFI)	1.00	1.00
ปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม (GFI)	1.00	1.00
ปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมโดยปรับแก้ด้วยองค์ประกอบเป็นอิสระ (AGFI)	0.98	0.99
ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA)	0.019	0.0
ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR)	0.0049	0.0073

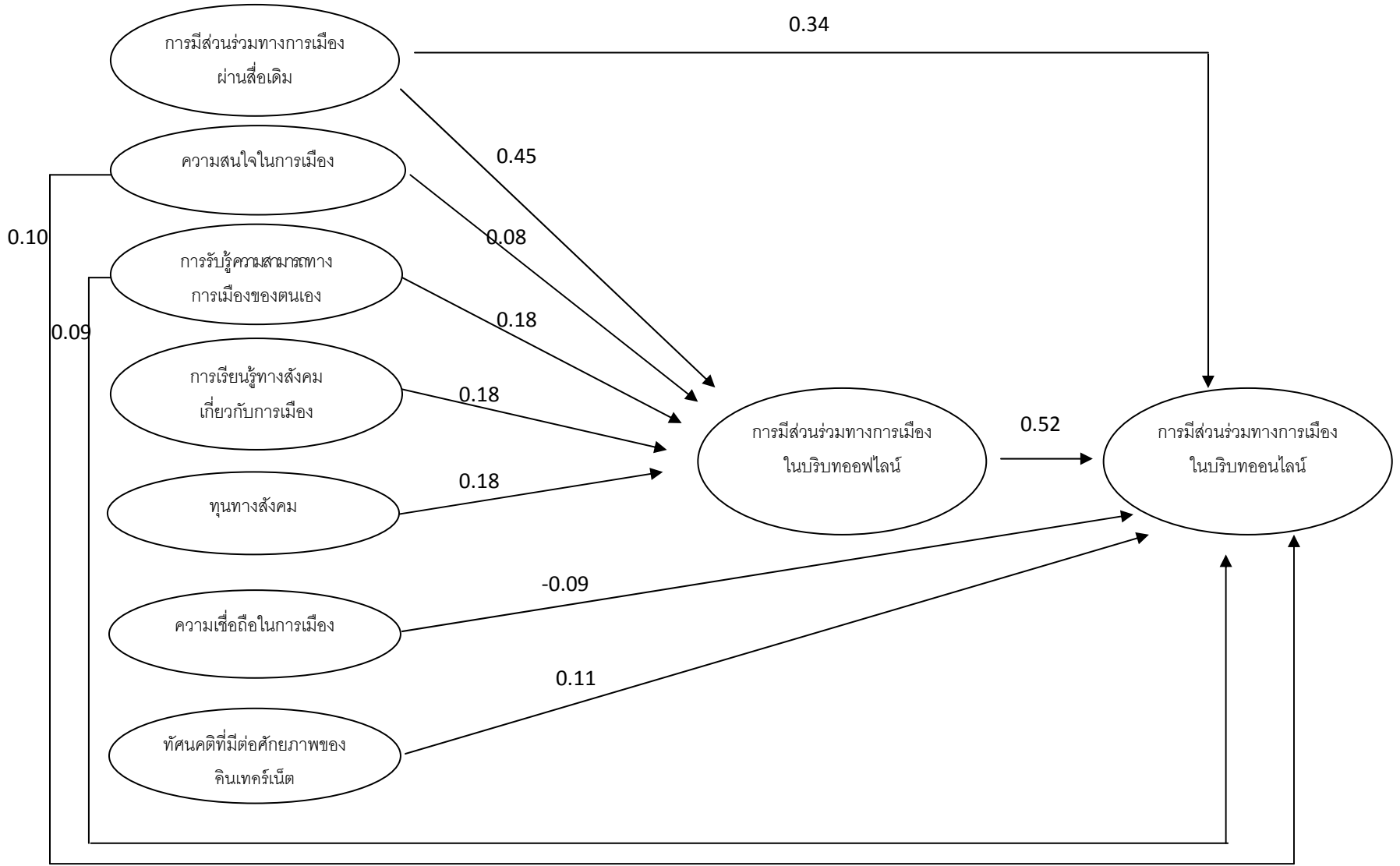
จากตาราง แสดงให้เห็นค่าสถิติความสอดคล้องของกลไกของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนและหลังจากมีการปรับแก้แบบจำลอง เนื่องจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งแรกสัมประสิทธิ์การถดถอยมีตัวแปรบางตัวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการปรับแก้โดยการลดเส้นทางอิทธิพลเพื่อให้แบบจำลองแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงในรูปสมการถดถอยระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามได้สมบูรณ์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อสร้างแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของเยาวชน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม ($\beta = 0.45$) ความสนใจในการเมือง ($\beta = 0.08$) และการรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเอง ($\beta = 0.18$) การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านครอบครัวและสถาบันการศึกษา ($\beta = 0.18$) และทุนทางสังคม ($\beta = 0.18$) โดยที่ปัจจัยการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านครอบครัวและ

สถาบันการศึกษา และทุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์ผ่านการมีส่วนร่วมในบริบทออฟไลน์ด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในบริบทออฟไลน์ ($\beta = 0.52$) การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม ($\beta = 0.34$) ความสนใจในการเมือง ($\beta = 0.10$) การรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเอง ($\beta = 0.09$) ความเชื่อถือในการเมือง ($\beta = -0.09$) และทัศนคติที่มีต่อศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\beta = 0.11$) ดังแสดงในแผนภาพด้านล่าง

แบบจำลองหลังปรับแก้

บทที่ 5 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเรื่อง “สื่อออนไลน์กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย” ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพประกอบกัน วิธีการวิจัยเชิงปริมาณใช้การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ส่วนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพใช้กรณีศึกษากลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่

1. สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท)
2. แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบ
3. กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย
4. เครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิจัยจะนำเสนอในประเด็นต่างๆ เพื่อมุ่งตอบคำถามวิจัยในภาพรวมและรายละเอียดในแต่ละประเด็นที่ศึกษาต่อไป

1. ประวัติและนโยบายของกลุ่ม
2. การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

1. สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

ประวัติและนโยบายของกลุ่ม

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย หรือ สนนท. ซึ่งเป็นองค์กรที่เป็นการรวมตัวของนิสิตนักศึกษาจากองค์กรเครือข่ายนิสิตนักศึกษากว่า 30 องค์กรทั่วประเทศ ได้มีการก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในปลายปีพ.ศ.2527 หลังจากที่มีการยุบศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.) ภายหลังจากเหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 วัตถุประสงค์หลักของการก่อตั้ง สนนท. เป็นไปเพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดสังคมประชาธิปไตยในสังคมไทย ดังปรากฏในคำขวัญขององค์กรที่ว่า “เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ” และวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้เขียนไว้ในเอกสารโครงการสมัชชชาใหญ่สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ประจำปีพ.ศ.2555

“สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นโดยนิสิต นักศึกษาหลายสถาบันและหลากหลายองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิทักษ์สิทธิ เสรีภาพ และผลประโยชน์อันชอบธรรมของประชาชนขจัดความไม่เป็นธรรมในสังคม เพื่อประชาชนส่วนใหญ่ จรรโลงไว้ และพยายามพัฒนาค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อที่ สร้างสรรค์ของประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง และดำเนินนโยบายที่ต้องการสร้างความเป็นเอกภาพในขบวนการนักศึกษา ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักศึกษาและประชาชน ประสานกลุ่มพลัง ประชาธิปไตย และเผยแพร่ประชาธิปไตยบนหลักการที่ถูกต้อง ส่งเสริม สนับสนุน และ เสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษา มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ส่งเสริมการวิพากษ์วิจารณ์ ในทาง สร้างสรรค์ต่อความไม่เป็นธรรมในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ต่อผู้และ สนับสนุนการต่อสู้เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน สนับสนุนการต่อสู้เพื่อสิทธิ มนุษยชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ”

สนนท. ดำเนินงานโดยอยู่ภายใต้ธรรมนูญขององค์กร โดยฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเรียกว่า “ข้อบังคับสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2554” การดำเนินงาน ใดๆ ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักขององค์กรและอยู่ในขอบเขตของข้อบังคับฯ งบประมาณในการ ดำเนินงานของ สนนท. ดังระบุไว้ในข้อบังคับฯ มาจาก 4 แหล่ง คือ 1) ค่าบำรุงสมาชิกของ สนนท. 2) เงิน สนับสนุนการทำกิจกรรม โครงการจากองค์กรสมาชิก หรือองค์กรอื่นๆ 3) การหาทุนของ สนนท. ที่ คณะกรรมการกลางและคณะกรรมการบริหารมีมติให้จัดขึ้น และ 4) การบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรม โครงการจากองค์กรอื่นๆ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร

จากการสำรวจความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานของสนนท. พบว่า สนนท. มีการเคลื่อนไหว และแสดงบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองตามสภาพการณ์ของสังคมและ การเมืองในช่วงเวลานั้น หลังจากการก่อตั้งองค์กรอย่างเป็นทางการในปีพ.ศ.2527 สนนท. ก็มีการดำเนิน กิจกรรมมาอย่างต่อเนื่อง²³ และปรากฏบทบาทชัดเจนขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งในการต่อต้านรัฐประหารในเดือน

²³ การเคลื่อนไหวของสนนท. ภายหลังจากก่อตั้งอย่างเป็นทางการในปีพ.ศ.2527 ข้อมูลจากเว็บไซต์ของสมาพันธ์ฯ สังคม ก้าวหน้า สืบค้นจาก <http://socialmovethai.org/aboutus/aboutus.shtml> เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2556

กุมภาพันธ์ พ.ศ.2534 และการเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยในช่วงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 หลังจากเหตุการณ์ทางการเมืองสงบลง องค์กรให้ความสนใจและสนับสนุนกลุ่มเคลื่อนไหวภาคประชาชน²⁴ รวมทั้งหันไปทำกิจกรรมของนักศึกษามากขึ้น ต่อมาในปีพ.ศ.2548 เมื่อเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองจนเกิดการรัฐประหารในเดือนกันยายน พ.ศ.2549 สนนท.ได้เริ่มกลับมารวมกลุ่มและทำกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้นอีกครั้ง โดยกิจกรรมส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของการจัดเวทีเสวนา การออกแถลงการณ์ต่อกรณีต่างๆ และการเคลื่อนไหวรณรงค์²⁵ เป็นหลัก

สนนท. ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการเชื่อมโยงเครือข่ายนักศึกษาจากองค์กรในส่วนภูมิภาค สนนท. ส่วนกลางจะมีสมาชิกและมวลชนส่วนใหญ่อยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมีนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นมาร่วมทำงานอีกส่วนหนึ่งแต่เป็นจำนวนไม่มากนัก อาทิ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะกรรมการบริหารของสนนท. จะมีวาระหนึ่งปี และจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่โดยการทำสมาชิภาพใหญ่ที่เป็นการประชุมร่วมองค์กรเครือข่ายนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยจากภูมิภาคต่างๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว คณะกรรมการบริหารจะเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเนื่องจากมีฐานมวลชนและองค์กรเครือข่าย/องค์กรฐานสังกัดอยู่มาก นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เข้ามาทำงานใน สนนท. เริ่มต้น

- พ.ศ.2529 การเคลื่อนไหวตอบโต้ประเทศสหรัฐอเมริกากรณีบีบประเทศที่เล็กกว่าให้ยอมรับการกีดกันทางการค้าและสิทธิบัตรซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศของไทย
- พ.ศ.2529 – 2531 การเคลื่อนไหวรณรงค์กรณีนายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้ง (การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปพ.ศ.2529 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งมากที่สุด และเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล โดยได้เชิญ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีต่ออีกสมัย: เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) และการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
- พ.ศ.2531 – 2532 การต่อต้านกรณีรัฐบาลพม่าสังหารหมู่เด็กนักเรียนชาวพม่า
- พ.ศ.2532 การคัดค้านการคืนทรัพย์สินให้ จอมพลถนอม กิตติขจร (นายกรัฐมนตรีในช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 ที่รัฐบาลได้ใช้อำนาจปราบปรามนักศึกษาและประชาชนที่ชุมนุมเรียกร้องรัฐธรรมนูญ จนทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก: เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย)
- พ.ศ.2532 การเรียกร้องให้รัฐบาลคืนเงินของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ที่ได้รับบริจาคจากประชาชนเพื่อสร้างอนุสาวรีย์ ซึ่งถูกรัฐบาลยึดไปในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 เพื่อจัดสร้างอนุสาวรีย์ให้แล้วเสร็จ

²⁴ อ้างอิงจากฐานข้อมูลการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า สืบค้นจาก <http://www.kpi.ac.th/wiki/index.php/>

การเคลื่อนไหวของสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

²⁵ รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถสืบค้นได้จาก

เว็บไซต์ประชาไท URL: www.prachathai.com/category/สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

เว็บไซต์ Siam Intelligence Unit URL: <http://www.siamintelligence.com/content/สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่/>

จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมที่เป็นองค์กรฐาน²⁶ ซึ่งนักศึกษาที่ทำงานในองค์กรฐานนี้ก็จะทำงานเชื่อมโยงกับ สนนท. ในแง่ของการประสานความร่วมมือกัน เมื่อมีการเคลื่อนไหวระดมพลก็จะรวมตัวกันเพื่อช่วยเคลื่อนไหวให้เกิดพลังมวลชน ดังนั้น นักศึกษาที่เข้าร่วมทำงานใน สนนท. ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาที่มีแนวโน้มของพลเมืองที่มีจิตอาสาในการทำงานเพื่อสังคมในลักษณะของการออกค่ายอาสาและการเคลื่อนไหวกรณีปัญหาทางสังคมต่างๆ อยู่ก่อนแล้ว เนื่องจากวาระของ สนนท. แต่ละชุดมีเพียงหนึ่งปี นโยบายหลักจะอยู่ภายใต้ร่มใหญ่ของการสร้างความเป็นธรรมและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย แต่การดำเนินงานจะไม่ได้เป็นการเคลื่อนไหวในประเด็นใดประเด็นหนึ่งต่อเนื่องในระยะยาว จะเป็นการเคลื่อนไหวแบบระยะสั้นตามบริบทและสถานการณ์ในช่วงนั้น รวมถึงนโยบายหลักขององค์กรฐานที่ส่งสมาชิกเข้าไปเป็นคณะกรรมการบริหารของ สนนท. ดังปรากฏในคำสัมภาษณ์ของนายพรชัย ยวนยี่ ซึ่งเป็นเลขาธิการ สนนท. พ.ศ.2554-2555

“ความคิดสูงสุดของนักศึกษาในแต่ละปีคือ เข้าถึง สนนท. ให้ได้ คือการส่งสมาชิกตัวเองเข้า สนนท. ให้ได้ เพื่อเอาสิ่งที่กลุ่มตัวเองทำไปพูดให้มีปากมีเสียงขึ้น คือแต่ละกลุ่มมันทำไม่เหมือนกัน เช่น กลุ่มศึกษาปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมของรามคำแหงก็จะทำเรื่องสลัม กลุ่มค่ายพัฒนาอีสานก็ทำเรื่องชาวนา ... เมื่อขึ้นไป สนนท. มันสามารถเอานโยบายของกลุ่มตัวเองขึ้นไปพูดได้ ทำให้ผ่านมติแล้วเคลื่อนไหวได้ เสียงมันดังขึ้น”

โดยภาพรวม สนนท. จะวางจุดยืนขององค์กรอยู่ในฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล เพื่อตรวจสอบการทำงานและเรียกร้องความเป็นธรรมให้มวลชน จากพัฒนาการของ สนนท. ในช่วงปี 2548 - 2549 สังเกตเห็นแนวโน้มการทำงานของ สนนท. ที่ทำงานเกาะติดกับองค์กรพัฒนาเอกชน หรือ เอ็นจีโอ (non-government organization: NGO) มาโดยตลอด ในช่วงแรกมีบทบาทเป็นแกนนำของกลุ่มขบวนการนักศึกษาที่ต้องการขับไล่ทักษิณและเข้าร่วมกับพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย²⁷ แต่หลังจาก

²⁶ กลุ่มกิจกรรมนักศึกษาเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหงกลุ่มหลักกลุ่มหนึ่ง เรียกว่า ห้าค่ายห้าบำเพ็ญ ห้าค่าย คือ ค่ายอาสาต่างๆ ได้แก่ ค่ายอาสาธรรม ค่ายอาสาธรรม-ลานนา ค่ายอาสาพัฒนารามอีสาน ค่ายอาสาธรรม-ทักษิณ ค่ายอาสาธรรม-ภาคกลาง ส่วนห้าบำเพ็ญ คือ ชมรมศึกษาปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ชมรมบำเพ็ญประโยชน์ ชมรมอนุรักษทรัพย์ากรและสิ่งแวดล้อม ชมรมปาฐกถา ได้ว่าที่

²⁷ จากการจัดกลุ่มขบวนการนักศึกษาในวิกฤตไล่ทักษิณ โดย จารุวัฒน์ เกตุวรธรณ ตีพิมพ์ใน ใจ อึ้งภากรณ์ และคณะ (2549). *ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในไทย*. กรุงเทพฯ: ประชาธิปไตยแรงงาน.

พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเสนอแนวทางให้มีนายกรัฐมนตรีพระราชทานทำให้เกิดความแตกแยกทางความคิดภายใน สนนท. เป็นสองทางคือ เข้าร่วมกับพันธมิตรฯ หรือถอนตัวออกจากการเข้าร่วม และในช่วงปีพ.ศ.2549 – 2550 ที่ความขัดแย้งของอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างกลุ่มเสื้อแดงและเสื้อเหลืองรุนแรงขึ้น ความขัดแย้งนี้ส่งผลต่อการบริหารใน สนนท. ด้วยเช่นกัน สนนท. แบ่งแยกออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ต่อต้านรัฐประหาร พ.ศ.2549 ที่ทำการล้มรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และกลุ่มที่สนับสนุน ซึ่งกลุ่มที่ต่อต้านรัฐประหารได้ควบคุมดูแล สนนท. ต่อไป ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งก็ถอนตัวออกจาก สนนท.²⁸ ต่อมาในปีพ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นช่วงที่วิกฤตทางการเมืองคุกรุ่น สนนท. ได้ออกแถลงการณ์แสดงจุดยืนที่ชัดเจนขององค์กรในการสนับสนุนกลุ่ม นปช. และในช่วงปีพ.ศ. 2554 – 2555 ประเด็นการเมืองระดับชาติที่ สนนท. ออกมาเคลื่อนไหว คือ การแก้ไขกฎหมายอาญา มาตรา 112²⁹ และความไม่ชอบธรรมของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550³⁰

การแสดงจุดยืนทางการเมืองที่สนับสนุนแนวทางการเคลื่อนไหวของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ และต่อต้านการใช้อำนาจของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รวมถึงการแสดงความไม่เห็นด้วยกับหลักการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ปราบกฏผ่านแถลงการณ์สมัชชาใหญ่ของ สนนท. ดังรายละเอียดในกล่องข้อความด้านล่างนี้

²⁸ ข้อมูลจาก VoiceTV สนนท. จะอยู่ต่อหรือยุบทิ้ง วันที่ 7 กันยายน 2555 สืบค้นได้ที่ <http://news.voicetv.co.th/thailand/49732.html>

²⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 หรือที่เรียกกันว่า “กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ” ระบุว่า “ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย (1) พระมหากษัตริย์ (2) พระราชินี (3) รัชทายาท หรือ (4) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี”

³⁰ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 มาจากผลการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2550 ซึ่งผลการลงมติปรากฏว่าเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญได้รับคะแนนเสียงมากกว่า แต่สัดส่วนระหว่างผู้เห็นชอบและไม่เห็นชอบมีความใกล้เคียงกันมาก คือ เห็นชอบ 57.81 และไม่เห็นชอบ 42.19

แถลงการณ์สมัชชาใหญ่ สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) 2553

เป็นเวลาสามเดือนแล้วที่รัฐบาลได้ใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมเรียกร้องข้อเสนอกที่เป็นประชาธิปไตยของประชาชนคนเสื้อแดง เป็นเวลาสามเดือนแล้วที่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกประหารชีวิตด้วยกำลังจากน้ำมือของทหาร และอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มาจากภาษีของพวกเขาเอง ผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ครั้งนั้นทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติยังคงไม่ได้รับความเป็นธรรม ยังคงไม่มีใครออกมาแสดงความรับผิดชอบ แม้แต่รัฐบาล ในฐานะที่ควรจะต้องรับผิดชอบมากที่สุด เมื่อมีประชาชนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมากใจกลางกรุงเทพมหานครก็ตาม รัฐบาลไม่เพียงนิ่งเฉย หากแต่กลับป้ายความผิดให้กับผู้เสียชีวิตอย่างหน้าด้านๆ ให้พวกเขากลายเป็นผู้ก่อการร้าย เป็นผู้สร้างความเดือดร้อนและ เป็นผู้ทำร้ายประเทศไทย ทั้งๆที่เศรษฐกิจที่ล้มเหลว การเมืองที่เป็นเผด็จการ การทุจริตฉ้อฉลในทุกวงการ ที่เป็นตัวการทำร้ายประเทศไทยอย่างแท้จริงและหนักหน่วงที่สุด ล้วนแต่เป็นฝีมือของรัฐบาลทั้งสิ้น อีกทั้งในเหตุการณ์เมฆา-พฤษภาเลือดที่ผ่านมา หลักฐานมากมายระบุว่า กองกำลังฝ่ายรัฐบาลคือผู้ยิงฆ่าประชาชนผู้บริสุทธิ์มากกว่า 90 ชีวิต ไม่เพียงเท่านั้นรัฐบาลยังคงใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการบิดเบือนข่าวสาร สร้างวาทกรรม ตีฟปากเพื่อเอาภาพลักษณ์บดบังปัญหา ไม่ได้มีความจริงใจที่จะแก้ไขความขัดแย้งใดๆ หยิบยกเอาตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจปลอมๆที่ขัดแย้งกับความเป็นจริงของชีวิตประชาชนตามท้องนาและท้องตลาดที่ลำบากยากแค้นแสนเข็ญ มากลบเกลื่อนปัญหาที่ต้องรับผิดชอบต่อเหมือนใช้ใบบัวมาปิดฉากศพของประชาชนเอาไว้ ตอนนี้ครอบครัวญาติพี่น้องของผู้สูญหายและเสียชีวิตยังคงร่ำไห้ได้แต่เก็บความเคียดแค้นไว้ในใจรอวันชำระ

และเป็นเวลาสามเดือนกว่า อีกเช่นกันที่ประชาธิปไตยในประเทศไทยดิ่งลงถึงจุดที่ต่ำที่สุดในประวัติศาสตร์ แน่หนอนว่าตัวอย่างที่ชัดเจน ก็คือจำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ที่มีจำนวนสูงเกินกว่าในการปราบปรามประชาชนของรัฐบาลเผด็จการในอดีตเสียอีก การเห็นต่างมีอานุภาพร้ายแรงจนสามารถสังเวยชีวิตคนได้ เป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องจดจำไว้ว่าเรามีรัฐบาลเผด็จการทรราชย์ครองเมือง ที่ใช้อำนาจผ่านกฎหมายพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อทำร้ายประชาชนอย่างชอบธรรม นั่นคือรัฐบาลภายใต้การนำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มองประชาชนผู้เรียกร้องการยุบสภา เป็นเพียงศัตรูที่จะต้องปราบปราม

แม้จะดูเหมือนว่ารัฐบาลได้พยายามแสดงความตั้งใจที่จะคลี่คลายปัญหา และเร่งสร้างภาวะปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นโดยตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ แต่สิ่งที่เรามองเห็นคือการโกหกปลิ้นปล้อน และการผลาญงบประมาณโดยไร้เหตุ เราจะปฏิรูปประเทศได้อย่างไร ในเมื่อญาติพี่น้องของผู้เสียชีวิตยังไม่ได้รับความเป็นธรรม และเสียงของพวกเขาจะถูกทำให้แผ่วหายไปนในสายลม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ พวกเรา ในนามของที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) และคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ จึงขอประกาศจุดยืนต่อจากนี้ที่ไม่ยอมอ่อนข้อต่อเผด็จการ และขอประณามการกระทำของรัฐบาลทรราชย์จอมสร้างภาพ ดังนี้:

1. **พวกเราจะไม่เข้าร่วมสังฆกรรมกับคณะกรรมการปฏิรูปฯ** คนที่เป็นคู่กรณีย่อมไม่อาจเป็นตัวกลางผู้ไกล่เกลี่ยได้ จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่าคณะกรรมการปฏิรูปฯ ที่ถูกตั้งขึ้นโดยรัฐบาล ผ่านการทาบทามนายประเวศ วะสี

และนายอานันท์ ปันยารชุน นั้น เป็นเพียงคณะเล่นละครปาที่ตบตาประชาชนเท่านั้น และถึงที่สุดคณะกรรมการที่ว่านี้ ก็ไม่ได้ประกอบขึ้นมาจากประชาชนทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง การปรองดองบนกองเลือดของผู้เสียชีวิตจะทำได้ การปรองดองบนความเกลียดชังย่อมไม่นำไปสู่สันติภาพ การที่รัฐบาลเช่นสภาประชาชนกลุ่มหนึ่ง แล้ว ยัดเยียดพวกเขาให้เป็นฝ่ายผิด จากนั้นก็มัดมือชกขอให้ลืมเรื่องราวทั้งหมดที่ผ่านมา ลืมความแค้น แล้วมา เริ่มต้นความสุกกันใหม่ ผู้ที่มีสามัญสำนึกผู้ผิดชอบชั่วดี ย่อมไม่อาจทำใจยอมรับได้

2. พวกเราขอประณามการใช้อำนาจเกินขอบเขตของรัฐบาล แม้ปากจะบอกให้ปรองดอง แต่รัฐก็ยังกุมอำนาจทุกอย่างไว้ในมือ กระทำการสองมาตรฐานได้อย่างหน้าไม่อาย ใช้กฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และเสรีภาพของประชาชนอย่างไม่สะทกสะท้าน เพื่อสั่งปิดสื่อของฝ่ายตรงข้าม และให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการตีความและจับกุมคนที่เห็นต่างได้อย่างเต็มที่ ทั้งกรณีของนักเรียนนักศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ที่ถูกจับเพราะมาชูป้าย “เราเห็นคนตายที่ราชประสงค์” กรณี บ.ก.ลายจุด ที่ถูกจับเนื่องจากมาผูกผ้าแดงที่แยกราชประสงค์ หรือกรณีที่ สวรรค์ ที่ถูกจับเพียงเพราะตะโกนคำว่า “ผมเห็นคนตายที่นี่” ไม่ใช่แต่เพียงเท่านั้น ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ถูกจับกุมด้วยเหตุผลอันไม่เป็นธรรม หากแต่ในขณะช่วงเวลาเดียวกันกับกรณีข้างต้น ได้มีกลุ่มผู้ชุมนุมพันธมิตรมาปักหลักชุมนุมหน้าสำนักงานยูเนสโก (UNESCO) หรือพยายามจะบุกทำเนียบรัฐบาลอีกครั้งก็ตาม รัฐบาลนี้กลับบอกว่าไม่ถือเป็นการสร้างความเดือดร้อน แม้จะอยู่ใต้การบังคับใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน นอกจากนี้นายอภิสิทธิ์เอง ก็ยังไปร่วมขึ้นเวทีทวงคืนเขาพระวิหารของกลุ่มพันธมิตรอีกด้วย

3. พวกเรายืนยันแนวทางการต่อสู้ของคนเสื้อแดง ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น เรายังคงขอยึดแนวทางประชาธิปไตยที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนอย่างไม่เสียข้อไขใดๆเป็นที่ตั้ง เราจะเชิดชูการต่อสู้ของประชาชนผู้ถูกกดขี่เจตน์จำนงของประชาชนจะต้องได้รับการตอบสนอง เพราะประชาชนคือเจ้าของประเทศ ไม่ใช่แค่ พันธุ์พ่อตัวเล็กตัวน้อยที่ตราครุฑทำงานหนักแล้วยังต้องจ่ายภาษีไปให้กลุ่มอำมาตย์ และรัฐบาลสันดานโจรสลูดินแดนสุขกันอย่างไรประโยชน์ เราจะขอต่อสู้เคียงข้างเจ้าของประเทศตัวจริง นั่นคือ ประชาชนคนส่วนใหญ่ของประเทศนี้ จนกว่าความเท่าเทียมเสมอภาคจะมาถึง

4. พวกเรายืนยันว่าพลังนักศึกษาไม่ได้หายไปไหน ความอยุติธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองนั้น นักศึกษาสัมผัสได้ เราเจ็บแค้น และเศร้าโศกเสียใจเช่นกัน แม้ว่าครั้งนี้พวกเราจะรู้ตัวช้า และปล่อยให้พ่อแม่พี่น้องต้องออกแรงก่อน แต่เมื่อพวกเราตื่นขึ้นแล้ว เราจะไม่หลับอีกต่อไป เราขอร่วมเคียงบ่าเคียงไหล่กับพ่อแม่พี่น้อง เป็นกำลังใจ เป็นแนวร่วม เป็นความหวัง และเป็นเพื่อนร่วมรบกับปีศาจเผด็จการที่ชั่วร้ายในสมรภูมิแห่งนี้ที่ชื่อว่าประเทศไทยต่อไปจนได้รับชัยชนะ และท้ายที่สุดแม้ว่าพวกเราจะไม่ใช่วัยรุ่นของนิสิตนักศึกษาทั่วประเทศ แต่พวกเราเชื่อว่าสิ่งที่เรานั้น เป็นตัวแทนของความถูกต้อง

พวกเราเชื่อว่า หัวใจอันยิ่งใหญ่และบริสุทธิ์ของประชาชนผู้รักความเป็นธรรม จิตวิญญาณแห่งเสรีชนที่รักความก้าวหน้า และไม่ยอมก้มหัวให้กับอำนาจบาตรใหญ่ใดๆ พวกเขาคือประชาชนผู้ศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย และพวกเขาคือคนที่จะหลอมรวมกันเป็นพลังเพื่อจะเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้บังเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนอย่างแท้จริง

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ขอเป็นส่วนหนึ่งที่จะร่วมกันขับเคลื่อนอนาคตของประเทศไทย

ไปสู่สังคมที่ยึดมั่นในหลักการแห่งเสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพในท้ายที่สุด
จงร่วมกันเร่งสภาวะประชาธิปไตยเสรีสมบูรณ์!

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.)

การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

สนนท. มีการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและทำกิจกรรมของกลุ่มเพียงช่องทางเดียว คือ www.facebook.com/groups/studentfedth/ ซึ่งเป็นเพจกลุ่ม (group) ในชื่อ “สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย(สนนท.) STUDENT FEDERATION OF THAILAND” ที่เปิดกว้างต่อสาธารณะให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้ามาอ่านเนื้อหาในเพจได้ ปัจจุบันเพจของกลุ่มมีสมาชิกจำนวน 3,509 (วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2556) คน ผู้ที่ได้รับการตอบรับเป็นสมาชิกของกลุ่มเท่านั้นที่สามารถโพสต์ข้อความและปฏิสัมพันธ์ในเพจได้ โดยคณะกรรมการบริหาร³¹ จะเป็นผู้รับผิดชอบหน้าที่ในการดูแลเพจ ทำหน้าที่ในการตรวจสอบดูแลเนื้อหาในเพจ เชิญและตอบรับการสมัครเป็นสมาชิกของบุคคลภายนอก วัตถุประสงค์ของการตั้งเพจคือการเปิดเป็นพื้นที่ในการติดตามข่าวสารที่มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกของ สนนท. เพจ และการร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังปรากฏในหัวข้อ เกี่ยวกับกลุ่ม (about)

“The official facebook group of the student federation of Thailand. Here you'll get updated about the latest events and movements of our group and of course where you can participate! Here serves as an open forum where you can discuss whatever!!”

“กลุ่มเฟสบุคที่เป็นทางการของสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ในพื้นที่นี้คุณจะได้รับข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวและกิจกรรมล่าสุดของกลุ่ม และแน่นอนว่าเป็นที่ที่คุณสามารถมีส่วนร่วม พื้นที่นี้เป็นเสมือนเวทีสาธารณะที่คุณสามารถอภิปรายในประเด็นต่างๆ” (แปลโดยผู้วิจัย)

³¹ โครงสร้างคณะกรรมการบริหารของ สนนท. ประกอบด้วย เลขาธิการ 1 คน รองเลขาธิการอย่างน้อย 1 คน กรรมการบริหารฝ่ายข้อมูลและการศึกษา 1 คน กรรมการบริหารฝ่ายประชาสัมพันธ์ 1 คน กรรมการบริหารฝ่ายประสานส่วนภูมิภาคจากส่วนกลาง 4 คน และกรรมการบริหารฝ่ายการเงิน 1 คน และตำแหน่งอื่นตามที่ประชุมสมัชชาเห็นสมควร

ภาพที่ 1 หน้าเพจกลุ่มของ สนนท. www.facebook.com/groups/studentfedth/

ข้อมูลของ สนนท. ที่มีปรากฏในเพจคือ วัตถุประสงค์ นโยบาย และพันธกิจของ สนนท. และเอกสารจดหมายเปิดผนึก และแถลงการณ์ต่างๆ ของสนนท. บางฉบับ จากการสำรวจเนื้อหาในเพจของ สนนท. เป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ถึง วันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2556 เพื่อดู ลักษณะการใช้พื้นที่ออนไลน์ของ สนนท. ว่ามีการเคลื่อนไหวของเนื้อหาในเพจเป็นไปในลักษณะใด พบว่า เพจของ สนนท. มีการเคลื่อนไหวของเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่เป็นการโพสต์ความคิดเห็นของสมาชิกของเพจ การแชร์ข่าว ภาพ และคลิปวิดีโอ ในประเด็นต่างๆ โดยสมาชิกของเพจ เมื่อพิจารณาเนื้อหาที่มีการโพสต์ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองระดับชาติ อาทิ การทำงานของรัฐบาลและนักการเมือง การเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคมประชาธิปไตย ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 และการสำรวจความคิดเห็นด้วยการทำโพลเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นต้น ส่วนประเด็นที่มีการพูดถึงรองลงมาคือการเมืองในระดับภูมิภาคและประเด็นทางสังคมอื่นๆ อาทิ ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดภาคใต้ ศาสนาอิสลาม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ประเด็นที่มีการโพสต์รองลงมาอีกประเด็นหนึ่งคือ การเมืองที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การเรียกร้องความไม่เป็นธรรมในระบบการศึกษาไทย และการเรียกร้องให้เยาวชนออกมาร่วมกิจกรรมทางการเมืองผ่านการ

ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและการจัดเสวนาต่างๆ ส่วนประเด็นเนื้อหาที่มีการโพสต์นอกเหนือจากนั้น คือ การเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระหว่างประเทศ และการสื่อสารกันภายในในกลุ่มสมาชิกของ สนนท. ซึ่งมีเพียงจำนวนน้อย นอกจากนี้เมื่อดูการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของการร่วมแสดงความคิดเห็นภายในเนื้อหาพบว่า มีจำนวนไม่มากนัก และส่วนใหญ่เป็นการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกส่วนตัวต่อเนื้อหานั้นๆ มากกว่าจะเป็นไปในเชิงของการอภิปรายถกเถียง

ภาพที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญในเพจกลุ่ม สนนท.

ภาพที่ 3 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดภาคใต้ กรณีการโจมตีฉก.43³² ในเพจกลุ่ม สนนท.

³² หน่วยเฉพาะกิจตำรวจตระเวนชายแดนที่ 43 จังหวัดสงขลา

Thiti Phuket
 รมกวนพี่น้อง กัดเข้าไปโหวตให้สถาบันกษัตริย์กันนะครับ
<https://www.facebook.com/questions/355456881239842/>
 ท่านต้องการให้สถาบันพระมหากษัตริย์เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไร?
 Asked by FreeSpeech
 Like · Comment · Follow Post · Share · March 27 at 12:27am

ท่านต้องการให้สถาบันพระมหากษัตริย์เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไร?

- ยกเลิกสถาบันพระมหากษัตริย์แล้วสรรหาประมุขโดยการเลือกตั้งประธานาธิบดี ...
- ห้ามยุ่งเกี่ยวกับการเมืองและอยู่ภายใต้กฎหมายเช่นเดียวกับยุโรปและญี่ปุ่น ...
- ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงอะไร เพราะปัจจุบันก็ดีอยู่แล้ว +38
- เพิ่มพระราชอำนาจและงบประมาณให้การบริหารจัดการประเทศได้มากขึ้น +27

Like · Comment · Share

124 people like this.

4 shares

View previous comments 52 of 153

Charal Thomp ห้ามยุ่งการเมืองและอยู่ภายใต้กฎหมายฯ ทางทฤษฎีทำได้แต่ทางปฏิบัติทำได้จริงๆหรือ
 Saturday at 10:11pm · Like · 4

ลิเวอรฟู๊ดคือหนึ่งในใจ เสมอ มาเริ่มกันใหม่ คุณต้องการอะไรกับคำว่าอนาคต ในเมื่อคุณมีจุดยืนอย่างนี้ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจริง สมมุติว่ามีการเลือกประธานาธิบดีขึ้นมาแล้ว บ้านเมืองจะอยู่เย็นเป็นสุขหรือคับ มันไม่เกิดสงครามเย็นหรือ ผมคนหนึ่งเชื่อว่าเกิดขึ้นแน่นอนแล้วคุณคิดว่าแผ่นดินไทยจะอยู่ครบทุกตารางนิ้ว ตอบคมมาสิกล้า คั้นเทศมาจากรากไม่ได้มาจากใบของต้นไม้ในอดีต ต่อไปก็คงมีแต่ขวานไม่มีค้อนหรือคับ มันไม่มีใครยอมใครอยู่แล้วในสถานการณ์ปัจจุบัน หรือคุณอยากให้มันเกิดขึ้น แล้วพวกเราท่านจะไปอยู่ไหนกันละครับ หรือคุณอยากให้มันเกิดขึ้น
 Saturday at 10:11pm · Like · 1

Thiti Phuket แล้วที่เป็นอยู่แบบนี้ ประชาชนเลือกไม่ได้ มีแต่จัดมาจากผู้มีบุญ มันดีหรือครับ
 Saturday at 10:36pm · Like · 2

Asked By

 FreeSpeech
 about a week ago ·

People To Follow See All

Dome Pd
 10,992 subscribers
 Follow

Somkiat Onwimon (สมเกียรติ อ่อนวิมล)
 Executive Vice President and Managing Director at Spring News Corporation
 2 friends are following.
 Follow

Suggested Groups See All

>>...: Nurul hidayah (แห่งเมฆาปิก...
 0 friends joined
 Join Group

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาภาคอีสาน (สนนอ.)
 Fung Supat Arsasri joined
 Join Group

FreeSpeech 1>> อย่างแรก คุณ "ลิเวอรฟู๊ดคือหนึ่งในใจ เสมอ " ต้องปรับฐานการคิดว่า อย่าไปโยนการไม่มีระบบเจ้า แล้วจะทำให้ประเทศแตกแยก เป็น 4 ประเทศ มันไม่สัมพันธกัน และไม่มีตัวอย่างในโลกจริงที่เกิดขึ้น

2>> บ้านเมืองจะอยู่เย็นเป็นสุขได้ ที่สำคัญคือ เสียงส่วนน้อย ต้องให้เกียรติ เคารพ และยอมรับเสียงส่วนใหญ่ และเสียงส่วนใหญ่ก็ต้องดูแล เสียงส่วนน้อยด้วยว่า เขาสูญเสียอะไรไป มันไม่มีพรอก

ภาพที่ 4 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์ในเพจกลุ่ม สนทท.

ภาพที่ 5 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความไม่เป็นธรรมในระบบการศึกษาในเพจกลุ่ม สนนท.

ตารางที่ 40 สรุปการสำรวจเนื้อหาในเพจกลุ่มของ สนนท. ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ถึงวันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2556

ลักษณะของเนื้อหาที่มีการโพสต์	จำนวนที่มีการโพสต์
การเมืองที่เกี่ยวข้องกับประเด็นระหว่างประเทศ	10
การเมืองระดับชาติ	157
การเมืองระดับภูมิภาค/ชุมชน	90
การเมืองในประเทศที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน นักศึกษา	27
การสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องการจัดการระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	12

หมายเหตุ ตัวเลขที่ได้ไม่นับรวมเนื้อหาที่ไม่สามารถเปิดอ่านได้ และเนื้อหาประชาสัมพันธ์ที่ไม่เกี่ยวข้อง

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าเพจ สนนท. มีกรรมการบริหารชุดปัจจุบัน (พ.ศ.2555-2556) เป็นผู้ดูแลเพจ การโพสต์เนื้อหาใดๆ ลงในเพจจะต้องได้รับการยินยอมให้จากผู้ดูแลเพจก่อน เนื้อหาจึงจะปรากฏในเพจ การตั้งค่าระบบของเพจนี้เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการดูแลเนื้อหาและความสามารถในการยืนยันตัวตนของผู้ที่เข้ามาถกเถียงอภิปรายในเพจ แต่อย่างไรก็ดี เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์และบุคลากร รวมถึงจำนวนสมาชิกของเพจที่เพิ่มขึ้น ทำให้เนื้อหาภายในเพจยังไม่ค่อยได้รับการจัดระเบียบ

“ทุกคนใน สนนท. (เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) ให้ความสำคัญกับเพจ สนนท. น้อย แต่คนนอกเข้ามาเยอะ คือจะเอาปัญหาสังคมเข้ามาวางไว้ที่ สนนท. ว่าให้ สนนท. เคลื่อนประเด็นนี้หน่อยสิ ทำเรื่องนี้หน่อยสิ ศึกษาเรื่องนี้หน่อย”

นายพรชัย ยวนยี เลขานุการ สนนท. พ.ศ.2554-2555

อีกทั้งไม่ได้เป็นการนำเสนอเนื้อหาและความคิดเห็นให้เป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดการอภิปรายในเชิงเหตุผลที่หลากหลายเท่าใดนัก ซึ่งสมาชิกของกลุ่ม สนนท. เองก็ตระหนักถึงปัญหาข้อนี้เช่นกัน แต่ก็ยังไม่มีการแก้ไขหรือปรับปรุงเพจของกลุ่มให้ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นผ่านการโพสต์ข้อความจากสมาชิกเพจที่ใช้ชื่อว่า Chotisak Onsoong ที่ว่า

“...ผมก็ไม่เห็นจะมีใคร “ถกเถียงแลกเปลี่ยนกันจริงจัง” อย่างที่ว่ามาซักเท่าไรครับ จากประสบการณ์ตรงของผม เคยเจอ กกบ.(กรรมการบริหาร – เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) สนนท. บอกว่าไม่อยากมาถกเถียงในนี้ เสียเวลาทำงานเคลื่อนไหวมวลชน (อันนั้นหลังจากที่ กกบ.สนนนท. ถูกตั้งคำถาม – วิพากษ์วิจารณ์การทำงานนะครับ ผมก็ได้แค่สงสัยว่าถ้าคิดงั้นจริงๆ แล้วจะเปิดเพจมาทำไม)”

ภาพที่ 6 โพสต์ของสมาชิก สนทน. ที่กล่าวถึงปัญหาของเนื้อหาและการถกเถียงอภิปรายในเพจ

นอกจากนี้ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อกรวางนโยบายและการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน คือ
 ข้อจำกัดทางด้านบุคลากร และงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถวางแผนนโยบายในระยะยาวได้ ด้วยเหตุผล
 ประกอบที่ว่าวาระการทำงานของ สนทน. เป็นระยะเพียงแค่หนึ่งปี เมื่อเปลี่ยนวาระ นโยบายและแผนการ
 ดำเนินงานก็จะมีเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทำให้ส่งผลกระทบต่อกรหาแหล่งทุนในการมาสนับสนุน
 งบประมาณ

“ปัญหาคือคนที่ทำงานด้านนี้มันต้องทำงานรอบด้าน ทั้งเคลื่อนไหว ทั้งคิดงาน
 ไหนต้องมานั่งหน้าจอคอมอีก ตายชีวิต”

สุพัฒน์ อาษาศรี เลขานุการ สนทน. พ.ศ.2555-2556

“ปัญหาหลักๆ ของ สนนท. คือ หนึ่งมวลชน สองคือเงิน การเงินก็มีปัญหา ด้วยระบบการจัดการที่ไม่สามารถระบุได้ว่าปีนี้เรามีเงินเท่าไร จะออกแบบนโยบาย ยังไง นี่ก็เป็นปัญหา แต่ก็ไม่อยากรับผิดชอบใครอีก”

พรชัย ยวนยี่ เลขานุการ สนนท. พ.ศ.2554-2555

“เรายอมรับว่าคอนเนคชั่น (การสร้างความสัมพันธ์ – แพลโดยผู้วิจัย) ไม่ค่อย เก่ง เพราะว่าการเป็นกรรมการ สนนท. แต่ละช่วงมันต่างกันมาก อย่างรุ่นก่อนเขา อาจจะทำคอนเนคชั่นไว้ได้ดี พอมาถึงรุ่นผมปั๊บ อ้าว ใ้มันเลือกฝั่งเลือกข้างแล้วนี่ แหล่ง ทุนอีกฝั่งเขาก็จะไม่สนใจนะ...เมื่อ สนนท. ยืนอยู่สถานะอีกฝั่งปั๊บแหล่งทุนที่เคยเป็น พันธมิตรอย่างแนบแน่น เขาก็จะถอนตัว นี่คือความจริงที่มันเกิดขึ้น”

สุพัฒน์ อาษาศรี เลขานุการ สนนท. พ.ศ.2555-2556

การประเมินบทบาทและพลังในการเคลื่อนไหวของ สนนท. จากมุมมองของ สนนท. เองมองว่า ภายหลังจากการก่อตั้ง สนนท. อย่างเป็นทางการใน พ.ศ.2527 ขบวนการนิสิตนักศึกษาไม่ได้มีบทบาท และส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเท่าที่ควร แม้กระทั่งในช่วงวิกฤตทางการเมืองที่สำคัญ อย่างในช่วง เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ.2535 และเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองนับแต่ปีพ.ศ.2548 และการ เกิดรัฐประหารใน พ.ศ. 2549 นิสิตนักศึกษาก็ไม่ได้ออกมาแสดงบทบาทหรือเคลื่อนไหวในการแสดงออก ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สร้างอิทธิพลต่อสังคมหรือการรับรู้จากสาธารณชนได้อย่างชัดเจนเป็น รูปธรรม แม้ สนนท. พยายามที่จะฟื้นคืนศักยภาพของนิสิตนักศึกษาในการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างสังคม ประชาธิปไตยและการทำกิจกรรมเพื่อสังคมผ่านแนวทางต่างๆ อาทิ การสร้างเครือข่ายนิสิตนักศึกษาใน ภูมิภาคต่างๆ การจัดเวทีสัมมนาเพื่อให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงการแสดงจุดยืนของ สนนท. ต่อประเด็นทางการเมืองและสังคมโดยการออกแถลงการณ์และการรณรงค์ในรูปแบบต่างๆ แล้วก็ ตาม อย่างไรก็ตาม การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการช่วยบรรลุดัตุประสงค์ดังกล่าวของ สนนท. ยัง ไม่ถือว่าเป็นแนวทางหลักที่ สนนท. พิจารณานำเอามาใช้ อินเทอร์เน็ตเป็นเพียงช่องทางเสริมในการ สื่อสาร และแสดงบทบาทหรือในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิก สนนท. และนิสิต นักศึกษา หากพิจารณาการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองของ สนนท. พบปรากฏในลักษณะต่างๆ ดังนี้

การเข้าถึงข้อมูลและโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูล

สมาชิก สนนท. ใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นช่องทางการเข้าถึงข้อมูลที่เสริมจากสื่อเดิม สมาชิกของ สนนท. ที่ได้ทำการสัมภาษณ์พูดคุยพบว่า การติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองจะพึ่งพาสื่อดั้งเดิมมากกว่า คือ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคลโดยอาศัยการติดตามข่าวสารผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยเหตุของข้อจำกัดด้านเวลา ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่า กรรมการบริหาร สนนท. ต้องลงพื้นที่ไปทำงานร่วมกับเครือข่ายนักศึกษาในจังหวัดต่างๆ และข้อจำกัดอีกประการหนึ่งที่ทำให้ สมาชิก สนนท. ไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเปิดรับข่าวสารมากนัก มาจากความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต ด้วยสมาชิกบางคนไม่มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต เช่น คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คอมพิวเตอร์พกพา หรือโทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน รวมถึงความสามารถในการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากที่พักอาศัย ทำให้ไม่สามารถเปิดรับข้อมูลข่าวสารแบบรายวันจากสื่ออินเทอร์เน็ตได้โดยสะดวก

“สนนท. พูดกันตรงๆ เลย แม้แต่ห้องทำงานเรายังไม่มีเลย มันทำให้เรารู้สึกว่าอุปกรณ์ เครื่องมืออะไรต่างๆ มันกลายเป็นเรื่องอ่อนด้อยมากในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต”

สุพัฒน์ วิชาศรี เลขานุการ สนนท. พ.ศ.2555-2556

การประสานงานและการอภิปรายภายในกลุ่ม

สนนท. ยังใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อวัตถุประสงค์นี้ค่อนข้างน้อย สมาชิกของกลุ่มจะวางใจในการพูดคุยแบบซึ่งหน้า การสื่อสารในลักษณะของการติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มจะใช้โทรศัพท์ติดต่อกันเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการประชุมเรื่องต่างๆ สนนท. จะเน้นการนัดสมาชิกมาพบปะกันเพื่อเปิดวงแสดงความคิดเห็นอภิปรายกัน เนื่องจากมองว่าการพูดคุยกันแบบเผชิญหน้าจะทำให้สมาชิกจดจ่อกับประเด็นเนื้อหาได้มากกว่า และได้โต้ตอบแสดงเหตุผลของแต่ละฝ่ายได้ชัดเจนกว่าการสนทนาออนไลน์ แต่อย่างไรก็ดี สนนท. ก็เปิดรับคำแนะนำของอดีตสมาชิก สนนท. ที่มีมาให้คำแนะนำมาทางเฟซบุคเพจด้วยเช่นกัน

การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลของกลุ่ม กรรมการบริหารฝ่ายประชาสัมพันธ์³³เป็นผู้รับหน้าที่หลักในการดำเนินงานด้านนี้ขององค์กร สนนท. ยังไม่มีแหล่งฐานข้อมูลในอินเทอร์เน็ตที่สมบูรณ์พร้อมต่อการเข้าถึงและสืบค้นเอกสารข้อมูลสำหรับสาธารณชน ข้อมูลที่ปรากฏในเพจกลุ่ม สนนท. มีเพียงวัตถุประสงค์ นโยบาย และยุทธศาสตร์ ของ สนนท. ส่วนในแถบแฟ้มข้อมูล (file) ของเพจจะมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ สนนท. บางส่วน โดยส่วนใหญ่เป็นแถลงการณ์แสดงจุดยืนของ สนนท. และองค์กรเครือข่ายต่อกรณีต่างๆ เช่น แถลงการณ์ในวาระครบรอบ 8 ปี เหตุการณ์ตากใบ โดย สนนท. แถลงการณ์ 6 ตุลา 19 36ปีที่ผ่านมาคนฆ่ายังคงคนเดิม (ลืมไม่ลง) โดยสหพันธ์นิสิตนักศึกษาภาคอีสาน (สนนอ.) และเอกสารอื่นๆ ที่เป็นบทความทางวิชาการเกี่ยวกับขบวนการเคลื่อนไหวของนักศึกษาไทย และบทความแปลเกี่ยวกับปรัชญาการเมือง ที่สมาชิกของเพจ สนนท. อัปโหลดแบ่งปันข้อมูลไว้ให้กับกลุ่มสมาชิก ดังปรากฏในภาพด้านล่างนี้

³³ ตามข้อบังคับสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2554 ได้ระบุว่ากรรมการบริหารฝ่ายประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ 1) ประชาสัมพันธ์ดำเนินงานตามโครงการประจำปีของ สนนท. และ 2) จัดพิมพ์โฆษณาและเผยแพร่เอกสารข้อมูลของ สนนท.

The screenshot shows a web interface for a student forum. The main area displays a list of documents with the following details:

Document Name	Download Status	Date and Time	Author
ว_าด_วยเสเร_ภาพ.pdf	Downloaded	April 4 at 12:07am	Boonsong Chasingkanonit
จดหมาย ดาโกใบ.pdf	Downloaded	October 25, 2012 at 11:34pm	Taweesak Sepak
แถลงการณ์ ดาโกใบ.pdf	Downloaded	October 25, 2012 at 11:30pm	Taweesak Sepak
แถลงการณ์6ตุลา19.docx	Downloaded	October 6, 2012 at 2:31am	สมเกียรติ อุกฤษ
ภาคเกษตรกับการเปิดการค้าไทย ฉิว.docx	Downloaded	September 19, 2012 at 3:49pm	Chuvesth Dethdittharak
แถลงการณ์19กันยา.docx	Downloaded	September 19, 2012 at 3:39pm	สมเกียรติ อุกฤษ
ขบวนการนักศึกษาไทย.pdf	Downloaded	September 10, 2012 at 7:54pm	Wattana Van
แถลงการณ์แสดงจุดยืนเคียงข้างเพื่อนนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.docx	Downloaded	August 21, 2012 at 12:10pm	สารสิน ศรีภักดิ์สัมพันธ์
แถลงการณ์กลุ่มAthist thai กรณี "คำ ผกา"	Downloaded	April 12, 2012 at 6:55pm	Machiavelli Pumpim
แถลงการณ์กรณีทำร้ายร่างกาย รศ.วรงค์ ภาดิรัตน์	Downloaded	March 1, 2012 at 8:37pm	Machiavelli Pumpim
จดหมายเปิดผนึกถึงท่านรัฐมนตรี ดร. สุชาติ ธาดาธำรงเวช	Downloaded	January 25, 2012 at 11:33am	Machiavelli Pumpim

The sidebar on the right includes a 'People You May' section with user avatars and names (Hans, CuteM, กิฬิณ, Tom J, Danny) and a 'Sponsored' section for 'USB จิว' with an image of a red USB drive.

ภาพที่ 7 เอกสารข้อมูลบางส่วนของ สนนท. ที่มีการอัปโหลดไว้ในเฟสบุคเพจ

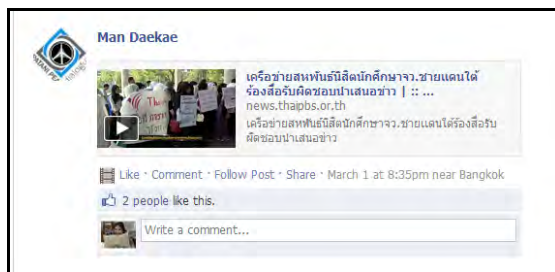
ในกรณีที่มีการจัดงานเสวนาทางวิชาการ หรือการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวต่างๆ กรรมการบริหาร และสมาชิกของเพจจะมีการเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านทางเฟสบุคเพจของ สนนท. ด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 8 การประชาสัมพันธ์การจัดงานเสวนาวิชาการของ สนนท.

นอกจากนี้ สมาชิกของเพจ สนนท. จะมีการแชร์ข่าวสารความเคลื่อนไหวและกิจกรรมต่างๆ ของ สนนท. ที่ปรากฏในแหล่งข่าวอื่นมาเผยแพร่ต่อให้สมาชิกในเพจทราบ ตัวอย่างจากกรณีข่าวการเคลื่อนไหวของนักศึกษาต่อกรณีการนำเสนองานของชาวไทยพีบีเอสที่นำเสนอข้อมูลในลักษณะเชื่อมโยงกลุ่มนักศึกษาในภาคใต้และ สนนท. เข้ากับแนวร่วมที่ก่อความไม่สงบในสามจังหวัดภาคใต้³⁴ โดยสมาชิกเพจได้แชร์เนื้อหาข่าวที่ปรากฏในแหล่งข่าวอื่น เช่น เว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และองค์กรที่ทำงานโดยไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ในลักษณะนำมาเล่าต่อ ดังตัวอย่างปรากฏในภาพด้านล่าง

³⁴ กรณีสถานีโทรทัศน์มีการเผยแพร่รายงานพิเศษ "ช่วงข่าวเด่นประเด็นใต้" ออกอากาศในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ซึ่งมีเนื้อหาพาดพิงการเคลื่อนไหวว่าสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สนน.จชต.) และกลุ่มนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (PNYS) อาจมีส่วนเชื่อมโยงการก่อความไม่สงบในสามจังหวัดภาคใต้กับแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติปาตานี หรือ BRN-Coordinate

ภาพที่ 9 ตัวอย่างการแชร์ข่าวจากแหล่งข้อมูลอื่นมานำเสนอในเฟสบุ๊คเพจ สนนท. โดยสมาชิก

การสร้างเครือข่าย และการระดมกำลังในการเคลื่อนไหว

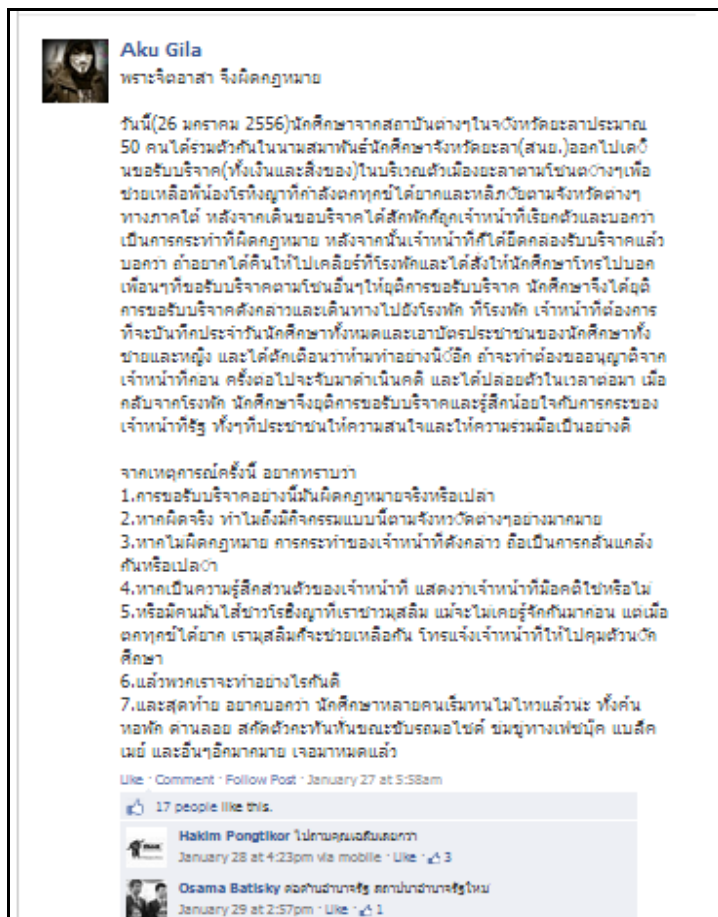
ถึงแม้ว่า สนนท. จะเปิดเฟสบุ๊คเพจเพื่อเป็นเวทีในการสื่อสารระหว่างสมาชิกและนิสิตนักศึกษา แต่การจุดประเด็นเพื่อการระดมพลเคลื่อนไหวในเพจก็ยังมีน้อย นอกจากนี้เมื่อมีสมาชิกจุดประเด็นในการเรียกร้องให้ สนนท. ออกมาเคลื่อนไหวและแสดงจุดยืนขององค์กรในเพจก็พบว่ามีไม่มีการตอบสนองต่อประเด็นนั้น หรือการต่อยอดเพื่อรวมกลุ่มปรากฏให้เห็นในเพจ การปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การกดชอบใจ (like) การแชร์ (share) และคอมเมนต์ ยังปรากฏน้อย เนื้อหาส่วนใหญ่ในเพจกลุ่มสนนท. มีจำนวนการกดชอบใจมากที่สุดไม่เกิน 20 like การคอมเมนต์ปรากฏน้อย และเนื้อหาที่มีการคอมเมนต์ส่วนใหญ่มีจำนวนคอมเมนต์ไม่เกิน 10 ข้อความ และแทบจะไม่ปรากฏการแชร์เนื้อหาจากเพจเลย

ภาพที่ 10 ตัวอย่างการเรียกร้องให้ สนนท. ออกมาเคลื่อนไหวเพื่อแสดงจุดยืนของกลุ่มต่อประเด็นการนำเสนอล่าวของไทยพีบีเอส #1

ภาพที่ 11 ตัวอย่างการเรียกร้องให้ สนนท. ออกมาเคลื่อนไหวเพื่อแสดงจุดยืนของกลุ่มต่อประเด็นการนำเสนอล่าวของไทยพีบีเอส #2

ภาพที่ 12 ตัวอย่างการเรียกร้องให้ สนทน. ออกมาเคลื่อนไหวเพื่อแสดงจุดยืนของกลุ่มต่อประเด็นการ นำเสนอข่าวของไทยพีบีเอส #3

อย่างไรก็ดี ในช่วงปี 2553 – 2554 สนทน. พบว่าสนทน. ได้มีการใช้พื้นที่ในเฟสบุคในการระดม พลผ่านการเชิญผู้คนเข้าร่วมกิจกรรมโดยการสร้างกิจกรรม (event) ในเฟสบุคกลุ่มของ สนทน. (9 กิจกรรม) ลักษณะของการระดมพลมีทั้งในลักษณะของการเชิญชวนให้ใช้รูปโปรไฟล์ (profile picture) ของเฟสบุคเพื่อร่วมรณรงค์ต่อต้านสงคราม การระดมพลเข้าร่วมการชุมนุมเคลื่อนไหว การเชิญเข้าร่วมงานเสวนาและงานรำลึก การรณรงค์ร่วมลงชื่อสนับสนุนในจดหมายเปิดผนึก ดังปรากฏในภาพ ด้านล่าง

ภาพที่ 13 หน้ากิจกรรม (event) ของเฟซบุ๊กกลุ่ม สนนท.

การเป็นพื้นที่สาธารณะของนิสิตนักศึกษา

จุดมุ่งหมายหลักของการตั้งเพจ สนนท. คือเป็นเวทีสาธารณะที่ให้สมาชิกและนิสิตนักศึกษาเข้ามาร่วมอภิปรายในประเด็นต่างๆ จากลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในเพจพบว่า การปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในเพจยังไม่เป็นไปในลักษณะการอภิปรายถกเถียงในพื้นที่สาธารณะ เนื้อหาส่วนใหญ่ภายในเพจจะเป็นในลักษณะที่สมาชิกแต่ละคนโพสต์/แชร์ ข้อมูลข่าวสาร และแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ตนสนใจ โดยไม่ได้มาร่วมแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งอย่างชัดเจน แม้กระทั่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ สนนท. และองค์กรเครือข่ายโดยตรงอย่างประเด็นการนำเสนอข่าวของไทยพีบีเอสเรื่องนักศึกษา muslim กับความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับขบวนการก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็เป็นเพียงการนำเสนอข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่ม และการออกแถลงการณ์ของกลุ่มนักศึกษาต่างๆ โดยไม่มีการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของการแสดงความคิดเห็นหรือการอภิปรายถกเถียงในประเด็นนั้นๆ ทั้งนี้สมาชิกที่ได้สัมภาษณ์ให้เหตุผลว่า เนื่องจากสมาชิกในเพจเริ่มมีจำนวนมากและมีความหลากหลายมากขึ้นไป ทำ

ให้การอภิปรายในประเด็นต่างๆ ในเพจไม่มีประสิทธิภาพ และเมื่อมีการพูดคุยอภิปรายกันในประเด็นใด ประเด็นหนึ่งก็ไม่สามารถหาข้อยุติได้ การแลกเปลี่ยนประเด็นระหว่างกันจึงไม่สะท้อนเอกภาพหรือจุดร่วมทางความสนใจที่ชัดเจน หากแต่จะสะท้อนความสนใจในระดับปัจเจกในลักษณะการแสดงออกของแต่ละบุคคลมากกว่าการพยายามหาทางออกหรือคลี่คลายประเด็นร่วมทางสังคมใดๆ

“ประเด็นคือ สนทนท. มันเริ่มจะไม่เปิดรับอีกต่อไป เพราะสมาชิกมันเพิ่มขึ้น หลากหลายขึ้น มันทำให้การตอบสิ่งเหล่านี้อยู่ในวงที่สมาชิกมันไม่ได้สักเท่าไรแล้ว การตอบคำถามแต่ละคำถาม การตอบคอมเมนต์กันเนี่ย มันไม่มีประสิทธิภาพแล้ว”

นายพรชัย ยวนยี่ เลขานุการ สนทนท. พ.ศ.2554-2555

จากการสัมภาษณ์พูดคุยสมาชิกที่เป็นกรรมการบริหารของ สนทนท. พบว่า การถกเถียงอภิปรายในประเด็นต่างๆ สนทนท. จะนิยมการปฏิสัมพันธ์แบบซึ่งหน้า เหตุผลส่วนหนึ่งเนื่องจากมองว่าการปฏิสัมพันธ์แบบซึ่งหน้าจะทำให้สมาชิกมีสมาธิจดจ่ออยู่กับเนื้อหาในการอภิปราย และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ตอบโต้ได้มากกว่าการปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อกลาง เหตุผลอีกประการหนึ่ง มองว่าการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะเฟซบุ๊คเป็นสื่อที่ต้องใช้เวลาด้วยมาก และสุดท้ายการอภิปรายในประเด็นต่างๆ ก็ไม่ได้ผลสรุปที่เป็นรูปธรรมชัดเจน อีกทั้ง สนทนท. ให้ความสำคัญกับการลงพื้นที่สร้างเครือข่ายในบริบทออฟไลน์มากกว่า กรรมการบริหารและสมาชิกบางส่วนมีภารกิจในการลงพื้นที่เพื่อสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษาในพื้นที่ต่างๆ ทำให้ไม่ได้ไม่มีเวลาในการดูแลและสื่อสารในเฟซบุ๊คเพจ สนทนท. มากนัก

การสร้างอัตลักษณ์ทางการเมือง

เมื่อพิจารณาอัตลักษณ์ของ สนทนท. ในฐานะของกลุ่มที่มีอุดมการณ์ร่วมกันระหว่างหมู่สมาชิกศึกษาจากแหล่งของสัญลักษณ์ (symbolic resources) ที่ สนทนท. สร้าง แสดงออก รักษา และปรับเปลี่ยน ผ่านการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มสมาชิกและสังคม รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของ สนทนท. จากบริบทออฟไลน์และออนไลน์ประกอบกัน ดังต่อไปนี้

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนทนท.) หรือชื่อภาษาอังกฤษ Student Federation of Thailand ใช้สัญลักษณ์แทนองค์กรเป็นรูปมือชูดินสอดำในกรอบสี่เหลี่ยม มีตัวอักษรในกรอบว่า “สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย สนทนท. Student Federation of Thailand” มีตัวอักษรคำขวัญภาษาอังกฤษ 3 คำ ว่า “Liberty Equality Solidarity” หรือใช้ในภาษาไทยว่า “เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ”

ภาพที่ 14 สัญลักษณ์ของ สนนท.

สนนท. มีที่มาในการก่อตั้ง “เพื่อเป็นองค์กรกลาง (ขององค์การนักศึกษา: เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) ที่คล่องตัวในการเคลื่อนไหวประสานงานกับสถาบันต่างๆ และองค์กรอื่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อเป็นการหนุนเสริมให้นักศึกษาสามารถแสดงบทบาทต่อสังคมได้มากขึ้น” ที่มาจาก เอกสารการประชุมสมัชชาใหญ่ สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ประจำปี 2555

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งองค์กร สนนท. วางวัตถุประสงค์ซึ่งสะท้อนถึงแนวคิดและอุดมการณ์ที่มีร่วมกันของกลุ่มไว้ ดังนี้

- 1) พิทักษ์สิทธิ เสรีภาพ และผลประโยชน์อันชอบธรรมของประชาชน
- 2) เพื่อขจัดความไม่ชอบธรรมในสังคมเพื่อประชาชนส่วนใหญ่
- 3) จรรโลงไว้ และพยายามพัฒนาค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อที่สร้างสรรค์ของประชาชน
- 4) เพื่อให้ได้มาซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ส่วนนโยบายในการดำเนินงานของ สนนท. ได้วางแนวทางไว้ ดังนี้

- 1) สร้างความเป็นเอกภาพในขบวนการนักศึกษา
- 2) ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักศึกษาและประชาชน
- 3) ประสานกลุ่มประชาธิปไตยและเผยแพร่ประชาธิปไตยบนหลักการที่ถูกต้อง
- 4) ส่งเสริมการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อความไม่เป็นธรรมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม
- 5) สนับสนุนนิสิตนักศึกษาให้มีสำนึกต่อส่วนรวม
- 6) ต่อสู้และสนับสนุนการต่อสู้เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน

สนนท. ได้มีการประเมินบทบาทและความสัมพันธ์ของตนเองต่อการเคลื่อนไหวทางสังคมที่ผ่านมาไว้ในเอกสารการประชุมสมัชชาใหญ่ สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ประจำปี 2555 ดังนี้

- เป็นกระบอกเสียงของสังคม นำเรื่องราวที่ไม่เป็นธรรมออกมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน และเคลื่อนไหวเรียกร้องเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม
- แสดงท่าทีต่อต้านการดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐ ทั้งคัดค้านนโยบายที่ไม่เป็นธรรม ตรวจสอบการคอร์รัปชัน รวมถึงเสนอแนะทางออกเชิงนโยบาย
- ทำหน้าที่หนุนเสริมและการเคลื่อนไหวของขบวนการภาคประชาชน โดยเฉพาะกับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาของรัฐ และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายต่างๆ

อัตลักษณ์ของ สนนท. สอดคล้องกับบทบาทที่ สนนท. ได้ประเมินตนเอง โดยแสดงออกในลักษณะของการเคลื่อนไหว และการออกแถลงการณ์และจดหมายเปิดผนึกประกาศจุดยืนขององค์กรต่อกรณีต่างๆ โดยสามารถสรุปประเด็นแถลงการณ์ของ สนนท. ออกเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

- 1) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยและการเมือง เช่น
 - แถลงการณ์กรณีการตัดสินใจของ นายอำพล หรือ ‘อากง’³⁵ (24 พฤศจิกายน 2554)
 - แถลงการณ์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 (30 พฤศจิกายน 2554)
 - แถลงการณ์กรณีสถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา ‘สงครามไม่ใช่คำตอบ’
 - แถลงการณ์เนื่องในอดีตรัฐธรรมนูญไทย “ปฏิรูปกองทัพ-ทหารต้องจงรักภักดีต่อประชาชน”
 - แถลงการณ์ สนนท.: ประชาธิปไตยไม่อาจมีได้เมื่อไม่มีประชาชนอยู่เลย (กรณีการรัฐประหาร พ.ศ.2549)

³⁵ อากง หรือ นายอำพล ตั้งนพกุล ถูกพิพากษาจำคุก 20 ปี กรณีส่งข้อความสั้นจากโทรศัพท์มือถือส่วนบุคคล ไปยังหมายเลขโทรศัพท์ของ นายสมเกียรติ ครอบวัฒนาสุข เลขานุการส่วนตัวของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตนายกรัฐมนตรีขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (พ.ศ.2554) โดยทุกข้อความถูกตัดสินโดยศาลว่าเป็นการหมิ่นประมาทและแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์พระมหากษัตริย์ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ องค์พระราชินี และรัชทายาท

- แลงการณืต่อการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551)
 - แลงการณื ‘โศกหลั้มอำมาตยา สถาปนาประชาธิปไตยให้สมบูรณื’ (7 มีนาคม 2552)
 - แลงการณื เรื่อง หยุดคูกคามเพื่อนของเรา หยุดคูกคามประชาชน (สืบเนื่องจากการณืศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอฉ.) มีหมายเรียกสมาชิก สนนท. 2 คนให้ไปรายงานตัวต่อ ศอฉ.) (วันที่ 2 พฤษภาคม 2553)
 - แลงการณืวันที่ 6 ตุลาคม เรียกร้องการป้องกันกาเกิดเหตุการณ์ซ้ำรอย 6 ตุลาคม 2519 (6 ตุลาคม พ.ศ.2555)
- 2) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมในสังคม เช่น
- แลงการณืคัดค้านกรณืร้านหนังสือซีเ็ดและนายอินทรีเรียกเก็บค่าธรรมเนียมศูนย์กระจายสินค้า 1%³⁶
 - แลงการณืเรื่องการแปรรูปมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (ม.นอกระบบ)
 - แลงการณืสนับสนุนการต่อสู้เพื่อการปฏิรูปที่ดินในประเทศไทย (สืบเนื่องจากการณืการถือครองที่ดินขายายเพียงของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท³⁷) (20 มกราคม พ.ศ.2553)
 - แลงการณืสนับสนุนการรับน้องอย่างสร้างสรรค์ คัดค้านระบบเผด็จการอำนาจนิยม (15 มิถุนายน 2554)³⁸
- 3) ประเด็นทางสังคมที่เคลื่อนไหวร่วมกับภาคประชาชน เช่น
- แลงการณืการคัดค้านการสร้างเขื่อนแม่่วงก³⁹

³⁶ กรณืผู้ประกอบการร้านหนังสือซีเ็ดและนายอินทรีมีมาตรการเก็บค่าธรรมเนียมศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Center Fee) 1% จากมูลค่าส่งสินค้าราคาปกของทุกใบส่งสินค้า ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2555 เป็นต้นไป

³⁷ กรณื พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท ถูกยื่นฟ้องในข้อหาบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติและร่วมกันยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ในที่ดินฯ ตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 และ พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 บริเวณขายายเพียง จังหวัดนครราชสีมา

³⁸ สืบเนื่องจากการณืการประท้วงระบบจัดสโดยกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.) เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2554 ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถูกบังคับจากระบบการรับน้องให้เข้าร่วมกิจกรรมโดยปราศจากความสมัครใจ สนนท. มองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเป็นระบบเผด็จการอำนาจนิยมที่ปลูกฝังและครอบงำในระบบการศึกษาไทยมาอย่างยาวนาน

- แดงการณเฐรง ขอใหัยกเลิการบั้งคับใชั พรก.อุกเงิน ในพื้นที่สามจ้งหวัดชายแดนภาคใต้ บัดตานี นราธิวาส ยะลา (3 ตุลาคม 2554)
- แดงการณเฐรงประณามการใชักำลังสลายการชุมนุมชาวบ้านกลุ่มองคัการพัฒนาที่ดินเพื่อกการเกษตรภาคใต้ (กรณีกกลุ่มองคัการพัฒนาที่ดินเพื่อกการเกษตรภาคใต้เข้ายึดพื้นที่สวนปาล์ม จ้งหวัดสุราษฎร์ธานี) (15 พฤษภาคม 2550)

แดงการณเฐรงการตัดสินใจ sms มีความผิดหมั้นสถาบันฯ จำคุก 20 ปี

วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2554 ศาลทะเลคอนเฟอร์เรนซ์อานคำพิพากษานายอำพล(สงวนนามสกุล) หรืออาจฐานส่งข้อความทางโทรศัพท์หรือ SMS อันอาจเป็นการดูหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์และหมั้นประมาทใส่ความให้ร้ายสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทั้งหมด 4 ครั้ง ผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 และพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (2) และ (3) ลงโทษกรรมละ 5 ปี รวมจำคุก 20 ปี ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวมีปัญหา 2 ประเด็น โดยในประเด็นแรกคือปัญหาในด้านการตัดสินใจของศาลและประเด็นสำคัญคือปัญหาของ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 โดยจะอธิบายอย่างชัดเจนดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในด้านการตัดสินใจของศาลที่มีความไม่ชัดเจนและยังคงคลุมเครือ ตั้งจำนวนส่วนหนึ่งในคำพิพากษาคือที่ว่า "...แม้ใจทักจะไม่สามารถนำสืบพยานให้เห็นได้อย่างชัดแจ้งว่าจำเลยเป็นผู้ที่ ส่งข้อความตามฟ้องจากโทรศัพท์เคลื่อนที่เครื่องดังกล่าว ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนายสมเกียรติ แต่ก็เพราะเป็นการยากที่ใจทักจะสามารถนำสืบได้ด้วยประจักษ์พยาน เนื่องจากจำเลยซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดดังกล่าวย่อมจะต้องปกปิดการกระทำของตนมิให้บุคคลอื่นได้ล่วงรู้ จึงจำเป็นต้องอาศัยเหตุผลประจักษ์พยานแวดล้อมที่ใจทักนำสืบเพื่อชี้ชัดให้เห็นเจตนาที่อยู่ภายใน.." จากส่วนสำนวนคำตัดสินคดีข้างต้นดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแม้ศาลยังยอมรับเอง ว่าหลักฐานไม่เพียงพอ ซึ่งทุกคนล้วนรู้ว่าหลักฐานคดีอาญาคือการพิสูจน์ให้ล้นสงสัย ถ้าทำไม่ได้ต้องยกให้เป็นประโยชน์ของจำเลย แต่สิ่งที่ศาลได้กระทำคือการตัดสินใจที่ไร้หลักฐานที่เพียงพอ เพียงเพราะมีเป้าหมายที่ชัดเจนคือการจับขังนายอำพล แม้วิธีการจะไร้ซึ่งความชอบธรรมก็ตาม
2. ส่วนปัญหาของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 ที่เป็นตัวบทกฎหมายที่ใช้อ้างอิงสาระสำคัญหลักในคดีนี้จะพบว่าผิดทั้งที่มา และความชอบธรรม ด้วยด้านที่มากฎหมายมาตราดังกล่าวมิได้มี

³⁹ สืบเนื่องจากรัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2555 อนุมัติให้ดำเนินโครงการสร้างเขื่อนแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วมและน้ำแล้ง โดยไม่มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชน สังคม นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ถึงผลได้-ผลเสีย และผลกระทบในด้านต่าง ๆ

ความยึดโยงกับประชาชนของรัฐแม้แต่น้อยซึ่งผิดตามหลักนิติรัฐ-นิติธรรมดังอารยประเทศที่มีที่มาจากความเห็นชอบของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่กลับมีฐานที่มาจากรัฐธรรมนูญเผด็จการรัฐประหารทั้งสิ้น ไม่ได้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยแม้แต่น้อย ส่วนในด้านความชอบธรรมกฎหมายสองฉบับดังกล่าวถูกออกแบบมาเพื่อปิดปากผู้ที่คิดแตกต่างจากรัฐเท่านั้นซึ่งผิดตามหลักสิทธิเสรีภาพพลเมืองเท่าที่ควร

การวิจารณ์เป็นส่วนหนึ่งของหลักสิทธิเสรีภาพซึ่งตั้งอยู่บนหลักของประชาธิปไตย ซึ่งการวิจารณ์ดังกล่าวต้องตั้งอยู่โดยเจตนาสุจริต มิได้เป็นการโจมตีหรือใช้ความเท็จทำให้เสื่อมเสียยอมไม่สมควรโดนตั้งข้อหา เหมือนอาชญากร แต่หากการวิจารณ์นั้นทำไปโดยการจงใจให้เสื่อมเสียโดยใช้ข้อความอันเป็นเท็จ ก็สมควรได้รับโทษตามแบบโทษหมิ่นประมาททั่วไปไม่ใช่โทษอาชญากรเช่นเดียวกับโทษของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 ส่วนในด้านโทษของคดีดังกล่าวถือว่าร้ายแรงเทียบเท่ากับคดีฆาตกรรมก็ว่าได้ เนื่องด้วยโทษจำคุกมากถึง 20 ปี ถือกันว่าหากันตายเลยทีเดียว และเพียงการส่งข้อความทางโทรศัพท์หรือ sms ดังกล่าว ใครอาจส่งก็ได้ เช่น เพื่อน พ่อแม่และคนอื่นๆ ดังนั้นแล้วความชัดเจนของการตัดสินที่ยังคลุมเครือ

จากการตัดสินคดีดังกล่าว เราในนามสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ขอคัดค้านและขอประณามการกระทำดังกล่าวที่ไม่ได้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพและหลักนิติรัฐ-นิติธรรม และมีข้อเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนดังต่อไปนี้

1. ควรมีการพิจารณาตัดสินคดีที่มีความชัดเจนและไร้คลุมเครือ เช่น หลักฐานที่ใช้ประกอบคำตัดสินเพื่อเป็นบรรทัดฐานให้กับคดีต่อไป เพราะจากคดีดังกล่าวที่มีความไม่ชัดเจนและคลุมเครืออันจะนำไปสู่บรรทัดฐานที่ผิดในทางตุลาการไทย จากโทษที่ใช้ในการตัดสินดังกล่าวเปรียบเสมือนคดีฆาตกรรมซึ่งมีความร้ายแรง ปรากฏจากศาลสั่งจำคุก 20 ปี ซึ่งเปรียบได้กับอีกครึ่งชีวิตที่ควรอยู่ ดังนั้นควรพิจารณาด้วยบทกฎหมายใหม่และลดโทษในกฎหมายอื่นๆ เพื่อเป็นแบบอย่างของประเทศที่เจริญในด้านการตุลาการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในความศิวิไลซ์ของรัฐ
2. ควรยกเลิกประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 เพราะเป็นมาตราที่มีปัญหาทั้งด้านที่มา ความชอบธรรม และการนำไปใช้ เพราะสามารถถูกนำไปใช้ทุกสถานการณ์ สามารถนำไปใช้กับศัตรูได้และการอ้างที่สามารถฟ้องโดยใครก็ได้ ทั้งที่หลักฐานประจักษ์พยานไม่เพียงพอก็สามารถฟ้องได้ สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้จากวงตุลาการไทยเลยแม้แต่น้อย

จากแถลงการณ์และข้อเสนอดังกล่าวจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขอคงตระหนักถึงความไม่สมบูรณ์ของวงตุลาการซึ่งเป็นส่วนสำคัญในระบอบประชาธิปไตย และขอเป็นกำลังใจให้นายอำพลยืนหยัดสู้ต่อไป

ด้วยจิตคารวะ

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.)

24 พฤศจิกายน 2554

จากข้อมูลเกี่ยวกับ สนนท. ประกอบกับแถลงการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงอาจถือได้ว่าอัตลักษณ์ของ สนนท. อยู่ในลักษณะของการสนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย และต่อต้านอำนาจรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของเลขาธิการ สนนท. ชุดปัจจุบัน (พ.ศ.2555-2556) ที่ว่า

“ความจริงแล้วมันมีจังหวะก้าวของ สนนท. ที่เด่นชัดเลยคือหลังจากรัฐประหารปี 49 วิถีความคิดเริ่มแตกเป็นสองขั้ว หนึ่งในองกระแสการเมืองหลัก ปฏิเสธไม่ได้ว่า สนนท. สู้กับการเมืองระดับประเทศ พอมันมีจุดยืนทำให้เราคิดอยู่สองอย่างคือว่าเราเลือกเคียงข้างพี่น้องชนชั้นล่างแล้วเราต้องเป็นอีกฝ่ายหนึ่งแน่นอนในการนำเสนอ เพราะฉะนั้นเราไม่สามารถไปเคียงข้างผู้กดขี่ได้แน่ ฉะนั้นผู้กดขี่คือใครสถานะของ สนนท. ต้องชัดเจน”

สื่ออินเทอร์เน็ตมีบทบาทเป็นเครื่องมือและช่องทางการสื่อสารที่ช่วยเสริมให้อัตลักษณ์ของ สนนท. มีความชัดเจนและเข้มแข็งมากขึ้นโดยการเผยแพร่ข่าวข่าวการเคลื่อนไหวและแถลงการณ์ของ สนนท. ในเฟสบุ๊คเพจ สนนท. รวมถึงการแสดงความคิดเห็นต่อการเคลื่อนไหวและแถลงการณ์ของสมาชิกในเฟสบุ๊คเพจ ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

Bumi Pertiwi

แถลงการณ์ จาก แกนนำนักศึกษา เรื่อง "รัฐกล่าวหานักศึกษานิยมความรุนแรง" นักศึกษา ช่วยสร้าง บรรยากาศ ให้เกิดพื้นที่ทางการเมือง ในภาวะที่ ประชาชน ขาดความเชื่อมั่นต่อโครงสร้างการปกครองและกระบวนการยุติธรรมของรัฐ ผ่านการทำกิจกรรมรณรงค์และจัดการศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการประชาธิปไตยหลักสิทธิมนุษยชนและกระบวนการสร้างสันติภาพ แต่รัฐกลับมองว่า นักศึกษานิยมความรุนแรงโดยการกล่าวหาว่า"เป็นโครงสร้างของ BRN-C" ในภาวะที่รัฐไทยมีจุดยืนชัดเจนว่าไม่ยอมรับสถานะทางการเมืองของ BRN-C ว่าผู้เพื่ออุดมการณ์ทางการเมืองไม่ใช่โจรที่ทำผิดกฎหมายแห่งรัฐ จึงเป็นผลให้ BRN-Cไม่สามารถสื่อสารกับสังคมสาธารณะได้เพราะคงไม่มีสื่อมวลชนใดที่จะเป็นพื้นที่สื่อให้กับโจรที่ทำผิดกฎหมายแห่งรัฐ การกล่าวหานักศึกษาว่าเป็นโครงสร้างของ BRN-Cในนัยยะของการนิยมนิยมความรุนแรงนั้น ในความเป็นจริงจะใช้หรือเป็นไปตามข้อกล่าวหาจริงหรือไม่ ก็คงมีเพียงแต่ BRN-Cที่จะตอบได้เท่านั้น เพราะถ้านักศึกษาบอกว่าไม่ใช่ ัฐก็คงไม่เชื่อ นี่เป็นแผนการ ตีสเครดิต บทบาทนักศึกษา ของรัฐที่มีความเป็นเผด็จการซ่อนรูปประชาธิปไตย.

กริยา มุขอ เลขาธิการ สหพันธ์นิสิตนักศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ กรรมการบริหาร สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย >>> SF Sunisa Restu Bedang Dary Permaisuri Persatuan Kasih Pada Mu Bumi Pertiwi Cinta Bumi Aku Sanggup Rela Kolaeng Too Kampong Sejahtera

Like · Comment · Follow Post · February 26 at 1:35pm

👍 14 people like this.

ภาพที่ 15 การเผยแพร่แถลงการณ์ของ สหพันธ์นิสิตนักศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรรมการบริหาร สนนท. เรื่อง “รัฐกล่าวหานักศึกษานิยมความรุนแรง” ในเฟสบุ๊คเพจของ สนนท.

Rusman Affan
 นักศึกษา Vs Thai PBS
 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2556 เวลา 14.00 น. นิสิตนักศึกษาจากส่วนกลางและในพื้
 นที่ปาดานี จำนวน 100 คน ร่วมเดินขบวนจาก ม.เกษตร ไปยัง Thai PBS
 นำโดย:สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) และสหพันธ์นิสิต
 นักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (PERMAS) เพื่อยื่นจดหมายเปิดผนึกต่อสถานี
 กระจายเสียง Thai pbs เนื่องจากกรณีการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ Tpbs
 เรื่อง "ซักจูงนักศึกษาเป็นแนวร่วม" ในช่วงรายการ "ข่าวเด่น ประเด็นใต้" เมื่อวันที่
 24 กุมภาพันธ์ 2556 โดยเนื้อหารายการดังกล่าวมีการพาดพิง นิสิตนักศึกษาที่ทำ
 กิจกรรมทางการเมือง วามมีส่วนเชื่อมโยงกับแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติปัตตานีหรือ
 BRN-C ซึ่งเป็นการรายงานข่าวที่ไม่ระบุแหล่งอ้างอิงชัดเจน บิดเบือน ทำให้ภาพ
 ลักษณ์ของนศ.มีความเสื่อมเสีย

ผลปรากฏว่า .THAI PBS ลีอรับใช้เผด็จการข้อนรูป
 ไม่มีคำตอบใดๆ ในคำถามของเราและไม่มีแม้แต่คำขอโทษ

"อดคิดตลอดไป ใว้อาลัยไทยพีบีเอส"

 นศ.ยื่นหนังสือจดหมายเปิดผนึก@Tpbs
www.youtube.com

Like · Comment · Follow Post · Share · March 2 at 4:47pm
 12 people like this.

ภาพที่ 16 การโพสต์แสดงความคิดเห็นของสมาชิกเพจ สนนท. ต่อกรณีการรายงานข่าวของ
 สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส⁴⁰ ในเฟสบุคเพจของ สนนท.

⁴⁰ BRN-C (Barisan Revolusi Nasional /Coordinate - BRN/C) คือ ขบวนการที่ก่อเหตุความไม่สงบในจังหวัด
 ชายแดนภาคใต้ของไทย หรือที่เรียกว่า ขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี มีเป้าหมายเพื่อปฏิวัติจัดตั้ง "รัฐปัตตานีดา
 รุสลาลาม" ใช้กลวิธีเน้นการจัดตั้งทางการเมืองและหาสมาชิกจากภายในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม

ภาพที่ 17 การเผยแพร่ข่าวการเคลื่อนไหวของ สนนท. ในเฟซบุคเพจ สนนท.

อย่างไรก็ดี อັตลักษณ์ของ สนนท. อาจกล่าวได้ว่าถูกสร้างและพัฒนาผ่านกระบวนการเคลื่อนไหวและกิจกรรมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์ แต่บทบาทของอินเทอร์เน็ตในการช่วยสร้างและพัฒนาอັตลักษณ์ยังไม่เด่นชัดมากนัก เนื่องด้วยเหตุผลหลายประการ คือ

- 1) เนื้อหาที่มีการโพสต์ยังมีความหลากหลาย และเป็นในลักษณะของการที่สมาชิกของเพจ สนนท. แต่ละคนต่างโพสต์เนื้อหาตามความสนใจของตน โดยขาดการปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนของสมาชิกอื่นๆ ต่อประเด็นนั้นๆ
- 2) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและการดำเนินงานของ สนนท. ส่วนใหญ่เป็นการแชร์เนื้อหาจากแหล่งที่มาของเว็บไซต์อื่นๆ มากกว่าเป็นการสร้างเนื้อหาขึ้นมาเอง ผู้ดูแลเพจ (administrator) แทบจะไม่ได้โพสต์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับองค์กร อีกทั้งในเนื้อหาที่โพสต์ในเพจเป็นการแชร์มาจากแหล่งข่าวอื่นและเพิ่มเติมความคิดเห็นของตนเองเข้าไป
- 3) การมองว่าสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเพียงสื่อเสริมในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยบทบาทของเวทีสถาธารณะในการถกเถียงอภิปรายยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการอภิปรายในประเด็นใดประเด็นหนึ่งบนสื่ออินเทอร์เน็ตแต่ละครั้งไม่สามารถหาข้อยุติได้ และต้องใช้เวลาในการปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อมากและไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ที่ชัดเจน

โอกาสและข้อจำกัดที่แวดล้อมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออินเทอร์เน็ตของ สนนท.

เนื้อหาในรูปแบบออนไลน์ที่เอื้อต่อการส่งต่อและแพร่กระจายในบริบทออนไลน์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนให้ สนนท. ได้ใช้ประโยชน์จากเนื้อหาออนไลน์เหล่านี้ในการเพิ่มการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ขององค์กรต่อไป ในลักษณะต่อไปนี้

- 1) องค์กรอื่นที่ให้ความสนใจในการเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมของ สนนท. ในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ สนนท. ให้ปรากฏในสื่อออนไลน์ เอื้อต่อการที่สมาชิกของเพจได้นำมาข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบออนไลน์มาส่งต่อ แลกเปลี่ยน และแพร่กระจายไหลเวียนในวงกว้าง ดังตัวอย่างเว็บไซต์ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ สนนท. ด้านล่างนี้

www.deepsouthwatch.org/node/2331

deepsouth

ศูนย์วิจัยสถานการณ์ภาคใต้
www.deepsouthwatch.org

หน้าแรก | รายงานพิเศษ | บทความวิชาการ | ฐานข้อมูล | เกี่ยวกับเรา

หน้าหลัก - Blogs - นสือของ Nasib PATANI

เครือข่ายประชาสังคมคัดค้าน "พรก.จุกเงิน" ออกแถลงการณ์จี้รัฐยกเลิก "พรก.จุกเงิน" ใน 3 จุด.

by Nasib PATANI | Mon, 2011-10-03 17:43

เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2554 เครือข่ายประชาสังคมคัดค้าน พรก. โดยมีองค์กรภาคประชาสังคมร่วมภาคีทั้งหมด 17 องค์กร ออกหนังสือแถลงการณ์ ขอให้ยกเลิกการบังคับใช้ พรก.จุกเงิน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ บัตตานี นราธิวาส ยะลา

โดยมีข้อเรียกร้องต่อรัฐ 3 ข้อดังต่อไปนี้

1. หลังจากแถลงการณ์ฉบับนี้ถูกเผยแพร่ต่อสาธารณะ ขอให้รัฐปล่อยตัวนายนิเซาะ นิสะ ทันที เพื่อเป็นบรรทัดฐาน และให้มีหนังสือยอมรับผิดต่อความผิดพลาดในการทำงานของเจ้าหน้าที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ
2. ให้รัฐชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ถูกควบคุมตัวโดยมีข้อตามสมควรแก่กรณี
3. ขอเสนอต่อรัฐบาลไทยเลิกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ภายใน 30 วัน ถ้ายังคงหนักงความมั่นคงในสิทธิเสรีภาพของประชาชน

นอกจากนี้ ยังมีข่าวที่เกี่ยวข้องกับ สนนท. ในเว็บไซต์ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

ภาพที่ 18 การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ สนนท. ในเว็บไซต์ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

prachatai.com/category/สนนท

สนนท.

เก็บตก 6 ปี รัฐประหาร สนนท.จัด เสวนา
ศรัทธาที่เสื่อมคลายภายใต้การเรียนรู้

วงเสวนา 6 ปี รัฐประหาร เสวนา ศรัทธาฝ่ายที่อ้างว่าก้าวหน้า, ผู้ผ่านยุค รสช., ปัญญาชนชนชั้นกลาง, สถาบันต่างๆ ที่ไม่ผ่านการตรวจสอบ ชี้ในทางกลับกันศรัทธาอำนาจประชาชนโตจากการเรียนรู้โครงสร้างอำนาจที่เสื่อม และมาพร้อมกับอาการตาสว่าง และความเข้มครึ้ม เสนอยกเลิก ม.112 สร้างความโปร่งใส

'สนนท.' ย้ำต้องแก้ไขกม.หมิ่นฯ -ปฏิรูป
ระบบตุลาการ

'สหพันธ์สภานักศึกษาแห่งประเทศไทย' ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 2 แจงแนวทางแก้ไขกฎหมายหมิ่นฯ ร้องผู้อำนาจต้องเปิดพื้นที่ให้มีการถกเถียงอย่างกว้างขวางในสาธารณะ พร้อมยกเลิกการใช้ข้อมูลแก่ประชาชนเพียงด้านเดียว เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2554 สหพันธ์สภานักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 2 เคี่

สนนท. หนุนปฏิรูปรับน้อง ลั่น "การรับน้อง
คือหน่ออ่อนของระบบเผด็จการ"

15 มิ.ย. 54 - สืบเนื่องจากเหตุการณ์การประท้วงระบบโซตัสโดยกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.) เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2554 และก่อให้เกิดกระแสการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นการรับน้องอย่างกว้างขวางนั้น ล่าสุด สหพันธ์สภานักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ออก

สนนท. หนุนสมัชชาคนจนเจรจารัฐบาล-ยิง
ลักษณะหนึ่งหัวโต๊ะ

สหพันธ์สภานักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ออกแถลงการณ์สนับสนุนข้อเสนอสมัชชาคนจนในการยื่นข้อเรียกร้องเจรจากรัฐบาล ให้นำแยกเป็นประธานในที่ประชุม

สนนท. แฉลกรณ 'อากง' ชี้รัฐควรวกเลิก
มาตรา 112

สหพันธ์สภานักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ออกแถลงการณ์เนื่องในกรณีการตัดสินคดี 'อากง' ส่ง SMS ชักุญหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพไม่เป็นประชาธิปไตย และควรแก้ไขหรือยกเลิกการใช้กฎหมายดังกล่าว

วงเสวนาญาติวีรชนพฤษภา ชี้ทางรอด
การเมืองไทย ต้องปฏิรูปกองทัพ

ภาพที่ 19 การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ สนนท. ในเว็บไซต์ประชาไท

- 2) การผลิตซ้ำเนื้อหา เนื่องด้วย สนนท. มีองค์กรเครือข่ายในพื้นที่ที่หลากหลาย ทำให้ในบางครั้งสมาชิกของ สนนท. และบุคคลอื่น ไม่สามารถติดตามการทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาขององค์กรเครือข่ายในแต่ละพื้นที่ได้ สมาชิกของเพจ สนนท. ได้มีการบันทึกเนื้อหาในลักษณะของข้อความ ภาพ และคลิปวิดีโอ มาเผยแพร่การทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีกครั้งในพื้นที่ออนไลน์ ทำให้สมาชิกและบุคคลที่สนใจสามารถเข้าถึงและติดตามความเคลื่อนไหวของ สนนท. ได้

Burung Putih Yang Kebebasan

วันที่ 26 มีนาคม 2556 ตัวแทนนักศึกษาจากส่วนกลางและในพื้นที่(ปัตตานี) สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ (PERMAS) ร่วมกับ เครือข่ายภาคประชาชนปัตตานีและผู้รักสันติภาพ ได้ยื่นจดหมายเปิดผนึกไปยังรัฐบาลของทั้งสองประเทศ คือประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย

สืบเนื่องมาจากการจัดเวที "BICARA PATANI 2" ในหัวข้อ "28 กุมภาพันธ์: สัญญาเบรกหรือลบบทละครบวนการเจรจาสันติภาพที่ปัตตานี" โดยเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่หลายองค์กร ทีมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เมื่อวันที่ 23 มีนาคมที่ผ่านมา โดยมีประชาชนเข้าร่วมเวทีกว่า 7 พันคน และได้มีฉันทามติร่วมกันเป็นข้อเสนอตั้งกล่าวออกมา ให้นักศึกษาและองค์กรภาคประชาสังคมต่างๆที่ประชาชนไว้วางใจเป็นผู้มายื่นข้อเรียกร้องดังกล่าวต่อรัฐบาลไทย และรัฐบาลมาเลเซีย

โดยมีข้อเสนอต่อรัฐไทยดังนี้ :

1. รัฐไทยต้องยอมรับว่า BRN นั้น คือผู้เจรจาไกล่เกลี่ยที่จำเป็นต้องมีคนกลาง (Mediator) ไม่ใช่ผู้สนทนาคล้อยตามปัญหาความขัดแย้งระหว่างพลเมืองไทยกับเจ้าหน้าที่รัฐภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ
2. รัฐไทยต้องอย่าเอาข้อเรียกร้องซึ่งเป็นของภาคประชาชนไปเป็นข้อต่อรองกับทาง BRN เช่น ขอให้ยกเลิกการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ ขอให้ถอนทหารออกจากพื้นที่ เป็นต้น เพราะเมื่อเป็นข้อเรียกร้องของภาคประชาชน รัฐก็ควรที่จะต้องมาพูดคุยต่อรองกับภาคประชาชน

ข้อเสนอต่อรัฐมาเลเซียมีเพียงข้อเดียวคือ

1. รัฐมาเลเซียต้องมีความชัดเจนว่าจะมีบทบาทในการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างรัฐไทย กับ BRN ในสถานะของการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) หรือ เป็นผู้ไกล่เกลี่ย (Mediator)

MARCH 26 2013 | The Road to Patani Peace Dialogue
www.youtube.com

วันที่ 26 มีนาคม 2556 ตัวแทนนักศึกษาจากส่วนกลางและในพื้นที่(ปัตตานี) สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนใต้

Like · Comment · Follow Post · Share · March 27 at 9:44am

9 people like this.

ภาพที่ 20 การแชร์ลิงค์วิดีโอถ่ายทอดเหตุการณ์การยื่นจดหมายต่อรัฐบาลไทยและมาเลเซียกรณี BRN ของตัวแทนนักศึกษาจากส่วนกลางและในพื้นที่ (ปัตตานี) สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ และเครือข่ายภาคประชาชน ในเพจ สนทนท.

สนทนท. ให้ความสำคัญกับการสื่อสารในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารภายในกลุ่มสมาชิก และการสื่อสารกับสาธารณะผ่านทางสื่อออนไลน์ค่อนข้างน้อย เนื่องด้วยข้อจำกัดดังต่อไปนี้

- 1) การขาดบุคลากรหลักที่ทำหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบ สมาชิกของ สนทนท. เป็นนิสิตนักศึกษา จึงต้องแบ่งเวลาให้กับการเรียนและการทำงานไปในขณะเดียวกัน การสื่อสารกับสาธารณะผ่านทางสื่อต่างๆ จึงเป็นเรื่องรองที่สมาชิกจะให้ความสำคัญ อีกทั้งกระบวนการบริหารที่รับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ออนไลน์ต้องรับผิดชอบหน้าที่ในการลงพื้นที่เพื่อพบปะและสร้างมวลชน ทำให้ทำหน้าที่ได้ไม่เต็มที่

“คืองาน สนนท. มันไม่ได้เยอะหรือก็คือเดือนนึงประมาณครึ่งสองครึ่ง แต่งานคนอื่น 28 กลุ่ม (กลุ่มองค์กรเครือข่าย/องค์กรฐาน) เราก็ต้องไป ปีผมเป็น 11 เดือน ผมไปประมาณ 50 จังหวัด แบบไม่ได้พักเลย ปีนั้นไม่ต้องพูดถึงเรื่องเรียนกันแล้ว แต่รอดนะ”

นายพรชัย ยวนยี เลขานุการ สนนท. พ.ศ.2554-2555

- 2) การขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ สนนท. ไม่มีสำนักงานที่ทำการของตนเองในทางปฏิบัติ และข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ทำให้องค์กรไม่มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีการสื่อสาร อีกทั้งสมาชิก สนนท. แต่ละคนมีความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่เท่าเทียมกัน ทำให้การสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) การขาดการตระหนักถึงศักยภาพของอินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสมาชิกของ สนนท. ยังให้ความสำคัญกับเฟสบุ๊คเพจของ สนนท. น้อยในขณะที่มีบุคคลภายนอกสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกของเพจเป็นจำนวนมาก จึงทำให้บางครั้งการดูแลและควบคุมเนื้อหาภายในเพจเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก อีกทั้ง สนนท. เองยังให้ความสำคัญกับได้รับพื้นที่ในสื่อดั้งเดิมมากกว่าการนำเสนอเนื้อหาของตนเองผ่านสื่อออนไลน์
- 4) การนิยมการอภิปรายพูดคุยกันแบบเผชิญหน้ามากกว่า เพราะถือเป็นการพบปะระหว่างเครือข่ายนิสิตนักศึกษา และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2. แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบ (ม.นอกระบบ)

ประวัติและนโยบายของกลุ่ม

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบ หรือชื่อที่ใช้เรียกกันว่า แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ เป็นเครือข่ายนักศึกษาที่เกิดจากการรวมตัวกันของนิสิตนักศึกษาจาก

หลายมหาวิทยาลัยที่สนใจและเคลื่อนไหวในประเด็นเรื่องการศึกษา โดยเน้นไปที่เรื่องการคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานมาจากการระดมทุนของสมาชิกในกลุ่ม เครือข่ายนักศึกษา เครือข่ายนักศึกษาที่มาเข้าร่วมกลุ่มม.นอกระบบ มักจะมาจกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรม ในแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งจะมีการระดมทุน เช่น การเปิดหมวก เขียนโครงการของบประมาณจากมหาวิทยาลัย เพื่อออกค่ายอาสาและทำกิจกรรมต่างๆ อยู่แล้ว งบประมาณส่วนที่เหลือจากการออกค่ายอาสาและการทำกิจกรรมของกลุ่ม/ชมรม สมาชิกก็จะเอามาลงขันร่วมกันเป็นเงินทุนในการดำเนินงานของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หรือมหาวิทยาลัยนอกระบบ

แนวคิดเรื่องมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเริ่มมีการหยิบยกมาพูดคุยในงานสัมมนาเรื่องปัญหาและบทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ.2507 มีการพิจารณาถึงสภาพปัญหาของการบริหารมหาวิทยาลัยและเชื่อมโยงไปสู่แนวคิดที่ว่ามหาวิทยาลัยควรจะออกจากระบบราชการ เพื่อให้อิสระและคล่องตัวในการบริหารงาน หลังจากนั้นสภาการศึกษาแห่งชาติได้มีการจัดสัมมนาอีกสามครั้งในประเด็นเรื่องมหาวิทยาลัยในกำกับ และมีการยกร่างพระราชบัญญัติในปีพ.ศ. 2515 และส่งเรื่องให้มหาวิทยาลัยต่างๆ พิจารณา แต่มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เรื่องจึงหยุดชะงักลงและนำมากลับมาพิจารณาอีกครั้งเมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในปีพ.ศ.2517 แต่แนวคิดดังกล่าวยังไม่บรรลุผล แนวคิดดังกล่าวบรรลุผลในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสำเร็จ จำนวน 3 แห่ง และเปลี่ยนสภาพจากมหาวิทยาลัยรัฐเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอีก 1 แห่ง ในช่วงแผนอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ.2533-2547) และแนวคิดดังกล่าวมีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 36 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐมีทางเลือกระบบบริหารได้ 2 ทาง คือ เป็นส่วนราชการ หรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ กอปรกับเงื่อนไขการกู้เงินจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) แนวคิดนี้จึงถูกดำเนินการให้ปรากฏให้เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง จนในปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทั้งหมด จำนวน 16 แห่ง

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (ออกนอกระบบตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัย, มีผล 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2533)
2. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (ออกนอกระบบตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัย, มีผล 8 เมษายน พ.ศ. 2535)
3. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มีผลวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2540)
4. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มีผลวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2540)
5. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (ออกนอกระบบตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัย, มีผลวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2541)

6. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ออกนอกระบบวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2541)
7. มหาวิทยาลัยมหิดล (มีผลวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2550)
8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (มีผลวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2550)
9. มหาวิทยาลัยบูรพา (มีผลวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2551)
10. มหาวิทยาลัยทักษิณ (มีผลวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551)
11. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มีผลวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551)
12. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มีผลวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2551)
13. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (มีผลวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2551)
14. มหาวิทยาลัยพะเยา (ออกนอกระบบตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัย, มีผลวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2553)
15. มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร (ออกนอกระบบตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัย, มีผลวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553)
16. สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา (ออกนอกระบบตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้งสถาบัน, มีผลวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2555)

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐตามความใน ม.36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานในกำกับของรัฐ และโดยนัยดังกล่าว เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลโดยรัฐสามารถกำกับดูแลและตรวจสอบได้

หลักการของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (อ้างอิงจากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่องมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ) คือมีสถานภาพเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และยังคงได้รับการจัดสรรงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในจำนวนที่เพียงพอต่อการประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารงานด้านต่างๆ จะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ และมีความเป็นอิสระในการบริหารงานด้านต่างๆ ทั้งการบริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณและทรัพย์สิน และบริหารวิชาการ

ข้อดี

- 1) มหาวิทยาลัยมีความอิสระและคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น
- 2) มหาวิทยาลัยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับลักษณะของมหาวิทยาลัยและมาตรฐานทางการศึกษาจากส่วนกลาง
- 3) มหาวิทยาลัยให้คำตอบแทนแก่บุคลากรในอัตราที่สูงขึ้น ซึ่งทำให้มหาวิทยาลัยได้คนที่มีความ

เชี่ยวชาญและมีประสิทธิภาพมาทำงานมากขึ้น

4) แบ่งเบาภาระในด้านงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล

ข้อเสีย

- 1) การให้อำนาจกับสภามหาวิทยาลัยมากเกินไป อาจทำให้เกิดการใช้การปกครองแบบอำนาจนิยม (authoritarianism) ในการบริหารงานบุคคล
- 2) ผลกระทบต่อค่าเทอมของนักศึกษาที่อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายที่แพงขึ้น อาจทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- 3) ยังคงยึดติดกับระบบการบริหารงานแบบราชการ
- 4) ภาควิชาที่มีจำนวนนักศึกษาน้อยและทำรายได้ให้กับมหาวิทยาลัยน้อยอาจต้องปิดตัวลง

แหล่งข้อมูล: สรุปความจากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง “ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ: อดีตถึงปัจจุบัน”

การก่อตั้งกลุ่มเริ่มต้นขึ้นในช่วงของการเปลี่ยนผ่านมหาวิทยาลัยของรัฐไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หรือที่เรียกว่ามหาวิทยาลัยนอกระบบ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ เริ่มมีการรวมตัวกันเพื่อคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ อาทิ นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาที่รวมตัวกันคัดค้านกันเก็บค่าเทอมแบบเหมาจ่ายซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัย ในนามของกลุ่ม “เด็กมอญ (มหาวิทยาลัยบูรพา – เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) ไม่ต้องการเหมาจ่าย” และการรวมตัวของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและเครือข่ายนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น อาทิ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบที่หน้ารัฐสภา เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2554 จากการเคลื่อนไหวครั้งนั้นมีผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น⁴¹ ประกาศต่อกลุ่มนักศึกษาที่มาเคลื่อนไหวว่าไม่เห็นด้วยกับนโยบายนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ทำเรื่องขอยืนยันการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบไปยังมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยจำนวน 4 แห่ง ตอบรับยืนยันกลับมา คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

การยืนยันของการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบทั้ง 4 แห่ง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่เคยทำกิจกรรมออกค่ายอาสาร่วมกันมาก่อนเกี่ยวกับประเด็นนี้ จึงเกิดการ

⁴¹ นายวรวิจน์ เอื้ออภิญญกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา

รวมกลุ่มกันของนักศึกษาที่ไม่เห็นด้วยกับการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบและต้องการเคลื่อนไหวคัดค้าน โดยในช่วงแรกเป็นลักษณะของการพูดคุยและประสานกันแบบหลวมๆ และจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการขึ้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2555 จนปัจจุบันเป็นเครือข่ายที่มีการรวมตัวกันจากนิสิตนักศึกษามากกว่าสิบมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

“ประเด็นการออกนอกระบบมันมีนักศึกษาที่ได้รับผลกระทบหลายมหาลัย ก็เลยมีการคุยกันระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่ทำกิจกรรมร่วมกันก่อน หมายถึงนักศึกษาที่เคยออกค่ายด้วยกันว่า นี่ม.คุณกำลังจะออกนอกระบบนะ พอখনแก่นู๋খনแก่นก็จะคัดค้าน เกษตรคัดค้าน ส่วนสวนดุสิตกับศิลปากรนี่ค่อนข้างเงี้ยบ คือสวนดุสิตเขาค่อนข้างมีความพร้อมจริงๆ ที่จะออกนอกระบบ องค์กรประกอบทุกอย่าง ค่าเทอมเขาก็ขึ้นไปก่อนแล้ว คือมันหยุดยาก ส่วนศิลปากรเขาก็มีความพยายามมาตลอด แต่วิทยาเขตใหญ่ๆ มันกระจาย มันรวมตัวยากครับ ก็เลยได้มีการมาคุยกันครั้งหนึ่งเดือนธันวาคมปีที่แล้วที่ขอนแก่น เราก็เลยประสานเลยทีนี้ กับนักศึกษากลุ่มต่างๆ ไปเจอกันที่ขอนแก่น เลยเกิดเป็นเหมือนกับปฏิกิริยาว่าเราจะต่อสู้ร่วมกัน แต่ว่าในช่วงแรกนี้ให้ เป็นลักษณะการเจอกันแบบหลวมๆ ก่อน คือถ้าเกษตรจัดงานขอนแก่นก็จะมาด้วยอะไรแบบนี้ครับ”

ปกรณ์ อารีกุล

สมาชิกแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ

แถลงการณ์

กลุ่มแนวร่วมนิสิต-นักศึกษา คัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ

“ตราบใดที่มมยยังเป็นรัฐมนตรียู่ จะไม่มีการนำมหาวิทยาลัยใดๆออกนอกระบบเป็นอันขาด” เป็นคำพูดของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล ซึ่งประกาศชัดเจนต่อนักศึกษา แต่ผ่านไปไม่กี่เดือน รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) นายสุเมธ แย้มมนุ่ ได้เผยแพร่ยืนยันความพร้อมในการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 แห่ง อันได้แก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งความจริงที่เห็นได้ชัดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวคือความรีบเร่งในการนำมหาวิทยาลัยทุกที่ในประเทศออกนอกระบบ เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยไม่สนใจในสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยได้ใช้แต่ชุดความคิดที่ฟังแล้วดูดีต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นการทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการและคุณภาพของการ ศึกษาที่ดีขึ้น เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลอีกทั้งมหาวิทยาลัยสามารถเปิดหลักสูตร เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดได้

ซึ่งคำถามสำคัญคือ รัฐไม่สามารถที่จะตอบสนองเรื่องการศึกษาได้ใช่หรือไม่ จนต้องปล่อยให้มหาวิทยาลัยบริหารควบคุมดูแลเองโดยกลุ่มผู้บริหารเพียงกลุ่มเดียว

แต่หากมองความเป็นจริงที่กลุ่มนักศึกษาซึ่งได้ติดตามและเฝ้าระวังการนำ มหาวิทยาลัยออกนอกระบบร่วมกันวิเคราะห์แล้วกลับพบว่า จะส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษาโดยตรงและเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่กล่าวอ้างทั้งสิ้น ทั้งด้านที่มาและความชอบธรรมตามหลักการประชาธิปไตย ดังนี้

1. ด้านที่มา พบว่าการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบนั้นเป็นการกระทำที่ขัดต่อความมีตัวตนของรัฐ เมื่อรัฐมีไว้เพื่อรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของพลเมือง และหนึ่งในการทำให้รัฐมีความมั่นคงและความปลอดภัยคือพื้นฐานทางการศึกษาของพลเมือง หากปล่อยให้การศึกษาไร้การควบคุมโดยรัฐแล้วจะรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติได้อย่างไร ประเทศอยู่ได้ก็ด้วยอาศัยพลเมืองที่มีคุณภาพในประเทศ หากประเทศไร้ซึ่งพลเมืองที่มีคุณภาพทางการศึกษาแล้วประเทศคงล้มสลายมลายหายไป หรือเรียกได้ว่ารัฐอ่อนแอ การนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบก็เปรียบเสมือนการทำลายรัฐเพราะการศึกษาเป็น ปัจจัยขั้นพื้นฐานสำหรับมนุษย์ สุดท้ายมหาวิทยาลัยจะกลายเป็นโรงงานผลิตพลเมืองสำหรับป้อนเข้าสู่ระบบตลาด โรงงานไปในที่สุด

2. ด้านความชอบธรรม พบว่าในการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบนั้นไม่ได้เป็นไปตามถ้อยคำที่ผู้มีอำนาจ กล่าวอ้างแม้แต่น้อย ไม่ว่าจะเป็นการทำตามระเบียบขั้นตอน การนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติ การเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ที่ไม่มีการยึดโยงกับนักศึกษาเลย ไม่มีการทำประชาพิจารณ์ ของบุคลากรในมหาวิทยาลัยทั้งนักศึกษาและอาจารย์ แต่เป็นการตัดสินใจโดยคณะกรรมการบริหารของมหาวิทยาลัยแต่เพียงกลุ่มเดียว ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในช่วงประสบอุทกภัยในเดือนตุลาคม-พฤศจิกายนที่ผ่านมา โดยที่ สกอ.มีการเสนอสอบถามความพร้อมในการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ แต่กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้ส่งเรื่องกลับไปให้ สกอ.ว่ามีความพร้อมในการออกนอกระบบ ทั้งๆ ที่ในช่วงเวลาดังกล่าวกำลังประสบอุทกภัย ดังนั้นพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการทำประชาพิจารณ์กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้ง ที่เป็นประชากรกลุ่มมากในมหาวิทยาลัย

จากสภาพดังกล่าวได้นำมาสู่ปัญหาการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัย ซึ่งสรุปจากมหาวิทยาลัยที่ออกนอกระบบไปก่อนแล้ว ไม่ว่าจะในด้านความไม่เท่าเทียมของการศึกษาเนื่องด้วยการศึกษาไม่ได้คัดคนเข้าศึกษาที่ความสามารถแต่เป็นการคัดคนเข้า ศึกษาโดยความรวย-ความจน ด้วยมีการเพิ่มค่าเทอมอันเป็นการตัดโอกาสทางการศึกษาของผู้ที่มีรายได้น้อยไปโดยปริยาย เช่นมหาวิทยาลัยบูรพาที่ออกนอกระบบไปในปี 50 คณะเภสัชศาสตร์ได้เพิ่มค่าเทอมแบบเหมาจ่าย กว่า 40,000 บาท ซึ่งแพงมากเมื่อเทียบกับค่าเทอมของมหาวิทยาลัยที่ยังไม่ออกนอกระบบ และปัญหาด้านความไม่โปร่งใสของค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาต้องจ่ายให้กับ มหาวิทยาลัยในการบริหารจัดการของผู้บริหารว่าเขาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมากน้อยเพียงใดต่อตัวนักศึกษาเอง จากสภาพปัญหาการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยดังกล่าว กลุ่มนักศึกษาหลากหลายมหาวิทยาลัยที่เฝ้าระวังและติดตามการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยจึงได้ศึกษาร่วมกันถึงข้อดี-ข้อเสีย มีข้อเสนอต่อสังคมและผู้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. ขอให้ยุติ การดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการนำมหาวิทยาลัยทุกที่ออกนอกระบบ จนกว่าจะมีการศึกษาจากหลายๆ ฝ่ายว่ามีข้อดี-ข้อเสียอย่างไรและร่วมกันหาทางออกสำหรับทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย ทั้งฝ่ายรัฐ ฝ่ายผู้บริหาร ฝ่ายคณาจารย์และฝ่ายนักศึกษาและประชาชนผู้เสียภาษีให้กับรัฐ
 2. ขอให้เปิด เผยข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบให้เป็นที่รับ รู้ต่อคนทั่วไปโดยเฉพาะนักศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากที่สุด
 3. ขอให้มี การรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบในทุกขั้นตอนจากนักศึกษาและประชาชนอย่างทั่วถึง
หยุดการแปรรูปมหาวิทยาลัยบนคราบน้ำตาประชาชน
ด้วยจิตคารวะ
- 1.เครือข่ายนักศึกษาสี่ภาค 2.สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) 3.กลุ่มดาวดิน มหาวิทยาลัยขอนแก่น 4.เครือข่ายนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 5.เครือข่ายนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาไม่เอาม.นอกระบบ 6.กลุ่มแสงดาว มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 7.กลุ่มปุกฮัก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 8.กลุ่มลูกชาวบ้าน มหาวิทยาลัยบูรพา 9.กลุ่มสะพานสูง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 10.กลุ่มเสีรินทรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 11.ชุมนุมราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง 12.กลุ่มประกายไฟ 13.กลุ่มนกกะจอก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 14.ชมรมคนสร้างฝัน มหาวิทยาลัยสารคาม 15.กลุ่มอาสากลาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 16.กลุ่มสำนึกรักบ้านเกิด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 17.กลุ่มเพื่อนวันสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 18.ชมรมนักศึกษาเพื่อการพัฒนา ม.ขอนแก่น 19.กลุ่มเถียงนาประชาคม มหาวิทยาลัยสารคาม 20.ชมรมมหาวิทยาลัย-ชาวบ้านมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 21.กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จังหวัดอุดรธานี

การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ เลือกใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเฟสบุคเป็นพื้นที่ในการนำเสนอเนื้อหาและสร้างเครือข่ายของกลุ่มนักศึกษาที่สนใจในประเด็นเรื่องการศึกษาและคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ แนวร่วมฯ สร้างพื้นที่เฟสบุคสองช่องทางเพื่อการสื่อสารในสองรูปแบบที่แตกต่างกัน คือ เฟสบุคกลุ่ม (group) ซึ่งตั้งเป็นกลุ่มลับเฉพาะกลุ่มสมาชิกเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการติดต่อประสานงานเป็นการภายใน ส่วนช่องทางที่สองเป็นเฟสบุคเพจที่เปิดเป็นพื้นที่สาธารณะโดยผู้ที่ต้องการติดตามเพจสามารถทำได้โดยการกดชอบใจ (like) เพจ เพื่อการสื่อสารเรื่องราวของกลุ่มต่อสาธารณชนในวงกว้าง รวมถึงการสื่อสารประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาโดยเน้นเรื่องการศึกษาที่เป็นธรรมและมหาวิทยาลัยออกนอกระบบให้กับบุคคลที่สนใจและติดตามความเคลื่อนไหว โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลของกลุ่มจากเพจเปิดของแนวร่วมที่ใช้ชื่อเพจชื่อเดียวกับชื่อกลุ่มว่า

“แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ” URL: <http://www.facebook.com/educationrightmovement> เฟสบุคเพจ
เปิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายของ แนวร่วมฯ
อย่างเป็นทางการ จึงถือได้ว่า แนวร่วมฯ เป็นกลุ่มที่ใช้ช่องทางออนไลน์เป็นพื้นที่ในการขับเคลื่อนประเด็น
การเคลื่อนไหวของตนเอง

“เพจแนวร่วมตอนนี้มีคนกดไลค์ประมาณ 3,900 กว่าคน (ข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2555) เราเพิ่งตั้งเมื่อเดือนพฤษภาคมนี้เองครับ
หลังจากเจอกันเดือนพฤษภาคมก็มีมติให้ทำเพจ เพื่อเป็นพื้นที่ในการกระจาย ซึ่งใน
ฐานะของทีมข้อมูล มีคนกดไลค์ 3,900 คือเราก็ไม่ใช่เพจแบบ โหดส์⁴² หรือ แก่
สปอร์ต ใจดี⁴³ คือเรารู้สึกว่ามันเป็นประเด็นการศึกษานะ”

สมาชิกแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ

⁴² เพจที่ใช้ชื่อว่า “โหดส์” และ “โหดส์ V2” เน้นนำเสนอข้อความและรูปภาพเชิงประชดประชันเสียดสี เป็นเนื้อหาด้าน
ลบที่ไม่พบเห็นในการนำเสนอในเพจทั่วไป โดยเพจ “โหดส์ V2” ได้ให้คำจำกัดความส่วนหนึ่งของเพจว่า “ที่นี่จะมีแต่สิ่งอุบาทว์ รูป
ทำลายประสาทตา ข้อความไม่เข้าหู ใครรับไม่ได้เชิญส์...กรุณาเข้าใจเจตนาของเพจด้วยนะส์ แล้วไม่ต้องมาแหม่มกูจะไม่
หยุดโพสต์รูปโหดส์ หื่นส์ส นำเกลียดส์ส โสโครกส์ส ต่อไป รับไม่ได้...เชิญ...”

⁴³ เพจ “แก่ ใจดี สปอร์ต กทม” เป็นเพจที่โพสต์เนื้อหาที่มุ่งเน้นความบันเทิง โดยเน้นเนื้อหาและรูปภาพที่ล้อเลียนเรื่องเพศ

หน้าที่ 21 หน้าเพจของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ

<https://www.facebook.com/educationrightmovement>

เพจของกลุ่มเป็นเพจเปิดที่ผู้สนใจต้องการติดตามข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ เพียงกดชอบใจ (like) ก็สามารถติดตามความเคลื่อนไหวของเพจได้ ปัจจุบันมีจำนวนผู้กดชอบใจจำนวนมากกว่าหกพันคน (6,961 like ข้อมูลวันที่ 13 เมษายน พ.ศ.2556) การตั้งเพจเริ่มต้นมาจากการประชุมพูดคุยตกลงกันภายในกลุ่มเครือข่าย และทำการถามความเห็นว่าจะเลือกใครเป็นผู้นำที่เป็นผู้ดูแลเพจของแนวร่วมฯ โดยวางคุณสมบัติไว้ว่าจะต้องมีความถนัดในการใช้เฟสบุคเพื่อการรณรงค์ มีเวลา และมีข้อมูลที่จะสื่อสารในเพจ และได้ผู้ดูแลเพจ จำนวน 5 คน จากนิสิตนักศึกษาที่เป็นแนวร่วมจากมหาวิทยาลัยต่างๆ อาทิ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ดูแลเพจ (administrator) รับผิดชอบในการโพสต์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษาโดยเน้นที่เรื่องมหาวิทยาลัยนอกระบบ ผู้ดูแลเพจแต่ละคนจะรับผิดชอบในการโพสต์เนื้อหาที่แตกต่างกัน ตาม

ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารและอินเทอร์เน็ต ผู้ดูแลเพจที่ใช้มือถือแบบสมาร์ทโฟน รับประทานอาหารที่โพสต์ลิงค์เนื้อหาข่าวประจำวันที่แชร์มาจากแหล่งข่าวอื่นเพราะสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา ในขณะที่ผู้ดูแลเพจที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา และเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านทางคอมพิวเตอร์จะรับผิดชอบในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นรูปภาพและภาพที่ใส่ข้อความเข้าไป

“แอดมินมี 5 คนครับ อยู่เกษตร (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ – เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) ก็มี ธรรมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ – เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) ก็มี คือถ้าเป็นเกษตรเขาจะโพสต์ข่าวประจำวันที่เป็นเรื่องการศึกษาทั่วโลกและในประเทศไทย ถ้าเป็นพวกลิงค์น่าจะครับ อันนี้บอกความลับ เพราะเขาใช้มือถือแอนดรอยด์ เขาก็จะแชร์ได้ตลอด แต่ถ้าเป็นรูปภาพที่เป็นชุดข้อมูลหรือเป็นการไต่คำก็จะมาจากทาง ม.บูรพา (ผู้ดูแลเพจที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา – เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) 2-3 วันรูปหนึ่ง หรือ บางช่วงก็รูปละวัน”

ผู้ดูแลเพจ

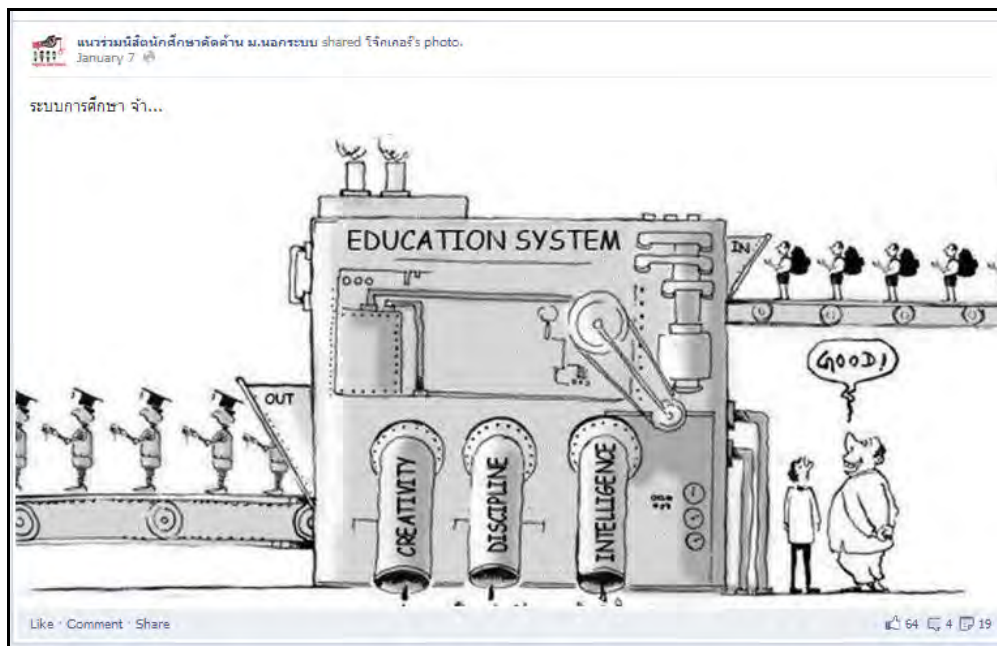
ข้อมูลเกี่ยวกับแนวร่วมฯ ที่ปรากฏในเพจ คือ คำอธิบายแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มที่ว่า “การศึกษาต้องเป็นธรรม ทุกคนต้องมีสิทธิ์เข้าถึงการศึกษา หยุดธุรกิจการศึกษา หยุดม.นอกระบบที่ไม่เป็นธรรม” จากการสำรวจเนื้อหาในเพจของ แนวร่วมฯ เป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ถึง วันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2556 เพื่อสำรวจเนื้อหาที่นำเสนอและการปฏิสัมพันธ์ในเพจพบว่าการเคลื่อนไหวของเนื้อหาในเพจมีอย่างต่อเนื่อง และเนื้อหาเกือบทั้งหมดเป็นการโพสต์โดยผู้ดูแลเพจ ดังนั้นเนื้อหาส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษา ซึ่งรวมถึงระบบการศึกษาที่ไม่เป็นธรรม และปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ และการเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบการศึกษา

ในการนำเสนอเนื้อหา ผู้ดูแลเพจจะใช้วิธีการในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นรูปภาพเป็นส่วนมาก เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ใช้เฟสบุ๊คให้มากดชอบใจและกดแชร์เนื้อหาดังกล่าว ซึ่งจะทำให้คนรู้จัก แนวร่วมฯ และกดชอบใจเพจมากขึ้น เมื่อสำรวจดูการปฏิสัมพันธ์ภายในเพจก็พบว่าการมีจำนวนผู้มากดชอบใจ (like) และกดแชร์เนื้อหาที่มีการนำเสนอ และมีการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนั้นๆ บ้างพอควร โดยนายปกรณ อารีกุล หนึ่งในผู้ดูแลเพจของ แนวร่วมฯ กล่าวว่าผลตอบรับจากการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวถือว่าเป็นที่น่าพอใจ

“เฟสบุคมันเหมือนกับตลาด ความนิยมเหมือนกับการไปกดไลค์ การถูกซื้อสินค้าเหมือนกับการไปกดแชร์ เราก็จะพูดกันเล่นๆ ในหมู่คนเล่นเฟสบุคว่า หนึ่งแชร์มีค่ามากกว่าหนึ่งไลค์ เพราะว่าถ้าถูกแชร์ต่อๆกัน การนำเสนอก็จะมีคนเห็นอีกมากขึ้นไม่รู้เท่าไรๆ ทีนี้เมื่อการแชร์มีผลต่อสิ่งที่เรานำเสนอ การทำอะไรออกมาให้ถูกแชร์มากที่สุดจึงเป็นโจทย์ที่เราเอามาทำกันเวลาเราจะโพสต์อะไรซักอย่างในเฟสบุค ทีนี้สิ่งที่เราโพสต์มันเหมือนตัวสินค้าแล้ว เวลาโพสต์เป็นตัวอักษรในสถานะในสเตตัส หรือว่าในกรุ๊ปหรือเพจ ทำมกกลางตลาดที่มีคนโพสต์อะไรไม่รู้เต็มไปหมดในแต่ละวัน เราก็จะไม่สามารถทำให้คนอื่นเห็นจุดเด่นของสินค้าของเราได้ การทำเป็นภาพมันทำให้มีสีสันมากขึ้น แทนที่เราจะสื่อสารอะไรซักอย่างผ่านตัวอักษรเราแค่หาภาพมาหนึ่งภาพมันก็สามารถอธิบายได้ง่ายกว่าโดยไม่ต้องอ่าน หรือว่าบางทีนัยยะหรือเนื้อหา รูปนั้น มันมากกว่าที่เราอยากนำเสนอด้วยซ้ำ เราจึงค่อนข้างใช้ภาพเป็นหลักในการโพสต์ในเฟสบุค”

ตารางที่ 41 สรุปการสำรวจเนื้อหาในเพจของ แนวนร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2556

ลักษณะของเนื้อหาที่มีการโพสต์	เนื้อหาที่เป็นภาพ	เนื้อหาที่เป็นข้อความ/ลิงค์ข้อความ
เนื้อหาที่โพสต์/แชร์โดยผู้ดูแลเพจ	167	65
1) ประเด็นการศึกษาที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาของระบบการศึกษา และมหาวิทยาลัยนอกระบบ	109	62
2) ประเด็นความไม่เป็นธรรมในสังคม	9	2
3) การชักชวน ประชาสัมพันธ์ และการเชิญในเข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมของแนวนร่วมฯ และเครือข่าย	49	1
เนื้อหาที่โพสต์โดยบุคคลอื่น	27	

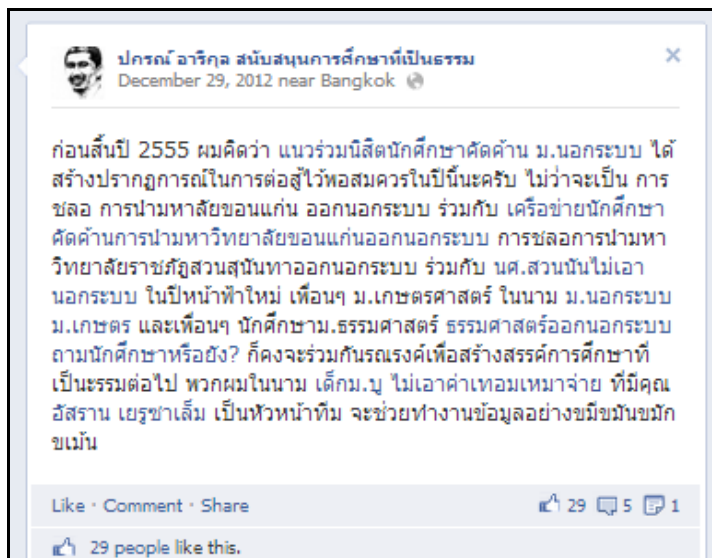
ภาพที่ 22 ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นภาพที่แสดงถึงปัญหาของระบบการศึกษาที่สถาบันการศึกษามีตัวชี้วัดในการผลิตบัณฑิตออกมาให้มีลักษณะเป็นพิมพ์เดียวกันเหมือนหุ่นยนต์ ในเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ

ภาพที่ 23 ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นภาพ infographic ที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบในเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ

ในสิ้นปีพ.ศ.2555 แนวร่วมฯ ได้มีการสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และวางแนวทางการดำเนินงานต่อไปในอนาคต โดยสมาชิกของแนวร่วมฯ ได้เขียนข้อความกล่าวถึงบทบาทของตนเองในช่วงปีพ.ศ.2555 ที่ผ่านมาใจความว่าการเคลื่อนไหวของกลุ่มถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควรและจะเดินหน้าในการรณรงค์เพื่อสร้างให้เกิดระบบการศึกษาที่เป็นธรรมต่อไป ดังข้อความที่โพสต์ในเพจของแนวร่วมโดยสมาชิกชื่อว่า ปกรณ์ อารีกุล สนับสนุนการศึกษาที่เป็นธรรม ที่ว่า

“ก่อนสิ้นปี 2555 ผมคิดว่า แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ ได้สร้างปรากฏการณ์ในการต่อสู้ไว้พอสมควรในปีนี้นะครับ ไม่ว่าจะเป็น การชะลอ การนำมหาลัยขอนแก่นออกนอกระบบ ร่วมกับ เครือข่ายนักศึกษาคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยขอนแก่นออกนอกระบบ การชะลอการนำมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาออกนอกระบบ ร่วมกับ นศ.สวนสุนันไม่เอานอกระบบ ในปีหน้าฟ้าใหม่ เพื่อนๆ ม.เกษตรศาสตร์ ในนาม ม.นอกระบบ ม.เกษตร และเพื่อนๆ นักศึกษาม.ธรรมศาสตร์ ธรรมศาสตร์ออกนอกระบบ ถامنักศึกษาหรือยัง? ก็คงจะร่วมกันรณรงค์เพื่อสร้างสรรค์การศึกษาที่เป็นธรรมต่อไป พวกผมในนาม เด็กม.บุ ไม่เอาค่าเทอมเหมาจ่าย ที่มีคุณอัคราน เยรูชาเล็ม เป็นหัวหน้าทีม จะช่วยทำงานข้อมูลอย่างขมิ้นขมขมขมขม”(ข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นการ tag ชื่อเพจเครือข่ายของนิสิตนักศึกษาที่เป็นพันธมิตรกัน)

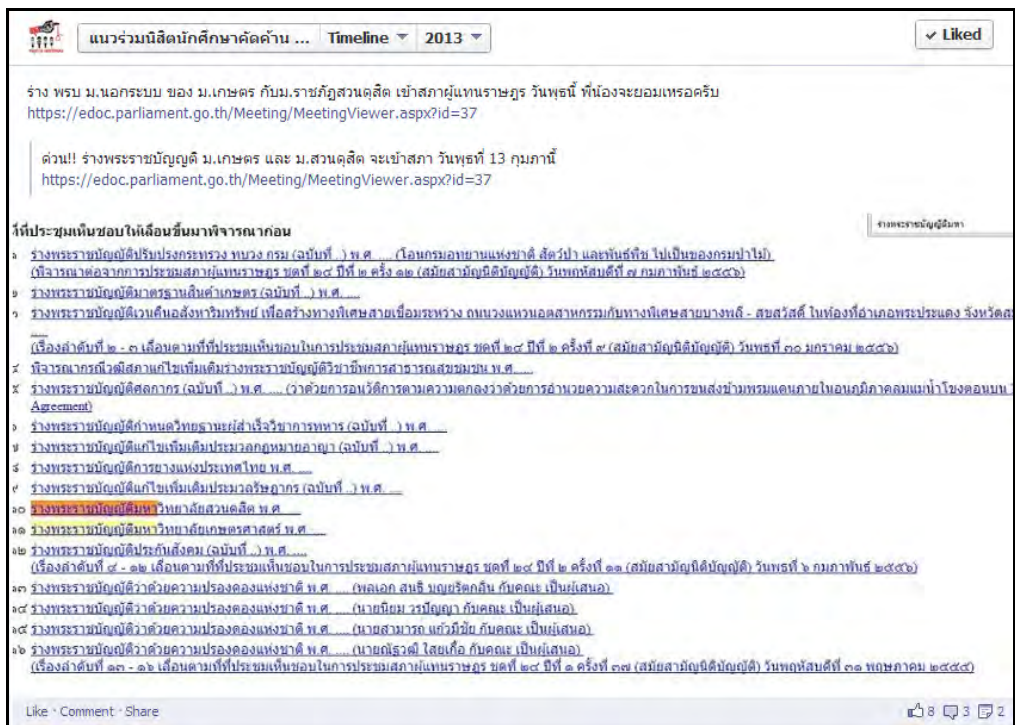
ภาพที่ 24 โพสต์ของสมาชิกแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ ที่กล่าวถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในปีพ.ศ.2555

เมื่อพิจารณาถึงการใช้อินเทอร์เน็ตของแนวร่วมฯ ในการสื่อสารและปฏิบัติการทางการเมือง พบว่าแนวร่วมฯ ให้ความสำคัญกับเฟสบุคเพจในฐานะพื้นที่สื่อสารกับสาธารณะมากพอควร โดยพบการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองของกลุ่มในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

การเข้าถึงข้อมูล

แนวร่วมฯ จะมีทีมข้อมูลที่รับผิดชอบหน้าที่ในการหาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยนอกระบบ และข้อมูลของแต่ละมหาวิทยาลัยจากแหล่งต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต เช่น ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนอกระบบ ทีมข้อมูลนี้ก็จะสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ของแต่ละมหาวิทยาลัยแล้วนำมาแบ่งปันกันในเฟสบุคเพจ รวมถึงข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับประเด็นการศึกษาที่ปรากฏใน เว็บไซต์ข่าวต่างๆ ก็จะมีทีมงานคอยติดตามและเมื่อมีข้อมูลใดที่เกี่ยวข้องก็จะแชร์ลิงค์มานำเสนอในเฟสบุคเพจของแนวร่วมฯ เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้ข่าวสารที่ทันที่สำคัญและทันเหตุการณ์

“หลังจากขอนแก่น (การประชุมระหว่างนิสิตนักศึกษาที่มีความเห็นร่วมกันว่า ต้องการคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นในปลายปีพ.ศ.2554 – เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) เราก็มีกรู๊ปในเฟสบุคแล้ว (กลุ่มลับในเฟสบุค – เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) ใครมีข้อมูล บทความก็จะไปแชร์กันในนั้น นัดหมายอะไรเราก็ไปนัดกัน在那 มีประเด็นอะไรก็จะไปไ้ในนั้น”

ภาพที่ 25 ตัวอย่างการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับวาระพิจารณาเรื่องร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยออกนอกระบบของสภาผู้แทนราษฎรจากเว็บไซต์รัฐสภาและนำมาเผยแพร่ต่อในเฟสบุคเพจของม.นอกระบบ

การประสานงานและการอภิปรายกันในกลุ่ม

แนวร่วมฯ จะมีพื้นที่ที่ใช้ในการสื่อสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์สองพื้นที่ คือ เฟสบุคกลุ่มที่ตั้งไว้เป็นกลุ่มปิดเฉพาะทีมงาน และเฟสบุคเพจที่เป็นพื้นที่เปิดที่ใช้ในการสื่อสารกับสาธารณะ ซึ่งการประสานงานและการอภิปรายกันในกลุ่มจะใช้เฟสบุคกลุ่มปิด เป็นพื้นที่ในการพูดคุยหารือ การตัดสินใจและกระบวนการของการดำเนินงานในเรื่องที่ยังไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ

การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลของกลุ่ม

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่า แนวร่วมฯ มีทั้งเฟสบุคกลุ่มปิดที่เป็นพื้นที่ในการสื่อสารและการประสานงานกันภายในกลุ่ม และเฟสบุคเพจที่เปิดไว้สำหรับเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการสื่อสารกับสาธารณะ ซึ่งแนวร่วมฯ ก็ได้ตระหนักถึงคุณสมบัติของเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการสร้างเครือข่ายและแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารในวงกว้างและใช้ประโยชน์จากคุณสมบัตินี้ของเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเต็มที่ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 41 ที่แสดงให้เห็นถึงจำนวนการโพสต์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษาและ

มหาวิทยาลัยนอกระบบของผู้ดูแลเพจอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเปิดประเด็นเรื่องการศึกษา กับสังคม และทำให้ผู้คนหันมาสนใจการเคลื่อนไหวของกลุ่ม ซึ่งถือเป็นการสร้างการรับรู้เรื่องราวของกลุ่มต่อสาธารณชน

ในการสื่อสารกับสาธารณะในเครือข่ายสังคมออนไลน์ แนวร่วมได้ใช้วิธีการสื่อสารที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และดึงดูดความสนใจจากสาธารณชนได้มากพอควร คือการสื่อสารด้วยรูปภาพ ที่สะดุดตาผู้ใช้เฟสบุ๊คทั่วไป อีกทั้งสามารถสื่อความหมายได้โดยง่าย ดังตัวอย่างภาพด้านล่างที่เพจ ‘แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ’ มีการโพสต์ลิงค์เนื้อหาบทความเกี่ยวกับเรื่องมหาวิทยาลัยนอกระบบของ นิธิ เอียวศรีวงศ์⁴⁴ ในหนังสือมติชนรายสัปดาห์ก่อน หลังจากนั้นเพจ ‘วิวาทะ’ นำเอาเนื้อหาดังกล่าวไปทำเป็นรูปภาพ และเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษา มีการแชร์ภาพดังกล่าวมานำเสนอในเพจอีกครั้งหนึ่ง

“จะมีแอดมินสองคนที่คอยตามข่าวในมติชนออนไลน์ จะโพสต์เป็นลิงค์มาก่อน ทีหลังพอมีคนมาเจอก็จะเอามาทำเป็นรูป เราพยายามทำให้เฟสบุ๊คเพจมีการอัปเดตตลอดเวลา”

“...ตราบเท่าที่มหาวิทยาลัยยังเป็นหน่วยราชการ ก็ไม่ใช่ว่าทางที่จะมีเสรีภาพทางวิชาการได้ ว่าโดยหลักการก็ใช่ แต่อันที่จริงเสรีภาพทางวิชาการไม่เคยเป็นปัญหาใหญ่ของมหาวิทยาลัยไทย ไม่ใช่เพราะมีเสรีภาพเต็มเปี่ยมนะครับ แต่เพราะไม่มีใครคิดอยากใช้มันต่างหาก..”

นิธิ เอียวศรีวงศ์, 8 เม.ย.56
http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1365393695

วิวาทะ
 Like This Page · April 8

“...ตราบเท่าที่มหาวิทยาลัยยังเป็นหน่วยราชการ ก็ไม่มีทางที่จะมีเสรีภาพทางวิชาการได้ ว่าโดยหลักการก็ใช่ แต่อันที่จริงเสรีภาพทางวิชาการไม่เคยเป็นปัญหาใหญ่ของมหาวิทยาลัยไทย ไม่ใช่เพราะมีเสรีภาพเต็มเปี่ยมนะครับ แต่เพราะไม่มีใครคิดอยากใช้มันต่างหาก..”

นิธิ เอียวศรีวงศ์, 8 เม.ย.56
 ที่มา : นิสิตศึกษากับการออกเอกสาร มติชนรายวัน 8 เมษายน 2556 http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1365393695

Like · Comment · Share

640 people like this.
 89 shares
 View 7 more comments

Prinh Trakulpisan ขอที่ดินคืนเจ้าของก่อนเลย แล้วมหาวิทยาลัยไปหาซื้อที่เขาใหม่เอง ..
 April 8 at 7:15pm · Like

Prinh Trakulpisan หมอว่า ม.รัตนวงม. น่าจะสำคัญครับ
 (Write a comment)

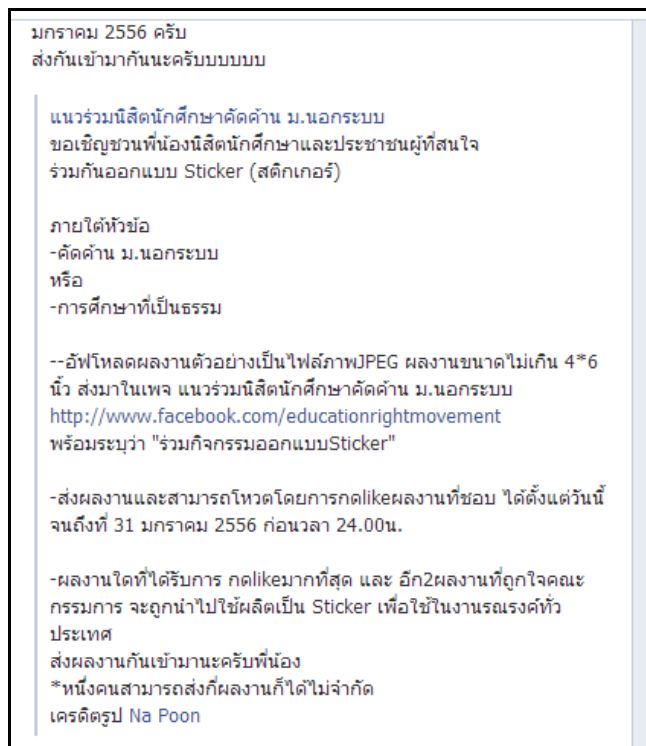
ภาพที่ 26 ตัวอย่างการนำเอาข้อความจากข่าว/บทความในหนังสือพิมพ์มติชนรายสัปดาห์มาทำเป็นภาพ

⁴⁴ ศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ เป็นนักคิด นักเขียน และนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ และเคยได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่น สภาวิจัยแห่งชาติ รางวัลฟูกุโอกะ และรางวัลศรีบูรพา

ภาพที่ 27 ตัวอย่างการนำเอาข้อความจากข่าว/บทความในหนังสือพิมพ์มาทำเป็นภาพ

นอกจากนี้ แนวร่วมฯ ยังมีกิจกรรมการจัดการประกวดออกแบบสติ๊กเกอร์ที่ใช้ในการรณรงค์ของกลุ่ม โดยกิจกรรมนั้นนอกจากจะเป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่มให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นผ่านการประกวดแล้ว ยังเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการร่วมออกแบบและร่วมแสดงความคิดเห็นกดชอบใจ (like) สติ๊กเกอร์ที่จะใช้เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มในการรณรงค์เคลื่อนไหวอีกด้วย ดังข้อความเชิญชวนส่งผลงานในเพจของแนวร่วมฯ ในภาพด้านล่างนี้

ภาพที่ 28 ข้อความการเชิญชวนนิสิตนักศึกษาและผู้สนใจออกแบบสติ๊กเกอร์เข้าร่วมประกวดเพื่อใช้ใน
งานรณรงค์ของแนวร่วมฯ

ในกรณีนี้ที่ แนวร่วมฯ มีกิจกรรม อาทิ เวทีเสวนา การจัดประกวด การรณรงค์ร่วมลงชื่อ และการ
ไปร่วมพูดคุยทางรายการโทรทัศน์ ผู้ดูแลเพจก็จะนำเสนอข้อมูลให้สมาชิกทราบ โดยการสร้างเป็น
เหตุการณ์ (event) ในเฟสบุคเพจ เพื่อให้สมาชิกรับทราบข่าวกิจกรรมที่ แนวร่วมฯ จัดขึ้น และลงชื่อเข้า
ร่วมเหตุการณ์/กิจกรรมนั้นๆ ดังปรากฏในภาพด้านล่าง

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ...
Events ▾

Past Events
Upcoming Events

**เวที ถอดบทเรียนเพื่อการพัฒนาแนวร่วม
นิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ**

Thursday, March 21, 2013 at 8:30am
111 guests

มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย งามคำทอง 39 แยก 9
Bangkok, Thailand

**ขอเชิญร่วมลงชื่อคัดค้าน การไล่ที่ ลูเทน
ถาวร ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

Tuesday, February 19, 2013 at 8:00pm
12,524 guests

**Stickerrrrr เพื่อการศึกษาที่เป็นธรร
รมมมม**

Thursday, January 31, 2013
100 guests

ต่างๆที่บ้านคุณ

**ร่วมสร้างการศึกษาที่เป็นธรรม กดไลค์เพจ
@แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ**

Monday, September 3, 2012 at 7:00pm
Poramate Minsiri and 520 other guests

ประเทศไทย
Bangkok, Thailand

ภาพที่ 29 หน้ารวบรวมเหตุการณ์ (event) ในเฟสบุคเพจของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ shared แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ's photo.
September 6, 2012

วันนี้ครับ!!!
ขอเชิญพี่น้องทุกท่าน ร่วมเวทีเสวนา "ม.นอกระบบคือ? ทำไม ม.เกษตร ต้องออกนอกระบบ"
ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน)
วันพฤหัสบดี ที่ 6 กันยายน 2555
ตั้งแต่เวลา 17.00 น. เป็นต้นไป
ณ ลานกิจกรรมหน้าตึก8 (ตึกกิจกรรม) ติดกับบาร์ใหม่

ขอเชิญพี่น้องทุกท่าน ร่วมเวทีเสวนา "ม.นอกระบบคือ? ทำไม ม.เกษตร ต้องออกนอกระบบ"
ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน)
วิทยากร
คุณภาศิไนย์ ชมสินทรัพย์มัน นศ. ป.โท จุฬาฯ อดีตแกนนำนศ. ม.บูรพา สักดำนม.นอกระบบ
คุณปกรณ อารีกุล นักกิจกรรมแห่งชาติตะวันออกเฉียง
และท่านอื่นๆอยู่ระหว่างการติดต่อ
วัน/เวลา/สถานที่
วันพฤหัสบดี ที่ 6 กันยายน 2555
ตั้งแต่เวลา 17.00 น. เป็นต้นไป
ณ ลานกิจกรรมหน้าตึก8 (ตึกกิจกรรม) ติดกับบาร์ใหม่
//งานนี้มีน้ำฟรี+เสื้อ(จำนวนจำกัด)

ม.นอกระบบคืออะไร ?
ทำไม ม.เกษตร ต้องออกนอกระบบ ??
เชิญชวนพี่น้องเกษตรศาสตร์ร่วมหาคำตอบพร้อมกัน
พฤหัสบดี ที่ 6 กันยายน 55 17.00 น.

ภาพที่ 30 เนื้อหาการประชุมสัมพันธ์ให้นิสิตนักศึกษาและผู้ที่สนใจเข้าร่วมเวทีเสวนาในประเด็นเกี่ยวกับ มหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในเฟสบุคเพจของแนวร่วมนิสิตนักศึกษา คัดค้านม.นอกระบบ

ในการทำกิจกรรมภาคสนามของแนวร่วมฯ จะมีการนำเอาภาพกิจกรรมนั้นมานำเสนอในเพจ เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลของ แนวร่วมฯ และสร้างการรับรู้ของสมาชิกและสาธารณชนต่อการดำเนินงานของแนวร่วมฯ ทั้งในภาคสนามและบริบทออนไลน์ไปพร้อมๆ กัน ดังภาพตัวอย่างการนำเสนอ ในเฟสบุคเพจของแนวร่วมด้านล่าง

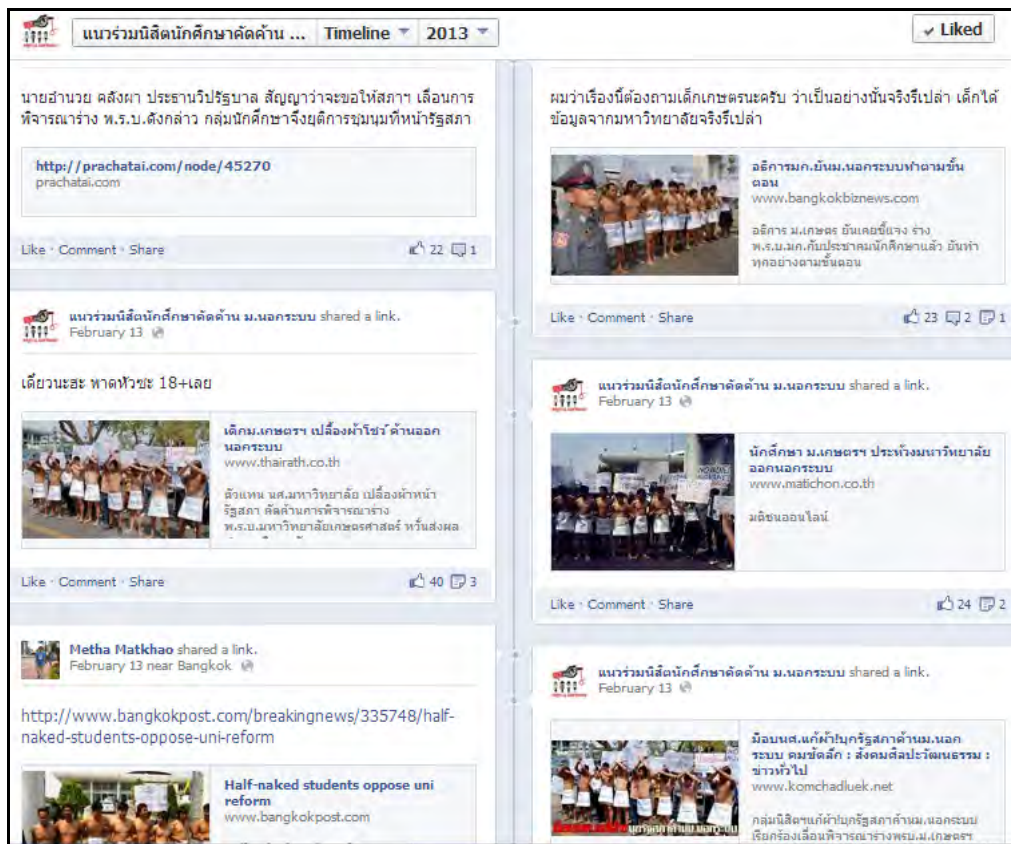

ภาพที่ 31 ภาพเหตุการณ์การยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีให้ทบทวนและยุติการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบในวันเด็ก 12 มกราคม พ.ศ.2556

ภาพที่ 32 ภาพเหตุการณ์การเข้าพบและพูดคุยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับประเด็นการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556

นอกจากนี้ ผู้ดูแลเพจของแนวร่วมฯ จะติดตามข่าวสารของแนวร่วมฯ ที่ปรากฏในแหล่งข่าวอื่นๆ และนำมาเผยแพร่ต่อในเพจเพื่อนำเสนอความเคลื่อนไหวของกลุ่ม และแสดงให้เห็นว่าแนวร่วมฯ การได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนและสังคมในวงกว้าง ดังภาพที่ปรากฏด้านล่าง

ภาพที่ 33 การแชร์ข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบจากแหล่งข้อมูลอื่นมานำเสนอในเฟสบุคเพจ

การสร้างเครือข่ายและการระดมกำลังในการเคลื่อนไหว

ด้วยลักษณะของแนวร่วมฯ เป็นการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายของนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีจุดร่วมเดียวกัน คือ การคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ดังนั้น การนำเสนอข้อมูลต่างๆ ในเพจส่วนหนึ่งจึงมาจากเนื้อหาที่สร้างขึ้นโดยนิสิตนักศึกษาที่ต้องการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนแนวร่วมฯ และส่วนหนึ่งเป็นการนำข้อมูลและแชร์เนื้อหาจากเฟสบุคเพจของกลุ่มนิสิตนักศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัยที่เคลื่อนไหวคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยที่ตนเองศึกษาอยู่นอกนอกระบบ เช่น ‘เด็กม.บวไม่เอาค่าเทอมมหาจ่าย’ ‘ธรรมศาสตร์ออกนอกระบบถามนักศึกษาหรือยัง?’ ‘นศ.สวนนันทน์ไม่เอานอกระบบ’ และ ‘ม.ทักษิณนี้ดี ไม่ใช่ลูกเศรษฐีเรียนไม่ได้’ เป็นต้น มานำเสนอในเพจ ‘แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ’ ในลักษณะของร่วมด้วยช่วยกันเผยแพร่ข้อมูลมหาวิทยาลัยนอกระบบ และสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายนักศึกษา

สภามหาวิทยาลัยไทย...
ได้กลายเป็นองค์กรสูงสุดที่สามารถจะกำหนด
ใครสมควรเป็นอธิการบดีหรือคณบดี
 โดยไม่จำเป็นต้องไปแคร์
 เสียงขอประชามติในมหาวิทยาลัยนั้น ๆ

เพราะสภามหาวิทยาลัย
ถือว่าตัวเองเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาด
ในการแต่งตั้ง...!

นศ. ส่วนนันทน์ไม่เอาออกระบบ
 Like This Page · September 13, 2012

เกือบทุกมหาวิทยาลัย (ยกเว้นมหาวิทยาลัยเอกชน)
 ดังกล่าวที่ว่า...รู้กันอยู่แล้ว ว่าใครจะได้เป็นอธิการบดีหรือคณบดี...!
 ที่มา: บทความวิกฤตมหาวิทยาลัยไทย มติชน กรุงเทพ 13 ก.ย.55 โดย พ.ศ.อภิชาติ รัตนราช อดีตนายกมนตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1347518595&groupid=03&catid=128&ubcatid=1200 — with Keng Chainarong and Sumit Suwan.
 Like · Comment · Share
 57 people like this.
 24 shares
 Flower P... ผู้รักประเทศไทยได้ประกาศขอ...
 September 13, 2012 at 3:01pm · Like
 Prasong Kalayanathum...
 September 13, 2012 at 9:11pm · Like · ๙1
 Write a comment...

ภาพที่ 36 ตัวอย่างการแชร์ข้อมูลจากเพจ 'นศ.ส่วนนันทน์ไม่เอาออกระบบ' มาเผยแพร่ในเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ

ส่วนการใช้เฟสบุ๊คเพื่อการระดมกำลังในการเคลื่อนไหวในพื้นที่ออฟไลน์พบว่า แนวร่วมฯ มีการใช้เฟสบุ๊คเพื่อวัตถุประสงค์นี้เช่นกัน โดยสร้างเนื้อหาที่เป็นภาพและข้อความในเชิงชักชวน โน้มน้าว และเรียกร้องให้นิสิตนักศึกษาออกมารวมตัวกันเพื่อเคลื่อนไหวคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังตัวอย่างที่ปรากฏในภาพด้านล่าง แต่อย่างไรก็ดี สมาชิกของแนวร่วมฯ ให้ข้อมูลว่าการระดมกำลังคนผ่านเฟสบุ๊คเป็นเหมือนการเปิดประเด็นให้สังคมรับรู้การเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ และหันมาสนใจประเด็นเรื่องการศึกษามากขึ้น แต่กำลังคนที่มาร่วมในการเคลื่อนไหวในพื้นที่ออฟไลน์ส่วนใหญ่มาจากการระดมกำลังคนผ่านประสานงานกันระหว่างตัวแทนของนิสิตนักศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัยมากกว่า

“จริงๆ แล้วใช้การประสานจากแต่ละมหาลัยมากกว่า คือผู้ประสานงานเขาก็จะนัดประชุมก่อน แล้วในที่ประชุมเขาก็จะแจ้งกับตัวแทนแต่ละมหาลัยว่าจะมีการชุมนุม สถานการณ์เป็นแบบนี้ละ เขาก็จะให้ผู้ประสานงานแต่ละมหาลัยช่วยแจ้งเพื่อนๆ ในแต่ละมหาลัยหน่อย แต่แต่ละมหาลัยจะมาได้มากน้อยก็ตามแต่จังหวะโอกาสต่างๆ ...คนที่มาส่วนใหญ่ก็ไม่ได้มาจากเฟสบุ๊ค อาจจะแค่ 10% ของทั้งหมดที่มา”

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาตัดค่าน ม.นอกระบบ shared แนวร่วมนิสิตนักศึกษาตัดค่าน ม.นอกระบบ's photo.
March 12 ๙

อย่าลืมนะจ๊ะ 13 มีนาคม 10.00น. เรามีนัดกันหน้า อาคารรัฐสภา
แฮรี่ แฮรี่ แฮรี่

ขอเชิญนิสิต นักศึกษาและประชาชน ร่วมกันใส่ เสื้อดำและร่วมวางพวงหรีด ไว้อาลัยให้กับ ทรม ม.นอกระบบ ของ ม.ราชภัฏสวนดุสิต เกษตร และ
ธรรมศาสตร์
วันพุธ ที่ 13 มีนาคม 2556 พบกันหน้าอาคารรัฐสภา เวลา 10.00น.
มาร่วมกันแสดงพลังคัดค้าน การนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ

พุธ ๑๓ มีนาคม นี้

ขอเชิญ นิสิตนักศึกษาและประชาชน

ร่วมกันใส่เสื้อดำ และวางพวงหรีด

ไว้อาลัยให้กับ พ.ร.บ. ม.นอกระบบ

พบกันหน้าอาคารรัฐสภา เวลา ๑๐.๐๐ น. เป็นต้นไป

...ร่วมกันคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ...

Like Comment Share 54 1 14

ภาพที่ 37 การเชิญชวนให้นิสิตนักศึกษาและประชาชนไปรวมตัวกันหน้ารัฐสภาเพื่อคัดค้าน
สภาผู้แทนราษฎรที่จะการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ
วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ.2556

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาต่อต้าน ม.นอกระบบ shared ธรรมศาสตร์ออกนอกระบบ ตามนักศึกษาเรียดัง's photo. January 14

หรือสถานศึกษาทำถึงจะถูก ขายทอดตลาด
หาคำตอบให้ธรรมศาสตร์กับการเป็นนอกระบบ

พร้อมแค่ไหน? ใครได้ใครเสีย?
 ออกนอกระบบ แล้วเราจะทำอะไร?
 ตั้งคำถาม เพื่ออนาคตของคุณและเพื่อนใหม่ ?

16 มกราคม 2555

5 โมง บร.1 ร่วมตั้งคำถามให้กับอธิการบดี

ทุกเรื่องราวที่คุณอยากรู้จาก **ปากอธิการบดี** เรื่องนอกระบบ

Like / Comment / Share 25 2

ภาพที่ 38 การเชิญชวนให้นักศึกษาเข้าร่วมงานและซักถามเรื่องการนำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ออกนอกระบบ

ภาพที่ 39 การเชิญชวนให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมตัวกันในวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ.2556 เพื่อเข้าพบและยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีเรียกร้องการศึกษาที่เป็นธรรม และทบทวนการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ

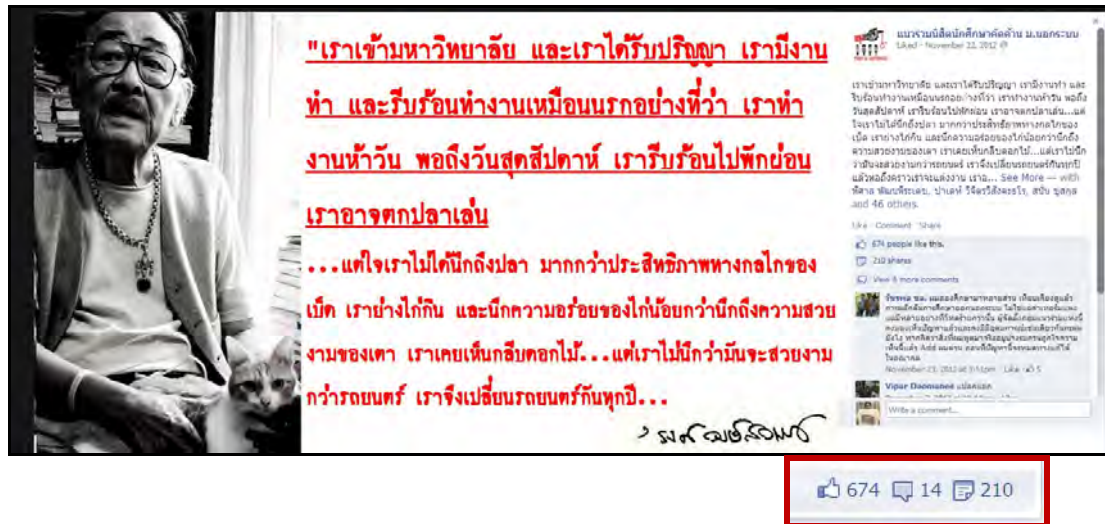
ภาพที่ 40 การเชิญชวนนิสิตนักศึกษาและประชาชนมาร่วมตัวกันเพื่อคัดค้านการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556

การเป็นพื้นที่สาธารณะเฉพาะกลุ่ม

บทบาทของเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คในการเป็นพื้นที่สาธารณะเฉพาะกลุ่มในประเด็นเรื่องการศึกษาที่เป็นธรรมและการคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ พบว่าเพจของแนวร่วมฯ เป็นพื้นที่สำหรับนำเสนอและแลกเปลี่ยนในประเด็นเรื่องการศึกษาในลักษณะของการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้กดชอบใจเพจและบุคคลทั่วไปที่สนใจมากกว่าจะเป็นพื้นที่เพื่อถกเถียงอภิปรายเพื่อหาแนวทางหรือข้อสรุปอย่างจริงจัง จากการสำรวจเนื้อหาในเพจพบว่า เนื้อหาเกือบทั้งหมดนำเสนอประเด็นการเรียกร้องการศึกษาที่เป็นธรรมและการคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นการโพสต์โดยผู้ดูแลเพจ ดังนั้นเนื้อหาในเพจจึงค่อนข้างจะมีการจัดระเบียบและมีการนำเสนอโดยมุ่งเน้นประเด็นและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาถึงการปฏิสัมพันธ์ภายในเพจ พบว่าการปฏิสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะของการกดชอบใจ (like) กดแชร์ (share) แม้จะมีจำนวนไม่มากนัก จำนวนของการกดชอบตั้งแต่ต่ำสุดถึงสูงสุดอยู่ในช่วงระหว่าง 2 – 647 like ต่อเนื้อหา แต่ก็แสดงให้เห็นว่ามีการปฏิสัมพันธ์ภายในเพจอย่างต่อเนื่อง ส่วนการเขียนคอมเมนต์ (comment) ในสถานะ (status) ต่างๆ ไม่ปรากฏมากนัก แต่ก็พบบ

เห็นอยู่บ้างในบางสถานะที่ได้รับความสนใจสูง (พิจารณาจากการมีการกดชอบใจและกดแชร์จำนวนมาก) ดังตัวอย่างในภาพที่ปรากฏด้านล่าง

ภาพที่ 41 เนื้อหาที่ได้รับความสนใจจากจำนวนการกดชอบใจและกดแชร์

ภาพที่ 42 เนื้อหาที่ได้รับความสนใจจากจำนวนการกดชอบใจ กดแชร์ และคอมเม้นท์

**"ระบบการศึกษาของไทยที่เอาเงินเป็นตัวตั้งผลลัพธ์ที่ได้คือพังทั้งระบบ
...วิสัยทัศน์ของผู้นำทางการศึกษาเน้นการบริหาร
มากกว่าที่จะสนใจคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง
...อยากกระตุ้นให้ทุก ๆ คนคำนึงถึงสิทธิในการศึกษาซึ่งถือว่าเป็น
สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องให้ความคุ้มครอง เพื่อให้ให้นักเรียน
นักศึกษาได้การพัฒนาตนเองในแนวทางที่ถูกต้องและก้าวหน้า"**

FB@May Rai Sritraphan 30/12/2555

แนวร่วมก๊วนนักศึกษาต่อต้าน ม.หอพระ
Liked · December 30, 2012 1h

"การปฏิรูปการศึกษาที่มากโดยตลอด แม้จะมีปัญหาที่ยืน
ยอโดยแก้ปัญหาที่ปลายเหตุอยู่เสมอ ซึ่งจุดกำเนิดไม่ได้มี
ที่ความไม่เข้าใจความไม่รู้อะไรเกี่ยวกับนักศึกษา แต่อาจเป็น
เพราะนักศึกษานักเรียนบางส่วนเน้นว่าบางส่วน มีหัวใจโดย
ด้านและเลเยอร์ที่ของตนเอง ไม่มีควมอยากศึกษาเห็น
เข้าปากไม่ได้คือเองไม่เป็น เลือกที่จะเลือกกระหายของ
ผู้ใหญ่และปล่อยให้ไปเป็น แม้ว่าการออกนอกระบบ ชั้นดี
สำหรับบริหารลองดู ค... See More — with Santy
Sinwati, OhO's Deepenkaew, Nithwat Wannasri and
44 others.

Like · Comment · Share

93 people like this.

18 shares

View 4 more comments

Patcharee Nopvichai เื่อ...การศึกษาไทย เิ่ง
December 30, 2012 at 2:20pm · Like · 4 3

Chaiyan Rajchagool ในฐานะผู้บริหารคนหนึ่ง เห็นด้วยกับความเห็นที่สด และขอเพิ่มคำถาม ๓ ข้อ (๑) เราใช้เงินมากมายกับเรื่องอื่นๆ โดยเฉพาะ "ความมั่นคง" แล้วทำไม
เราถึงวางความสำคัญของการศึกษาไว้ลำดับท้ายๆ (๒) กลุ่มชนอันเ็นำและพวกที่ร่ำรวยเงินทองไม่ต้องการให้ลูกคิดต้องสังคมไทยอย่างช้าๆและต้องเื่องนี้ เพราะเขาเหล่านั้นมีทาง
เลือกอื่น ก็เมื่อเขาไม่ใส่ใจ ใครเล่า? (๓) อยากรู้คำแก้ตัวของพรรคประชาธิปัตย์ เพราะมหาวิทยาลัยออกนอกระบบในสมัยเขาเป็นรัฐบาล จริยอยู่ความคิดนี้มีมาก่อนหน้านี้ แต่คนสำคัญ
ในพรรคนี้บางคนพยายามผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง เขาจะแก้ตัวอย่างไร?
December 30, 2012 at 3:10pm · Like · ๖ 5

Siriporn P. Charoen หักผ่อนบ้างนะครั้นน้องชาย แล้วคนข้าง ๆ งอนนะ (งัดข่าวการเมืองซึก 2 วัน เพื่อน้อง) ฮีอิ
December 30, 2012 at 4:04pm · Like

Mahaajones Nainy GrizzlyBear น่องมมมมมม 5555555
December 30, 2012 at 4:15pm via mobile · Like · ๖ 3

Thammarak Karnpisit คิดเป็นครั้น คิดได้แบบนี้แสดงว่าเราสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง เลิกคิดพิมพ์เขียวพัฒนาการศึกษาแบบเดิมๆโดยนักวิชาการได้แล้ว
ครั้น เขาทำไม่ได้หรอก
December 31, 2012 at 7:10pm via mobile · Like

ภาพที่ 43 ตัวอย่างสถานะที่มีการแสดงความคิดเห็น # 1

"...ขณะนี้เราปล่อยให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระ ซึ่งก็อาจจะต้องกลับมาดูว่าหากอิสระมากเกินไป จะทำให้เกิดข้อดีข้อเสียอย่างไร เป็นเรื่องที่ต้องหาสมดุลให้เกิดความพอดีระหว่างความอิสระของมหาวิทยาลัย และการกำกับดูแล"

พงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

แนวร่วมอุดมศึกษาคัดค้าน ม.บอกระบบ
 Liked · December 28, 2012

อย่างไรก็ตาม ในส่วนมหาวิทยาลัยก็เกี่ยวข้องกันอยู่ค่อนข้างไม่ตรงกัน สภาฯก็อาจกำกับดูแลได้เรื่อยๆ แล้วอาจจะไม่สามารควบคุมดูแลได้ทั้งหมด เพราะระบบที่ปล่อยให้อาจารย์มหาวิทยาลัยวางเป็นอิสระ ซึ่งก็อาจจะส่งผลกับอาจารย์มหาวิทยาลัยมากบ้าง น้อยบ้าง ก็ได้แต่ต้องตั้งคำถามอย่างหนึ่ง เป็นเรื่องที่ต้องหาสมดุลไว้ คือความอิสระทางวิชาการของมหาวิทยาลัย และการกำกับดูแล ในมหาวิทยาลัยต้องตั้งคำถามมหาวิทยาลัยกำกับดูแลอย่างไรดี ต้องมีคำถามมหาวิทยาลัยมีความจำเป็นหรือไม่จริง ต้องมีคำถามกระทรวงศึกษาธิการ (ศ.ช.) นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศ.ช.)
 ที่มา <http://www.manager.co.th/QUAL/ViewNews.aspx?NewsID=955000153992> — with 6 likes, 11 shares and 45 others.

Kumini Hero ยังไงก็ มีนโยบายช่วยเหลือ นักเรียน วน ๆ ที่เขาอยากเข้ามหาวิทยาลัยด้วยนะคริมน ...เพราะค่าเทอมนี้แหละ ทำให้ นักเรียนหลายคนเลือกทางผิด ในการนำเงินมาเพื่อจะได้ตัวเองได้ค่าเล่าเรียน
 December 28, 2012 at 6:39pm · Like · ๕ 2

Red Socialist ท่านพงศ์เทพ เป็นคนเก่งมาก นับถือผลงานและความดีที่ท่านมาดะ
 December 28, 2012 at 6:44pm · Like

Somkhuan Phromthong คณะราชครูยังมีวิธีดีโดยชนชั้นกลางถึงให้ความสำคัญการศึกษาในหลักจะประการ รัฐมาแต่เลือกสิ่งมาจากเสียงคนรากหญ้าจะมีทิศทางเช่นไร
 December 28, 2012 at 6:49pm · Like

แดง รักษารมชาติ อิสระนี้แหละเรียนจากค่าเทอมหลักพันเป็นหลักหมื่นกำลังจะเข้าสู่หลักแสน
 December 28, 2012 at 6:50pm · Like · ๕ 1

Somkhuan Phromthong มหาวิทยาลัยมุ่งไปสู่ความเจริญของอาคารสถานที่ แต่ทั้งความก้าวหน้าทางวิชาการ มันจึงสวยแต่รูปไม่พอม
 December 28, 2012 at 6:56pm · Like · ๕ 6

Punnupong Wongwan หมาบ้างจันประเด็งเดไม่ได้อูอยู่ที่ว่าจะออกนอกระบบหรือให้อูอยู่ในระบบต่อไป เพราะมหาวิทยาลัยไทยกำลังออกนอกระบบกันเป็นแถว หมาบ้างประเด็งเดมันจอยู่ที่ว่าเราบริหารจัดการ ตรวจสอบองค์กรทำงานของมหาวิทยาลัยอย่างไรให้เป็นธรรมต่อนักศึกษามากที่สุด
 December 28, 2012 at 7:12pm · Like

Virat Boonthanakorn ยิ่งพัฒนาอีกห่างจากคำว่าคุณภาพมากขึ้นทุกที
 December 28, 2012 at 7:36pm · Like

PCha Kkumpa มหาวิทยาลัยต้องผลิตคนหลากหลาย อย่างพอเหมาะเพื่อมาช่วยกันตอบโจทย์ที่ยากๆให้สังคม ไม่งั้นก็จะเกิดสอนที่ออกมากกว่าที่ต่อใช้งานในระบบจริงๆ อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
 December 28, 2012 at 7:39pm · Like

Somkhuan Phromthong ผมคิดว่าข้อดีข้อเสียรัฐมนตรีต้องหาคำตอบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือนักศึกษา เพราะหากไปตามผู้บริหารมหาวิทยาลัยคำตอบมันชัดคือดีมานต์
 December 28, 2012 at 7:47pm · Like · ๕ 1

Chamnan Rodhetbhai น่าคิดว่าเหตุใดการอุดมศึกษาของไทยจึงดูประเนิ่นว่าอยู่ปลายแถวของประชาคมอาเซียน
 December 29, 2012 at 9:08am · Like · ๕ 1

ภาพที่ 44 ตัวอย่างสถานะที่มีการแสดงความคิดเห็น # 2

"มธ.จะขอออกนอกระบบ เป็นมหาวิทยาลัยสุดท้าย เพราะไม่มั่นใจในนโยบายของรัฐ ในการให้เงินสนับสนุนมหาวิทยาลัย"

สุพล นิธิไกรพนธ์ อดีตอธิการบดี มธ.

"มธ.ยืนยันที่จะออกนอกระบบ โดยยืนยันทุกครั้งที่มีการ เปลี่ยนแปลงรัฐบาล..."

ศ.ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ อธิการบดีมธ.

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาต่อต้าน ม.นอกระบบ
Liked · December 18, 2012 · 0

ภาพบน " อย่างไม่คิดม มีมหาวิทยาลัยที่ยังไม่มีทำที่จะ
รับออกนอกระบบ คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.)
เนื่องจากนายสุพล นิธิไกรพนธ์ อธิการบดี มธ. ประกาศตั้งแต่
เข้ารับตำแหน่งอธิการบดีว่า จะออกนอกระบบเป็น
มหาวิทยาลัยสุดท้าย เพราะไม่มั่นใจนโยบายของรัฐ ใน
การให้เงินสนับสนุนมหาวิทยาลัย "

ที่มา <http://highlight.kapook.com/view/5140>

ภาพล่าง
มธ.ยืนยันที่จะออกนอกระบบ โดยยืนยันทุกครั้งที่มีการเปลี่ยน
แปลงรัฐ... See More — with Sakol Sandhiratne,
Nawapon De Crae Muhammad, เฟี้ยจือ พัดนิยะ เนส, Fein'icha Mai-ngam, Ultra Cotchadet, Kwanguen Duck Sakst, Tiwat Dumkaew, NaNon Montarat, Prinya Thawananarumitkul, Santy Sriwati and Chamvit Ks.

Like · Comment · Share

99 people like this.

68 shares

View 18 more comments

ดูภาพ ป่านพระวัน สุประณศาตจระออกหรือครั้น
December 19, 2012 at 12:14pm · Like

Chaichon Pochai ออหวงททาน กว่าจะได้เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย
มาอยู่กับ เศรษฐกิจในไทยคืน จนมาต้องอยู่ ต้องอยู่
มาจนตาย จึงต้องเขียนสส ทำหนังสือ เขียนขอขมา
ไม่ใช่ออกนอกระบบ เขียนลงเวลาเพื่อสร้างบิณฑบาต
นาศประเทศ
อาจารย์บางท่าน ที่ไปขอทุนก่อนเป็นอาจารย์ ขอตอบแบบนี้
ด้วยนะจ๊ะ...
Write a comment...

-

Sarum Boonmee เกี่ยวกับค่าเล่าเรียน ประเทศไทยเป็นประเทศที่เก็บค่าเล่าเรียนถูกมากเกินจริงมาตั้งแต่เดิม ในช่วงหลังจึงได้มีการปรับให้สมเหตุสมผลมากขึ้น คนรุ่นก่อนจึงรู้สึกว่าเป็นมหาวิทยาลัยหาเงินจากค่าเล่าเรียน ซึ่งจังหวัดขอนแก่นห้องดีห้องกับกระแสน้ำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ข้อมูลที่เป็นอาจารย์วิเคราะห์สิ่งนี้คือ

 1. รัฐบาลมีหน้าที่ใช้งบประมาณการดำเนินการศึกษาด้านความจำเป็น โดยให้เงินสนับสนุนจำนวนหนึ่งสำหรับหลักสูตรปกติ ส่วนที่เหลือผู้เรียนต้องรับผิดชอบเอง สำหรับหลักสูตรพิเศษรัฐบาลจะไม่ได้จัดงบประมาณให้ มหาวิทยาลัยจึงเรียกเก็บจากผู้เรียนเต็ม ๆ จึงเป็นที่มาของหลักสูตรแพง
 2. เงินเดือนของอาจารย์มหาวิทยาลัยยุคอดีตมีผู้ซึ่งเงินเดือนของข้าราชการบ้านาน ซึ่งต่ำ ไม่พอกิน สมัยก่อนจน ดร. เงินเดือนเริ่มต้นไม่กี่หมื่น ปัจจุบันปรับขึ้นตามค่าเงิน แต่ก็ยังต่ำอยู่ ผลที่เกิดขึ้นคือทำให้อาจารย์ต้องรับจ้าง (สอนพิเศษ ให้คำปรึกษา ทำธุรกิจ ฯลฯ) เคยไหมครับที่ไม่ทำอาจารย์สอนน้อย ๆ แล้วอาจารย์ไม่อยู่ หรือปิดเทอมก็หายตัวไปเลย ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงพยายามสร้างรายได้ให้แก่บุคลากร (สร้างความนิยมให้แก่ตนเอง) ด้วยการเปิดหลักสูตรพิเศษ อาจารย์จึงมีรายได้เสริมจากการสอนหลักสูตรเหล่านี้ (ตัวอย่างมีให้เห็นเต็มบ้านเต็มเมืองไปหมด) ผลที่เกิดขึ้นคืออาจารย์แต่ละสอนหลักสูตรพิเศษ ไม่ทำวิจัย ประเทศไทยจึงไม่พัฒนาเพราะเอกชนขาดความรู้ที่จะไปแข่งขันต่างประเทศได้ ปัญหานี้จะบรรเทาลงได้ด้วยการออกนอกระบบ โดยมหาวิทยาลัยมีความยืดหยุ่นในการจัดอัตราเงินเดือนที่เหมาะสม เพื่อดึงดูดคนเก่งเข้ามาทำงานวิจัยอย่างเต็มสูบ ไม่ต้องคอยรับจ้างและสอนหลักสูตรพิเศษ หากผลงานไม่เข้าท่าก็สามารถให้โทษได้ ตั้งแต่ ขึ้นเงินเดือนน้อย ไม่พอเสียดูยา ซึ่งไม่สามารถทำได้ในระบบราชการ (แม้เงินเดือนขึ้นหนึ่งขึ้น 100 ก็ไม่ได้) ผลที่เกิดขึ้นคือนักศึกษาได้รับบริการจากอาจารย์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ได้รับความรู้ที่ทันสมัย (อาจารย์ทำวิจัย) ไม่ใช่เรียนจากหนังสือโบราณ (อ่านแล้วก็ไม่ได้) นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการผลิตองค์ความรู้ที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ปล. ทั้งหมดทั้งมวลนี้เขียนโดยผู้มีผู้บริหาร ดังนั้นเราจึงควรให้ความสำคัญกับการได้มาซึ่งผู้บริหารที่มีฝีมือและธรรมาภิบาลครับ

December 19, 2012 at 4:32am · Like · 4
-

Blugn Free จุฬานี้ออกนอกระบบแล้วบริหารกันดีละครับ ขอเวแค้นที่เป็นว่าเลนเลย

December 19, 2012 at 9:24am · Like · 2
-

ตลาอาช ป่านพระวัน สุประณศาตจระออกหรือครั้น

December 19, 2012 at 12:14pm · Like
-

Chaichon Pochai ออหวงททาน กว่าจะได้เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยกับ เศรษฐกิจในไทยคืน จนมาต้องอยู่ ต้องอยู่อย่างสบาย เงินเดือนเป็นแสน ทำงานน้อยๆ เป้าหมายเขียนไม่ใช่ออกนอกระบบให้ประเทศ เสียสละเวลาเพื่อสร้างบิณฑบาตให้คนในประเทศ

อาจารย์บางท่าน ที่ไปขอทุนก่อนเป็นอาจารย์ ขอตอบแบบนี้ด้วยนะจ๊ะ ตอนสัมภาษณ์ ประชาชนจะได้รู้ความต้องการการพวททานก่อนมาเป็นอาจารย์

December 19, 2012 at 12:47pm · Like · 2
-

Ron Env คุณ Mac Legendlaw ที่บอกว่า "สามารถออกเงินจากส่วนอื่นมาใช้ได้ก่อน เช่น มึงบ่ทำสวน 1 ล้าน จุฬ่าสามารถโยกเงิน 1 ล้านมาทำสวนเงินเดือนจ้างอาจารย์จนเอาได้"

มองไม่พบกลิ่นบะขาน ถ้ามีสะมากเกินไป เกิดผู้บริหาร (หมายถึงโดยรวมๆ ไม่ได้หมายถึงทีม อ.สมคิด) เกิดครม.ใจโอนเงินเดือนอาจารย์ ไปใช้เป็นเงิน ตอบแทนผู้บริหาร หรือ เงินเดือนที่ปรึกษา ก็ได้เหมือนกันละครับ คือถ้าไม่แน่ใจใน ธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ก็ยิ่งไม่สมควรที่จะออกนอกระบบครับ

December 19, 2012 at 2:48pm · Like
-

Ron Env คุณ Sarum Boonmee ที่บอกว่า

ในระบบราชการนั้นมหาวิทยาลัยจะได้รับงบประมาณ (คล้าย ๆ กับโครงการใช้เงิน) มาเป็นหมวด ๆ เช่น สิ่งก่อสร้าง เงินเดือน ฯลฯ ไม่ยึดหยุ่น และถ้าใช้ไม่หมดก็จะถูกเก็บกลับคืนคลัง ผลที่เกิดขึ้นคือมหาวิทยาลัยจะพยายามใช้เงินหมวดต่าง ๆ ให้หมด แม้จะไม่จำเป็นก็ตาม (เงินคนอื่น ได้โควตามาแล้วต้องหาเงินให้หมดไม่เงินเสียเลย)

คือผมว่า ถ้าปัญหาอยู่ที่ระบบราชการนะ เราก็แก้ปัญหาโดยการ ออกนอกระบบ มันเป็นการหนีปัญหามากกว่า และพอแก้ปัญหาได้ก็จะมีปัญหาเรื่องความโปร่งใสของผู้บริหาร รวมถึงปัญหาอื่นๆ ที่ไม่อาจคาดเดาได้อีกมากมาย ตามมา

ในระบบราชการมีปัญหายุ่งยากนั้น ทำให้ไม่แก้ปัญหาให้ตรงจุดโดยการแก้กฎหมายเรื่องงบประมาณ เช่น ให้สามารถสะสมข้ามปีได้ หรือถ้าจะเลือกไม่ได้ และเป็นบัญชีของหน่วยงานนั้นๆ ไปเลย แต่ยังคงอยู่ความคุมดูแลของส่วนกลาง (เช่นกรมบัญชีกลาง) นางจะคิดว่าจะ หน่วยงานอื่นก็จะได้ประโยชน์ด้วยไม่เฉพาะแค่กรมมหาวิทยาลัยที่ออกนอกระบบเท่านั้น

เพราะถ้าแก้ปัญหาปลายเหตุโดยการออกนอกระบบ ปัญหาก็คงยังอยู่กับมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้ออกนอกระบบ รวมถึงหน่วยงานราชการอื่นๆ ด้วย (ซึ่ง มหาธิบายเป็นแค่ส่วนน้อย หน่วยงานราชการอื่นที่อีกตั้งมากมายกว่าเยอะ ต่อให้ทุก ม.ออกนอกระบบ ก็ไม่ได้ช่วยเรื่องหลายอย่างได้ทั้งหมดหรอก)

December 19, 2012 at 3:28pm · Edited · Like

ภาพที่ 45 ตัวอย่างสถานะที่มีการแสดงความคิดเห็น # 3

การสร้างอัตลักษณ์ทางการเมือง

อัตลักษณ์ของแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ คือ “เครือข่ายนิสิตนักศึกษาที่เรียกร้องความเป็นธรรมทางการศึกษา” จากคำสัมภาษณ์นักศึกษากล่าวว่า แนวร่วมเข้าใจดีว่าการศึกษาคือเรื่องที่เกี่ยวข้องกันทั้งระบบ แต่เนื่องจากการเคลื่อนไหวในช่วงเริ่มต้นของการตั้งกลุ่ม คือ การคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ จึงเลือกที่จะใช้ชื่อนี้เพื่อแสดงพลังของเครือข่ายนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่กำลังเคลื่อนไหวต่อสู้เรื่องนี้

“กลุ่มนักศึกษาคือกลุ่มที่เคยออกค่ายเคยทำอะไรกันมาก่อนแล้วก็มาคุยกันแล้วก็รวมกันเป็นแนวร่วมจริงๆ ตอนเดือนพฤษภาคม 55 (พ.ศ.2555) ที่ผ่านมา ก็เรียกตัวเองว่าแนวร่วมนักศึกษาคัดค้านนอกระบบ จริงๆ ในความรู้สึกมันอยากจะตั้งชื่ออื่น เช่นชื่อแบบ แนวร่วมนักศึกษาเพื่อการศึกษาที่เป็นธรรม หรือเพื่อปฏิรูปการศึกษา แต่ว่าตอนนั้นมันยังอยู่สถานการณ์ที่เพื่อนแบบสวนสุนันทา เกษตร หรือม.ขอนแก่นกำลังจะเปลี่ยน กำลังเผชิญหน้า เราก็เลยใช้ชื่อนี้ไปก่อน แต่ว่าเวลาเราเจอกันคุยกัน เรื่องที่คุยก็ค่อนข้างจะเอาข้อมูลต่างๆ ในเรื่องการศึกษาของแต่ละมหาลัยแล้วก็ภาพรวมมาคุยกัน เราค่อนข้างเข้าใจว่าปัญหาการศึกษามันเป็นปัญหาทั้งระบบที่ต่อเนื่องกันมา แต่ว่าในช่วงสถานการณ์นี้จำเป็นต้องใช้ชื่อนี้ไปก่อน เพื่อที่จะเป็นพลังร่วมกับเพื่อนสามมหาลัย”

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ ไม่มีรูปสัญลักษณ์ แต่แนวร่วมฯ ได้ใช้รูปภาพในเฟซบุคเพจที่เป็นรูปนักศึกษา มีตัวหนังสือข้างใต้เขียนว่า ‘หยุดม.นอกระบบ’ และมีมือที่มีเชือกสีแดงห้อยอยู่เสมือนจะเป็นเชือกที่ใช้พันธนาการนักศึกษาที่อยู่ข้างใต้ในมือข้อความว่า ‘หยุดแปรรูปการศึกษา’ จนกลายเป็นเหมือนภาพจำที่ใช้แทนกลุ่มแนวร่วมฯ ที่ใช้ในการจัดทำเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับแนวร่วมฯ ดังภาพปรากฏด้านล่าง

ภาพที่ 46 ภาพที่ใช้แทนตัวแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบในเฟซบุคเพจ

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ
February 12

บทกรวิจากพี่ๆ ร่วมอุดมการณ์

บทกวีม.นอกระบบ(ระเบียบ)

<p>มหาวิทยาลัยนอกระบบ ระบบ(มีระเบียบ)ยังไม่อาย หาช่องทางออกนอกระบบ ปราศนาไท่กันกันจนตาย ซ่อนผลประโยชน์อีกไม่รู้จัก ม.นอกระบบทำตามแต่ใจ</p>	<p>เรื่องสลดน่าใจหาย กินกันวอดวายผู้ใหญ่ตัวดี เพื่อซ่อนกลความชั่วร้าย สอดช่องโหว่กฎหมายใน พรบ. ม.นอกระบบจึงไม่โปรงใส นิยามใหม่ตราให้ไว้เฮย</p>
--	---

ภูวมินทร์ วาดเขียน แต่งเมื่อ พ.ศ.2550

ระดมพลคัดค้าน รังพรบ.ม.เกษตรฯ พุที 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 เวลา 10.00 น. ณ วิจิตรสภา

Like · Comment · Share 👍 131 🗨️ 6 📄 37

ภาพที่ 47 ภาพที่ใช้แทนตัวแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบในการจัดทำเนื้อหาในเฟซบุคเพจ

ในรูปปก (cover) ของเฟซบุคเพจ เป็นรูปพื้นสีแดง มีข้อความที่เป็นคำขวัญของแนวร่วมฯ ว่า 'การศึกษาต้องเป็นรัฐสวัสดิการ Education is not for SALE' ในรูปประกอบด้วย ตัวละคร "V" จาก

วรรณกรรมและภาพยนตร์เรื่อง 'V for Vendetta'⁴⁵ นักพิราบสีขาว และรูปมือขวาถือดินสอ ซึ่งความหมายของแต่ละรูป ผู้ออกแบบได้ให้ข้อมูลว่า

“แนวคิดในการออกแบบคือ ตั้งใจจะให้รูปสื่อได้ถึง การต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมทางการศึกษา รูปที่ใช้สื่อความหมายหลักๆ เลยมี 3 รูป คือ หนึ่ง รูปชายใส่หน้ากาก จากหนังเรื่อง V for Vendetta รูปนี้ตั้งใจจะสื่อให้เห็นถึงการต่อสู้ที่เข้มแข็งเพื่อความยุติธรรม และการใส่หน้ากากต่อสู้เพื่อรวมใจเป็นหนึ่งเดียว สอง คือ รูปนักพิราบขาว รูปนี้ตั้งใจสื่อความหมายให้เห็นว่า พวกเขาต้องการสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการศึกษา รวมถึงต้องการให้รูปภาพดูอ่อนโยนลงด้วย และสามคือ รูปกำปั้นถือดินสอ ตั้งใจให้รูปนี้เป็นรูปที่แทนการต่อสู้เพื่อการศึกษา ดินสอที่อยู่ในมือคืออุปกรณ์ที่สื่อความหมายถึงการเรียน”

ภาพที่ 48 ภาพปก (cover) ของเฟสบุคเพจแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ

⁴⁵ ในภาพยนตร์เรื่อง V for Vendetta กล่าวถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอนาคต ตัวละครเอกใช้ชื่อว่า V เป็นตัวละครที่ใส่หน้ากาก กายฟอวล์ (บุคคลในประวัติศาสตร์อังกฤษที่ถูกจับกุมพร้อมพรรคพวกขณะในอุโมงค์ใต้อาคารรัฐสภาขณะวางแผนใช้ดินปืนระเบิดอาคารรัฐสภาในวันที่มีการประชุม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง) ต่อสู้เพื่อเสรีภาพ และพยายามที่จะจุดประกายกระตุ้นให้ผู้คนปฏิวัติต่อระบอบการปกครองเผด็จการที่ครอบงำประเทศอยู่ ซึ่งภายหลังจากภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย หน้ากากกายฟอวล์ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ที่ผู้คนใช้เพื่ออำพรางใบหน้าที่แท้จริงในการชุมนุมประท้วงหน่วยงานของรัฐในหลายๆ แห่งในประเทศตะวันตก

หน้ากาก V for vendetta นี้ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ ด้วยเช่นกัน ดังภาพที่ปรากฏด้านล่าง

ภาพที่ 49 ตัวอย่างการใช้หน้ากาก V for Vendetta เป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ

ภาพที่ 50 ตัวอย่างการใช้หน้ากาก V for Vendetta เป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ

ภาพที่ 51 ตัวอย่างการใช้หน้ากาก V for Vendetta เป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ

นอกจากนี้ แนวร่วมฯ ได้มีการออกแถลงการณ์แสดงจุดมุ่งหมายในการเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบการศึกษาไทย โดยแถลงการณ์ฉบับนี้อ้างถึงปัญหาด้านคุณภาพของการศึกษา การแสวงหาผลประโยชน์จากธุรกิจการศึกษา และระบบการบริหารจัดการในมหาวิทยาลัย ดังปรากฏในกรอบข้อความด้านล่างนี้

แถลงการณ์แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ “ถึงเวลาล้างระบบอุดมศึกษาไทย”

หน้าที่ของมหาวิทยาลัยคือ การมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ แต่ในขณะนี้ ดูเหมือนว่าเกือบทุกมหาวิทยาลัยของรัฐและในกำกับรัฐ ต่างแสวงหาผลประโยชน์จากธุรกิจการศึกษา หากินกับลูกหลานชาวบ้านที่กู้เงินมาเรียน พ่อแม่เขาก็หวังว่าลูกหลานจะจบไปมีงานดีๆ ทำพอลืมตาอ้าปากได้ แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ มหาวิทยาลัยเปิดรับนักศึกษาเอาปริมาณมากกว่าคุณภาพ ยิ่งคนเรียนมากก็ยิ่งนำรายได้มาสู่มหาวิทยาลัยอย่างเป็นกอบเป็นกำ เมื่อมีอำนาจในการออกระเบียบขึ้นค่าเทอม ค่าหน่วยกิตได้เองด้วยแล้วก็พากันขึ้นเงินไม่เกรงอกเกรงใจผู้ปกครองว่าจะหาเงินที่ไหนมาส่งให้ลูกหลานเรียน ลูกคนรวยไม่เท่าไรแต่ลูกหลานคนจนนี่สิลำบาก เงินงบประมาณแต่ละปีเป็นพันเป็นหมื่นล้านไม่เคยตกมาถึงนักศึกษา ผันไปสร้างตึก สร้างโครงการอะไรใหญ่โต ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและทำให้เกิดการตั้งคำถามในประเด็นการแสวงหาผลประโยชน์ แต่ลูกชาวบ้านได้แห่งท้องกิว

มีหลายกรณีที่เป็นประเด็นปัญหาให้สังคมสงสัยในความซำฮุดของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย หลายแห่งถูกฟ้องร้องว่า กู้เงินมาลงทุนสร้างหอพักและบังคับให้นักศึกษาเข้าพักในราคาแพงกว่าหอเอกชน เพื่อประกันว่าจะมีรายได้มาแบ่งกันและเหลือเอาไปใช้หนี้ บางที่บางแห่งต้องเอาเงินไปค้าประกันกับธนาคารฝากแช่แข็งเอาไว้บรื้อยนับพันล้านบาทธนาคารเขาถึงยอมให้สินเชื่อ แทนที่จะเอามาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน รู้อยู่ว่าผิดกฎหมายแต่ก็ทำ หลายๆ แห่งไม่สามารถตรวจสอบที่มาที่ไปของรายได้ว่ามาจากไหนและใช้ทำอะไรบ้าง หลายแห่ง ครูบาอาจารย์แทบไม่ได้สอนเพราะมัวแต่ไปหาเงิน เนื่องจากเงินเดือนไม่พออย่าได้ ต้องรับงานพิเศษมาผ่อนบ้านผ่อนรถ จนลืมไปว่าหน้าที่หลักคืองานสอน แต่ก็ไม่น่าเห็นใจท่านอาจารย์เพราะเงินเดือนน้อยอยู่แล้วยังไม่มีสวัสดิการอะไร โดยเฉพาะในส่วนที่ไม่ได้เป็นข้าราชการยิ่งลำบาก เงินเดือนน้อยกว่าครูประถมเสียอีก แต่ติดกับผู้บริหารที่เดือนหนึ่งๆ รับเงินเป็นแสน

นี่หรือคือมหาวิทยาลัยไทย ในที่ประชุมผู้บริหารมหาวิทยาลัยระดับประเทศก็เป็นเพียง ที่สูมหัวของหัวหน้าแก๊งค์ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดวิธีการต่างๆ นานาในการหาช่องโหว่ทางกฎหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ “เอ็งทำอย่างนั้นอย่างนี้สิ ข้าทำมาแล้ว” หรือ “ที่นั่นทำได้ข้าก็ทำได้”

ถ้ามหาวิทยาลัยยังอยู่ในวังวนเช่นนี้ การเลือก หัวหน้าแก๊งค์ หรือ ผู้บริหารคนใหม่ ของมหาวิทยาลัยหลายๆ แห่งที่กำลังสรรหากันอยู่ในขณะนี้ ก็คงไม่ต่างจากการเลือก เจ้ามือวงไฮโล โดยมีนายทุนใหญ่คือสภามหาวิทยาลัยอยู่เบื้องหลัง ครูบาอาจารย์พนักงานลูกจ้างท่านจะเลือกใครก็คิดให้ดี จะเลือก เจ้ามือคนเก่า หรือ เจ้ามือคนใหม่ วงไฮโลก็ยังดำเนินต่อไป การแหงต่า แหงสูง ยักย้ายถ่ายเท

สินทรัพย์ของส่วนร่วมเข้ากระเป๋าตัวเองและกระเป๋าชาวแก๊งค์ก็ยังคงดำเนินต่อไป ทั้งช่วงลูกหลานตาต้าๆ เด็กๆ นักศึกษานั่งมองตากันปริบๆ เพราะไม่ได้อะไรจากวงไฮโล ไม่มีเสียง ไม่มีสถิติ ไม่เคยคิดที่จะใส่ใจดูแลอย่างมากก็แค่ใช้ไปซื้อไอเลียงและแถมเงินทอนไปซื้อขนม ภาพการณ์เช่นนี้ เท่ากับว่าประชาคมในแต่ละมหาวิทยาลัยไม่สามารถกำหนดผู้บริหารของตนเองได้ การหยั่งเสียงก็ทำไปเพื่อเป็นพิธีกรรมเท่านั้น เพราะสุดท้ายบรรดากรรมการสรรหาก็เป็นผู้ชี้ขาดอยู่ดี

ถึงเวลาแล้วที่ประชาชนชาวไทยจะต้องช่วยให้อุดมศึกษาไทยก้าวไปข้างหน้า นำพาประเทศชาติสู่หนทางที่ดีงาม ไม่ใช่จำหน่า จำยอม สยบต่ออำนาจของ แก๊งค์มาเฟียการศึกษา เราต้องบอกกับสังคมว่า “หยุดเล่นไฮโลกันได้แล้ว” จะเกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ ทั้งเจ้ามือและนายทุนบ่อนต้องได้รับบทเรียนหลายๆ แห่ง ตำรวจไล่จับจนเจ้ามือและนายบ่อนกระโดดน้ำหนีไปแล้ว “อนาคตอยู่ในมือของท่าน อยู่ที่ความกล้าหาญของท่าน การปฏิเสธรังวันแห่งความเลวร้าย ล้างระบบใหม่ ความถูกต้องและความเป็นธรรมจึงจะกลับมา” ขอฝากอนาคตมหาลัยไทยให้ท่านดูแลแทนพวกเราและลูกหลานด้วย...

แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้าน ม.นอกระบบ

2 ธันวาคม 255

เมื่อถามถึงการประเมินความสำเร็จในการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ สมาชิกของกลุ่มกล่าวว่า ถ้าเอาการหยุดการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบได้หรือเป็นตัวชี้วัด ก็จะต้องว่ากลุ่มไม่ประสบความสำเร็จในการเคลื่อนไหว แต่อย่างน้อยการเคลื่อนไหวของกลุ่มก็เปิดการเปิดประเด็นให้สังคมหันมาสนใจต่อปัญหาของระบบการศึกษาไทย ซึ่งถือเป็นความสำเร็จที่ทำให้รู้สึกว่าการต่อสู้ของแนวร่วมฯ ที่ผ่านมามีผลอยู่เปล่า

“ถ้าวัดผลแบบเอาวัตถุประสงค์กับเป้าหมายตอนแรกเริ่มเป็นตัวตั้ง แล้วเอาตัวชี้วัดมาจับว่าเราหรือไม่ได้อะไร อันนี้ก็อาจยอมรับว่าถ้าเป็นแบบนี้ทุกคนที่มาทำงานก็จะรู้สึกพ่ายแพ้ เพราะสุดท้ายทุกวันนี้กระบวนการมันก็ยังไม่หยุด อันที่จริงเราหยุดได้อยู่สองมหาลัยแต่เราไม่ได้ต้องการให้มันหยุดแค่นั้น ผลพลอยของการทำประเด็นเรื่องม.นอกระบบ คือการเปิดประเด็นให้สังคมหันมาสนใจปัญหาการศึกษา สำหรับพวกเราเราคิดว่าเปิดประเด็นต่อสังคมได้พอสมควร...เป็นความสำเร็จที่เรา รู้สึกว่าการต่อสู้ที่ผ่านมามีผลอยู่เปล่า เพียงแต่ว่าต่อจากนี้เราจะทำยังไง มันเดินมาถึงจุดที่เราได้ชวนเพื่อนๆ พี่ๆ คนในสังคมมาตั้งคำถามกับเรื่องนี้กัน บางทีคำตอบอาจจะยังไม่ได้ถูกตอบออกมาก็ได้ เพราะว่าอาจจะยังตั้งคำถามน้อยเกินไป เราเป็นแค่นักศึกษา

กลุ่มหนึ่งที่เราสู้กับระบบราชการ ระบบมหาวิทยาลัย ที่มีทั้งทรัพยากรคน มีทั้งคนมีทั้ง
สื่อในมือ มีทั้งนักวิชาการเก่งๆ ...เหมือนเด็กเล็กในหมู่บ้านในชุมชนห่างไกลในอัฟกานิสถาน
สถานที่ที่ยากลำบากมาเขยื้อยใส่รถถังของสหรัฐอเมริกาได้ อย่างน้อยทหารอเมริกาที่
หันกลับมามองว่า เฮ้ย ไอ้พวกนี้มันคิดจะสู้กับเรา”

จากข้อมูลเกี่ยวกับแนวร่วมฯ ทั้งการเคลื่อนไหวภาคสนาม และการนำเสนอข้อมูลในเครือข่าย
สังคมออนไลน์ ถือว่าได้อัตลักษณ์ของแนวร่วมจัดอยู่ในลักษณะ เครือข่ายนิสิตนักศึกษาที่เรียกร้องความ
เป็นธรรมทางการศึกษา และต้องการปฏิรูประบบการศึกษาไทย โดยสื่ออินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญใน
การสร้างการรับรู้อัตลักษณ์ของแนวร่วมฯ ที่ชัดเจนในสายตาของสาธารณชน เนื่องจากแนวร่วมฯ มีการ
เปิดพื้นที่ออนไลน์ในเวลาเดียวกันกับการเริ่มต้นก่อตั้งกลุ่ม การเติบโตของกลุ่มทั้งในการเคลื่อนไหว
ภาคสนามและการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวร่วมฯ ในบริบทออนไลน์จึงเติบโตไปพร้อมๆ กัน

“เพจ.นอกระบบมันควบคู่ไปกับการเคลื่อนไหวของม.นอกระบบ ช่วงที่นิ่งไม่
มีการเคลื่อนไหวภาคสนาม คนกดไลค์หรือกระแสในเพจก็จะเงียบ แต่เมื่อมีการ
เคลื่อนไหว มีการไปหน้าสภา มีเวทีเสวนา ช่วงนั้นจะเป็นช่วงครึกครื้นในเพจ มัน
หมายความว่าเมื่อการทำงานสาธารณะยิ่งมากเท่าไร เพจก็จะเป็นที่นิยมตามไปด้วย
คนก็จะเห็นเราทั้งในโลกอินเทอร์เน็ตและในการเคลื่อนไหวที่เป็นจริง”

โอกาสและข้อจำกัดที่แวดล้อมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออินเทอร์เน็ตของแนวร่วมฯ

โดยภาพรวมแนวร่วมฯ มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออินเทอร์เน็ต
พอสมควร หากวิเคราะห์ถึงโอกาสที่แวดล้อมและส่งเสริมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของแนวร่วมฯ สามารถ
สะท้อนถึงปัจจัยที่เอื้ออำนวยดังต่อไปนี้

1. การตระหนักถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ต และใช้อินเทอร์เน็ตในการนำเสนอข้อมูล
ข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นการศึกษา และมหาวิทยาลัยนอกระบบ รวมถึงข่าวความ
เคลื่อนไหว ความคิดเห็น และแถลงการณ์ของแนวร่วมฯ และสร้างเครือข่ายร่วมกับนิสิต
นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นที่มีประเด็นการเคลื่อนไหวร่วมกัน
2. ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต และมีทักษะความสามารถในการใช้
เฟสบุคของผู้ดูแลเพจ ดังจะเห็นได้จากการใช้กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาเป็นรูปภาพที่ดึงดูด
ความสนใจจากบุคคลทั่วไปได้

3. การที่สมาชิกและเครือข่ายนิสิตนักศึกษามีความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาเป็นรูปภาพ การปรับแต่งการนำเสนอให้มีความน่าสนใจ และผลิตเนื้อหาหมาแบ่งปันให้แนวร่วมได้ใช้ประโยชน์ แนวร่วมจึงมีข้อมูลที่จะนำเสนอในเพจ ซึ่งทำให้เพจของแนวร่วมมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

ส่วนข้อจำกัดที่มีผลต่อการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ เนื่องจากประเด็นเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ คือประเด็นเรื่องการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่สังคมยังไม่ให้ความสนใจมากนัก รวมทั้งด้วยกระแสความสนใจในเครือข่ายสังคมออนไลน์จะให้ความสนใจกับเพจที่เป็นความบันเทิงมากกว่า เพจเกี่ยวกับการศึกษาในเฟซบุ๊กจึงต้องใช้ความพยายามที่มากกว่าในการดึงดูดความสนใจจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตให้เข้ามา กดชอปปใจ ปฏิสัมพันธ์ และติดตามความเคลื่อนไหวของเพจอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

3. กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย

ประวัติและนโยบายกลุ่ม

ในเอกสารประชาสัมพันธ์ของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย ได้กล่าวถึงที่มาของการรวมตัวกันจนตั้งเป็นกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยว่าเกิดจากการรวมตัวของนิสิตนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัยต่างๆ ผ่านการทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เวทีเสวนาทางวิชาการ และค่ายอบรมเยาวชนต่างๆ ภายใต้แนวคิดที่ว่า 'นักศึกษาควรมีส่วนร่วม มีส่วนรับผิดชอบต่อบ้านเมืองและประเทศชาติ' จึงได้เริ่มรวมตัวกันและก่อตั้งกลุ่มเป็นรูปเป็นร่างขึ้นในช่วงที่รัฐบาลจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 กลุ่มได้ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการภายใต้ชื่อ 'กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย' และทำกิจกรรมในชื่อกลุ่มครั้งแรกในเวทีรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ.2550 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต และมีการจดทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ การจัดทำงบประมาณ

ในการดำเนินงานของกลุ่มในช่วงแรกจะเป็นการร่วมลงขันจากสมาชิกในกลุ่ม ต่อมาเมื่อเริ่มสร้างเครือข่ายกับองค์กรอื่น จึงเริ่มหาแหล่งทุนจากผู้สนับสนุน (สปอนเซอร์) และเขียนโครงการขอทุนจากแหล่งทุนต่างๆ ในปัจจุบันได้รับเงินทุนสนับสนุนจากโครงการสะพานเสริมสร้างประชาธิปไตย⁴⁶.

ใบแถลงการณ์พลังนักศึกษาผู้ตรวจการการเมืองไทย

เนื่องจากเหตุการณ์ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีเหตุการณ์สำคัญต่างๆ เกิดขึ้นมากมายในบ้านเมืองของเรา โดยเฉพาะเรื่องของ การเมืองการปกครองของประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงถ่ายโอนอำนาจ ความสับสน ความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาจนกระทั่งในที่สุด การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 23 ธ.ค. 2550 ที่ผ่านมา บัดนี้ประเทศไทยกลับเข้าสู่สภาวะปกติอย่างสมบูรณ์ตามระบอบประชาธิปไตย มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญปี 2550 ซึ่งเป็นรัฐบาลผสมของพรรคการเมือง 6 พรรค ภายใต้การนำของ นายสมัคร สุนทรเวช แต่เนื่องด้วยประวัติศาสตร์การเมืองทุกยุคทุกสมัย เรามักจะรับรู้เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานของรัฐบาล อยู่เสมอ เช่น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การผูกขาดอำนาจของรัฐ (เผด็จการ) การขาดคุณธรรมจริยธรรม การบริหารงานที่ผิดพลาด การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ช่วงยุคของรัฐบาลของ พลตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จนเป็นเหตุทำให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ใช้เหตุผลดังตัวอย่างที่กล่าวอ้างในข้างต้นเป็นข้ออ้างในการทำการปฏิวัติรัฐประหาร จนเป็นที่มาของการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 ทำให้ได้รัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 ขึ้นมาเป็นฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน โดยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ปี 2550 ประการหนึ่ง คือ การเปลี่ยนการเมืองของนักการเมืองให้เป็นการเมืองของภาคประชาชน โดยการเพิ่มสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองทุกระดับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือว่า ประชาชน คือ หัวใจของการเมือง โดยเฉพาะการทำให้สิทธิ เสรีภาพเป็นจริงในทางปฏิบัติ เช่น เสรีภาพในการรวมตัวและแสดงบทบาทผ่านองค์กรภาคประชาชน การกำหนดให้องค์กรประชาชนมีบทบาทมากขึ้นในระบบการเมือง ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ สร้างเสริมอำนาจทางการเมืองให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนเป็น “ผู้เล่น” มิใช่ “ผู้ดู” ทางการเมืองอีกต่อไปอีกทั้งรัฐธรรมนูญยังกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเยาวชน ประชาชนและองค์กรเอกชนต่างๆ ในทางการเมือง

ทางกลุ่มเรานักศึกษาใส่ใจไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปกครองบริหารประเทศ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของเจ้าของอำนาจอธิปไตย จึงมีความคิดเห็นร่วมกันว่า ไม่อยากเห็นบ้านเมืองเข้าสู่

⁴⁶ โครงการสะพานเสริมสร้างประชาธิปไตย ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (The U.S. Agency for International Development: USAID) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและเสริมสร้างศักยภาพคนในชุมชน รวมถึงการส่งเสริมธรรมาภิบาลในการปกครองท้องถิ่น

ความวุ่นวายเหมือนในอดีต และอยากมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศมากขึ้น โดยทางกลุ่มฯ ได้ร่วมกับเครือข่ายเพื่อนนักศึกษาจำนวน 20 มหาวิทยาลัยทั่วกรุงเทพฯ ได้รวมตัวกันขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงกลุ่มนิสิตนักศึกษา ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อประชาชนจะได้รับประโยชน์และสิทธิพื้นฐานทุกด้านการบริหารงานของรัฐบาลเกิดความโปร่งใส ยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริตและนักการเมืองมีคุณธรรมจริยธรรม ด้วยสันติวิธี ปัญญาชนและยึดหลักของประชาธิปไตยและยังดำเนินการเรียกร้อง แลกเปลี่ยน แสดงเจตจำนง จุดยืนของภาคประชาชน แก่ภาคฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน

กลุ่มมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินกิจกรรมอยู่ 5 ด้าน ได้แก่ เยาวชน การศึกษา คุณธรรม จริยธรรมบำเพ็ญประโยชน์ และด้านการเมือง ซึ่งกิจกรรมที่ผ่านมาของกลุ่มจะเน้นไปที่ด้านการเมืองเป็นส่วนใหญ่

การตั้งกลุ่มในช่วงแรกเกิดขึ้นจากความต้องการมีส่วนร่วมในทางการเมือง เริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นการเสนอร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ดังนั้นกิจกรรมระยะเริ่มต้นของกลุ่มจึงเน้นไปในการรณรงค์ให้ประชาชนออกมาลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ในระยะต่อมากิจกรรมเน้นไปในแนวทางการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง เนื่องจากมีแนวคิดว่าการพัฒนาเยาวชนให้มีจิตสำนึกพลเมืองอย่างยั่งยืน ควรเริ่มปลูกฝังและพัฒนาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ผ่านการจัดเวทีสัมมนา และการออกค่ายอาสาไปให้ความรู้กับเยาวชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศไทย และในช่วงที่มีกิจกรรมทางการเมืองระดับประเทศ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2550 และ พ.ศ.2554 การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2556 กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยจะมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการจัดเวทีให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งร่วมแลกเปลี่ยนและพูดคุยกับเยาวชนถึงนโยบายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน และการศึกษา

“กิจกรรมแรกเลยเราทำรณรงค์ประชามติ คือเราไม่ได้ชี้ทางว่าต้องรับหรือไม่รับ แค่บอกว่าคุณต้องมาใช้สิทธิ บอกแค่นี้ ทำแคมเปญที่สยาม คอนเซ็ปเป็นนักศึกษาคือฮีโร่ ก็มีการแสดง และก็มีพวกบรรณรักษ์พูดออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งนะ และก็มีสัมมนา แล้วช่วงหลังๆจะเน้นเรื่อง Civic Education เป็นหลัก ก็ไปทำกับน้องๆตามโรงเรียนต่างๆ ส่วนใหญ่กิจกรรมมันเป็นรูปแบบ event หรือแคมเปญ และมีค่ายอาสาสมัครค่ะ”

สมาชิกหลักของกลุ่มในปัจจุบันมีจำนวนประมาณ 20 – 25 คน ซึ่งเมื่อมีการจัดกิจกรรมสมาชิกหลักซึ่งมาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ก็จะไปชักชวนเพื่อนนิสิตนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัยมาเข้าร่วมกิจกรรม

การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยใช้พื้นที่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มและการสื่อสารกับสาธารณะ โดยมีบัญชีเฟสบุคอยู่ 2 บัญชี บัญชีหนึ่งเป็นเฟสบุคกลุ่ม (group) ที่เป็นกลุ่มปิดที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารเป็นการภายในระหว่างสมาชิก และอีกบัญชีหนึ่งเป็นเฟสบุคเพจ (page) ที่เป็นเพจเปิด ชื่อว่า ‘Youth Cares For Thailand’ ใ้บุคคลทั่วไปสามารถติดตามข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มได้ กลุ่มได้เปิดพื้นที่เฟสบุคเพจในวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2555 ปัจจุบันมีสมาชิกที่กดชอบใจเพจเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยจากเพจ จำนวน 683 คน (วันที่ 18 เมษายน พ.ศ.2556) ซึ่งก่อนหน้าที่จะเปิดเฟสบุคเพจ กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยมีบัญชีเฟสบุคเดิมที่เป็นแบบเฟสบุคส่วนบุคคล แต่ได้เปลี่ยนมาใช้บัญชีในรูปแบบเพจเพื่อให้สะดวกต่อการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และการกดติดตามเพจของผู้สนใจ

“จริงๆ ก่อนหน้านี้ ก่อนที่ใส่ใจไทยจะเปลี่ยนมาเป็น facebook ที่เป็น fanpage นะคะ จะมี facebook ที่เป็นของใส่ใจไทยเองโดยตรง นั่นก็มี friend ขึ้นมาสวมพันกว่าคน ก็ถือว่าค่อนข้างเยอะ ตอนที่เปลี่ยนมาเป็นแบบแฟนเพจมันก็จะง่ายขึ้น เพราะมันแค่กด like เราจะได้ไม่ยุ่งยากมากขึ้น เวลาอัปเดตข่าวสารก็จะง่ายขึ้น”

ประธานกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย

เพจของกลุ่มใส่ใจไทยจะมีสมาชิกหนึ่งคนที่รับหน้าที่ในการดูแลเพจหลักๆ คอยนำเสนอข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของกลุ่ม ข่าวสารความเคลื่อนไหวที่สำคัญในสังคมทั้งระดับประเทศและระดับโลก และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนและการศึกษา

“เลือกเรื่องเกี่ยวกับสังคม บ้านเมือง ข่าวที่มันเด่นๆ ดังๆ คือเรามีคอนเซ็ปต์ว่า เราจะไม่อัปเดตทุกเรื่อง เพราะความเป็นสาธารณะเราจะรู้สึกว่ามันไม่น่าสนใจ เราจะเอาเรื่องที่มีมันเกี่ยวข้องกับเรา เช่นเรื่องการศึกษา”

เหตุผลที่กลุ่มเลือกใช้เฟสบุคในการสื่อสารกิจกรรมของกลุ่มแทนเว็บไซต์เดิมที่ไม่มี การเคลื่อนไหวมานาน เนื่องจากมองว่าองค์กรเคลื่อนไหวต่างๆ ต่างก็ใช้เฟสบุค จะทำให้กลุ่มสามารถสื่อสาร และสร้างเครือข่ายกับองค์กรอื่นๆ ได้ดีกว่า ประกอบกับผู้ดูแลเพจก็ใช้เฟสบุคอยู่เป็นประจำ จึงเป็นการ สะดวกที่จะเข้าถึงและอัปเดตข้อมูลในเฟสบุคเพจได้ตลอดเวลา

“อย่างแรก ช่วงที่เราเปิดเราเห็นว่าแต่ละเครือข่ายแต่ละองค์กรเขาใช้เฟสบุค อย่างเช่นอิซิดัน หรือแฟนเพจต่างๆ องค์กรใหญ่ๆ เขามีการเคลื่อนไหวผ่านเฟสบุค เรา ก็อาศัยที่ว่าเราเล่น เราเคลื่อนไหวอยู่เป็นประจำ นั่นก็ทำแฟนเพจแล้วกัน ก็เลยทำแฟน เพจขึ้นมา”

ภาพที่ 52 หน้าเฟสบุคเพจของ <https://www.facebook.com/YouthsCareForThailand> ซึ่งระบุถึง
อุดมการณ์และเจตนารมณ์ของกลุ่ม

แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยที่ปรากฏในเพจ คือ “เรา” คือแบบอย่าง เยาวชน นิสิต นักศึกษาที่อุทิศตัวเพื่อสังคม ผู้ขับเคลื่อนเยาวชนไทยให้ใส่ใจสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนา ในทุกด้านอย่างยั่งยืน เพราะรักจึงใส่ใจ’

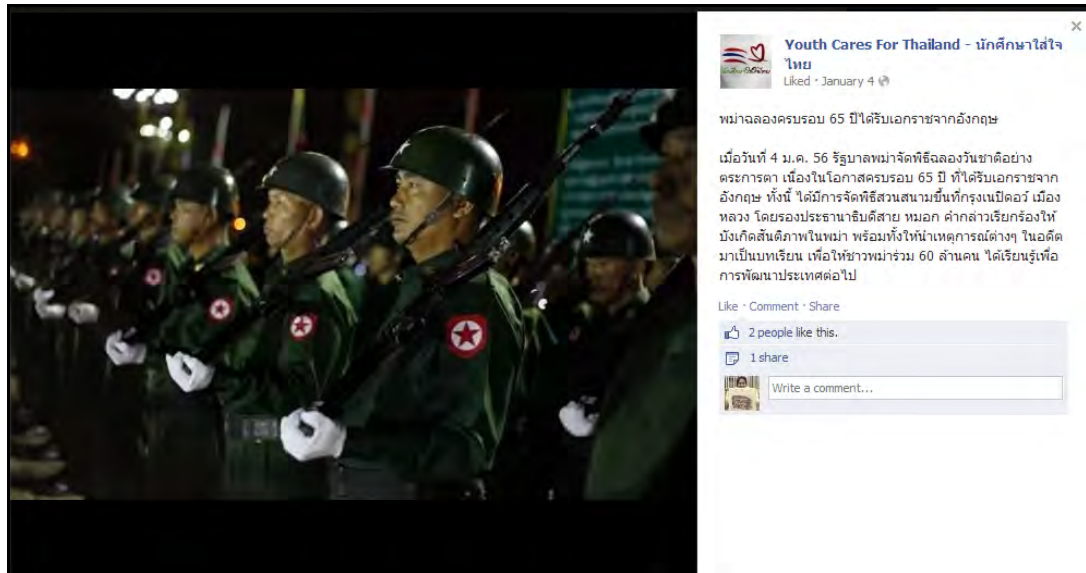
จากการสำรวจเนื้อหาในเฟสบุคเพจของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย เป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ถึง วันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2556 เพื่อดูลักษณะของเนื้อหาที่มีการนำเสนอและเคลื่อนไหวในเพจ สามารถจัดกลุ่มเนื้อหาในเพจได้เป็น 5 กลุ่ม คือ ข่าวสาร/ความเคลื่อนไหว/เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมโลก ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมไทย กิจกรรมของกลุ่มและสมาชิกของกลุ่ม การประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับองค์กรเครือข่ายอื่นๆ ที่มีความสนใจในประเด็นร่วมกัน และเนื้อหาอื่นๆ เช่น ความคิดเห็น ภาพและหนังสือที่น่าสนใจ เป็นต้น เนื้อหาส่วนหนึ่งเป็นการนำเสนอเนื้อหาความสำคัญของวันนี้ในอดีต ข่าวเกี่ยวกับพลเมืองที่ทำความดี กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เนื้อหาที่นำเสนอในเฟสบุคจะเป็นข้อมูลข่าวสารของสังคมโดยจะไม่เน้นไปที่เรื่องการเมือง เพราะไม่อยากจะให้ภาพลักษณ์ของกลุ่มออกมาในเชิงการสนับสนุนฝ่ายการเมืองใดการเมืองหนึ่ง

“เรื่องการเมืองเราจะเน้นเฉพาะเรื่องที่สำคัญ เพราะว่าถ้าเรานำเสนอเรื่องการเมืองมากเกินไป คนก็จะมองว่า...อย่างแรกคือ ไม่ว่าจะป็นรัฐบาลของพรรคไหนเข้ามาเป็น ข่าวทางการเมืองก็จะอยู่ในความควบคุมของรัฐบาลนั้นๆ ถ้าเรานำเสนออีกอาจจะถูกมองว่าเอนเอียง”

ผู้ดูแลเฟสบุคเพจ

ตารางที่ 42 แสดงจำนวนของเนื้อหาที่มีการนำเสนอในเฟสบุคเพจของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยจำแนกตามหมวดหมู่

เนื้อหา	จำนวนโพสต์
ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมโลก	25
ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมไทย	44
กิจกรรมของกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่ม	7
การประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับเครือข่าย	4
อื่นๆ	16

ภาพที่ 53 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มข่าวสาร/ความเคลื่อนไหว/เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมโลก

ภาพที่ 54 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มข่าวสาร/ความเคลื่อนไหว/เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมไทย

ภาพที่ 55 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มกิจกรรมของกลุ่ม/สมาชิกของกลุ่ม

ภาพที่ 56 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับเครือข่าย

ภาพที่ 57 ตัวอย่างเนื้อหาในกลุ่มอื่นๆ เป็นการเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับ 8 ปุชนิยมบุคคลของไทย⁴⁷

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่ากลุ่มใส่ใจไทยมีแนวทางในการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังและพัฒนาจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วม ผ่านการให้ความรู้เกี่ยวกับกับความเป็นพลเมืองในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ แก่เยาวชน เมื่อถามถึงการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่

⁴⁷ 8 ปุชนิยมบุคคล จากนิตยสาร ค คน ประจำเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2555 ได้แก่

- 1) พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ปราชญ์แห่งปวงสงฆ์
- 2) ศาสตราจารย์ระพี สาคริก ผู้ฝากชีวิตไว้กับแผ่นดิน
- 3) ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก อาจารย์ผู้มาก่อนเวลา
- 4) พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร ตำรวจตงฉิน-ศิลปินแห่งชาติ
- 5) นายแพทย์อมร นนทสุด ผู้วางรากฐานสาธารณสุขภาคประชาชน
- 6) ยายยิ้ม จันทร์พร ในรอยยิ้มที่ยิ่งใหญ่
- 7) อาจารย์รตยา จันทร์เทียร ทำงานเพื่องาน
- 8) อาจารย์สุดจิต นิมิตกุล ชีวิตการทำงานข้าราชการสุดจิต

คาดหวังไว้ใหม่ สมาชิกและผู้ดูแลเพจของกลุ่มสรุปว่า งานของกลุ่มเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ทุกปี สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนการ

“เป็นไปตามเป้าหมายครับ ตามที่เราวางไว้คือเราจะทำโครงการอย่างต่อเนื่อง แتبจะไม่ทำอะไรทำให้เราผิดหวังนะครับ มันตอบโจทย์ของเราในทุกๆ ด้าน เราอยู่ด้วยกันในการทำงาน รู้จักซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เครือข่ายภายนอก อุดมการณ์ในการทำงาน การเข้าหากัน มันก็ออกมาดี ออกมาเวิร์ค อาจจะมีติดๆ ชัดๆ บ้าง เป็นเรื่องปกติ แต่ก็ไม่เป็นเหตุให้ต้องทำอะไรไม่ดีเกิดขึ้น”

แต่ในทางตรงข้ามกับกิจกรรมภาคสนาม การเคลื่อนไหวในบริบทออนไลน์ยังไม่ค่อยปรากฏการเคลื่อนไหวที่เข้มข้น เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มไม่ค่อยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ จึงอาจเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เพจของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยไม่มีค่อยปรากฏการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเท่าใดนัก สังเกตได้จากจำนวนกดชอบใจ (like) จำนวนคอมเมนต์ (comment) และจำนวนแชร์ (share) เนื้อหาที่มีจำนวนกดชอบใจ คอมเมนต์ และแชร์มากที่สุด เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับทหารที่เป็นพลเมืองดีช่วยชีวิตคนตกน้ำ ที่มีจำนวนการกดชอบใจมากถึง 148 ในขณะที่เนื้อหาอื่นๆ มีจำนวนการกดชอบใจส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-20 เท่านั้น และการคอมเมนต์แทบจะไม่ปรากฏเลย

ภาพที่ 58 เนื้อหาที่นำเสนอการเป็นพลเมืองดีที่มีจำนวนการกดชอปปใจและคอมเม้นท์มากที่สุดในเพจ
กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย

ในการศึกษาว่ากลุ่มมีการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองและในฐานะพลเมืองในด้านใดบ้าง ผลการศึกษาพบการใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

การเข้าถึงข้อมูล

แม้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มจะไม่ได้ แต่สมาชิกที่รับผิดชอบหน้าที่สำคัญของกลุ่มอย่าง ประธานกลุ่ม และผู้ดูแลเพจ ซึ่งต้องติดตามข้อมูลข่าวสารทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ ก็เลือกใช้ อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของสังคม และประเด็น ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่ม

*“เป็นคนชอบเล่น facebook, twitter ง่ายกว่า social app เราเล่นประจำ
มันก็จะมีความ เวลาเรากดรับเราก็กดรับหลายๆ สำนักข่าว เราก็จะมีบางอันคนคอม*

मैंท์เยอะ เราก็เข้าไป ชาวโหนดที่รู้สึกว่ามันน่าสนใจ เราเห็นว่าดูแรงนะ เราก็เข้าไป
อ่านพวกคอมเมนท์ เขามาดูว่าชาวโหนดเป็นยังไง แต่จริงๆเราต้องวิเคราะห์อีกทีหนึ่ง”

ประธานกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย

“ติดตามทุกวันครับ ทุกช่องทาง ส่วนใหญ่ก็เป็นโซเชียลมีเดียกับคอมพิวเตอร์
เมื่อก่อนซื้อหนังสือพิมพ์ทุกวันเป็นปีๆ เพราะชอบอ่าน มันก็สนุกดี จริงๆ แล้ว
การเมืองเป็นเรื่องสำคัญมาก อยากให้ทุกคนสนใจเรื่องการเมือง เพราะ JFK⁴⁸ บอกว่า
การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือความรับผิดชอบสูงสุดของประชาชน การเมืองมัน
เกี่ยวกับทุกอย่างแหละครับ ชีวิตความเป็นอยู่ การเดินทาง มันเกี่ยวพันกันทาง
เศรษฐศาสตร์”

ผู้ดูแลเพจนักศึกษาใส่ใจไทย

การประสานงานและอภิปรายภายในกลุ่ม

ในการประสานงานและติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มระหว่างสมาชิก กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยจะใช้
อินเทอร์เน็ตสองช่องทาง คือ อีเมล และเฟสบุคที่ตั้งเป็นกลุ่มปิด วัตถุประสงค์ในการใช้งานของทั้งสอง
พื้นที่ คือ การติดต่อ ส่งข้อมูล เอกสาร และประสานงาน

การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลของกลุ่ม

จากการสำรวจเนื้อหาในเฟสบุคเพจของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในช่วงเวลาสามเดือน (วันที่ 1
พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ถึง วันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2556) พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและการรณรงค์
กลุ่มนักศึกษาใส่ใจมีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับการนำเสนอเนื้อหาเรื่องอื่นๆ

⁴⁸ John Fitzgerald Kennedy หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า JFK ประธานาธิบดีคนที่ 35 ของสหรัฐอเมริกา

ภาพที่ 59 การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่กำลังดำเนินการ

ภาพที่ 60 การนำเสนอภาพกิจกรรมของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยที่ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

การสร้างเครือข่าย

กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยจะมีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มองค์กรที่มีการทำกิจกรรมในประเด็นที่สนใจร่วมกัน โดยส่วนใหญ่จะเปิดรับข่าวสารระหว่างกันและการติดต่อกันทางอีเมล

“คือมันจะมีหลายๆภาคี เวลาเขาติดต่องานมา เช่น เขาอยากให้เราเป็นส่วนหนึ่งในการเข้าร่วม ใสใจไทยก็เป็นเครือข่ายที่มีเครือข่ายเยอะ เวลาเขาส่ง email e-letter เขาก็จะแจ้งข่าวมาประมาณนี้...มันจะเป็นเรื่องของ connection ระหว่างเครือข่าย เหมือนเราทำงานด้วยกันเราก็จะรู้ว่า อ้อ เครือข่ายนี้ทำงานเรื่องนี้ เครือข่ายนี้ทำงานเรื่องนี้”

ประธานกลุ่มนักศึกษาใสใจไทย

การสร้างอัตลักษณ์ทางการเมือง

จากเอกสารเผยแพร่ของกลุ่มนักศึกษาใสใจไทยระบุนิสิตยัทัศน์ และพันธกิจของกลุ่มไว้ดังนี้
วิสัยทัศน์

“เรา คือ แบบอย่างเยาวชน นิสิต นักศึกษา ที่อุทิศตัวเพื่อสังคม ผู้ขับเคลื่อนเยาวชนไทยให้ใสใจสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านอย่างยั่งยืน”

ภาพที่ 61 พันธกิจของกลุ่มนักศึกษาใสใจไทยที่ถูกนำเสนอในหน้าเฟซบุคเพจ

พันธกิจ

- เรา คือกลุ่มนิสิตนักศึกษา ยึดมั่นในอุดมการณ์ อุทิศตัวอยู่เพื่อสังคม โดยมุ่งมั่นเผยแพร่แนวความคิดการอยู่เพื่อสังคม ในหมู่เยาวชน นิสิต นักศึกษา ในกรุงเทพฯ และทั่วประเทศไทย

- เราจะส่งเสริมบัณฑิต นิสิตนักศึกษา ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกด้าน
- เราจะดำเนินการก่อตั้งสาขากลุ่ม ในทุกจังหวัด ทั่วประเทศไทย เพื่อดำเนินกิจกรรมเผยแพร่แนวความคิดการอยู่เพื่อสังคม รวมถึงพันธมิตรกับกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ ที่มีอุดมการณ์เดียวกัน

จุดประสงค์และเป้าหมายของกลุ่ม

1. กระตุ้นและเรียกร้องให้เยาวชน นิสิต นักศึกษา ทุกคนกลับมาให้ความใส่ใจบ้านเมือง
2. เผยแพร่แนวคิด จิตสาธารณะ เพื่อส่วนรวม นำความรู้คืนสู่สังคมและประเทศชาติ
3. ใช้สมองเพื่อการคิดและพัฒนาให้ประเทศน่าอยู่ ใช้หูเพื่อรับฟังแนวความคิดและปัญหา ใช้สายตาเพื่อคอยมองสอดส่องดูแล ใช้ปากเพื่อช่วยแก้และเป็นกระบอกเสียงผ่านสื่อ และใช้สองมือเพื่อกระทำความดีอย่างสุดกำลัง

กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย ใช้สัญลักษณ์แทนกลุ่มเป็นรูปหัวใจ ธงชาติไทย และข้อความเขียนได้ว่า นักศึกษาใส่ใจไทย โดยใช้สัญลักษณ์นี้เป็นรูปแทนกลุ่มในเฟสบุคเพจด้วย

ภาพที่ 62 สัญลักษณ์ของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย

กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยก่อตั้งกลุ่มในปี พ.ศ.2550 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีนัยยะสำคัญทางการเมืองของประเทศไทย (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 1) กิจกรรมส่วนใหญ่ในช่วงแรกของกลุ่มจึงเกี่ยวข้องกับทางการเมือง ตัวอย่างของกิจกรรมรณรงค์ของกลุ่ม มีดังนี้

ปีพ.ศ.	กิจกรรม
พ.ศ.2550	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 - การรณรงค์ให้ประชาชนออกมามลงประชามติ
พ.ศ.2551	<ul style="list-style-type: none"> - การรวมกลุ่มกับเครือข่ายเยาวชนเป็น เครือข่ายเยาวชนเฉพาะกิจ รณรงค์ผู้กริบบิ้นขาว ยุติความรุนแรง - แลกเปลี่ยนฉบับที่ 1 ไม่เอาบ่อน-หวย - แลกเปลี่ยนฉบับที่ 2 คัดค้านนโยบายบ่อนคาสิโน
พ.ศ.2553	<ul style="list-style-type: none"> - การออกแถลงการณ์ร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชนรวม 106 เครือข่าย ออกแถลงการณ์เรียกร้องสันติภาพและให้ทุกฝ่ายหยุดยิง - การจัดงานสัมมนา ‘นักศึกษา...ตัวชี้วัดประเทศไทย’ ซึ่งหัวข้อหลักของการอภิปรายคือ บทบาทและการมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา
พ.ศ.2554	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดเวทีเสวนาร่วมกับเครือข่ายนักศึกษาจากสถาบันต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในหัวข้อ ‘เลือกตั้ง 54 กับนโยบายเด็กและเยาวชนด้านการศึกษา’ เพื่อเป็นเวทีให้นักศึกษาได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางนโยบายการศึกษา

ในช่วงหลังกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยหันมาจัดกิจกรรมที่เน้นไปที่การให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนเนื่องจากมองว่าเป็นการสร้างและพัฒนาพลเมืองให้กับสังคมที่ยั่งยืนกว่า

“เรามีวัตถุประสงค์อยู่ 5 อย่าง มีด้านเยาวชน เพราะเราเป็นเยาวชน มีด้านการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรมบำเพ็ญประโยชน์และกีด้านการเมือง แต่เราดันไปเน้นด้านการเมือง มันก็เลยแบบว่า การเมืองมันก็หลายภาค เคยได้คุยกับ อาจารย์ปริญญา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ – เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย) อาจารย์ก็แนะนำว่า อาจารย์มีแนวทางในการศึกษาภาคพลเมือง เป็นการศึกษา civil education ก็เลย

น่าสนใจ เอามาปรับเป็นแนวทางของเรา เพราะว่าถ้าเราจะพัฒนาเยาวชนให้มันยั่งยืนจริงๆ เราคงต้องพัฒนาตั้งแต่เด็ก ก็เลยมีแนวคิดนี้มาเรื่อยๆ”

สมาชิกกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย

“มันเป็นค่ายเชิงเกี่ยวกับการศึกษาภาคพลเมือง เพียงแต่เราเปลี่ยนสถานที่ในการทำกับน้องๆ เยาวชน ต่างจังหวัดบ้าง หรือไม่น้องๆ เยาวชนจากกรุงเทพ เข้าไปเรียนรู้กิจกรรมของน้องๆ ที่ต่างจังหวัด ก็คือเราจะได้เจอกับแกนนำของต่างจังหวัดหลายๆจังหวัด เช่น ที่เราไปทำมาก็คจะมีเพชรบูรณ์และชุมพรคะ”

สมาชิกกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย

จากข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยที่รวบรวมมาข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า อัตลักษณ์ของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยเป็นกลุ่มเยาวชนที่สนใจและต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม รวมถึงมีจุดมุ่งหมายในการส่งต่อแนวคิดนี้ให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป

นอกจากนี้ ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยมีการใช้พื้นที่ในเฟสบุคเพจของกลุ่มแกลงถึงอุดมการณ์ที่ต้องการกระตุ้นให้นักศึกษาและเยาวชนออกมาทำกิจกรรมทางสังคม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ดังตัวอย่างปรากฏในภาพด้านล่าง

ภาพที่ 63 การนำเสนออุดมการณ์ของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ

ภาพที่ 64 การนำเสนออุดมการณ์ของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ

กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยได้เผยแพร่กิจกรรมที่ได้ดำเนินการผ่านทางเฟสบุคเพจซึ่งช่วยให้สมาชิกในกลุ่ม และบุคคลทั่วไปสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกลุ่ม ผลการดำเนินงาน และแนวนโยบายของกลุ่ม อันจะช่วยให้เกิดการประสานงานในการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มองค์กรที่มีแนวทางความสนใจในการจัดทำกิจกรรมร่วมกัน

ภาพที่ 65 ตัวอย่างการนำเสนอการทำการกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ

ภาพที่ 66 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ

ภาพที่ 67 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ

ภาพที่ 68 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟซบุ๊คเพจ

ภาพที่ 69 ตัวอย่างการนำเสนอการทำกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟซบุ๊คเพจ

ภาพที่ 70 ตัวอย่างการนำเสนอการทำการกิจกรรมของสมาชิก/กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยในเฟสบุคเพจ

โอกาสและข้อจำกัดที่แวดล้อมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน

1. ด้วยแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มที่เป็นการจัดกิจกรรมแบบการให้ความรู้การเป็นพลเมืองผ่านการออกค่ายอาสา การรณรงค์ และการจัดเวทีวิชาการต่างๆ จึงอาจเป็นเหตุให้ไม่พบบทบาทของสื่ออินเทอร์เน็ตในด้านการของการระดมกำลังคนในการเคลื่อนไหว
2. ด้วยความที่สมาชิกของกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ามาปฏิสัมพันธ์ในเฟสบุคเพจของกลุ่มและการเน้นการพบปะกันแบบเผชิญหน้า ผนวกกับการที่เพจของกลุ่มไม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่กลุ่มกำลังสนใจและดำเนินงานที่ชัดเจน ทำให้บทบาทด้านการเป็นพื้นที่สาธารณะของเยาวชนในการมารวมพูดคุยกันในประเด็นต่างๆ จึงยังไม่ปรากฏ
3. การมีผู้ดูแลหลักของเฟสบุคเพจเพียงคนเดียว ทำให้ไม่สามารถทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของเนื้อหาในเพจ และรูปแบบการดึงดูดความสนใจจากบุคคลทั่วไปเท่าที่ควร
4. การเปลี่ยนบัญชีเฟสบุคเดิมที่เป็นแบบส่วนบุคคลมาใช้บัญชีใหม่ที่เป็นแฟนเพจ ทำให้คนเกิดความสับสนว่าพื้นที่ใดที่เป็นพื้นที่หลักในการนำเสนอข้อมูลของกลุ่ม สังเกตได้จากจำนวนผู้มากดชอบใจเฟสบุคเพจที่มีจำนวนน้อย (683) ในขณะที่เฟสบุคบัญชีเดิมที่เพื่อน (friend) จำนวนมากพอควร (3,782)

4. เยาวชนรักษาสีสิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประวัติและนโยบายกลุ่ม

กลุ่มเยาวชนรักษาสีสิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นกลุ่มเยาวชนที่เกิดจากการรวมตัวของเยาวชนในพื้นที่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ร่วมเคลื่อนไหวกับกลุ่มชาวบ้านในการคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าเพื่อป้องกันภาคอุตสาหกรรมที่ต่อสู้อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2538 จนถึงรัฐบาลได้สั่งระงับโครงการดังกล่าวใน พ.ศ.2547 แต่จากผลจากกรณีดังกล่าวทำให้ นายเจริญ วัตอักษร ประธานกลุ่มรักษาท้องถิ่นปอนอก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และแกนนำต่อต้านการสร้างโรงไฟฟ้าปอนอก เสียชีวิตจากการถูกลอบสังหาร หลังจากนั้นชาวบ้านในพื้นที่ก็มีการรวมตัวกันเพื่ออนุรักษ์ท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติ

เยาวชนรักษาสีสิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ก่อตั้งจากการรวมตัวของเยาวชนที่พบปะกันจากการเข้าค่ายดนตรี 'กอดทะเลด้วยเสียงเพลง' ของวงดนตรี โฮป แฟมิลี⁴⁹ ที่อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เมื่อปีพ.ศ.2552 ดังรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มที่ปรากฏในเพลงของ 'เยาวชนรักษาสีสิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ'

“เครือข่ายของเราก่อตั้งขึ้นจากการได้เข้าค่ายดนตรี "กอดทะเลด้วยเสียงเพลง" โดยที่เยาวชนในเครือข่ายก็เป็นเด็กในชุมชน มองเห็นการต่อสู้ของผู้ใหญ่ พ่อ แม่ ที่เกิดจากความไม่เป็นธรรมของคนใหญ่คนโตในบ้านเมืองโดยที่อ้างกับเราว่านี่คือ "พัฒนา" พวกเราเห็นแบบนี้มาตั้งแต่เด็ก ๆ จนวันหนึ่ง เราโตขึ้นมา นี่คือคำสัญญา เราจะรักษาบ้านเกิดของเราไว้สืบต่อไป ให้เหมือนกับรุ่นพ่อแม่ของเรา”

⁴⁹ โฮป แฟมิลี หรือในชื่อเดิมว่า โฮป เป็นวงดนตรีเพื่อชีวิต แต่เดิมใช้ชื่อว่า โฮป ประกอบไปด้วย 2 สมาชิก คือ สุเทพ วัลย์วิวัฒน์กุล และ แดง บุษปรีชต์ วัลย์วิวัฒน์กุล ในปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โฮป แฟมิลี เนื่องจากลูกสาวของทั้งคู่ 2 คน มาร่วมวงด้วย คือ ลูกโซ่ ปรีดพนงศ์ และลูกศร วฤทธิรัชต์ วัลย์วิวัฒน์กุล โดยบทเพลงของโฮป แฟมิลี จะมีเนื้อหาที่ให้กำลังใจแก่สังคมหรือการใช้ชีวิต รวมถึงเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ความอบอุ่นในสถาบันครอบครัว ในทางสังคมและการเมือง โฮป แฟมิลี นำเอาดนตรีมาใช้เป็นหลักในกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ เช่น การทำค่ายเยาวชนดนตรี เป็นต้น

การดำเนินงานหลักของเครือข่ายเยาวชนคือการจัดค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ บ่อนอก บางสะพาน หินกรูด และทับสะแก ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอนุรักษ์ท้องถิ่น (การรวมตัวของผู้ใหญ่) ในด้านเทคนิคการถ่ายทอดทางวิทยุ อินเทอร์เน็ต

สมาชิกของกลุ่มมีประมาณ 60 – 70 คน มาจากเยาวชนในพื้นที่ที่รับรู้ถึงปัญหาและการต่อสู้คัดค้านโรงงานไฟฟ้าอยู่แล้ว และเยาวชนที่มาจากความสนใจเข้าร่วมกลุ่มผ่านการเข้าค่ายกิจกรรมของเครือข่ายเยาวชน โดยการนำและประสานจากตัวแทนเยาวชนในสามพื้นที่ คือ บ่อนอก หินกรูด บางสะพาน พื้นที่ละหนึ่งคน

“ตั้งแต่เด็กๆ คนที่อยู่ในเครือข่ายโดยเฉพาะแกนหลักของเยาวชนจะอยู่กับผู้ใหญ่ที่เป็นแกนนำของเสื้อเขียวอยู่แล้วค่ะ เพราะฉะนั้นเขาก็รู้ว่าเหตุผลที่เราคัดค้านเรื่องโรงงานอุตสาหกรรมเพราะอะไร คือเราจะรู้มาโดยตลอด เราจะเข้าใจว่าทำไมเราต้องทำค่ายเยาวชน ขึ้นมา มันเลยเป็นจุดๆ หนึ่งที่ทำให้เราสร้างกลุ่มเยาวชนขึ้นมา เพื่อที่จะได้เป็นแกนรองจากผู้ใหญ่”

การดำเนินงานแต่ละครั้งจะมีการพูดคุยและประสานงานกันระหว่างตัวแทนจากเยาวชนในสามพื้นที่ก่อนเพื่อประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนมาร่วม เยาวชนเริ่มทำกิจกรรมอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในปีพ.ศ. 2553 เริ่มจากทำค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่บ้านคั่นกระได ตำบลอ่าวน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และปีพ.ศ.2555 จัดค่ายในลักษณะเดียวกันอีกประมาณสามค่าย นอกจากนั้นก็จะมีกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในลักษณะอื่นๆ เช่น การปลูกป่า เก็บขยะ และพัฒนาวัด เป็นต้น

ความสนใจในการก่อตั้งกลุ่มเพื่อวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากเยาวชนมองว่าตนเองก็มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ในการช่วยเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์ได้ อีกทั้งเยาวชนยังมีความคุ้นเคยและความสามารถในการใช้สื่อใหม่ในการสนับสนุนการทำงานของผู้ใหญ่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอีกด้วย ส่วนการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา หนึ่งในตัวแทนประสานงานของเครือข่ายกล่าวว่า การได้ร่วมทำงานสนับสนุนการเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์ของกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ และการจัดค่ายเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีจิตสำนึกรักท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม และสามารถสร้างเยาวชนจำนวนหนึ่งแม้จะเป็นจำนวนน้อย ก็ถือว่าได้ผลตอบแทนที่น่าพอใจแล้ว

“ถ้าถามว่าทำไมสนใจประเด็นสิ่งแวดล้อม มองว่าเป็นประเด็นที่ไม่ใช่แค่ผู้ใหญ่ที่จะทำประเด็นนี้ได้อย่างเดียว คือเราก็อยู่ในประจวบเหมือนกัน เราก็คิดว่าเราก็น่าจะมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ เพราะว่าบางที่เราเป็นเด็กรุ่นใหม่ เราพอจะรู้เรื่องเทคนิคเรื่องอะไรแบบนี้ เราก็สามารถพอที่จะช่วยผู้ใหญ่ได้ เราไม่จำเป็นต้องไปขึ้นรถพุดแบบผู้ใหญ่ แต่เราก็คอยช่วยเหลือผู้ใหญ่อยู่ข้างๆ แล้วก็บางโอกาสก็สร้างเยาวชนกลุ่มใหม่ขึ้นมา เหมือนกับว่าจากร้อยคนที่อยู่ในค่าย ได้ชักประมาณคนหรือสองคนเนี่ย ผู้นำเด็กคือแกนนำในการนำเยาวชนคุยกันตลอดว่า ไม่จำเป็นจะต้องให้ได้ทั้งร้อยคน แต่ว่าได้ตัวแกนๆ ชักคนสองคนแค่นี้มันก็ประสบความสำเร็จแล้วค่ะ”

การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมือง

เครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการเปิดพื้นที่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อใช้เป็นช่องทางสื่อสารหลักของกลุ่ม โดยมีสองเฟสบุคคลสองบัญชี คือ บัญชีที่เป็นกลุ่มปิดเพื่อใช้คุยกันระหว่างกลุ่มสมาชิก และบัญชีส่วนบุคคลอีกบัญชีหนึ่งที่เปิดในนามของเครือข่ายเยาวชน ที่ url: <http://www.facebook.com/hts.bythesong> ที่เยาวชนและบุคคลทั่วไปกดขอเป็นเพื่อน (add friend) เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารและสื่อสารกับเครือข่ายเยาวชนได้ ปัจจุบันมีเพื่อน จำนวน 2,178 คน

ภาพที่ 71 หน้าเฟสบุคของเครือข่ายเขาวนรักษ์สิงแวดลอมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

<http://www.facebook.com/hts.bythesong>

จากการสำรวจเนื้อหาในเฟสบุคของเครือข่ายเขาวนรักษ์สิงแวดลอมเป็นเวลาประมาณ 5 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ถึงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2556 (เนื่องจากมีการเคลื่อนไหวของเนื้อหาในเฟสบุคน้อย) ว่ามีการนำเสนอเนื้อหาลักษณะใดบ้าง พบว่ามีการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นเกี่ยวกับสิงแวดลอม (7 โพสต์) เนื้อหาที่เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่ายและกลุ่มเขาวนอื่นๆ (13 โพสต์) ประเด็นเกี่ยวกับสังคม (5 โพสต์) และการแสดงความคิดเห็นของเครือข่ายเขาวนรักษ์สิงแวดลอมฯ (1 โพสต์)

ระบบพลังงานแบบรวมศูนย์

นำมาซึ่งผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

ต่อชุมชน ที่อยู่รอบๆแหล่งพลังงานดังกล่าว

หากพิจารณาในแง่ความเป็นธรรมแล้วจะพบว่า

พื้นที่จริงแล้วความต้องการใช้ไฟฟ้าและความจำเป็นใน

การก่อสร้างโรงไฟฟ้าเกือบ 3 ใน 4 มาจาก

ภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ

(ร่าง) ข้อเสนอการปฏิรูประบบพลังงาน โดย ดร.เดชาวัต สุขก่าเน็ด

ห้างใหญ่ 3 ห้าง ใช้ไฟฟ้ามากกว่าจังหวัด 16 จังหวัด

(ข้อมูลจาก : ส.ช.น. ส.ว.ว.ร. ก.โ.ช.น. ก.บ.ท.ค.ก.)

แม่ฮ่องสอน	65
อำนาจเจริญ	110
มุกดาหาร	128
หนองบัวลำภู	148
น่าน	175
ยโสธร	188
อุทัยธานี	193
พะเยา	211
มุกดาหาร	219
สตูล	230
สมุทรสงคราม	237
เลย	246
แพร่	254
พัทลุง	258
นราธิวาส	278
ระนอง	278

ห้างสรรพสินค้า

3 แห่ง ใช้ไฟฟ้า

278 ล้านบาท

มี 16 จังหวัด

ที่ใช้ไฟฟ้าไม่เกิน

278 ล้านบาท

Chiangmai Link

Follow · March 5

With โครงการ นวัตกรรมสิ่งแวดล้อม, Suriyan Tonghneuid, Pleaw Wongsanguan and 46 others.

Like · Comment · Share

112 people like this.

72 shares

View 5 more comments

Ronin Yala-betong ถนนบางสายที่ไม่มีแสงมันเท็งหรือสุทัก ไม่มีคนเดินทางสัญจร เปิดไฟประดับให้เปลืองเงินเลย
March 5 at 2:24pm · Like · ๕2

Patiphan Jumpha หนึ่งในสยามพารากอนเท่ากับหนึ่งจังหวัดสมุทรสงคราม
March 5 at 8:23pm · Like · ๕3

ปภัท ยอดสนธิ ตอนนี้นะคะมี ขอก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินไปอีก 6 เดือน เนื่องจากชาวบ้านคัดค้าน
March 5 at 9:44pm · Like · ๕2

จลม วลัยลักษณ์ เพื่อป้องกัน กระทบ เศรษฐกิจ ที่ไหน ๆ ของภาคได้ก็มีโอกาสกลับมาหากชาวบ้านไม่เข้มแข็ง แต่อนาคตเราให้เขากำหนดแบบนี้ไม่ได้ การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายจะออกได้ว่า เราจะเป็นอย่างไร ที่ทางเรื่องพลังงานเราต้องมีส่วนร่วมในการกำหนด ไม่งั้น พวกทุนพลังงานก็มันจนเรี่ยหนับไปเรื่อย
March 6 at 8:57am · Like · ๕2

Anton Chigurh คุณจลม กล่าวได้ถูกต้องครับ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และกำหนดทิศทางในด้านการพลังงานของประเทศ...เพราะพลังงาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องความมั่นคงและมั่งคั่งของประเทศ ส่วนผู้ที่กำหนดความมั่นคงของประเทศ คือ "ประชาชน"
March 6 at 11:10am · Like · ๕3

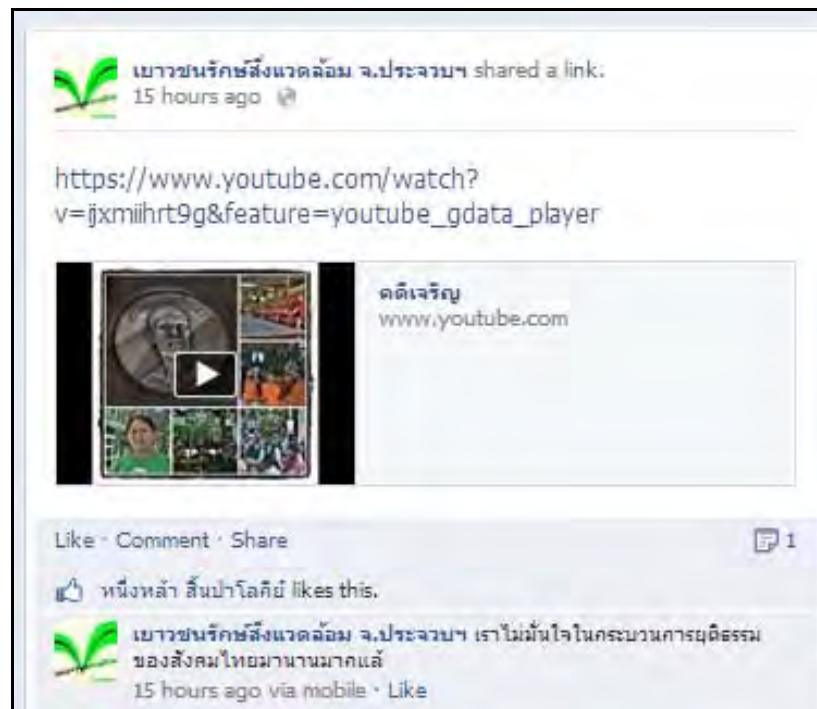
จลม วลัยลักษณ์ เพื่อป้องกัน กระทบ เศรษฐกิจของเราไม่ให้เราล้มกำหนดบ้างก็ไม่ถูกต้อง และการเมืองก็ไม่ใช่

Write a comment...

ภาพที่ 72 ตัวอย่างเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่มีการ tag มาที่เฟสบุคของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ

ภาพที่ 73 ตัวอย่างเนื้อหาที่เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ และกลุ่มเยาวชน

ภาพที่ 74 ตัวอย่างเนื้อหาในประเด็นทางสังคม

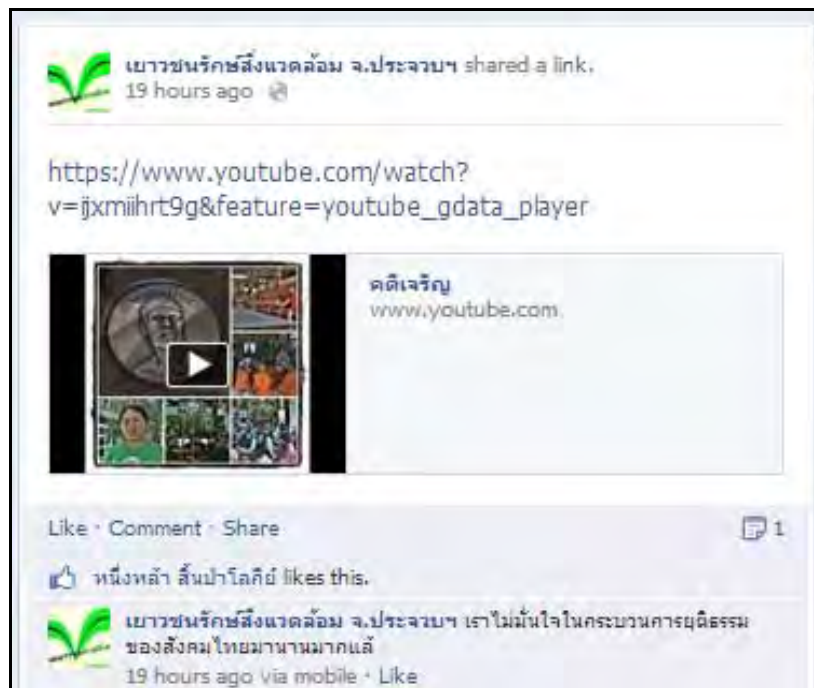

ภาพที่ 75 ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นการแสดงความคิดเห็นของเครือข่ายเขาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ

จากการสำรวจเนื้อหาเบื้องต้นในเฟสบุคของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมมีจำนวนเนื้อหาที่ถูกโพสต์น้อย ทั้งเนื้อหาที่โพสต์โดยผู้ดูแลเพจ และเนื้อหาที่โพสต์โดยบุคคลอื่น (friends ในเฟสบุค) และพบการปฏิสัมพันธ์ในจำนวนที่น้อยเช่นกัน กล่าวคือ มีจำนวนการกดไลค์ กดแชร์ และคอมเมนต์ น้อย ยกเว้นบางเนื้อหาที่โพสต์ในเฟสบุคของบัญชีบุคคลอื่นและมีการ tag เครือข่ายเยาวชนเข้าในเนื้อหานั้นด้วย จะมีการปฏิสัมพันธ์ในจำนวนที่มากกว่า ดังตัวอย่างปรากฏในภาพด้านล่าง

ภาพที่ 76 ตัวอย่างเนื้อหาที่นำเสนอในบัญชีเฟสบุคของบุคคลอื่นและ tag เครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ

ภาพที่ 77 ตัวอย่างเนื้อหาที่นำเสนอในเฟสบุคของเครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ

การศึกษาถึงการใช้อยู่จากอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของเครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ พบบทบาทของอินเทอร์เน็ตปรากฏในลักษณะต่างๆ ดังนี้

การประสานงานและการอภิปรายภายในกลุ่ม

ในช่วงแรกของการก่อตั้งเครือข่าย สมาชิกใช้การติดต่อประสานงานผ่านทางโทรศัพท์ เพราะข้อจำกัดในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของสมาชิก ในปีต่อมาสมาชิกเริ่มใช้เฟสบุคในการติดต่อกัน แต่เป็นแบบการสื่อสารผ่านเฟสบุคแบบระหว่างบุคคล และปีถัดมาเครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อมฯ ได้มีเปิดพื้นที่สาธารณะในเฟสบุค เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่ม/องค์กรอื่นๆ และเฟสบุคกลุ่มอีกชื่อบัญชีหนึ่ง ที่เป็นกลุ่มลับ เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงานกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

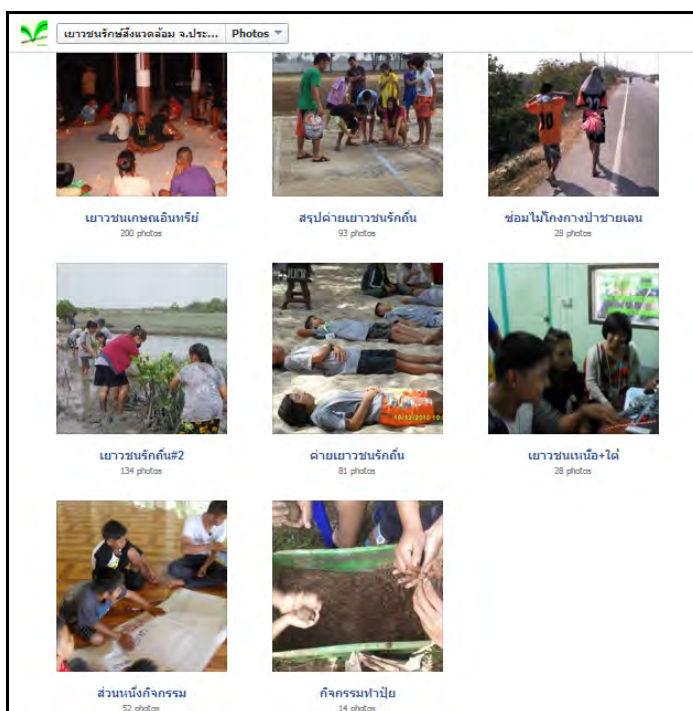
“ปีแรกของการจัดกลุ่ม เราจะใช้โทรศัพท์ในการคุยกัน เวลาติดต่อประสานงาน เพราะสมาชิกบางคนในปีแรกเขายังไม่ได้ใช้เฟสบุคกัน พอปีต่อมาก็จะใช้เฟสบุคคุยกันระหว่างคนต่อคน คือแบบเฟสบุคเราคุยกับเพื่อน และพอปีต่อไปเราก็จะตั้งเฟสบุคของ กลุ่มขึ้นมากลุ่มหนึ่งเรียกว่า เครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อมจังหวัด

ประจวบคีรีขันธ์ อันนี้ก็เป็นกลุ่ม แล้วก็ให้อ้อ เตี้ย โค้ด (ตัวแทนประสานงานจากสามพื้นที่บ่อนอก หินกรูด และบางสะพาน) เป็นคนดูแลระบบ หลังจากนั้นตั้งกลุ่มอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นกลุ่มของสมาชิก เวลาติดต่อประสานงานกันเรื่องทำค่าย ใครมีค่ายอะไร จะให้เพื่อนช่วยอะไรไหม คือจะไปคุยกันในกลุ่มลับของเฟสบุค”

ตัวแทนผู้ประสานงานพื้นที่บ่อนอก

การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลของกลุ่ม

เฟสบุคของเครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อมฯ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายเผยแพร่ผ่านเฟสบุคเพียงแค่การก่อตั้งและวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเครือข่าย ส่วนข้อมูลอื่นๆ อาทิ แนวทาง/นโยบายของเครือข่าย เหตุการณ์ หรือการรวบรวมกิจกรรมที่ผ่านมาของเครือข่าย ยังไม่มีการรวบรวมไว้ อย่างไรก็ตามได้มีการรวบรวมอัลบั้มรูปภาพกิจกรรมของกลุ่มไว้บางส่วน (ดังปรากฏในภาพด้านล่าง) นอกจากนี้เป็นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดกิจกรรมของเครือข่ายลงในเฟสบุคตามวาระโอกาส รวมถึงภาพกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ดังตัวอย่างปรากฏในภาพด้านล่าง

ภาพที่ 78 อัลบั้มรูปภาพกิจกรรมที่ได้รวบรวมไว้ในเฟสบุคเครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ

ภาพที่ 79 ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ ใน เฟสบุค

ภาพที่ 80 ตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นการเผยแพร่รูปภาพกิจกรรมของเครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ ในเฟสบุค

ภาพที่ 81 ตัวอย่างการแจ้งข่าวความคับหน้าคดีความของสมาชิกเครือข่ายที่เคลื่อนไหวยกรณีสถานไฟฟ้าหिनกรูดในเฟสบุคของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดลอม

การสร้างเครือข่ายและการระดมกำลังในการเคลื่อนไหวยกรณรงค์

เครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดลอมจ.ประจวบฯ เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ คือ บางสะพาน บ่อนอก หินกรูด และทับสะแก ที่มีจุดมุ่งหมายร่วมในเบื้องต้นคือการทำงานร่วมสนับสนุนการเคลื่อนไหวยกรณของกลุ่มผู้ใหญ่ที่เป็นชาวบ้านในกรณีคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าในพื้นที่ และกิจกรรมที่สานต่อในระยะต่อมาหลังจากภาครัฐระงับการสร้างโรงไฟฟ้า คือ การปลูกฝังเยาวชนให้รักท้องถิ่น หวงแหน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผ่านกิจกรรมหลักคือการจัดค่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดลอม จึงกล่าวได้ว่า การสร้างเครือข่ายของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดลอมเป็นไปเพื่อการจัดกิจกรรมในสองรูปแบบ คือ การเคลื่อนไหวยกรณรงค์ต่อกรณปัญหาสิ่งแวดลอม และการจัดกิจกรรมของเครือข่ายเยาวชน เช่น การทำค่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดลอม และการจัดเวทีเสวนา/สัมมนาทางวิชาการ

ในการเคลื่อนไหวยกรณรงค์ต่อกรณคัดค้านกรณปัญหาสิ่งแวดลอม กลุ่มเยาวชนจะทำหน้าที่เป็นฝ่ายสนับสนุนด้านเทคนิคในการถ่ายทอดวิทยุอินเทอร์เนต เช่น การถ่ายทอดสดเวทีสัมมนา และการแลกเปลี่ยนรายการของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ยังใช้เป็นสื่อในเผยแพร่การเคลื่อนไหวยกรณของชาวบ้านในพื้นที่ ให้กับผู้ที่สนใจในพื้นที่อื่นๆ

นอกจากนี้ การศึกษาพบว่าเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมได้มีการนำสื่อเดิมอย่างวิทยุชุมชน มาใช้ในการเผยแพร่เรื่องราวและกิจกรรมของเครือข่ายร่วมด้วย ในลักษณะของการใช้เป็นสื่อ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมชักชวนเยาวชนในพื้นที่ให้มาเข้าร่วมกิจกรรมให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองของเยาวชน รับทราบถึงกิจกรรมของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองของเยาวชนในพื้นที่ ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ดังนั้นการกระจายข่าวผ่านสื่อวิทยุชุมชนจะทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบ เกี่ยวกับกิจกรรมที่บุตรหลานไปเข้าร่วม

“ตอนนี้ก็ยังทำวิทยุอยู่ เวลามีค่ายหรืออะไร ก็จะใช้วิทยุในการป่าวประกาศ ว่าลูกหลานใครสนใจก็มาร่วมได้ แล้วก็ค่ายที่อ้อทำเนี่ยมันเป็นค่ายอะไร เพราะบางที ผู้ใหญ่ไม่ได้เล่นเฟสบุค เราก็อยากจะทำให้ผู้ใหญ่รับรู้ด้วยอะคะ ว่าตอนนี้กลุ่มที่อ้อทำ กำลังทำอะไร ดำเนินการเรื่องอะไร เพราะว่าบางที่เขาไม่เข้าใจเวลาถูกเอาไปพูด เหมือนกับพอชวนน้อง น้องก็ไปขออนุญาตผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็ไม่เข้าใจว่ามันคือค่ายอะไร ทำเพื่ออะไร เราก็ไปใช้สื่อวิทยุชุมชนไปบอกว่าค่ายนี้ทำเพื่ออะไร ทำยัง มีใคร ดำเนินการ อะไรยังงี้บ้าง แล้วก็กิจกรรมต่อเนื่องยังงี้บ้าง คือที่ใช้สื่อวิทยุเพราะว่า อยากให้มันกระจายได้หลายๆ ทาง ไม่ใช่ทางเฟสบุคอย่างเดียว เพราะว่าบางทีผู้ใหญ่ เขาไม่ได้ใช้เฟสบุค”

ตัวแทนผู้ประสานงานพื้นที่บ่อนอก

การสร้างอัตลักษณ์ทางการเมือง

เครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เกิดมาจากการรวมตัวของเยาวชนในพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าและโรงถลุงเหล็กในสามพื้นที่ คือ บ่อนอก หินกรูด และ บางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เยาวชนกลุ่มนี้เติบโตมาพร้อมๆ กับการเห็นผลกระทบที่เกิดกับชุมชน ตนและการเคลื่อนไหวของคนในพื้นที่ จึงซึมซับแนวคิดของการรักท้องถิ่นและอุดมการณ์ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ จนเกิดแนวคิดในการรวมตัวกันของเครือข่ายเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์ในการทำงาน เป็นฝ่ายสนับสนุนกลุ่มเคลื่อนไหวของชาวบ้าน และทำกิจกรรมกับเยาวชนเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนรัก ท้องถิ่น และมีจิตสำนึกในการช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

“ตั้งแต่เด็กๆ คนที่อยู่ในเครือข่ายโดยเฉพาะแกนหลักของเยาวชนจะอยู่กับ ผู้ใหญ่ที่เป็นแกนนำของเสื้อเขียวอยู่แล้วคะ เพราะฉะนั้นเขาก็รู้ว่าเหตุผลที่เราคัดค้าน เรื่องโรงงานอุตสาหกรรมเพราะอะไร คือเราจะรู้มาโดยตลอด เราจะเข้าใจว่าทำไมเรา

ต้องทำค่ายเยาวชน ขึ้นมา มันเลยเป็นจุดๆ หนึ่งที่ทำให้เราสร้างกลุ่มเยาวชนขึ้นมา เพื่อที่จะได้เป็นแกนรองจากผู้ใหญ่”

“ถ้าเกิดว่าผู้ใหญ่มีอะไรให้ช่วย เวลาเคลื่อนขบวนอะไรพวกนี้ เราก็จะไปช่วย เรื่องเทคนิค เรื่องถ่ายทอดสด หลักๆ ที่ทำกันคือเรื่องของการจัดค่ายเยาวชนคนรุ่นใหม่ ที่รักสิ่งแวดล้อม”

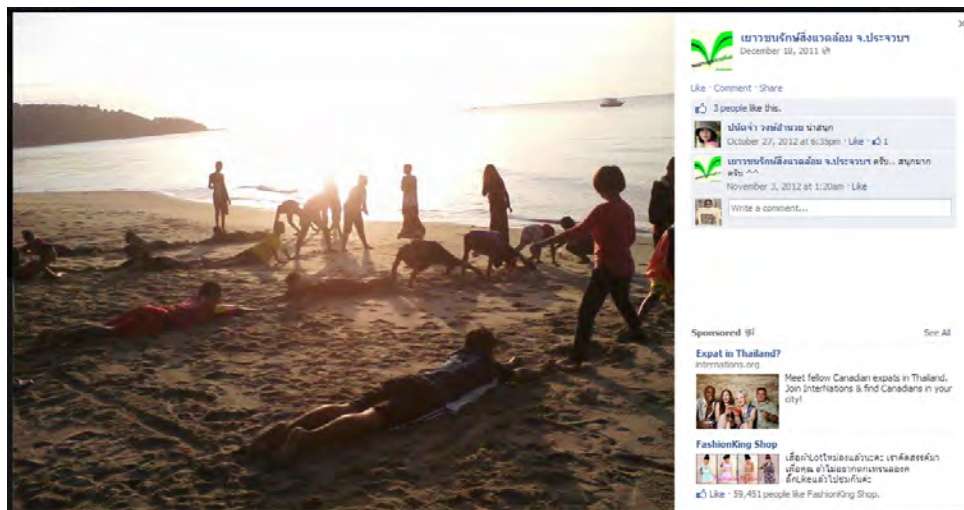
ตัวแทนผู้ประสานงานพื้นที่บ่อนอก

เครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ ใช้รูปภาพแทนตัวในเฟสบุคเป็นรูปต้นกล้าสีเขียว มีตัวอักษรเขียนว่าเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 83 ภาพที่ใช้เป็นตัวแทนของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ ในเฟสบุค

ส่วนรูปปก (cover) ของเฟสบุค เครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ ใช้รูปกิจกรรมของเยาวชนริมทะเล ซึ่งสื่อให้เห็นถึงลักษณะของกลุ่มที่เป็นกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ และเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น เช่นเดียวกับที่แสดงออกในข้อความที่เครือข่ายเยาวชนโพสต์ลงในเฟสบุค ดังภาพด้านล่าง

ภาพที่ 84 ภาพปก (cover) ของเฟสบุ๊คเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ

ภาพที่ 85 การโพสต์เนื้อหาที่กระตุ้นให้คนสำนึกในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเฟสบุ๊คเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ

ส่วนการแสดงความคิดเห็นและจุดยืนของเครือข่ายเยาวชนต่อประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินการเคลื่อนไหวณรงค์ พบว่าเครือข่ายเยาวชนแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาความไม่เป็นธรรมที่สมาชิกของกลุ่มได้รับการเคลื่อนไหวณรงค์กรณีคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าปอนอกหินกรูด และการแสดงความคิดเห็นผ่านข้อความที่โพสต์ในเฟสบุ๊คของเครือข่ายในทิศทางที่ไม่เชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายไทย

ภาพที่ 86 ตัวอย่างข้อความเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ โพสต์แสดงความไม่เชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายไทยในเฟสบุค #1

ภาพที่ 87 ตัวอย่างข้อความเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ โพสต์แสดงความไม่เชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายไทยในเฟสบุค #2

ภาพที่ 88 ตัวอย่างข้อความเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ โพสต์แสดงความไม่เชื่อถือใน กระบวนการยุติธรรมและกฎหมายไทยในเฟซบุค #3

ภาพที่ 89 ตัวอย่างข้อความเครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ โพสต์แสดงความไม่เชื่อถือนในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายไทยในเฟซบุ๊ค⁵⁰ #4

นอกจากนี้ เครือข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อมจ.ประจวบฯ ยังได้ยกย่องบุคคลที่เป็นผู้เคลื่อนไหวคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอกหินกรูด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้เป็นแบบอย่างในการเป็นนักต่อสู้เพื่อสิ่งแวดล้อม

⁵⁰ กรณี นางจินตนา แก้วขาว ประธานกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด ตำบลธงชัย อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถูกศาลพิพากษาให้จำคุก 4 เดือน ในความผิดข้อหาบุกรุกและรบกวนการครอบครองที่ดินของเอกชน และนำของโสโครกเประอะเปื้อนบุคคลและทรัพย์สิน มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา หลังจากนางจินตนาได้นำชาวบ้านกลุ่มเสื้อเขียว (กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) บุกรุกเข้าไปในงานเลี้ยงโต๊ะจีน ของบริษัท ยูเนี่ยน พาวเวอร์ ดีวีลอปเม้นท์ จำกัด เจ้าของโครงการโรงไฟฟ้าหินกรูด ที่บ้านโคกตาหอม ตำบลธงชัย เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ.2544 ทำให้ทรัพย์สินเสียหายและบริษัทต้องยกเลิกการจัดงาน

ภาพที่ 90 การโพสต์เนื้อหาแสดงความยินดีและยกย่องบุคคลที่เคลื่อนไหวต่อผู้กรณีโรงไฟฟ้าในเฟสบุค
ของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ

โอกาสและข้อจำกัดที่แวดล้อมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออินเทอร์เน็ต

เครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.ประจวบฯ ตระหนักถึงศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ตและรู้จักการนำเอาไปใช้เพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานของกลุ่มตนเอง เช่น การทำวิทยุอินเทอร์เน็ต และการเปิดพื้นที่ในเฟสบุคซึ่งช่วยลดข้อจำกัดในด้านพื้นที่เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้การสื่อสารระหว่างเครือข่ายเยาวชนเป็นการรวมตัวของเยาวชนจากพื้นที่ต่างๆ สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการสื่อสารกับสังคมภายนอก เพราะประเด็นเคลื่อนไหวของเครือข่ายเยาวชนโดยหลักแล้วเป็นประเด็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเป็นการเคลื่อนไหวของคนในชุมชน พื้นที่ที่เปิดกว้างต่อสาธารณะอย่างเฟสบุคจะช่วยให้คนที่สนใจประเด็นเหตุการณ์สามารถติดตามและรับรู้ข้อมูลได้

“ถือว่ายินเทอร์เน็ทมีส่วนช่วยในการทำงานของกลุ่มมาก เพราะว่ามันก็ง่ายต่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มแต่ละกลุ่ม และก็ง่ายต่อการเป็นสื่อสาธารณะให้ต่างพื้นที่เขาได้รู้ว่าตอนนี้เรากำลังทำอะไรอยู่ด้วยนะค่ะ”

ตัวแทนผู้ประสานงานพื้นที่บ่อนอก

แต่อย่างไรก็ดี พบข้อจำกัดด้านเวลาของผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเพจ เนื่องจากผู้ดำเนินงานและผู้ดูแลเพจของเครือข่ายเป็นเยาวชน ดังนั้น การทำกิจกรรมในด้านนี้จึงควบคู่ไปกับการเรียน และเมื่อแต่ละคนมีภาระและความรับผิดชอบในการเรียนที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องหยุดพักกิจกรรมไว้ก่อน จึงส่งผลให้กิจกรรมและความเคลื่อนไหวต่างๆ ทั้งในบริบทออฟไลน์และออนไลน์หยุดชะงัก รวมถึงการทำหน้าที่ในการช่วยสนับสนุนด้านเทคนิคให้กับกลุ่มชาวบ้านด้วย

“วิทยุอินเทอร์เน็ท ไม่ค่อยมีแล้ว ช่วงก่อนนั้นยังพอช่วยที่สถานีได้ หลังจากนั้นก็เยาวชนไปเรียนที่อื่นบ้างไรบ้าง คนที่ช่วยจัดวิทยุชุมชนเป็นเกษตรกร ชาวไร่ชาวนา ไม่ถนัดเรื่องเทคนิคเท่าไร”

ตัวแทนผู้ประสานงานพื้นที่บ่อนอก

ผลการวิจัยโดยสรุป

ผู้วิจัยได้สรุปจุดเด่น/จุดเน้น และจุดด้อย/ข้อจำกัดของการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มเยาวชนที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ดังแสดงในตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 43 จุดเน้นและข้อจำกัดของการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มเยาวชน

กรณีศึกษา	จุดเด่น/จุดเน้นของการสื่อสารทางการเมือง	จุดด้อย/ข้อจำกัดของการสื่อสารทางการเมือง
	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรที่มีสมาชิกจำนวนมาก และก่อตั้งมายาวนาน และได้รับความสนใจจากสังคมและสื่อมวลชนในการเคลื่อนไหวและแสดงบทบาททางการเมืองต่างๆ - การใช้สื่อใหม่ในการนำเสนอความคิดเห็นทางการเมืองในหลากหลายประเด็นระหว่าง 	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ทของสมาชิก - การขาดบุคลากรในการดูแลพื้นที่ออนไลน์ของกลุ่ม

	<p>เครือข่ายสมาชิกที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงจุดยืนทางการเมืองต่อประเด็นต่างๆ ผ่านทางแถลงการณ์ที่มีการเผยแพร่ทางพื้นที่ออนไลน์ของกลุ่ม 	
	<ul style="list-style-type: none"> - การเคลื่อนไหวในประเด็นหลักที่มีแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบและระบบการศึกษาที่ไม่เป็นธรรม - กลุ่มตระหนักถึงศักยภาพของสื่อออนไลน์ในการเป็นพื้นที่และช่องทางสำหรับการสื่อสารทางการเมือง - การมีผู้ดูแลพื้นที่ออนไลน์ของกลุ่มและคอยนำเสนอเนื้อหาให้มีความเคลื่อนไหวของข้อมูลในเฟสบุ๊คเพจอย่างสม่ำเสมอ - การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่มและการรณรงค์ชักชวนให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง - การสร้างเครือข่ายออนไลน์ระหว่างกลุ่มที่มีเป้าหมายและแนวทางในการเคลื่อนไหวร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเด็นการเคลื่อนไหวที่เป็นประเด็นทางการศึกษาซึ่งได้รับความสนใจจากสังคมค่อนข้างน้อย - ประเด็นเคลื่อนไหวเป็นการคัดค้านต่อนโยบายของภาครัฐที่ได้มีการวางแผนและดำเนินการไปแล้ว กลุ่มเยาวชนจึงไม่สามารถสร้างผลในภาพเปลี่ยนแปลง
	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มมีวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางประชาธิปไตยและการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดบุคลากรที่เพียงพอในการดูแลพื้นที่ออนไลน์ของกลุ่ม - การเคลื่อนไหวและปฏิสัมพันธ์ภายในพื้นที่

	<ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารและนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองและสังคมในทางสร้างสรรค์ - การประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย 	ออนไลน์ของกลุ่มยังมีน้อย
	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มเยาวชนที่เคลื่อนไหวในประเด็นเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมและคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าในพื้นที่ชุมชนโดยทำงานร่วมกับกลุ่มชาวบ้านที่มีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง - การสื่อสารในพื้นที่ออนไลน์เกี่ยวกับกิจกรรมและข่าวคราวเกี่ยวกับประเด็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มเป็นหลัก - การสื่อสารโดยใช้สื่อเดิมร่วมด้วยเนื่องจากลักษณะของกลุ่มมวลชนเป้าหมายที่ต้องการสื่อสารด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของสมาชิกและผู้สนใจ - ข้อจำกัดด้านเวลาของบุคลากรที่ทำหน้าที่ดูแลพื้นที่ออนไลน์ของกลุ่ม - การเคลื่อนไหวของข้อมูลในพื้นที่ออนไลน์ของกลุ่มที่มีจำนวนน้อยมากและไม่ต่อเนื่อง

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “สื่อออนไลน์กับการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชน และปัจจัยที่แวดล้อมและส่งผลต่อการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน รวมถึงการศึกษารูปแบบอัตลักษณ์ทางการเมืองของกลุ่มเยาวชนผ่านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในบริบทออนไลน์และออฟไลน์

ระเบียบวิธีวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ คือ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ร่วมกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ คือ กรณีศึกษา การสำรวจโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนอายุ 18 – 30 ปี ซึ่งอาศัยอยู่ใน 4 พื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศไทย คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ รวมจำนวน 736 คน เพื่อศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยทั้งในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงพรรณนาในภาพรวมเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ และข้อมูลที่อธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ศึกษา

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพคือ กรณีศึกษา ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกลุ่ม การสัมภาษณ์ การสำรวจเนื้อหาในสื่อออนไลน์ และการร่วมสังเกตการณ์ในกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย และเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีวัตถุประสงค์และลักษณะการดำเนินการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันไปเฉพาะกลุ่ม ข้อมูลที่ได้จากกรณีศึกษาจะทำให้เห็นการนำเอาสื่ออินเทอร์เน็ตมาใช้ในการดำเนินการเคลื่อนไหวของกลุ่ม ปัจจัยที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน รวมถึงการก่อรูปและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของกลุ่มเยาวชนผ่านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในบริบทออนไลน์และออฟไลน์

ผลการวิจัยที่ได้สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลด้านลักษณะประชากรและพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์คือ เยาวชนอายุระหว่าง 18 – 30 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคกลาง ร้อยละ 34.8 และกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ พื้นที่ละ 21.7 โดยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 63.5 และ 34.0 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีสายสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท รองลงมาคือ 5,001 – 10,000 บาท

ส่วนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่ามีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตระดับปานกลาง กิจกรรมที่มักจะทำเมื่อใช้อินเทอร์เน็ตคือ การเปิดรับติดตามและสืบค้นข้อมูลข่าวสาร รองลงมาคือการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และการแสวงหาความบันเทิง โดยอุปกรณ์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เพื่อเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตคือ คอมพิวเตอร์แบบพกพา รองลงมาคือโทรศัพท์มือถือ

2. การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารทางการเมือง

การใช้สื่อเพื่อการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองโดยรวมแล้วพบว่า มีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้อินเทอร์เน็ตและโทรทัศน์ช่องฟรีทีวีในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน แต่อย่างไรก็ตาม โทรทัศน์ช่องฟรีทีวีเป็นสื่อที่เยาวชนเลือกใช้เป็นอันดับแรก

ในส่วนของลักษณะของเว็บไซต์ที่เยาวชนในเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่าโดยรวมเยาวชนมีการใช้ช่องทางของเว็บ 1.0 ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารมากกว่า เว็บ 2.0 แต่อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ยูทูป ซึ่งเป็นเว็บ 2.0 เป็นช่องทางที่เยาวชนใช้มากที่สุด รองลงมาคือเว็บไซต์ทั่วไปในลักษณะของเว็บท่า และเว็บไซต์ของสื่อเดิม ได้แก่ เว็บไซต์ของสถานีข่าว เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของเพื่อนหรือคนรู้จัก

กลุ่มตัวอย่างที่เคยสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิมมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างเคยสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองจากการส่งข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ การเขียนจดหมายหรือข้อเขียนที่มีเนื้อหาทางการเมืองไปยังหนังสือพิมพ์หรือ

นิตยสารเพื่อแสดงความคิดเห็น และการโทรศัพท์เข้าไปพูดคุยแสดงความคิดเห็นในรายการวิทยุเกี่ยวกับการเมือง ตามลำดับ

ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยใช้สื่ออินเทอร์เน็ตนั้น ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ในลักษณะของการมีส่วนร่วมแบบไม่มีปฏิสัมพันธ์ (passive) ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ การรับชมภาพ และคลิปวิดีโอ หรือฟังคลิปเสียงการปราศรัยหรือการแถลงของกลุ่มผู้ประท้วงทางการเมืองผ่านทางอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ การอ่านกระทู้หรือข่าวสารในประเด็นทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งผ่านทางอินเทอร์เน็ต

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการศึกษาในส่วนนี้เป็นการนำเสนอภาพรวมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออฟไลน์
- 2) การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านทางครอบครัวและสถาบันการศึกษา
- 3) ความรู้ทางการเมือง ประเด็นสาธารณะ และพลเมือง
- 4) ความสนใจในการเมือง
- 5) การรับรู้ความสามารถทางการเมือง
- 6) ความเชื่อถือในสื่ออินเทอร์เน็ต
- 7)ทัศนคติที่มีต่อสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 8) ความเชื่อถือในการเมือง
- 9) ทูนทางสังคม
- 10) สำนักพลเมือง

ผลการวิจัยของแต่ละตัวแปรที่ได้สามารถนำเสนอโดยสรุป ดังตารางต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน พบผลปรากฏดังตารางที่ 44

ตารางที่ 44 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน

ตัวแปร	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในบริบทออนไลน์	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมที่เยาวชนมีส่วนร่วมเป็นส่วนใหญ่อีกิจกรรมทางสังคมมากกว่ากิจกรรมทางการเมืองแบบเป็นทางการ - กิจกรรมที่เยาวชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมมากที่สุดเป็นอันดับแรกเป็นกิจกรรมทางการเมืองแบบเป็นทางการ คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง - รองลงมาเป็นกิจกรรมทางสังคมตามลำดับดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ▪ การบริจาคเงินให้กับองค์กรการกุศลหรือองค์กรช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ ▪ การชักชวนหรือรณรงค์ให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และ/หรือบริจาคเงิน สิ่งของให้กับองค์กรการกุศล ▪ การทำงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนให้กับชุมชน และ/หรือ สถาบันการศึกษา
การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านทางครอบครัวและสถาบันการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันการศึกษามีกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองของเยาวชนมากกว่ากิจกรรมภายในครอบครัว - เยาวชนมีการเรียนรู้ผ่านสถาบันการศึกษา ตามลำดับดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ▪ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาทำงานเพื่อสังคม/สาธารณะ ▪ โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษามีการนำเอาหลักประชาธิปไตยมาใช้ในโรงเรียน เช่น การเลือกตั้งประธานนักเรียน หรือ การลงคะแนนเสียงเพื่อ

	<p>ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ในห้องเรียน เป็นต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนมีการเรียนรู้ผ่านสถาบันครอบครัว ตามลำดับดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ▪ พ่อแม่ผู้ปกครองหรือสมาชิกภายในครอบครัว สนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ▪ พ่อแม่/ผู้ปกครองหรือสมาชิกภายในครอบครัว มักจะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและชักชวนให้เยาวชนมีส่วนร่วมด้วย
<p>ความรู้ทางการเมือง ประเด็น สาธารณะ และพลเมือง</p>	<p>เยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้ทางการเมือง ประเด็นสาธารณะ และความเป็นพลเมืองในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ระดับสูง และระดับต่ำ ตามลำดับ</p>
<p>ความสนใจในการเมือง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนส่วนใหญ่มีความสนใจในการเมืองในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ ส่วนเยาวชนที่มีความสนใจในการเมืองในระดับมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุด - ปัจจัยทางบวกที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีสองปัจจัยคือ (1) อิทธิพลจากปัจจัยทางสังคม และ (2) ปัจจัยส่วนบุคคล - ปัจจัยทางลบที่ส่งผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีสามปัจจัยคือ (1) การขาดความรู้ความสนใจ (2) ความเฉื่อยชาทางการเมือง และ (3) การขาดปัจจัยสนับสนุน
<p>การรับรู้ความสามารถทางการเมือง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนมีการรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเองในระดับปานกลาง
<p>ความเชื่อถือในสื่ออินเทอร์เน็ต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนส่วนใหญ่ประเมินความน่าเชื่อถือของเนื้อหาทางการเมืองและประเด็นสาธารณะที่น่าเชื่อถือในสื่ออินเทอร์เน็ตในระดับปานกลาง - เยาวชนประเมินความน่าเชื่อถือของสื่ออินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุดสามอันดับแรกตามลำดับ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ▪ เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่

	<p>นำเสนอข่าวได้รวดเร็วและเป็นปัจจุบันมากที่สุด</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถค้นหาข้อมูลที่มีความถูกต้องได้จากสื่ออินเทอร์เน็ต ▪ สามารถได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์จากสื่ออินเทอร์เน็ต และในประเด็นที่เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนสองฝ่าย สามารถหาข้อมูลที่นำเสนอเหตุผลและรายละเอียดของทั้งสองฝ่ายได้จากอินเทอร์เน็ต
ทัศนคติที่มีต่อสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนประเมินคุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตโดยรวมว่ามีส่งเสริมการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก - คุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตที่กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าส่งผลต่อการสนับสนุนให้พลเมืองสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดสามอันดับแรก คือ <ul style="list-style-type: none"> ▪ ความรวดเร็วในการแพร่กระจาย ส่งต่อ และรวบรวมข้อมูลที่มีเป็นจำนวนมาก ▪ การไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา สามารถใช้ และสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตได้ตลอด 24 ชั่วโมง ▪ ความสามารถในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันเป็นสังคมในอินเทอร์เน็ตได้
ความเชื่อถือในการเมือง	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนมีความเชื่อถือในการเมืองโดยรวมในระดับปานกลาง <ul style="list-style-type: none"> ▪ ความเชื่อถือต่อระบอบประชาธิปไตยและรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ▪ ความเชื่อถือต่อรัฐบาลชุดปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
ทุนทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนมีทุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง - เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่ามี 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ (1) การมีส่วนร่วมในเครือข่ายและกลุ่มทางสังคม (2) ความเชื่อถือและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว (3) การกระทำและความร่วมมือ (4) ข้อมูลและการ

	<p>สื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ (1) การรวมกลุ่มและความกลมเกลียวกันของสังคม (2) การเสริมสร้างอำนาจและการปฏิบัติการทางการเมือง
สำนักพลเมือง	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนส่วนใหญ่มีการประเมินข้อความที่วัดสำนักพลเมืองของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก - สำนักพลเมืองที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ <ul style="list-style-type: none"> ▪ ประชาชนทุกคนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีหน้าที่ที่จะต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ▪ ประชาชนควรมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเพื่อติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ▪ การตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล นอกเหนือจากเป็นหน้าที่ของฝ่ายค้านแล้ว ยังเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการสื่อสารและมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ ระหว่างเยาวชนที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน พบผลดังปรากฏในตารางที่ 45

ตารางที่ 45 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการสื่อสารและมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ระหว่างเยาวชนที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน

คุณลักษณะทางประชากร	การสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง		รายละเอียด
	บริบทออนไลน์	บริบทออฟไลน์	
เพศ	t = 4.065 sig = .00*	t = 2.394 sig = .017*	เพศชาย > เพศหญิง
ระดับการศึกษา	F = 1.824 sig = .106	F = 1.584 sig = .162	
สาขาวิชา	F = .063 sig = .939	F = .789 sig = .455	

ฐานะทางเศรษฐกิจ	F = 5.261 sig = .00*	F = 2.470 sig = .043	การสื่อสารและมีส่วนร่วมใน บริบทออนไลน์ รายได้ 10,001-15,000; 15,001- 20,000 > น้อยกว่า 5,000 บาท
สถานที่อาศัย	F = 4.566 sig = .004*	F = 8.557 sig = .000*	การสื่อสารและมีส่วนร่วมใน บริบทออนไลน์ ภาคใต้ > ภาคกลาง, ภาคเหนือ การสื่อสารและมีส่วนร่วมใน บริบทออฟไลน์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคใต้ > ภาคเหนือ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ระหว่างเยาวชน พบผลปรากฏดังตารางที่ 46

ตารางที่ 46 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ระหว่างเยาวชน

การสื่อสารและมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ปัจจัยที่มีอิทธิพล	
	ทางตรง	ทางอ้อม
บริบทออฟไลน์	<ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม - ความสนใจในการเมือง - การรับรู้ความสามารถทางการเมือง - ทุนทางสังคม 	
บริบทออนไลน์	<ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านสถาบันการศึกษาและ

	<ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม - ความสนใจในการเมือง - การรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเอง - ความเชื่อถือในการเมือง - ทักษะที่มีต่อสื่ออินเทอร์เน็ต 	<p>ครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทูตทางสังคม
--	---	---

4. การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเยาวชน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเยาวชนเลือกใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมอย่างเฟสบุคเป็นช่องทางหลักของการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต โดยกลุ่มเยาวชนมีการนำเอาอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการดำเนินการเคลื่อนไหวของกลุ่มในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและสังคม
- 2) การสื่อสารและประสานงานภายในกลุ่ม
- 3) การสื่อสารกับสาธารณะ
- 4) การสร้างเครือข่าย
- 5) การระดมสรรพกำลังในการเคลื่อนไหว
- 6) การสร้างพื้นที่สาธารณะเฉพาะ
- 7) การสร้างและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม การใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตของกลุ่มเยาวชนมีปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ข้อจำกัดด้านบุคลากร
- 2) ข้อจำกัดด้านงบประมาณ
- 3) ข้อจำกัดด้านเวลา
- 4) ความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต
- 5) การตระหนักถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ของสื่ออินเทอร์เน็ต
- 6) ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อประเภทอื่นนอกเหนือจากสื่ออินเทอร์เน็ต

- 7) ลักษณะกิจกรรมของกลุ่ม
- 8) ลักษณะของมวลชนเป้าหมาย หรือกลุ่มคนที่เยาวชนร่วมทำกิจกรรมด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

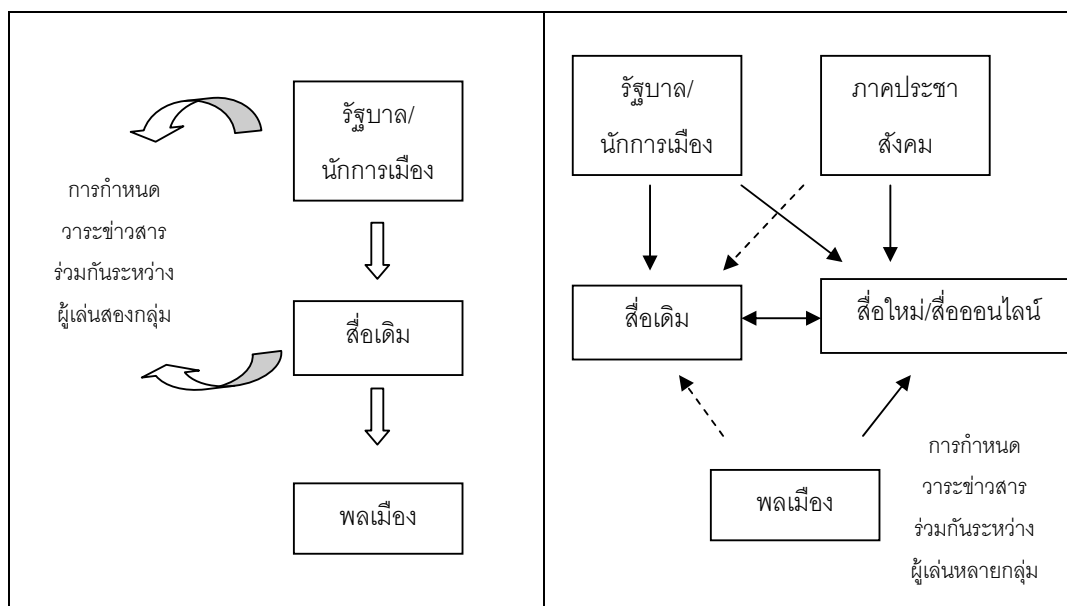
ผลการศึกษามีประเด็นที่สามารถหยิบยกนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้
การสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์กับไวยากรณ์ของสื่อเดิม

หากพิจารณาไวยากรณ์⁵¹ของการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ของเยาวชนในด้านโครงสร้างความสัมพันธ์ และรูปแบบที่เป็นมาตรฐานของการใช้สื่อ ข้อค้นพบจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่าเยาวชนโดยรวมยังคงสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์โดยใช้ไวยากรณ์ของสื่อเดิม กล่าวคือ ไวยากรณ์ของสื่อออนไลน์ในด้าน**โครงสร้างความสัมพันธ์**ที่ได้รับการคาดหวังตามคุณลักษณะของสื่อคือ หน่วยต่างๆ ในระบบการสื่อสารทางการเมือง อาทิ นักการเมือง รัฐบาล สถาบันทางการเมือง และประชาชน ควรจะมีการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กันในแนวราบ และมีความเท่าเทียมในการสื่อสาร แต่จากผลการวิจัยจากกรณีศึกษาพบว่า ถึงแม้กลุ่มเยาวชนจะมีความสามารถในการเป็นเจ้าของพื้นที่สื่อสาร แต่เป็นไปในลักษณะของการตั้งพื้นที่เฉพาะของแต่ละกลุ่มขึ้นมาโดยไม่มี การเชื่อมต่อระหว่างกันของกลุ่มเยาวชนเป็นเครือข่ายที่แข็งแรง อีกทั้งไม่มีการเชื่อมต่อกับหน่วยอื่นๆ ในระบบการสื่อสารทางการเมือง คือ รัฐบาล สถาบันทางการเมือง นักการเมือง และกลุ่มทางการเมืองอื่นๆ โครงสร้างความสัมพันธ์ของแต่ละหน่วยในระบบการสื่อสารเป็นไปในรูปแบบที่แยกขาดจากกันแทบจะไม่มี การสื่อสารและเชื่อมโยงระหว่างกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับความคาดหวังในทางบวกของการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ที่มองว่า อินเทอร์เน็ตจะสามารถสร้างความเป็นไปได้ที่เพิ่มขึ้นของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและการสื่อสารทางตรงระหว่างรัฐบาล/นักการเมืองกับประชาชนได้

อย่างไรก็ดี โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยต่างๆ ของระบบการสื่อสารทางการเมืองในด้านความสามารถในการเข้าถึงสื่อและการกำหนดวาระข่าวสารได้เริ่มแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง จาก การสื่อสารทางการเมืองในบริบทการสื่อสารของสื่อเดิม ภาครัฐ รัฐบาลและนักการเมือง จะมีความสามารถในการเข้าถึงสื่อเดิมฝ่ายเดียว และร่วมกับสื่อมวลชนในการกำหนดวาระข่าวสารทาง

⁵¹ ไวยากรณ์ ในที่นี้หมายถึงความถึง กฎเกณฑ์ของการสื่อสาร ประกอบด้วย โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยต่างๆ ในระบบการสื่อสาร และรูปแบบ/วิธีการที่เป็นมาตรฐานของการใช้สื่อของบุคคล

การเมือง และถ่ายทอดให้พลเมือง พลเมืองจะอยู่ในฐานะของผู้รับสารที่คอยรับสารที่ส่งมาจากรัฐบาล และสื่อมวลชนแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่มีความสามารถในการเข้าถึงสื่อและร่วมกำหนดวาระข่าวสารที่ตนเองกังวลและต้องการให้มีการถกเถียงอภิปรายในประเด็นนั้นๆ ในขณะที่บริบทการสื่อสารของสื่อออนไลน์ ภาคส่วนต่างๆ ในสังคมมีความสามารถในการเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้เท่าเทียมกัน และสามารถมีบทบาทในการกำหนดวาระข่าวสารของสังคมได้มากขึ้น ถึงแม้ว่าภาคประชาสังคม และพลเมืองจะยังมีความสามารถในการเข้าถึงสื่อเดิมได้น้อย แต่สื่อออนไลน์นำเสนอช่องทางเลือกใหม่ในการสื่อสารทางการเมืองให้กับพลเมืองและภาคประชาสังคม โดยพลเมืองสามารถใช้สื่อออนไลน์ร่วมกับสื่อเดิมในการนำเสนอวาระข่าวสารที่ตนต้องการนำเสนอได้มากขึ้น ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 91 ผลการวิจัยที่เห็นได้ชัดเจนในกรณีศึกษาแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบ ที่เคลื่อนไหวคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบโดยการสื่อสารทั้งในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ และสร้างสร้างกระแสความสนใจจากสังคม สื่อเดิมทั้งโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของแนวร่วมฯ และแนวร่วมฯ ได้นำเอาข่าวสารที่นำเสนอในสื่อเดิมมาถ่ายทอดซ้ำในพื้นที่ออนไลน์ของกลุ่ม เพื่อต่อยุ่อำนาจในการเคลื่อนไหวของกำหนดวาระข่าวสารของกลุ่ม

ภาพที่ 91 ความสามารถในการเข้าถึงสื่อและการกำหนดวาระข่าวสารของผู้เลนกลุ่มต่างๆ ในสังคมในยุคของสื่อเดิม และยุคที่มีสื่อใหม่

ส่วนไวยากรณ์ของสื่อในด้านรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน สื่อออนไลน์ได้รับการพิจารณาว่าเป็นสื่อของการปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง เปลี่ยนบทบาทจากผู้รับสารมาเป็นผู้ใช้ที่มีความสามารถในการผลิตแพร่กระจาย และแลกเปลี่ยนแบ่งปันสารระหว่างกัน แต่จากผลการศึกษพบว่า เยาวชนโดยทั่วไปยังใช้สื่อออนไลน์ในรูปแบบการใช้ของสื่อเดิม คือ การเป็นผู้รับสารที่เปิดรับสารโดยไม่มีการตอบกลับหรือปฏิสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว แต่อย่างไรก็ดี ผลการวิจัยจากกรณีศึกษากลุ่มเยาวชนที่มีความกระตือรือร้นทางการเมืองพบว่า กลุ่มเยาวชนบางส่วนสามารถก้าวข้ามผ่านรูปแบบที่เป็นมาตรฐานของการสื่อสารตามไวยากรณ์ของสื่อเดิม กล่าวคือ กลุ่มเยาวชนมีการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตในการผลิตเนื้อหาและร่วมกันผลิตเนื้อหาที่สามารถสื่อสารได้กับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอื่นๆ ในวิธีการที่มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมสื่อสารของผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเฟสบุ๊คที่มักจะทำให้ความสนใจกับภาพที่สื่อสารได้ดี เข้าใจง่าย และรวดเร็วกว่าการสื่อสารด้วยข้อความ รวมถึงการส่งต่อ แพร่กระจาย และแลกเปลี่ยนแบ่งปันข้อมูลข่าวสารระหว่างกันของเครือข่ายเยาวชน

- บทบาท 'ผู้รับสาร' vs 'ผู้สร้างสาร' ในสื่อออนไลน์

ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่จะสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ในลักษณะของการมีส่วนร่วมแบบไม่มีปฏิสัมพันธ์ (passive) ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เยาวชนส่วนใหญ่ทำ คือ การรับชมภาพ และคลิปวิดีโอ หรือฟังคลิปเสียงการปราศรัยหรือการแถลงของกลุ่มผู้ประท้วงทางการเมืองผ่านทางอินเทอร์เน็ต การอ่านกระทู้หรือข่าวสารในประเด็นทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งผ่านทางอินเทอร์เน็ต จะเห็นได้ว่ากิจกรรมทางการเมืองที่เยาวชนส่วนใหญ่ทำบนอินเทอร์เน็ตเป็นไปในลักษณะของการเปิดรับในฐานะผู้รับสารเช่นเดียวกันกับการใช้สื่อเดิม ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ จึงอาจกล่าวได้ว่าแม้เยาวชนจะเป็นกลุ่มวัยที่เติบโตมาพร้อมๆ กับเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตที่อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบพฤติกรรมสื่อสารของเยาวชนให้แตกต่างไปจากคนรุ่นก่อนจากผู้รับสารมาเป็นผู้สร้างสาร ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีความสามารถในการสร้าง แพร่กระจาย และส่งต่อสารได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะเทคโนโลยีเว็บ 2.0 ที่มีคุณสมบัติเอื้อให้ผู้ใช้สามารถจัดการเนื้อหาบนเว็บไซต์เองได้ (user-generated content) เน้นรูปแบบของการสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์ที่ผู้ใช้มี

ความสามารถในการแบ่งปันข้อมูลและการสร้างเครือข่ายร่วมกัน ตัวอย่างเช่น เว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม เว็บล็อก ไมโครบล็อก และวิดีโอแชร์ เป็นต้น รวมถึงความสามารถในการ แต่อย่างไรก็ดี เยาวชนไม่ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบของการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในสื่ออินเทอร์เน็ตตามไปด้วย ยังคงเป็นเยาวชนที่มีสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบดั้งรับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่เยาวชนเลือกใช้เป็นอันดับหนึ่งในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

ในทิศทางเดียวกัน ผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพยังพบว่า เพจของกลุ่มเยาวชนที่เคลื่อนไหวทางการเมืองซึ่งเป็นพื้นที่สื่อสารระหว่างกลุ่มคนที่มีความสนใจ ค่านิยม และอุดมการณ์ร่วมกันในประเด็นทางการเมืองและสังคมก็มีลักษณะของการสื่อสารที่เป็นการปฏิสัมพันธ์แบบสองทางน้อย เช่นเดียวกัน การปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกเพจที่ปรากฏจากการสำรวจเนื้อหาในเพจ เป็นไปในลักษณะของการกดชอบใจ (like) ส่วนการกดแชร์เนื้อหา และการแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาที่มีการโพสต์นั้นยังพบในจำนวนน้อย ซึ่งจำนวนการกดชอบใจเนื้อหาในเพจของกลุ่มเยาวชนก็ยังน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิกของเพจทั้งหมด นอกจากนี้แนวโน้มของเนื้อหาของเพจกลุ่มเยาวชนที่ทำการศึกษาโดยส่วนใหญ่ถูกสร้างและนำเสนอโดยผู้ดูแลเนื้อหาของเพจ มากกว่าที่จะเป็นเนื้อหาที่ถูกสร้าง นำเสนอ หรือแชร์ต่อมาโดยสมาชิกของเพจ เนื้อหาในเพจจึงเรียกได้ว่าถูกควบคุมทิศทางนำเสนอโดยผู้ดูแลเพจ ไม่ได้เป็นการเข้ามาร่วมแสดงออกทางการเมืองสื่อสารผ่านการนำเสนอข้อมูล/เนื้อหาที่หลากหลายจากสมาชิกเพจ ซึ่งส่งผลต่อการถกเถียงอภิปราย ได้แย้ง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้ม่น้อยตามไปด้วย

- การสื่อสารทางเดียว มากกว่า การสื่อสารสองทาง

นอกจากนี้จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่แสดงให้เห็นว่าแม้แต่ในเฟสบุคเพจ/กลุ่มที่ถือเป็นพื้นที่เฉพาะของกลุ่มเยาวชนที่มีประเด็นความสนใจร่วมกันยังไม่ปรากฏการปฏิสัมพันธ์ในถกเถียงอภิปรายและปรึกษาหารืออย่างแท้จริงดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาคำการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองของกลุ่มเยาวชนที่พบว่ากลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตใน 7 ลักษณะหลัก ได้แก่ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและสังคม การสื่อสารและประสานงานภายในกลุ่ม การสื่อสารกับสาธารณะ การสร้างเครือข่าย การระดมกำลังคนในการเคลื่อนไหว การสร้างพื้นที่สาธารณะเฉพาะ และที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วคือการสร้างและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมือง

การเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและสังคม ผลการศึกษาปรากฏให้เห็นเด่นชัดใน ผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่ากิจกรรมที่เยาวชนมักจะทำเมื่อเข้าใช้อินเทอร์เน็ตคือ เปิดรับ ติดตาม และ สืบค้นข้อมูลข่าวสาร และผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่า สมาชิกของกลุ่มเยาวชนและของเฟสบุค เพจ/กลุ่มของกลุ่มเยาวชน มีการแชร์เนื้อหาในประเด็นที่ตนสนใจและเกี่ยวข้องกับกลุ่มจากแหล่งข้อมูล อื่นมานำเสนอในเฟสบุคเพจ/กลุ่ม คล้ายกับลักษณะของการอ่านข่าวและเอามาเล่าต่อ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Livingstone (2004) ที่พบว่า ในหมู่เยาวชนที่ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองนั้น อินเทอร์เน็ตเป็นเสมือนแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ศักยภาพของอินเทอร์เน็ตคือการเป็นแหล่งข้อมูลเป็นหลัก มากกว่าการส่งเสริมให้เยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และ Dahlgren and Olsson (2007) ที่ พบว่า เยาวชนที่มีส่วนร่วมในกลุ่มพลเมือง/การเมืองทางเลือกรู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำหรับติดตาม การเมืองกระแสหลัก และสืบค้นแหล่งข้อมูลจำนวนมากสำหรับสนับสนุนอัตลักษณ์ทางการเมือง ทางเลือกของตนเอง และเยาวชนยังใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อรับข่าวเกี่ยวกับกลุ่มตนเองในปัจจุบันและ พัฒนาการของกลุ่ม รวมถึงรักษาความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มด้วย

การประสานงานภายในกลุ่มเป็นการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ในอีกลักษณะ หนึ่ง กลุ่มเยาวชนจะมีกลุ่มลับในเฟสบุคที่เปิดเป็นพื้นที่เฉพาะสำหรับสมาชิกของกลุ่มเท่านั้น ซึ่งในกลุ่ม ลับจะมีการบอกข่าวและแลกเปลี่ยนข้อมูล การติดต่อประสานงาน และการพูดคุยกันในเรื่องต่างๆ แต่ อย่างไรก็ดี กลุ่มเยาวชนก็ยังเน้นการพบปะพูดคุย/ประชุมแบบเผชิญหน้ามากกว่า เพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและโต้ตอบกันได้ดีกว่าการ สื่อสารผ่านสื่อ

การสื่อสารกับสาธารณะ กลุ่มเยาวชนใช้ประโยชน์จากพื้นที่ออนไลน์ในด้านนี้ชัดเจนมากที่สุด เนื่องจากการเคลื่อนไหวที่มีพลังและสร้างอำนาจในการต่อรองกับภาครัฐ คือ การเคลื่อนไหวที่ได้รับความ สนใจจากสังคม ดังนั้นการมีช่องทางในการสื่อสารเรื่องราวของกลุ่มสู่สาธารณะจึงเป็นสิ่งที่กลุ่มเยาวชน ให้ความสำคัญ เยาวชนใช้พื้นที่ในเฟสบุคเพจ/กลุ่มในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลและกิจกรรม ความเคลื่อนไหวของกลุ่ม รวมถึงการนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกลุ่มในแหล่งข้อมูลอื่นบนอินเทอร์เน็ตมา เผยแพร่ซ้ำ

- **พื้นที่สาธารณะระยะเริ่มต้น**

การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตที่ยังเห็นไม่เด่นชัดคือ การสร้างเครือข่าย การระดมกำลังคนในการเคลื่อนไหว และการสร้างพื้นที่สาธารณะเฉพาะซึ่งเป็นหนึ่งในคุณสมบัติของอินเทอร์เน็ต ในช่วงเวลาของการปรับเปลี่ยนทางภูมิทัศน์ของสื่อ ประกอบกับสื่อเดิมอย่างหนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ ถูกตั้งข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความอิสระและเสรีภาพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ซึ่งผลการวิจัยของ พิษณุพงษ์สวัสดิ์ (2554) สนับสนุนปรากฏการณ์ดังกล่าว โดยพบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนมากมีการรับรู้และสนใจทางการเมืองจากเปิดรับข่าวสารจากสื่อเป็นหลัก แต่เมื่อเทียบกับการบริโภคข่าวสารทั้งหมด การบริโภคข่าวสารทางการเมืองมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย เนื่องจากนิสิตมีความสงสัยเรื่องความน่าเชื่อถือของสื่อ เช่น จรรยาบรรณของสื่อ กระบวนการทำข่าวและเนื้อหาข่าว ความโปร่งใสและอิสรภาพในการทำข่าว รวมถึงความเชื่อมั่นในตัวบุคลากรที่ทำงานในองค์กรสื่อ

อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นสื่อที่มีความสำคัญที่ผู้คนเข้าถึงมากขึ้น ใช้ประโยชน์มากขึ้น และมีการเชื่อถือและใช้แหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ตมากขึ้น อีกทั้งอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสถาบันทางการเมืองกับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยตนเอง (ยุทธพร อิศรชัย, 2544) นักวิชาการในแขนงต่างๆ ทั้งการเมือง สื่อ และสังคม รวมถึงนักกิจกรรมทางการเมือง เชื่อว่าอินเทอร์เน็ตมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานของการสื่อสารทางสังคม หากกล่าวโดยสรุปแล้วคือ การสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตสามารถสร้างพื้นที่สาธารณะที่ดีกว่าที่สื่อเดิมเคยเป็น (Jankowski and van Selm, 2000; Rucht et al., 2008; van de Donk et al., 2004; van Os et al., 2007 cited in Gerhards and Schäfer, 2009)

คุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีคุณสมบัติของเว็บ 2.0 ที่เพิ่มบทบาทให้กับผู้ใช้ในการสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์สองทาง การสร้างเครือข่ายร่วมกัน การสร้างและร่วมกันสร้างเนื้อหา และความสามารถในการจัดการเนื้อหาบนเว็บไซต์ พัฒนาการทางเทคโนโลยีของเว็บ 2.0 ช่วยให้เยาวชนสร้างและเข้าถึงพื้นที่สาธารณะเฉพาะกลุ่มของตนเองได้ง่ายขึ้น จากเดิมที่เว็บ 1.0 ผู้ที่มีความสามารถในการจัดการและดูแลการนำเสนอเนื้อหาบนเว็บไซต์คือ เว็บมาสเตอร์ ผู้ใช้เป็นเพียงผู้เข้าชมและเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากเว็บนั้นๆ ในลักษณะของการสื่อสารแบบทางเดียว แต่ด้วยคุณสมบัติของเว็บ 2.0 ที่ให้ความสามารถกับผู้ใช้ในการเป็นเจ้าของพื้นที่ ผลิตเนื้อหา และควบคุมรูปแบบของการสื่อสารในพื้นที่ออนไลน์ของตนได้ สิ่งนี้ทำให้เยาวชนสร้างพื้นที่สาธารณะเฉพาะกลุ่มของตนเองขึ้นมาได้

รวมถึงการสร้างเครือข่ายและแบ่งปันข้อมูลร่วมกันระหว่างเครือข่ายผู้ใช้ ผ่านการ tag บัญชีผู้ใช้คนอื่นๆ ที่เป็นเครือข่าย และ share แบ่งปันข้อมูลร่วมกันในการนำไปเผยแพร่และนำเสนอต่อ

อย่างไรก็ตาม แม้กลุ่มเยาวชนจะมีพื้นที่ออนไลน์ของตนเอง แต่พื้นที่ดังกล่าวก็ยังไม่ถือว่าเป็นพื้นที่สาธารณะเต็มรูปแบบตามแนวคิดของ Habermas ที่กล่าวว่าคุณลักษณะพื้นฐานของพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ การเปิดกว้างในการเข้าถึง เสรีภาพในการแสดงออก การใช้เหตุผล การถกเถียงอภิปราย การหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ไขร่วมกัน และการขยายผลต่อในระดับนโยบาย ทั้งนี้ทั้งนั้น พื้นที่ออนไลน์ของกลุ่มเยาวชนที่เป็นกรณีศึกษาก็มีคุณสมบัติบางประการของพื้นที่สาธารณะ หรืออาจเรียกได้ว่า พื้นที่สาธารณะระยะเริ่มต้น เนื้อหาที่มีการโพสต์ในเฟสบุ๊คเพจ/กลุ่มของกลุ่มเยาวชนเป็นไปในลักษณะของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวของกลุ่ม พื้นที่ออนไลน์เป็นเพียงพื้นที่ในการแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อประเด็นเนื้อหาต่างๆ เท่านั้น การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ยังไม่ไปถึงขั้นของการถกเถียงอภิปรายจนเกิดข้อสรุปในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีเหตุอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ ด้วยลักษณะของการสื่อสารในบริบทออนไลน์ซึ่งผู้คนสามารถรวมกลุ่มและสร้างพื้นที่ออนไลน์ของกลุ่มคนที่มีความสนใจ ค่านิยม หรืออุดมการณ์ร่วมกัน ทำให้พื้นที่สาธารณะในบริบทออนไลน์แยกออกเป็นกลุ่มอภิปรายย่อยๆ ระหว่างกลุ่มคนที่มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มากกว่าที่จะเป็นพื้นที่สาธารณะร่วมขนาดใหญ่เพียงพื้นที่เดียวดังเช่นในบริบทของสื่อเดิม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Dahlberg (2001) ที่พบว่า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในพื้นที่แสดงความคิดเห็นออนไลน์ที่หลากหลาย โดย Dahlberg ได้เพิ่มเติมว่ามีปัจจัยหลายประการที่ขัดขวางการขยายตัวของพื้นที่สาธารณะออนไลน์ อาทิ การเพิ่มขึ้นของการยึดครองพื้นที่บนสื่ออินเทอร์เน็ตโดยผลประโยชน์ของบริษัทและภาครัฐ การขาดดุลของการสะท้อนกลับ การขาดการเคารพในการรับฟังผู้อื่น การแยกออกจากกันของพื้นที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่มีจำนวนมาก และการครอบงำผู้อื่นทางวาทกรรมโดยบางคนและบางกลุ่ม ความยากในการยืนยันตัวตนและข้อมูลที่นำเสนอ ซึ่งประการสุดท้ายเป็นหนึ่งในปัจจัยขัดขวางของสหพันธ์นิสิตนักศึกษาทำให้การรับสมาชิกและการโพสต์เนื้อหาในเพจกลุ่ม สนทนท. ต้องได้รับการบอกรับจากผู้ดูแลเพจก่อน เพื่อยืนยันตัวตนของสมาชิกและความเหมาะสมของเนื้อหาที่โพสต์ในเพจกลุ่ม

สำหรับการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการระดมกำลังคนในการเคลื่อนไหวของกลุ่มเยาวชนนั้น พบว่าแทบไม่ปรากฏให้เห็นในการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มเยาวชนโดยส่วนใหญ่ ส่วนมากแล้วเป็นการเชิญชวนเข้าร่วมเวทีสัมมนา/เสวนา กิจกรรมรณรงค์ต่างๆ แต่การระดมกำลังในการทำกิจกรรม

เคลื่อนไหวต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งยังไม่ปรากฏ มีเพียงแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านมหาวิทยาลัยนอกระบบเท่านั้นที่มีการโพสต์เนื้อหาในเชิงระดมกำลังคนเข้าร่วมเคลื่อนไหวอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ดีสมาชิกของกลุ่มเยาวชนให้ข้อมูลว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ที่มาเข้าร่วมเคลื่อนไหวในบริบทออนไลน์นั้น มาจากการชักชวนผ่านตัวแทนเครือข่ายนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ มากกว่ามาจากการระดมกำลังคนผ่านสื่อออนไลน์ อาจด้วยเหตุที่ว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้มีความสนใจและแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอยู่แต่เดิม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า มีเพียงเยาวชนจำนวนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนเยาวชนที่ศึกษาทั้งหมดที่มี/เคยมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการอภิปราย/กิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง/ประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในการชุมนุมหรือการประท้วงเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้นการชักชวนให้เข้ามาร่วมเคลื่อนไหวจึงต้องใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและใช้การสื่อสารแบบเผชิญหน้าที่มีอิทธิพลในการโน้มน้าวใจได้ดีมากกว่า การชักชวนหรือรณรงค์ผ่านสื่อออนไลน์ที่เป็นความสัมพันธ์ทางสังคมแบบหลวมๆ และผู้คนไม่ได้รู้สึกยึดเหนี่ยวกันใกล้ชิดมากนัก

สื่อออนไลน์กับการตอกย้ำหรือการขับเคลื่อนทางการเมืองในบริบทประชาธิปไตยไทย

ผลการศึกษาเชิงปริมาณของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม ความสนใจในการเมือง การรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเอง ความเชื่อถือในการเมือง และทัศนคติที่มีต่อศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ยังพบว่า ปัจจัยการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านครอบครัวและสถาบันการศึกษา และทุนทางสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ โดยมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์เป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัยที่ได้ตั้งกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการตอกย้ำของ Norris (2000) และผลการศึกษาของ Vroman (2007) และ Livingstone et al. (2004) ที่พบว่า “อินเทอร์เน็ตยังไม่ใช่คำตอบของการไม่มีส่วนร่วมของเยาวชน” กล่าวคือ อินเทอร์เน็ตดูเหมือนจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ตอกย้ำ (reinforcement) การชักจูงและการปฏิบัติการทางการเมืองที่มีอยู่แต่เดิม มากกว่าการขับเคลื่อน (mobilization) ของผู้ปฏิบัติการทางการเมืองรายใหม่ ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อเดิม ความสนใจ

ในการเมือง การรับรู้ความสามารถทางการเมืองของตนเอง ความเชื่อถือในการเมือง การเรียนรู้ทางสังคม เกี่ยวกับการเมืองผ่านครอบครัวและสถาบันการศึกษา และทุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่สะท้อนถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีส่วนร่วมอยู่แล้วและบุคคลที่สนใจแต่ไม่กระตือรือร้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้ คุณประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังข้อค้นพบจากการศึกษาของ Carpini (2000) ที่ว่าคุณประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองในคน สองกลุ่ม คือ พลเมืองที่มีส่วนร่วมอยู่แล้ว และพลเมืองที่สนใจแต่ไม่กระตือรือร้น สำหรับพลเมืองที่มีส่วน ร่วมอยู่แล้ว อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมที่เสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่า ปรับปรุงคุณภาพของการมี ส่วนร่วมให้ดีขึ้น และ/หรือเพื่อประเภทกิจกรรมในการมีส่วนร่วม สำหรับกลุ่มพลเมืองที่สนใจแต่ไม่ กระตือรือร้น “อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องนำมาซึ่งวิธีทางใหม่สำหรับการรับรู้ประเด็นที่พวกเขา สนใจอยู่แล้ว และใช้ความสนใจนี้กระตุ้นและเอื้อให้เกิดการปฏิบัติ” และผลการศึกษาของ Calenda and Mosco (2007) แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในบริบทออฟไลน์กับออนไลน์มีความเกี่ยวเนื่องกัน เยาวชนที่มีส่วนร่วมกับเครือข่ายทางสังคมและการเมืองในบริบทออฟไลน์อยู่แล้วใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของตนให้เข้มแข็งขึ้น และลักษณะการมีส่วนร่วมในบริบทออฟไลน์ของเยาวชน ดูกระทำซ้ำในบริบทออนไลน์

การตระหนักถึงคุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตในการช่วยส่งเสริมการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ของเยาวชนมีอิทธิพลทางตรงต่อการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ด้วยเช่นกัน คุณลักษณะดังกล่าวได้แก่ การเป็นเครือข่ายเปิด การเป็นสื่อที่ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ การ สื่อสารสองทาง การสื่อสารแบบทันทีทันใด คุณภาพและปริมาณของข้อมูล การไม่มีตัวกลาง การกระจาย อำนาจให้กับผู้ใช้ในการเป็นผู้ผลิตและนำเสนอเนื้อหา ความเป็นเครือข่าย การสร้างชุมชนสำหรับผู้ที่มีความ สนใจ/ค่านิยมร่วมกัน ความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความหลากหลายของกิจกรรม และความสามารถในการระดมมวลชนในการร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือร่วมกันการแก้ปัญหา คุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตที่กล่าวมานี้ถือเป็นคุณลักษณะที่เอื้อให้เกิดการสื่อสารและมีส่วนร่วม ทางการเมืองและเป็นสื่อที่สนับสนุนการสื่อสารที่เป็นประชาธิปไตย (Bryan and Tatam, 1999; Harrison and Favery, 2001 (อ้างถึงใน บัณฑิตวารีย์ ทรัพย์, 2547) และ O'Neill, 2010) ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของ Mesch and Coleman (2005 cited in Mesch and Coleman, 2007) ที่พบว่า เยาวชนดู เหมือนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเมื่อพวกเขาเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ในกรณีนี้ อินเทอร์เน็ตถูก พิจารณาว่าเป็นสื่อที่กระตุ้นให้เยาวชนมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีขึ้น

ข้อค้นพบจากการศึกษานี้จึงอาจกล่าวได้ว่าสนับสนุนทฤษฎีการตอกย้ำของ Norris ที่ว่า การใช้ อินเทอร์เน็ตไม่ได้สร้างเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองอย่างพลิกโฉม

เพียงแต่ช่วยให้พลเมืองสามารถทำกิจกรรมทางการเมืองที่ทำอยู่แต่เดิมในบริบทออฟไลน์ในรูปแบบและช่องทางใหม่ อีกทั้งยังจะขยายช่องว่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีอยู่แต่เดิมระหว่างกลุ่มคนที่มีส่วนร่วมอยู่แล้วกับคนที่ไม่มีความสนใจและไม่มีส่วนร่วมให้เพิ่มกว้างมากขึ้นด้วย ประกอบกับข้อจำกัดในการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มเยาวชนจากการศึกษาครั้งนี้ ที่พบว่า ความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต และการตระหนักถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ของสื่ออินเทอร์เน็ต มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชนด้วยเช่นกัน ปัจจัยที่ประกอบกันนี้อาจจะยิ่งทำให้เพิ่มความแข็งแกร่งของรูปแบบของความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีอยู่แต่เดิม รวมถึงการขยายช่องว่างระหว่างคนที่มีความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตกับคนที่ไม่มีอีกด้วย

หากพิจารณาจากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออฟไลน์ของเยาวชนมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่ศึกษาทั้งหมด ยกเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการชักชวนพรรคให้ผู้อื่นไปเลือกตั้งแล้ว เหตุผลหนึ่งที่น่าจะส่งผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยาวชนเนื่องด้วยในปัจจุบันภาครัฐกำหนดให้การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนผูกกับสิทธิทางการเมืองอื่นๆ หากผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่กำหนดจะต้องเสียสิทธิทางการเมืองอื่นตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ดี จำนวนที่น้อยของเยาวชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจะเป็นเหตุมาจากกิจกรรมทางการเมืองนั้นไม่ได้เป็นกิจกรรมที่เยาวชนสามารถเข้าร่วมหรือเป็นกิจกรรมที่มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้งนัก เช่น การลงชื่อสนับสนุนในการรณรงค์หรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองต่างๆ การมีส่วนร่วมในประชาพิจารณ์ หรือการเสนอความคิดเห็นและอยู่ในกระบวนการของการร่างกฎหมายต่างๆ แต่ในทางตรงกันข้าม กิจกรรมทางสังคมเป็นกิจกรรมที่เยาวชนอาจมีโอกาสร่วมได้ง่ายและบ่อยครั้งกว่า ดังนั้น เยาวชนจึงมีส่วนร่วมในการกิจกรรมทางสังคมมากกว่าโดยเฉพาะกิจกรรมการกุศลช่วยเหลือผู้ประสบภัย และงานอาสาสมัครในชุมชนและสถาบันการศึกษา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเหตุผลส่วนหนึ่งเป็นเพราะแนวโน้มของวัฒนธรรมไทยที่ชอบช่วยเหลือทำบุญและอุปถัมภ์ผู้อื่น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์แล้วจะพบว่ากิจกรรมที่มีสัดส่วนของเยาวชนเข้าร่วมเกินครึ่งของจำนวนที่ศึกษาทั้งหมด เป็นกิจกรรมของการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบตั้งรับและไม่มีปฏิสัมพันธ์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ (2554) ที่พบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวนมากมองว่าตัวเองเป็นพลเมืองดี แต่ค่อนข้างถอยห่างจากการเมือง เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ชญานิชรัฐ พูลยรัตน์ (2554) ที่พบว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดระบุว่าตนเองมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย เพราะเริ่มชินและเบื่อหน่าย แต่หากจะสรุปว่าผลการศึกษานี้สนับสนุนแนวคิดของพลเมืองที่ไม่เอื้อพระ/

เพิกเฉยทางการเมือง (disaffected) หรือแนวคิดของการเคลื่อนย้ายที่ทางวัฒนธรรมการเมือง (cultural displacement) สามารถกล่าวได้ว่า หากเปรียบเทียบกับผลการวิจัยเชิงปริมาณจากเยาวชนในภาพรวมกับคุณลักษณะของพลเมืองในบริบทตะวันตกที่มีความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยแล้ว ถือได้ว่าผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนและสะท้อนความเป็นพลเมืองที่ไม่ใช่หระ/เพิกเฉยทางการเมือง แต่ในอีกทางหนึ่ง หากพิจารณาถึงความแตกต่างของบริบททางการเมืองและความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาและความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยที่ยังอยู่ในระยะกำลังพัฒนาเมื่อเทียบกับผลการศึกษาคือสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในประเทศตะวันตกที่มีความเป็นประชาธิปไตยที่เข้มแข็งแล้ว จากผลการวิจัยนี้ที่พบว่า การที่มีเยาวชนจำนวนหนึ่งที่มีความรู้ความสนใจในการเมือง และเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ ถือได้ว่าเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการสร้างรากฐานของพลเมืองที่มีคุณลักษณะที่ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยให้มีความเข้มแข็งต่อไปได้ในอนาคต

เยาวชนกับกระบวนการก่อร่างและพัฒนาอัตลักษณ์ผ่านการสื่อสารทางการเมือง

เยาวชนแต่ละกลุ่มมีอัตลักษณ์และการสื่อสารความหมายของประชาธิปไตยออกมาในรูปแบบที่แตกต่างกัน อัตลักษณ์ของกลุ่มเยาวชนถูกก่อตัวและพัฒนามาจากที่มาของการสร้างและพัฒนาการของกลุ่ม อุดมการณ์ และค่านิยมที่มีร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางภายในกลุ่มและภายนอกจนเกิดความรู้สึกร่วมของความเป็น “เรา” ซึ่งเป็นหลักการที่ Taylor และ Whitter (1999) เสนอไว้ว่าอัตลักษณ์กลุ่มคือ ค่านิยมร่วมกันของกลุ่มที่ได้มาจากความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประสบการณ์และความสนใจร่วมกันของสมาชิก คุณลักษณะที่มีร่วมกันของสมาชิกที่ปรากฏออกมาเด่นชัดและถูกมองว่ามีความสำคัญ

กลุ่มเยาวชนที่ทำการศึกษาอยู่ในช่วงของการก่อร่างและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองผ่านการสื่อสารและแสดงออกทางการเมืองทั้งในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ อัตลักษณ์ของกลุ่มเยาวชนที่ถูกขู้นั้นมาให้เห็นและปรากฏเป็นที่รับรู้ต่อสาธารณะ สามารถอภิปรายจากหลักฐานที่รวบรวมได้ ดังนี้

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) เป็นเครือข่ายนิสิตนักศึกษาทั่วประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ในการรวมตัวเพื่อเรียกร้องการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยยึดหลักการ ‘เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ’ จากคำขวัญ นโยบาย แนวทางการดำเนินงาน และการสื่อสารทางการเมืองที่ปรากฏออกมาในรูปแบบต่างๆ สะท้อนอัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาที่เรียกร้องความเป็นธรรมและพิทักษ์

สิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนในสังคม รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดสังคมประชาธิปไตยที่พลเมืองมีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น อย่างเสมอภาค สนนท. แสดงคุณลักษณะเสรีทางความคิดออกมาให้เห็นผ่านการสื่อสารจุดยืนและอุดมการณ์ของกลุ่มในแถลงการณ์ต่อประเด็นต่างๆ แม้กระทั่งในประเด็นออนไลน์ในสังคมไทยอย่างการเสนอให้ทบทวนประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 นอกจากนี้ในพื้นที่ออนไลน์ของ สนนท. อย่างเพจกลุ่ม สนนท. เองก็สะท้อนให้เห็นถึงการสื่อสารที่ส่งเสริมหลักการแบบเสรีนิยมทางความคิดเช่นกัน สื่ออินเทอร์เน็ตตามหลักการเสรีนิยมนำเสนอพื้นที่ตลาดเสรีทางความคิดและการแสดงออกซึ่งเป็นคุณลักษณะของโครงสร้างความเป็นสื่อเสรีอย่างชัดเจน เพจ สนนท. ปรากฏเนื้อหาที่มีการโพสต์จากสมาชิกเพจที่ครอบคลุมประเด็นการเมืองทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับชาติ ระดับภูมิภาค/ชุมชน และระดับเฉพาะกลุ่มคือการเมืองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา แม้จะไม่ปรากฏการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของเพจ แต่เพจ สนนท. ก็ถือเป็นตลาดเสรีทางความคิดที่สมาชิกสามารถโพสต์และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ได้

ส่วนแนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ ซึ่งเป็นการรวมตัวของกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ในการเคลื่อนไหวคัดค้านการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบร่วมกัน เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมทางการศึกษา และการเรียกร้องให้ภาครัฐรับฟังเสียงของพลเมืองเยาวชน ให้พลเมืองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะและกฎหมาย อัตลักษณ์ที่แนวร่วมนิสิตนักศึกษาคัดค้านม.นอกระบบ สื่อสารปรากฏออกมาผ่านแถลงการณ์ของแนวร่วมนิสิตนักศึกษา ที่เรียกร้อง “ขอให้มีการรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบในทุกขั้นตอนจากนักศึกษาและประชาชนอย่างทั่วถึง” แม้ว่าในเฟสบุ๊คเพจของแนวร่วมจะไม่ปรากฏการปฏิสัมพันธ์ในเชิงปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาหรือข้อยุติในประเด็นใดประเด็นหนึ่งให้เกิดขึ้นได้จริง แต่แนวร่วมฯ ก็ได้ใช้พื้นที่ออนไลน์ในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการส่งเสริมให้มีการเปิดพื้นที่พูดคุยและถกเถียงอภิปรายร่วมกันระหว่างภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงที่สุดจากการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบซึ่งนั่นก็คือนิสิตนักศึกษา

พลเมืองเพื่อความเปลี่ยนแปลงและสร้างกระบวนการประชาธิปไตย คืออัตลักษณ์ที่ปรากฏของกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทย ที่มีการสื่อสารประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือผ่านการทำกิจกรรมทั้งในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ นักศึกษาใส่ใจไทยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่มุ่งหวังสร้างจิตสำนึกพลเมืองให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชน ด้วยหวังว่าจะเป็นการพัฒนาพลเมืองที่แข็งแรงและยั่งยืน กิจกรรมที่กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยให้ความสำคัญคือการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง (civic education) แก่

เยาวชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศไทย นอกจากนี้กิจกรรมอีกด้านหนึ่งที่กลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยดำเนินการควบคู่กันไปด้วยคือ กิจกรรมรณรงค์ทางการเมือง อาทิ การต่อต้านคอร์รัปชัน การรณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และในช่วงที่มีการเลือกตั้งกลุ่มนักศึกษาใส่ใจไทยจะรวมตัวกับเครือข่ายจัดเวทีพบปะระหว่างเยาวชน/นักศึกษาและผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับเยาวชนและผู้ลงสมัคร สิ่งที่เห็นได้จากกิจกรรมเหล่านี้คือการพยายามให้เยาวชนและประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย การวางแผนและกำหนดนโยบาย และการตรวจสอบการบริหารงานของภาครัฐ

สำหรับอัตลักษณ์ของเครือข่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ เยาวชนเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายเยาวชนนี้เกิดจากการรวมตัวของเยาวชนที่รักท้องถิ่นและต้องการปกป้องทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายของภาครัฐ สมาชิกมองเห็นตนเองเป็นสมาชิกของชุมชนที่จะต้องร่วมมือกันในการพิทักษ์ผลประโยชน์ของชุมชน เครือข่ายเยาวชนได้เปิดพื้นที่ออนไลน์เพื่อเป็นพื้นที่ในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรื่องราวและกิจกรรมเกี่ยวกับชุมชนระหว่างสมาชิกชุมชนด้วยกันเองและเป็นพื้นที่ให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและการดำเนินงานเกี่ยวกับชุมชนด้วย

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่สามารถสร้างการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองได้อย่างพลิกโฉม สิ่งสำคัญ คือ การตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นพลเมืองของตนเองในสังคมประชาธิปไตย จากผลการศึกษาที่พบว่า การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองในสถาบันการศึกษาและครอบครัว และทุนทางสังคม ส่งผลต่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการช่วยส่งเสริมให้เยาวชนมีการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลต่อการเกิดสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ดังนี้
 - 1.1. สถาบันการศึกษาควรมีการปลูกฝัง และเสริมสร้างความรู้ทางการเมือง (political literacy) และจิตสำนึกพลเมืองให้กับเยาวชน ผ่านการเรียนการสอน กิจกรรม บริบทที่มีความเป็นประชาธิปไตยภายในห้องเรียนและสถานที่ศึกษา

- 1.2. ครอบครัว ควรมีการชักชวนเยาวชนในเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และกิจกรรมทางการเมือง เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนรู้สึกมีความสัมพันธ์ว่าตนเองเชื่อมโยงและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคม ซึ่งเป็นต้นทุนทางสังคมในการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น
- 1.3. สื่อมวลชน ควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและกิจการสาธารณะในลักษณะที่เป็นพหุนิยม มีความหลากหลาย และให้ความเท่าเทียมกับการนำเสนอข้อมูลข่าวสารจากทุกฝ่ายและทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดบริบททางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยในสื่อ และสร้างพลเมืองที่มีความรู้ (informed citizens)
2. จากผลการศึกษาระดับศึกษาของกลุ่มเยาวชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองอย่างกระตือรือร้น พบว่าปัจจัยหนึ่งที่ขัดขวางศักยภาพของเยาวชนในการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ คือ ความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้น ภาครัฐควรจะมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้สามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง อันจะเป็นสนับสนุนให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงจะเป็นการเอื้อให้เยาวชนและประชาชนที่มีความสนใจทางการเมืองเข้ามาสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการให้คำอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรในภาพกว้าง ยังขาดรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับทัศนคติและแรงจูงใจทางการเมืองของเยาวชน รวมทั้งปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ ที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้อง ในครั้งต่อไปควรมีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเยาวชนทั้งผู้ที่สื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองและในฐานะพลเมืองอย่างแข็งขัน (active citizen) ทั้งในบริบทออนไลน์และออฟไลน์ และผู้ที่ไม่กระตือรือร้นทางการเมืองและความเป็นพลเมือง (disaffected citizen) เพื่อให้ได้ข้อมูลเปรียบเทียบในเชิงลึกที่จะช่วยให้ภาพรวมของงานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. การศึกษาการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์ของเยาวชนในลักษณะปัจเจกบุคคลครั้งนี้เป็นการศึกษาจากแบบสอบถามซึ่งเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการมีสื่อและมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบตัดข้ามช่วงเวลา ในการศึกษาครั้งหน้าควรมีการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนบนสื่อออนไลน์ โดยการเฝ้าสังเกตการณ์การสื่อสารทางการเมืองที่

ผสมผสานในวิถีชีวิตประจำวันของเยาวชนว่าเป็นไปในลักษณะใด ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพในบริบทของการปรับเอาสื่ออินเทอร์เน็ตมาใช้ในการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองในวิถีชีวิตประจำวันของเยาวชนได้ชัดเจนมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤติยา ยั่งยืน (2549) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาในวิกฤตการณ์ทางการเมืองยุคปลายรัฐบาลทักษิณ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนากการ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2547). *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: Higher press.
- ชญาณิชฐ์ พูลยรัตน์ (2554) เยาวชนกับวิกฤตการเมืองไทย. *รัฐศาสตร์สาร ฉบับพิเศษ เมืองไทยสองเสียง?: สภาพปัญหา แนวโน้ม และทางออกวิกฤตการเมืองไทย (2554)*, 129-154.
- ชนิดา จิตตรุทธะ (2554) *โครงการวิจัย “วัฒนธรรมทางสังคมของไทยกับการทำให้เป็นประชาธิปไตย”*. รายงานการวิจัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชิตพล กาญจนกิจ (2545) *ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิตกานต์ ธนาโอฬาร (2537) *การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตและนักศึกษา มหาวิทยาลัย: ศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปณชารีย์ ไชรัมย์ (2547). *คุณลักษณะประชาธิปไตยในการสื่อสารผ่านเว็บไซต์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ บุญนิพัทธ์ (2539) *พฤติกรรม การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 17 พ.ย.2539 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พลุ ชัยเวฬุ (2541) *การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์.*

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ (2554) *ทัศนคติต่อการวิกฤติการณ์ความรุนแรงทางการเมืองในช่วงเมษายน 2552 ของ*

*นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานการวิจัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.*

ยุทธพร อิศรชัย (2544) *อินเทอร์เน็ตกับการเมืองไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการ*

ปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรารุณ แสงอร่าม (2552) *อินเทอร์เน็ตกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิธร ยูวโกศล (2550) *การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล. วิทยานิพนธ์*

ปริญญาตรี สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉราภรณ์ สามีภักดิ์ (2539) *พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม*

ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชุลี วงษ์บุญงาม และดารณี ธีบุญศิริ (2554) *การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ และการมีส่วนร่วม*

ร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร.

รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ภาษาอังกฤษ

Amadeo, Jo-Ann (2007) Patterns of internet use and political engagement among youth In

Dahlgren, P. (ed.) *Young citizen and new media: learning for democratic participation.* New York: Routledge.

- Bakardjieva, M. (2009) Subactivism: lifeworld and politics in the age of the internet. *The Information Society*, 25(2): 91-104.
- Bakardjieva, M. (2010) The internet and subactivism: cultivating young citizenship in everyday life In Olsson, T and Dahlgren, P. (eds.) *Young people, ICTs and Democracy: theories, policies, identities, and website*. Goteborg: Nordicom.
- Bell, B.L. (2005) Children, youth, and civic (dis)engagement: digital technology and citizenship. *Canadian Research Alliance for Community Innovation and Networking (CRACIN) Working Paper No.5*.
- Bennett, S., Maton, K., Kervin, L. (2008). The digital natives debate: a critical review of the evidence. *British Journal of Educational Technology* , 39(5): 775-786.
- Bennett, W.L. (2007) Civic learning in changing democracies: challenges for citizenship and civic education. In Dahlgren, P. (ed.) *Young citizen and new media: learning for democratic participation*. New York: Routledge.
- Bennett, W.L. (2008) Changing citizenship in the digital age in Bennett, W.L. (ed.) *Civic life online: learning how digital media can engage youth*. London, England: The MIT Press.
- Bryan, C. and Tatam, J. (1999). Political participation and the internet. In Liberty, *Liberating cyberspace: civil liberties, human rights and the internet*. London: Pluto Press.
- Calenda, D. and Mosco, L. (2007) Youth online: researching the political use of the internet in the Italian context. In Loader, B.D. (ed.) *Young citizens in the digital age: political engagement, young people, and new media*. New York: Routledge.
- Carpini, M. (2000). Gen.com: youth, civic engagement, and the new information environment, political participation. *Political Communication*, 17(4): 341-349.

- Carpini, M. (2004). Mediating democratic engagement: the impact of communications on citizens' involvement in political and civic life. In L. Kaid, *Handbook of political communication research* (pp. 395-434). London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Cecchini, M. (2003). Active citizenship: adult learning and active citizenship, lifelong learning and active citizenship. *Key note speech in EAEA Conference* .
- Cheung, C., et al. (2004). Developing civic consciousness through social engagement among Hong Kong youths. *The Social Science Journal* 41 (2004): 651-660.
- Coleman, S. (2008) Doing IT for Themselves: management versus autonomy in youth e-citizenship. In Bennett, W.L. (ed.) *Civic life online: learning how digital media can engage youth*. Cambridge, Massachusetts, London: The MIT Press.
- Coleman, S. (2010) Making citizen online: from virtual boy scouts to activist networks. In Olsson, T and Dahlgren, P. (eds.) *Young people, ICTs and Democracy: theories, policies, identities, and website*. Goteborg: Nordicom.
- Coleman, S. and Blumler, J.G. (2009). *The internet and democratic citizenship: theory, practice and policy*. New York: Cambridge University Press.
- Coleman, S., Rowe, C. (2004). Remixing citizenship: democracy and young people's use of the internet. *Carnegie Young People Initiative* .
- Cottle, S. (2011) Media and the Arab uprisings of 2011: research notes. *Journalism*, 12(5): 647-659.
- Couldry, N. et al. (2007) Connection or disconnection?: tracking the mediated public sphere in everyday life. In Butsch, R. (ed.) *Media and public spheres*. Basingstoke, UK; New York, USA: Palgrave Macmillan, 2007: 28-42.

- Crossley, N. (2010). *Key concepts in critical social theory*. London, Thousand Oaks, New Delhi, Singapore: SAGE Publications.
- Cullen, R. and Sommer, L. (2011). participatory democracy and the value of online community networks: an exploration of online and offline communities engaged in civil society and political activity. *Government Information Quarterly* , 1.
- Dahlberg, L. (2001) The internet and democratic discourse: exploring the prospects of online deliberative forums extending the public sphere. *Information, Communication & society* 4:4 2001: 615-633.
- Dahlgren, P. (2007) Introduction: youth, civic engagement and learning via new media In Dahlgren, P. (ed.) *Young citizen and new media: learning for democratic participation*. New York: Routledge.
- Dahlgren, P. (1995). *Television and the public sphere: citizenship, democracy and the media*. London: SAGE .
- Dahlgren, P. (2005). The internet, public spheres, and political communication: Dispersion and deliberation. *Political communication* , 22: 147-162.
- Dahlgren, P. (2007) Civic Identity and Net Activism: the Frame of Radical Democracy. In L. Dahlberg and E. Siapera, eds (2007) *Radical Democracy and the Internet*. London: Palgrave MacMillan
- Dahlgren, P. and Olsson, T (2007) Young activists, political horizons and the internet: adapting the net to one's purposes. In Loader, B.D. (ed.) *Young citizens in the digital age: political engagement, young people, and new media*. New York: Routledge.
- Fenton, N. (2010) Re-imaging democracy: new media, young people, participation and politics In Olsson, T and Dahlgren, P. (eds.) *Young people, ICTs and Democracy: theories, policies, identities, and website*. Goteborg: Nordicom.

- Gennaro, C. and Dutton, W. (2006) The internet and the public: online and offline political participation in the United Kingdom. *Parliament Affairs*, 59(2): 299-313.
- Gerhards, J. and Schäfer, M.S. (2009) Is the internet a better public sphere? Comparing old and new media in the US and Germany. *New media & society* 2009: 1-18.
- Graham, T.S. (2009) *What's wife swap got to do with it? Talking politics in the net-based public sphere*. Doctoral Dissertation, University of Amsterdam, Amsterdam School of Communications.
- Grootaert, C. (2004). *Measuring social capital: An integrated questionnaire*. The World Bank Paper No.14.
- Gustova, M.S. and Coleman, S. (2007) New media and new voters: young people, the internet and the 2005 UK election campaign. In Loader, B.D. (ed.) *Young citizens in the digital age: political engagement, young people, and new media*. New York: Routledge.
- Hasebrink, U and Hasebrink, I (2007) Young people's identity construction and media use: democratic participation in Germany and Austria In Dahlgren, P. (ed.) *Young citizen and new media: learning for democratic participation*. New York: Routledge.
- Henn, M. et al. (2002) A generation apart? Youth and political participation in Britain. *British Journal of Politics and International Relations*, vol.4 no.2, June 2002: 167-192.
- Heywood, A. (2007). *Politics* (3rd ed.). New York: Palgrave.
- Howard, P.N. and Hussain, M.M. (2011) The role of digital media. *Journal of Democracy*, 22(3): 35-48.

- Iyengar, S. and Jackman, S. (2003) *Technology and politics: incentives for youth participation*. Paper for International Conference on Civic Education Research, New Orleans, 2003.
- Levine, P. and Lopez, M.H. (2004) *Young people and political campaigning on the internet*. CIRCLE: The Center for Information and Research on Civic Learning and Engagement.
- Lilleker, D. (2006). *Key concepts in political communication*. London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications.
- Lin, W., et al. (2010) Becoming citizens: youths' civic uses of new media in five digital cities in East Asia. *Journal of adolescent research*: 839-857.
- Livingstone, S. (2007) Interactivity and participation on the internet: young peoples response the public sphere. In Dahlgren, P. (ed.) *Young citizen and new media: learning for democratic participation*. New York: Routledge.
- Livingstone, S. et al. (2004) *Active participation or just more information: young people's take-up of opportunities to act and interact on the internet*. Available at <http://www2.scedu.unibo.it/roversi/SocioNet/livingstone.pdf>
- Livingstone, S. et al. (2005) Active participation or just more information? *Information, Communication & Society*, 8:3: 287-314.
- Livingstone, S. et al. (2007) Youthful steps towards civic participation: does the internet help? In Loader, B.D. (ed.) *Young citizens in the digital age: political engagement, young people, and new media*. New York: Routledge.
- Loader, B. (2007). *Young citizens in the digital engage: political engagement, young people and new media*. London, New York: Routledge.

- McFarland, D.A. and Thomas, R.J. (2006) Bowling young: how youth voluntary associations influence adult political participation. *American Sociological Review* 2006 71: 401-425.
- McNair, B. (2007). *An introduction to political communication* (7th ed.). Oxon: Routledge.
- Mesch, G.S. and Coleman, S. (2007) New media and new voters: young people, the internet and the 2005 UK election campaign. In Loader, B.D. (ed.) *Young citizens in the digital age: political engagement, young people, and new media*. New York: Routledge.
- Norris, P. (2000) *A Virtuous Circle? Political Communications in Post-Industrial Democracies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Norris, P. and Jones, D. (1998) Virtual democracy. *The Harvard International Journal of Press/Politics* vol.3(1) Spring 1998.
- Ofcom. (2009). *Citizens' digital participation*. Research report. Available at <http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/media-literacy/main.pdf> (20/05/56)
- Olsson, T. (2007) An indispensable resource: the internet and young civic engagement. In Dahlgren, P. (ed.) *Young citizen and new media: learning for democratic participation*. New York: Routledge.
- Olsson, T. and Dahlgren, P. (2010) *Young people, ICTs and democracy: theories, policies, identities, and websites*. Nordicom, Sweden.
- O'Neill, B. (2010). The media's role in shaping Canadian civic and political engagement. *ScienceDirect: policy and Society* , Vol. 29: 37-51.
- Palfrey, J. and Gasser, U. (2008) *Born digital: understanding the first generation of digital natives*. New York: Basic Book.

- Pattie, C. et al. (2004) *Citizenship in Britain: values, participation and democracy*. Cambridge University Press.
- Putnam, R. (1995). Turning In, Turning Out: The Strange Disappearance of Social Xapital in America. *PS: Political Science & Politic*: 664-665.
- Quintelier, E. and Vissers, S. (2008) The effect of internet use on political participation: an analysis of survet results for 16-year-olds in Belgium. *Social Science Computer Review* February 5, 2008: 1-17.
- Rycroft, A.E. (2007) *Young adults and virtual public spheres: building a new political culture*. A long paper submitted as part of the requirements for Master of Arts in Professional Communication. available at http://SunshineCommunications.ca/articles/virtual_public_spheres.pdf. Victoria, Canada: Royal Roads University (21/05/56).
- Shah, D.V. et al. (2001) Connecting and disconnecting with civic life: patterns of internet use and the production of social capital. *Political Communication*, 18:2: 141-162.
- Snow, D. (2001) *Collective identities and expressive forms*. CSD Working Paper, Center for the Study of Democracy, UC Irvine . Available at <http://escholarship.org/uc/item/2zn1t7bj> (21/05/56).
- Taylor, V. and Whitter, N.E. (1999) Collective identity in social movement communities: lesbian feminist mobilization. In Freeman, J. and Victoria, J.L. (eds.) *Waves of protest: social movements since the sixties*. Rowman & Littlefield Publishers
- Tedesco, J. (2004). Changing the channel: use of the internet for communicating about politics. In L. Kaid, *Handbook of political communication research* (p. 510). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Thai Netizen Network (2011) *2011-Internet rights and democratization*. Available at <http://www.giswatch.org/en/country-report/freedom-association/thailand>

- Thomas, L.E. (1971) Political attitude congruence between politically active parents and college-age children: an inquiry into family political socialization. *Journal of Marriage and Family* Vol.33(2) May, 1971: 375-386.
- Vromen, A. (2007) Australian young people's participatory practices and internet use. In Loader, B.D. (ed.) *Young citizens in the digital age: political engagement, young people, and new media*. New York: Routledge.
- Wellman et al. (2001) Does the internet increase, decrease, or supplement social capital?: social networks, participation, and community commitment. *American Behavioral Scientist* 2001 45, 436-455.
- Wellman, B. and Gulia, M. (1997) Net suffers don't ride alone: virtual communities as communities. In Kollock, P. and Smith, M. (eds.) *Communities and Cyberspace*. New York: Routledge.
- Xenos, M., Bennett, W.L. (2007) Young voters and the web of politics: the promise and problems of youth-oriented political content on the web. In Loader, B.D. (ed.) *Young citizens in the digital age: political engagement, young people, and new media*. New York: Routledge.
- Yamane, Taro (1993) *Elementary sampling theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Youniss, J. et al. (1997) What we know about engendering civic identity. *American Behavioral Scientist* 1997 40: 620-631.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ลำดับเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงปี พ.ศ.2547 ถึง 2554 และบริบทของการใช้สื่อ

เหตุการณ์ทางการเมืองซึ่งพัฒนาไปสู่วิกฤตการณ์ของประเทศในหลายๆ ระลอกนับตั้งแต่ พ.ศ.2547 ทำให้สังคมไทยปัจจุบันแวดล้อมไปด้วยความไม่ลงรอยทางความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองที่ขัดแย้งกันของคนในสังคม จนนำไปสู่การแบ่งขั้วเป็นฝ่าย พวกเขาพวกเขา และมีผลกระทบโดยตรงต่อการสื่อสารการเมืองในบริบทออฟไลน์และออนไลน์ซึ่งมักวนเวียนอยู่ในประเด็นเกี่ยวกับความเป็นและไม่เป็นประชาธิปไตย ชนชั้นทางสังคม และสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดในสังคมไทย ในที่นี้ผู้วิจัยจะนำเสนอลำดับเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงดังกล่าวโดยสรุป ซึ่งจะแสดงให้เห็นความสำคัญของเหตุการณ์ที่มีผลเชื่อมโยงต่อความสนใจทางการเมืองของผู้คนและมีผลถึงการใช้สื่อทางเลือกโดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต

ลำดับเหตุการณ์ทางการเมือง พ.ศ.2547 – 2554

ลำดับเวลา	เหตุการณ์
พ.ศ.2547 - 2548	<ul style="list-style-type: none"> - การรวมตัวของ กลุ่มประชาชนเพื่อชาติและราชบัลลังก์ ชุมนุมปราศรัยเรียกร้องให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี จากข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่าสังคมกำลังตกอยู่ใต้อำนาจระบอบทักษิณ⁵² ซึ่งประเด็นที่มีการกล่าวถึง คือ <ul style="list-style-type: none"> - ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการซื้อราษฎร์บังหลวง - การละเมิดสิทธิมนุษยชน - การคุกคามสื่อ - การละเมิดพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ - การเคลื่อนไหวและชุมนุมปราศรัยประท้วง ในรูปแบบของการจัดรายการ ‘เมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร’ นำโดย นายสนธิ ลิ้มทองกุล⁵³

⁵²ระบอบทักษิณ เป็นการให้คำนิยามโดย เกษียร เตชะพีระ (วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2546) ในบทความชุด “เศรษฐกิจการเมืองในระบอบทักษิณ” ประกอบด้วยบทความ 3 เรื่อง คือ

- 1) นโยบายเคนเซียนแบบรากหญ้าของรัฐบาลทักษิณ (Grassroots Keynesianism)
- 2) หัวหน้าฝ่ายบริหารทางการเมืองของชนชั้นนายทุน (Capitalist Political CEO)
- 3) ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชจากการเลือกตั้ง (Elected Capitalist Absolutism)

สืบค้นได้ที่ <http://www.reocities.com/midarticle/newpage46.html>

⁵³ นายสนธิ ลิ้มทองกุล เป็นผู้ก่อตั้งและเจ้าของหนังสือพิมพ์ในเครือผู้จัดการ และผู้ดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี และผู้ดำเนินรายการรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจรที่มีการจัดเวทีตามสถานที่ต่างๆ

ลำดับเวลา	เหตุการณ์
กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549	<ul style="list-style-type: none"> - การชุมนุมครั้งใหญ่ที่มีผู้เข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมาก จากกระแสความไม่พอใจที่บริษัทชินคอร์ปอเรชั่นจำกัด (มหาชน) ขายหุ้นให้กับเทมาเส็ก โฮลดิ้ง กองทุนเพื่อการลงทุนของรัฐบาลสิงคโปร์โดยไม่ต้องเสียภาษี - การจัดตั้งกลุ่ม 'พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย' และชุมนุมประท้วงแบบยึดเยื้องที่ท้องสนามหลวง
24 กุมภาพันธ์ 2549	พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศยุบสภา
2 เมษายน 2549	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2549 ซึ่งพรรคฝ่ายค้านในขณะนั้นคือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชนไม่ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้งพรรคไทยรักไทยที่มี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรคได้รับเสียงข้างมาก แต่ต่อมาภายหลังศาลรัฐธรรมนูญตัดสินในการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นโมฆะ
19 กันยายน 2549	<p>การรัฐประหารยึดอำนาจโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) โดยภายหลังจากการรัฐประหารได้จัดทำสมุดปกขาวชี้แจงถึงเหตุการณ์สำคัญที่เป็นชนวนนำไปสู่การปฏิรูปว่าสังคมมีความเคลือบแคลงต่อรัฐบาลในกรณีดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การทุจริต/ผลประโยชน์ทับซ้อน 2. การใช้อำนาจในทางมิชอบ 3. การละเมิดจริยธรรม/คุณธรรมของผู้นำประเทศ 4. การแทรกแซงระบบการตรวจสอบทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ 5. ข้อผิดพลาดเชิงนโยบายที่นำไปสู่การละเมิดสิทธิเสรีภาพ 6. การบ่อนทำลายความสามัคคีของคนในชาติและการเผชิญหน้าที่เสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง
ตุลาคม 2549 – มกราคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลแต่งตั้งโดยคปค. ซึ่งมีพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรีเป็นนายกรัฐมนตรี - เกิดการรวมตัวของกลุ่มผู้ต่อต้านรัฐประหาร นำโดย กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ต่อมาภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น

หลังจากการถูกระงับจากทางโมเดิร์นไนน์ทีวี ด้วยเหตุว่ารายการมีการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและกล่าวโยงถึงสถาบันเบื้องสูง นายสนธิมักแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และรัฐบาลในประเด็นเรื่องความโปร่งใสในการบริหารงาน การคอร์รัปชัน และการเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้อง รวมถึงการควบคุมเสรีภาพของสื่อ นายสนธิเป็นหนึ่งในแกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่มีเป้าหมายเพื่อขับไล่ พตท.ทักษิณ ชินวัตรออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ลำดับเวลา	เหตุการณ์
	<p>แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) โดยมีวัตถุประสงค์ต้องการให้รัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ยุบสภา และมีการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย</p>
<p>23 ธันวาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2550 พรรคพลังประชาชน ชนะการเลือกตั้ง และทำการจัดตั้งรัฐบาลผสม มีนายสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีกระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นรัฐบาลตัวแทนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งต่อมานายสมัคร สุนทรเวช ได้สิ้นสุดการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญว่านายสมัครได้กระทำการต้องห้ามขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 267 เรื่องคุณสมบัติของนายกรัฐมนตรี เป็นผลให้ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี</p>
<p>พฤษภาคม – ธันวาคม 2551</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้กลับมาชุมนุมอีกครั้ง โดยทำการยึดทำเนียบรัฐบาลเป็นสถานที่ในการชุมนุมยึดเยื้อเพื่อขับไล่รัฐบาลตัวแทนของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และเรียกร้องให้มีการตรวจสอบคดีทุจริตของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ - กลุ่มผู้ชุมนุมได้เข้ายึดสนามบินสุวรรณภูมิในวันที่ 24 พฤศจิกายน ถึง 3 ธันวาคม พ.ศ.2551
<p>2 ธันวาคม 2551</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังประชาชน เป็นผลให้ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี - นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จากผลการลงมติเลือกนายกรัฐมนตรี เป็นผลให้พรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล
<p>เมษายน 2552</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กลับมารวมตัวชุมนุมกันอีกครั้ง เพื่อขับไล่รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ - การปะทะกันระหว่างกลุ่ม นปช. และกลุ่มผู้สนับสนุนรัฐบาล เป็นผลให้รัฐบาลประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ.2548 ในเขตกรุงเทพมหานคร - รัฐบาลมีการเซ็นเซอร์การแพร่ภาพในสถานีโทรทัศน์

ลำดับเวลา	เหตุการณ์
มีนาคม – พฤษภาคม 2553	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่ม นปช. รวมตัวจัดการชุมนุมประท้วงยึดเยื่อเพื่อกดดันให้มีการเลือกตั้ง - การชุมนุมของกลุ่มผู้สนับสนุนรัฐบาล และกลุ่มเรียกร้องสันติภาพ - รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง - รัฐบาลประกาศใช้มาตรการกักบริเวณพื้นที่การชุมนุมในวันที่ 13 พฤษภาคม ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการปะทะกันระหว่างฝ่ายรัฐบาลและผู้ชุมนุม จนมีผู้บาดเจ็บไม่น้อยกว่า 1,500 ราย และเสียชีวิต 94 ราย
19 พฤษภาคม 2553	แกนนำ นปช. ประกาศยุติการชุมนุม
10 พฤษภาคม 2554	นายอภิสิทธิ์ ประกาศยุบสภา
3 กรกฎาคม 2554	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พรรคเพื่อไทยได้รับคะแนนเสียงข้างมากในการจัดตั้งรัฐบาล โดยมี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี

จุดเริ่มของความขัดแย้งของอุดมการณ์ทางการเมืองจนนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางการเมืองของสังคมไทยเกิดขึ้นนับตั้งแต่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร⁵⁴ และพรรคไทยรักไทยชนะการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2546 และได้จัดตั้งรัฐบาลแบบพรรคเดียวขึ้นบริหารประเทศ พรรคไทยรักไทยชนะคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างถล่มทลายถึงสองครั้งติดต่อกัน ซึ่งก็คือ การเลือกตั้งในปี พ.ศ.2543 และ พ.ศ.2548 ความนิยมในตัว พ.ต.ท.ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยนั้นเห็นได้จากสถิติที่พรรคไทยรักไทยเป็นพรรคการเมืองที่สองที่สามารถจัดตั้งรัฐบาลแบบพรรคเดียวได้ในรอบ 73 ปี รวมทั้ง พ.ต.ท.ทักษิณ นับเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรก

⁵⁴ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผู้ก่อตั้งพรรคไทยรักไทย เดิมเป็นนักธุรกิจด้านโทรคมนาคมที่มีชื่อเสียง และสร้างฐานะจนเป็นอัครมหาเศรษฐีติดอันดับโลก จากการที่กลุ่มบริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้รับสัมปทานดาวเทียมและโทรศัพท์เคลื่อนที่ นอกจากนี้ พ.ต.ท.ทักษิณยังเป็นผู้นำทางการเมืองที่ได้รับความนิยมอย่างสูง โดยเป็นนายกรัฐมนตรีที่มากจากเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงตำแหน่งได้ถึง 6 ปี ซึ่งถือเป็นระยะเวลายาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์การเมืองไทย ความนิยมในตัว พ.ต.ท.ทักษิณเกิดจากนโยบายประชานิยมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนโยบายเหล่านี้ได้แก่ นโยบายกระจายรายได้ นโยบายสินเชื่อรายย่อย นโยบายประกันสุขภาพราคาถูก และนโยบายใหม่ๆ ที่สนับสนุนโลกาภิวัตน์และเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่ค่อยได้รับความนิยมจากกลุ่มคนในเมืองและกลุ่มชนชั้นกลางเท่าไรนัก เนื่องจากกลุ่มนี้ไม่ยอมรับท่าทีอันยะโส มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ใช้ลักษณะการบริหารงานที่รวมศูนย์อำนาจ ตลอดจนกลุ่มคนเหล่านี้มีความเคลือบแคลงต่อผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างตำแหน่งทางการเมืองกับธุรกิจของ พ.ต.ท.ทักษิณ นอกจากนี้ พ.ต.ท.ทักษิณยังถูกกล่าวหาว่าหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ซึ่งเป็นข้อกล่าวหาหนึ่งที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) นำมาใช้เป็นชนวนเหตุในการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549

ที่สามารถดำรงตำแหน่งได้ครบวาระ 4 ปี อย่างไรก็ตามรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ และ ตัว พ.ต.ท.ทักษิณ เองก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในหลายๆ ประเด็นจากทั้งกลุ่มนักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และกลุ่มประชาชนเช่นกัน โดยการนิยามคำว่า “ระบอบทักษิณ” ซึ่งกล่าวถึงลักษณะการบริหารงานและการดำเนินนโยบายของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ที่มีลักษณะของการรวมศูนย์การอำนาจในการบริหารงานแบบผูกขาด รวมถึงประเด็นเรื่องการแทรกแซงและทำลายระบบการตรวจสอบถ่วงดุลขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ การทุจริต และการคุกคามและแทรกแซงสื่อ นอกจากนี้พ.ต.ท.ทักษิณ ยังถูกกล่าวหาว่ามีการใช้อำนาจในทางมิชอบ หลบเลี่ยงภาษี หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และมีผลประโยชน์ทับซ้อนจากตำแหน่งทางการเมืองที่เอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจของครอบครัว ซึ่งก็คือ กลุ่มบริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่เติบโตขึ้นมาจากธุรกิจโทรคมนาคมและเป็นหนึ่งในกลุ่มบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยนั่นเอง ประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการต่อต้านรุนแรงมากขึ้นและเกิดการเรียกร้องให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เกิดจากการที่ พ.ต.ท.ทักษิณ เจรจาขายหุ้นที่ครอบครองอยู่ทั้งหมดในเครือชินคอร์ปให้กับกองทุนเพื่อการลงทุนของรัฐบาลสิงคโปร์ (เทมาเส็ก) กระแสต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ นอกจากจะสืบเนื่องจากความไม่พอใจในประเด็นดังกล่าวแล้วยังมีแรงกระตุ้นอีกทางจากสื่อมวลชน คือ รายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร⁵⁵ นำโดย นายสนธิ ลิ้มทองกุล และขยายวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ที่เรียกตัวเองว่า พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ผู้ชุมนุมสวมเสื้อสีเหลืองเป็นสัญลักษณ์ของการร่วมสนับสนุนการประท้วง ซึ่งสีเหลืองเป็นสัญลักษณ์แสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องจากเป็นสีประจำวันประสูติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีการรณรงค์ให้ประชาชนใส่เสื้อสีเหลืองเพื่อแสดงความจงรักภักดี และร่วมเฉลิมฉลองการครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อปีพ.ศ.2549

ในการชุมนุมประท้วง นายสนธิ และกลุ่มแกนนำได้นำเอา แผ่นพินแลนด์ หรือ ปฏิญญาพินแลนด์ ออกมาเผยแพร่ ซึ่งเนื้อหาของแผนการดังกล่าวเป็นการกล่าวหาว่า พ.ต.ท.ทักษิณ สมคบคิดกับอดีตผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ โดยหนึ่งในเป้าหมายของแผนการคือ การลดทอนความสำคัญของสถาบัน

⁵⁵ รายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร เป็นการจัดรายการนอกสถานที่ในรูปแบบเดียวกับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์เดิม ที่เป็นการวิเคราะห์ข่าวสาร สถานการณ์ และปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์ ทั้งในและต่างประเทศ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวีทุกวันวันศุกร์ เวลา 22.00 – 23.00 น. โดยมี นายสนธิ ลิ้มทองกุล และนางสาวสุริยา พรอุดมศักดิ์ เป็นผู้ดำเนินรายการ เริ่มออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ภายหลังจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ถูกระงับการออกอากาศเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2548 ด้วยเหตุผลว่ามีการกล่าวถึงสถาบันเบื้องสูงในรายการ รายการเมืองไทยรายสัปดาห์จึงเปลี่ยนมาจัดรายการนอกสถานที่ในแบบที่เรียกว่า เมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร และมีการถ่ายทอดออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง NEW1 เว็บไซต์ www.managerradio.com และวิทยุชุมชนอีกหลายสถานี

กษัตริย์ ซึ่งข้อกล่าวหาในแผนการดังกล่าวทำให้ภาพของ พ.ต.ท.ทักษิณ ถูกเชื่อมโยงกับข้อกล่าวหาว่าไม่จงรักภักดีและต้องการล้มล้างสถาบันกษัตริย์ ในช่วงเวลาเดียวกันก็มีเริ่มมีการรวมตัวของกลุ่มผู้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ขึ้นเช่นเดียวกัน จนเกิดเป็นความไม่ลงรอยกันของอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างกลุ่มคนสองฝ่ายและนำไปสู่การแบ่งแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายของคนในสังคม ความเคลือบแคลงสงสัยจากสังคม ประกอบกับการลุกลามของการแตกแยกของคนในสังคมเป็นชนวนเหตุที่ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ทำการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549

การทำรัฐประหารในปี พ.ศ.2549 นับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญทางการเมืองของประเทศไทย ภายหลังจากรัฐประหารประเทศอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลที่แต่งตั้งโดยคณะรัฐประหาร มีการร่างและประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2550 ในช่วงเวลานี้ กลุ่มผู้สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ และผู้ต่อต้านรัฐประหารได้รวมตัวกัน ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปค.) ต่อมาภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผู้ประท้วงในกลุ่มนี้จะสวมเสื้อสีแดงเพื่อแสดงสัญลักษณ์ของกลุ่ม มวลชนหลักเป็นกลุ่มประชาชนรากหญ้าจากต่างจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์ต้องการขับไล่รัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ และมีการเลือกตั้งครั้งใหม่ตามระบอบประชาธิปไตย

ภายหลังจากการเลือกตั้งครั้งใหม่ในปีพ.ศ.2550 ความแตกแยกของคนสองกลุ่มยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากพรรคพลังประชาชนชนะการเลือกตั้ง ได้รับเสียงข้างมากในการจัดตั้งรัฐบาลมี นายสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี (29 มกราคม ถึง 9 กันยายน พ.ศ.2551) โดยนายสมัครได้ประกาศจุดยืนชัดเจนว่าเป็นนอมินี (ตัวแทน) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ นายสมัคร พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญว่าได้กระทำการต้องห้ามขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 267 เรื่องคุณสมบัติของนายกรัฐมนตรี เป็นผลให้ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ซึ่งเป็นน้องเขยของ พ.ต.ท.ทักษิณ เข้ามารับช่วงต่อในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (18 กันยายน ถึง 2 ธันวาคม พ.ศ.2551) กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้ยึดทำเนียบรัฐบาลเป็นเวลา 193 วัน และสนามบินสุวรรณภูมิเป็นเวลานานกว่า 9 วัน (25 พฤศจิกายน ถึง 3 ธันวาคม พ.ศ.2551) เพื่อชุมนุมประท้วงกดดันขับไล่รัฐบาลตัวแทน พ.ต.ท.ทักษิณ และได้ยุติการชุมนุมเมื่อศาลมีคำวินิจฉัยตัดสิทธิพรรคพลังประชาชน อันเป็นผลให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ในช่วงปลายพ.ศ.2551 มีความเปลี่ยนแปลงสำคัญเมื่อแกนนำของพรรคภูมิใจไทยคือ นายเนวิน ชิดชอบ ได้ตัดสินใจเปลี่ยนชื่อทางการเมือง จากเดิมที่เคยอยู่ร่วมกับชื่ออำนาจของพรรคเพื่อไทย (พรรคไทยรักไทย และพรรคพลังประชาชน เดิม) ก็เปลี่ยนมาสู่พรรคประชาธิปัตย์ ส่งผลให้เสียงข้างมากในการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่เปลี่ยนมาอยู่ในมือของพรรคประชาธิปัตย์ โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้รับมติเสียงข้างมากให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จากเหตุการณ์นี้ทำให้กลุ่ม นปช. ได้รวมตัวกันลุกฮือขึ้นต่อต้าน

และขับไล่อภิบาลนายอภิสิทธิ์ และในเวลาเดียวกันก็เกิดมีอบคู่ขนานนำโดย นายแพทย์ตูลย์ สิทธิสมวงศ์ อาจารย์คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนให้นายอภิสิทธิ์ ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีต่อไป รวมถึงกลุ่มอื่นๆ ที่เรียกร่องสันติภาพ และต่อต้านการใช้ความรุนแรง ความขัดแย้ง และการปะทะกันระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุม ทำให้รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ในวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2553 การชุมนุมยังคงยืดเยื้อต่อเนื่อง ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นระยะ และเกิดเหตุความรุนแรงโดยคนร้ายไม่ทราบฝ่าย ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต รัฐบาลจึงประกาศใช้มาตรการกระชับพื้นที่การชุมนุม และมีผลให้กลุ่ม นปช. ประกาศยุติการชุมนุมในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2553 หลังจากนั้นในวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2554 นายอภิสิทธิ์ ประกาศยุบสภา และมีการเลือกตั้งครั้งใหม่ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 พรรคเพื่อไทยได้รับคะแนนเสียงข้างมากในการจัดตั้งรัฐบาล โดยมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร น้องสาวอดีต นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข แบบสอบถามการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จังหวัด.....

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับคุณลักษณะ ความคิดเห็น หรือพฤติกรรมของคุณ

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมและทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

1. ส่วนมากคุณใช้อุปกรณ์ใดในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต
 - _____ (1) คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (desktop) _____ (2) โน้ตบุ๊ก (laptop) _____ (3) โทรศัพท์มือถือ
 - _____ (4) แท็บเล็ต (tablet) เช่น IPAD, Galaxy เป็นต้น _____ (5) อุปกรณ์อื่นๆ (ระบุ)
2. เมื่อคุณเข้าใช้อินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่แล้วคุณมักจะทำกิจกรรมใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - _____ (1) ค้นหาข้อมูล ข่าวสารในหัวข้อเฉพาะที่ต้องการ
 - _____ (2) เปิดรับ ติดตาม อัปเดต ข้อมูลข่าวสารทั่วไป
 - _____ (3) ติดต่อสื่อสารเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ การงาน การเรียน
 - _____ (4) ติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ไม่ใช่เรื่องการทำงานหรือการเรียน
 - _____ (5) หาความบันเทิง เช่น ดูหนัง ฟังเพลง ดูคลิปวิดีโอ และ/หรือ เล่นเกม
 - _____ (6) อัปเดตข้อมูลของตัวเอง หรือสิ่งที่ต้องการนำเสนอผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook
Twitter
 - _____ (7) โฟสต์คอมเมนต์ (comment) ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Twitter เพื่อแลกเปลี่ยน
และได้ตอบประเด็นกับผู้อื่นทั้งในหน้า wall / พื้นที่ของตัวเอง หรือพื้นที่อื่น
 - _____ (8) ตามอ่านหน้าเว็บเพจ แฟนเพจ หน้าวอล ทวิตของคนที่ชื่นชอบ (อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้
ได้ตามอ่านอย่างเดียวแต่ไม่ได้โพสต์คอมเมนต์)
 - _____ (9) เข้าร่วมกลุ่มพูดคุย อภิปราย ในพื้นที่สาธารณะออนไลน์ต่างๆ เช่น เว็บบอร์ด ฟอรัม ในกลุ่มประเด็นที่คุณ
สนใจ
 - _____ (10) อื่นๆ โปรดระบุ _____
3. หากให้คุณประเมินทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตของตนเอง คุณคิดว่าตนเองมีความสามารถในระดับใด
 - _____ **ระดับสูง** คือมีความสามารถในการสร้างเว็บไซต์ เขียนโปรแกรม และ/หรือสร้างแอปพลิเคชันบนอินเทอร์เน็ตได้
 - _____ **ระดับปานกลาง** คือมีความสามารถในการสร้างพื้นที่ส่วนบุคคลบนอินเทอร์เน็ต เช่น ไดอารีออนไลน์
เว็บเพจส่วนตัว หรือโปรไฟล์ส่วนตัวในพื้นที่สังคมออนไลน์ เช่น Facebook Twitter และ Weblog
อัปโหลดข้อมูลขึ้นเว็บไซต์ ทำธุรกรรมออนไลน์ เข้าถึงเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งเว็บไซต์ที่เป็นลักษณะเผยแพร่
เนื้อหาอย่างเดียว และเว็บไซต์ที่มีการแลกเปลี่ยนเนื้อหาปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ใช้ เช่น วิกิพีเดียและวิทยุ
ออนไลน์ และสืบค้นข้อมูลผ่านเสิร์ชเอนจิน
 - _____ **ระดับต่ำ** คือมี Email ส่วนตัว การเข้าไปโพสต์ในหน้าโปรไฟล์ Facebook ของบุคคลอื่นและ/หรือ
ถ่ายทอข้อความในพื้นที่สังคมออนไลน์ของบุคคลอื่น หรือการถ่ายทอซ้ำ (retweet) ข้อความของ

บุคคลอื่นใน Twitter การเข้าไปติดตามข่าวสาร และเขียนข้อความส่งต่อข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นในพื้นที่สนทนาสาธารณะ เช่น เว็บบอร์ด ฟอรัม และ/หรือ กระทั่งแสดงความคิดเห็นต่อท้ายข่าวหรือบทความของเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์หรือเว็บไซต์ทั่วไปที่นำเสนอข่าวและบทความ

ส่วนที่ 2 การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารและมีส่วนร่วมทางการเมือง

การเมือง หมายความว่า ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล การทำงานของข้าราชการการเมือง พรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา หรือ ประเด็นสาธารณะที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่สามารถส่งผลกระทบต่อนโยบายสาธารณะ ระหว่างผู้มีอำนาจกับประชาชนทั้งในฐานะพลเมืองที่เป็นปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กร ทั้งที่หวังกำไร และไม่หวังกำไร เช่น ประเด็นเรื่อง สิ่งแวดล้อม การศึกษา และความมั่นคง เป็นต้น

4. คุณเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อประเภทใดบ้าง

โปรดเรียงลำดับสื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด จาก อันดับ 1 ถึง 5

- _____ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ และ/หรือ นิตยสาร
- _____ วิทยุหลักระดับชาติ
- _____ วิทยุขนาดเล็ก เช่น วิทยุธุรกิจท้องถิ่น และ/หรือวิทยุชุมชน
- _____ โทรทัศน์ช่องหลัก เช่น ช่อง 3, 5, 7, 9, 11
- _____ โทรทัศน์สาธารณะ คือ ThaiPBS
- _____ ทีวีดาวเทียม เคเบิลทีวี
- _____ อินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ข่าว หนังสือพิมพ์ออนไลน์ เว็บบอร์ด ทวิตเตอร์ เฟสบุค
- _____ สื่อบุคคล เช่น เพื่อน ครูอาจารย์ ครอบครัว

5. คุณเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสื่ออินเทอร์เน็ต ผ่านช่องทางต่างๆ ต่อไปนี้ มากน้อยแค่ไหน

ช่องทางในสื่ออินเทอร์เน็ต	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่เลย (0)
1) เว็บไซต์ของสถานีข่าว						
2) เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ต่างๆ						
3) เว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ						
4) เว็บไซต์ทั่วไปเช่น SanookKapookMSN						
5) เว็บไซต์เอกชนที่นำเสนอเนื้อหาให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นยกเว้นเช่น Dek-D						

ช่องทางในสื่ออินเทอร์เน็ต	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่เลย (0)
6) เว็บไซต์ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองเป็นหลัก เช่น prachathai.com						
7) เว็บไซต์ของพรรคการเมือง						
8) เว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ						
9) เว็บไซต์ของสถาบันการศึกษา						
10) เว็บไซต์ของกลุ่มองค์กรไม่แสวงหากำไร (NGO) ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะเนื้อหาการเมือง						
11) เว็บบล็อก (Blog) ทั่วไป เช่น bloggong						
12) เว็บบล็อกของผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ สถานีโทรทัศน์ หรือสำนักข่าว						
13) หน้าเฟสบุ๊คแฟนเพจของผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ สถานีโทรทัศน์ หรือสำนักข่าว						
14) เฟสบุ๊คของพรรคการเมือง และนักการเมือง						
15) เฟสบุ๊คของผู้นำทางความคิด หรือนักวิชาการที่เป็นที่รู้จัก						
16) เฟสบุ๊คของเพื่อน หรือคนรู้จัก						
17) เฟสบุ๊คของกลุ่มทางการเมือง						
18) ทวิตเตอร์ของผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ สถานีโทรทัศน์ หรือสำนักข่าว						
19) ทวิตเตอร์ของพรรคการเมือง หรือนักการเมือง						
20) ทวิตเตอร์ของเพื่อน หรือคนรู้จัก						

6. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาคุณเคยทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้หรือไม่ (สื่อดั้งเดิม)

กิจกรรม	มาก (3)	ปาน กลาง (2)	น้อย (1)	ไม่เคย เลย (0)
1) คุณเคยเขียนจดหมายหรือข้อเขียนที่มีเนื้อหาทางการเมืองไปยังหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารเพื่อแสดงความคิดเห็น				
2) คุณเคยโทรศัพท์เข้าไปพูดคุยแสดงความคิดเห็นในรายการวิทยุเกี่ยวกับการเมือง				
3) คุณเคยส่งข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการเมือง				

7. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาคุณเคยทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ มากน้อยแค่ไหน (สื่ออินเทอร์เน็ต)

กิจกรรม	มาก (3)	ปาน กลาง (2)	น้อย (1)	ไม่เคย เลย (0)
1) คุณเคยหาเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งผ่านทางอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ต่างๆ โทรทัศน์/วิทยุออนไลน์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ และ Youtube				
2) คุณเคยฟังการประชุมสภาผู้แทนราษฎร การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล การประชุมและการแถลงต่างๆ ของรัฐบาลผ่านทางอินเทอร์เน็ต				
3) คุณเคยตั้งกระทู้หรือโพสต์แสดงความคิดเห็นบนเว็บไซต์/ฟอรัมเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง				
4) คุณเคยได้ตอบ ถกเถียง และ/หรือ แสดงความคิดเห็น ในเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคมของคุณเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง				
5) คุณเคยเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ต รวมถึงการกด Like หรือ Subscribe เป็นสมาชิกของเฟสบุ๊คเพจที่เป็นกลุ่มทางการเมือง				
6) คุณเคยอ่านกระทู้หรือข่าวสารในประเด็นทางการเมืองบนอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้ตั้งหรือตอบกระทู้				

กิจกรรม	มาก (3)	ปาน กลาง (2)	น้อย (1)	ไม่เคย เลย (0)
7) คุณเคยรับชมภาพ และคลิปวิดีโอ หรือฟังคลิปเสียงการปราศรัยหรือการแถลงของกลุ่มผู้ประท้วงทางการเมืองผ่านทางอินเทอร์เน็ต				
8) คุณเคยโพสต์ข้อความ ภาพ คลิปวิดีโอ คลิปเสียง หรือลิงค์ข่าวสารจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเมืองเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต				
9) คุณเคยเสนอความคิดเห็น และ/หรือ ให้ข้อเสนอแนะทางการเมือง ให้กับภาครัฐผ่านทางเว็บไซต์ของรัฐบาล พรรคการเมือง และ/หรือ นักการเมือง				
10) คุณเคยร่วมลงชื่อเสนอกฎหมายหรือนโยบายต่างๆ ต่อภาครัฐผ่านทางอินเทอร์เน็ต				
11) คุณเคยสร้างและเขียนบล็อกเพื่อนำเสนอเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง				
12) คุณติดตาม (follow) นักการเมือง หรือผู้นำทางความคิดด้านการเมืองในเรื่องการเมือง ในทวิตเตอร์ (หรือไมโคร บล็อกอื่นๆ)				
13) คุณเคยทวิตข่าวสารหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านทวิตเตอร์ (หรือไมโครบล็อกอื่นๆ)				
14) คุณเคยโพสต์ข้อความบนเว็บไซต์ เว็บบอร์ด หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อชักชวนหรือรณรงค์ให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในชีวิตจริง				
15) คุณเคยจัดตั้งกลุ่มทางการเมืองบนเว็บไซต์ เว็บบอร์ด หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์				
16) คุณเคยติดตามการทำงาน และ/หรือ หาข้อมูลเพื่อตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต				

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง

3.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทออนไลน์

คุณเคยทำกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาอย่างน้อยแค่ไหน

กิจกรรม	เป็นประจำ (3)	บ่อยครั้ง (2)	นานๆ ครั้ง (1)	ไม่เคย เลย (0)
1) ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง				
2) ชักชวน โน้มน้าวให้ผู้อื่นไปเลือกตั้ง				
3) ลงชื่อสนับสนุนในการรณรงค์ หรือ การเคลื่อนไหวทางการเมืองต่างๆ				
4) บริจาคเงินให้กับองค์กรการกุศล หรือองค์กรช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ				
5) ชักชวนหรือรณรงค์ให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และ/หรือ บริจาคเงิน สิ่งของให้กับองค์กรการกุศล				
6) ติดต่อกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอแนะความคิดเห็นต่อการวางนโยบายและ/หรือการปฏิบัติงาน				
7) อาสาสมัครเพื่อการกุศลหรือการพัฒนาชุมชนเช่นสภากาชาดค่ายอาสาสมัคร เป็นต้น				
8) ทำงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนให้กับชุมชน และ/หรือ สถาบันการศึกษาของคุณ				
9) มีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์ หรือการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งจัดโดยภาครัฐหรือชุมชน				
10) มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น และอยู่ในกระบวนการของการร่างกฎหมาย				
11)ต่อต้านการใช้สินค้าหรือบริการที่มีหลักฐานว่ามีความไม่รับผิดชอบต่อสังคม				
12) ติดต่อกับสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของคุณ เช่น อบต. สก. สข. เพื่อเสนอแนะความคิดเห็นต่อการวางนโยบายและ/หรือการปฏิบัติงาน				
13) เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือสิ่งต่างๆ ในชุมชน และ/หรือสถาบันการศึกษาของคุณ				

กิจกรรม	เป็นประจำ (3)	บ่อยครั้ง (2)	นานๆ ครั้ง (1)	ไม่เคย เลย (0)
14) จัดหรือเข้าร่วมการอภิปราย/กิจกรรมเกี่ยวกับการเมืองและ/หรือประชาธิปไตยในชุมชน และ/หรือโรงเรียน				
15) เสนอแนะความคิดเห็นหรือข้อเสนอนแนะของคุณในประเด็นเกี่ยวกับสังคม การเมือง และชุมชนต่อเวทีที่เป็นสาธารณะ				
16) มีส่วนร่วมในการชุมนุมหรือการประท้วงเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม				
17) เข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรการกุศล หรือองค์กรที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม เช่น UNICEF (กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือยูนิเซฟ) หรือมูลนิธิสืบนาคะเสถียร				
18) บริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง				
19) เข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง				
20) ทำงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนให้กับวัดหรือโบสถ์ (ศาสนสถานที่คุณนับถือ) หรือ โรงเรียน ศูนย์เยาวชนในท้องถิ่น หรือองค์กรในลักษณะนี้ที่มีลักษณะไม่หวังกำไร และเป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม				

3.2 การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเมืองผ่านทางสถาบันครอบครัว และโรงเรียน

สถาบันการศึกษาที่คุณกำลังศึกษา หรือเคยศึกษา (ในกรณีที่คุณจบการศึกษาแล้ว) และครอบครัวของคุณมีลักษณะ/ กิจกรรมดังข้อต่อไปนี้ หรือไม่

กิจกรรม	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
1) โรงเรียน หรือ สถาบันการศึกษาของคุณ มีวิชาที่สอนเกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครอง สิทธิพลเมือง สิทธิมนุษยชน และการต่อสู้เคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคม		
2) โรงเรียน หรือ สถาบันการศึกษาของคุณ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาทำงานเพื่อสังคม/สาธารณะ เช่น การออกค่ายอาสา การจัดกิจกรรมรณรงค์ลดโลกร้อน หรือนำนักศึกษาไปจัดกิจกรรมในสถานสงเคราะห์ เป็นต้น		
3) โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาของคุณ มีการนำเอาหลักประชาธิปไตยมาใช้ในโรงเรียน เช่น การเลือกตั้งประธานนักเรียน หรือ การลงคะแนนเสียงเพื่อตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ในห้องเรียน เป็นต้น		

กิจกรรม	มี/ใช่	ไม่มี/ ไม่ใช่
4) ภายในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาของคุณมีกิจกรรมกลุ่มกันของนักเรียนนักศึกษาที่มีความสนใจทางการเมืองหรือมีความคิดทางการเมืองเพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ/หรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองร่วมกัน		
5) โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาของคุณมีการจัดทำเว็บไซต์ที่มีพื้นที่ให้นักเรียนนักศึกษาเข้าพูดคุย/สนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง		
6) โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาของคุณมีการจัดทำเว็บไซต์เพื่อให้นักเรียน/นักศึกษาใช้เป็นพื้นที่ในการแจ้งปัญหาเรื่องราวร้องทุกข์ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน/สถาบันการศึกษา หรือติดต่อกับผู้บริหารสถานศึกษา		
7) พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของคุณ หรือสมาชิกภายในครอบครัวของคุณมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของคุณ		
8) พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของคุณ หรือสมาชิกภายในครอบครัวของคุณมักจะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และชักชวนให้คุณมีส่วนร่วมด้วย		
9) พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของคุณ หรือสมาชิกภายในครอบครัวของคุณมักจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หรือมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น การเลือกตั้ง การร่วมชุมนุมประท้วง และการร่วมลงประชามติ เป็นต้น		
10) พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของคุณ หรือสมาชิกภายในครอบครัวของคุณมักจะสนับสนุนหรือส่งเสริมให้คุณมีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น การไปเลือกตั้ง การไปฟังการอภิปรายของนักการเมือง และการไปร่วมชุมนุมทางการเมือง เป็นต้น		

3.3 ความรู้และความสนใจทางการเมืองและประเด็นสาธารณะ

คำชี้แจง โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

- 1) องค์การบริหารการบินและอวกาศแห่งชาติสหรัฐฯ หรือ NASA มีโครงการขอใช้สนามบินอู่ตะเภาเพื่อสำรวจภูมิอากาศทางทะเล แต่ถูกยกเลิกโครงการไปเนื่องจากสาเหตุใด
 - ก. ความล่าช้าในการพิจารณาอนุมัติโครงการของรัฐบาลไทย
 - ข. รัฐบาลปฏิเสธในการให้ความร่วมมือ
 - ค. นาซ่ายกเลิกโครงการเนื่องจากเห็นว่าประเทศไทยไม่มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี
 - ง. ประชาชนในพื้นที่รวมตัวกันต่อต้านโครงการดังกล่าว

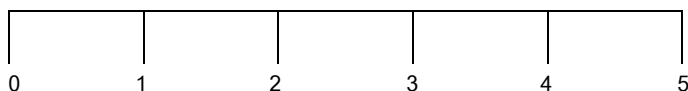
- ข. บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการแสดงออก ตามรัฐธรรมนูญ ตราบใดที่ไม่ไปละเมิดชื่อเสียงของข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมือง
- ค. การประกาศใช้พระราชกำหนดว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินของศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอฉ.) ทำให้แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ต้องล้มตายเป็นจำนวนมาก
- ง. คนไทยทุกคนมีสิทธิขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 เพื่อตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ
- 10) บุคคลจะสูญเสียสิทธิประโยชน์ใดบ้างหากไม่ไปทำการลงคะแนนเสียงโดยไม่ได้แจ้งเหตุ 8 ประการยกเว้นข้อใด
- ก. สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
- ข. สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาก่อถอดถอนบุคคล
- ค. สิทธิในการเข้าร่วมลงมติในการทำประชามติ
- ง. สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย
- 11) บุคคลมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนกี่ปี หรือจนถึงการศึกษาระดับใด
- ก. 6 ปี หรือจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ข. 9 ปี หรือจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- ค. 12 ปี หรือจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- ง. 16 ปี หรือจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี
- 12) บุคคลจะไม่มีสิทธิครอบครองเป็นเจ้าของที่ดินในประเทศไทย หากขาดคุณสมบัติข้อใด
- ก. มีอายุเกินกว่า 70 ปี
- ข. ไม่ได้ถือสัญชาติไทย
- ค. มีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 150,000 บาท
- ง. มีความพิการทางร่างกาย

ระดับความสนใจในการเมืองของคุณ

จากคะแนน 0 – 5 **คุณคิดว่าระดับความสนใจในการเมืองของคุณอยู่ในระดับใด**

(0 คือ ไม่มีความสนใจเลย 1 คือ สนใจน้อยที่สุด 5 คือ สนใจมากที่สุด)

กรณาวงกลมรอบตัวเลข ที่ตรงกับระดับความสนใจของคุณมากที่สุด

ข้อความต่อไปนี้ส่งผลต่อความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคุณ (การติดตามข้อมูลข่าวสารในประเด็นทางการเมือง หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมเหตุการณ์ และการพูดคุยสนทนากับบุคคลอื่น ในประเด็นทางการเมือง) มากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็น/

ความรู้สึกลึกคุณมากที่สุด

สิ่งที่ส่งผลกับความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคุณ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่มีผล (0)
1) ความสนใจส่วนตัว						
2) พ่อแม่ ครอบครัว หรือคนแวดล้อม มีความสนใจและพูดคุยกันเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง						
3) ผลกระทบต่อความเป็นอยู่และประโยชน์ของตนเอง						
4) หน้าที่ความรับผิดชอบของพลเมือง						
5) การได้รับคำชักชวนหรือแนะนำให้เข้าร่วมกิจกรรมจากเพื่อน/คนในที่ทำงาน						
6) สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง						
7) เนื้อหาในวิชาที่กำลังเรียนอยู่เกี่ยวกับการเมือง						
8) อาจารย์มอบหมายงาน/รายงานในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเมือง						
9) ประเด็นเหตุการณ์สำคัญที่คนในสังคมกำลังให้ความสนใจ						
10) ความต้องการจะเป็นคนที่ดูรอบรู้และใส่ใจความเป็นไปในสังคม						
11) ความนิยม/ความชื่นชอบในพรรคการเมือง						
12) ความนิยม/ความชื่นชอบในตัวนักการเมือง						
13) ความต้องการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์หรือสังคม						

ข้อความต่อไปนี้ส่งผลให้คุณ**ไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง** (ไม่สนใจที่จะ ติดตามข้อมูลข่าวสารในประเด็นทางการเมือง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมเหตุการณ์ และการพูดคุยสนทนากับบุคคลอื่น ในประเด็นทางการเมือง) มากน้อยเพียงใด **โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น/ความรู้สึกคุณมากที่สุด**

สิ่งที่ส่งผลให้คุณไม่สนใจและไม่อยากมีส่วนร่วมทางการเมือง	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่มีผล (0)
1) ไม่มีเวลา						
2) การขาดความสนใจในประเด็น/เหตุการณ์						
3) การขาดความรู้สึกมีส่วนร่วมในประเด็น/เหตุการณ์						
4) การขาดความรู้เกี่ยวกับประเด็น/เหตุการณ์						
5) การขาดความรู้วิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเข้าชื่อ ถอดถอนบุคคล การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และการเข้าร่วมกลุ่มทางการเมือง เป็นต้น						
6) ภาระหน้าที่อื่นๆ (ครอบครัว การเรียน การงาน)						
7) รู้สึกว่ายังเด็กเกินไป การเมืองเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เด็กมีหน้าที่เรียนหนังสือ						
8) สุขภาพไม่อำนวย						
9) ไม่มีเงินมากพอ						
10) ไม่มีความมั่นใจในการแสดงออกหรือมีส่วนร่วม						
11) ไม่เห็นว่าจะสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงอะไรได้						
12) หมดหวังเหนื่อยหน่ายกับนักการเมืองที่ไม่ซื่อตรง และเห็นแก่ตัว						
13) ความพิการ/ทุพพลภาพ						

สิ่งที่ส่งผลให้คุณไม่สนใจ และไม่อยากมีส่วนร่วมทางการเมือง	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	ไม่มีผล (0)
14) รู้สึกพึงพอใจกับระดับการมีส่วนร่วม ของตนเองในปัจจุบันแล้ว						
15) ความขี้เกียจ						

3.4 การรับรู้ความสามารถทางการเมือง

คุณเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้ในระดับใด

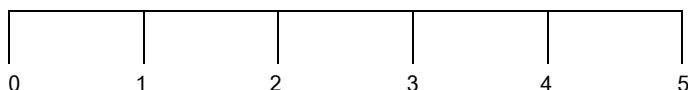
ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1) เรื่องของการเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่ วุ่นวายสับสนเสียจนคนอย่างคุณไม่สามารถ เข้าใจได้จริงๆว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง					
2) การเมืองเป็นเรื่องที่เยาวชนอย่างเราไม่ สามารถไปกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงอะไรได้					
3) คุณคิดว่าตนเองมีความเข้าใจค่อนข้างดีใน ประเด็นการเมืองสำคัญๆ ของประเทศ					
4) คุณคิดว่าตัวเองมีคุณสมบัติที่เหมาะสม พอที่จะเข้าร่วมลงสมัครเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือ ระดับชาติ					
5) คุณคิดว่าตัวเองรู้เรื่องราวทางการเมือง ค่อนข้างดีกว่าคนทั่วไป					
6) คุณคิดว่ารัฐบาลกำหนดนโยบายในการบริหาร ประเทศโดยรับฟังเสียงและความคิดเห็นจากพลเมือง อย่างคุณ					
7) คุณคิดว่าคุณสามารถเรียกร้องและส่งผลต่อ นโยบายของรัฐในด้านการให้สวัสดิการ และ ความคุ้มครองพลเมืองได้					

3.5 ความเชื่อถือในสื่อ

โดยภาพรวมแล้วคุณคิดว่าเนื้อหาทางการเมืองและประเด็นสาธารณะในสื่ออินเทอร์เน็ตมีความน่าเชื่อถือในระดับใด

ให้คะแนนจาก 0 ถึง 5 (0 คือ ไม่มีความน่าเชื่อถือเลย 5 คือ มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด)

กรณาวางกลมรอบตัวเลขที่ตรงกับความคิดเห็นของคุณมากที่สุด

คุณเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้ในระดับใด

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1) คุณสามารถค้นหาข้อมูลที่มีความถูกต้องได้จากสื่ออินเทอร์เน็ต					
2) คุณสามารถได้ข้อมูลที่รายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์จากสื่ออินเทอร์เน็ต					
3) คุณคิดว่าข้อมูลที่คุณได้รับจากสื่ออินเทอร์เน็ตเชื่อถือได้มากกว่าข้อมูลที่ได้รับจากสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์					
4) เมื่อคุณต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองและ/หรือ ประเด็นสาธารณะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คุณคิดว่าสื่ออินเทอร์เน็ตมีปริมาณข้อมูลให้เลือกมาก และเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพ					
5) คุณคิดว่าเว็บไซต์ต่างๆ ในอินเทอร์เน็ตมีการนำเสนอข่าวเพื่อสนับสนุนจุดยืนทางการเมืองของตน					
6) ในประเด็นที่เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนสองฝ่าย คุณสามารถหาข้อมูลที่นำเสนอเหตุผลและรายละเอียดของทั้งสองฝ่ายได้จากอินเทอร์เน็ต					
7) เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่นำเสนอข่าวได้รวดเร็ว และเป็นปัจจุบันมากที่สุด					

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8) ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นข้อเท็จจริงที่ สอดคล้องความคิดเห็นส่วนตัวของผู้นำเสนอ เนื้อหาเสมอ					

3.6 ทศคติที่มีต่อสื่ออินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง

คุณคิดว่าคุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตในข้อต่อไปนี้ ส่งผลต่อการสนับสนุนให้พลเมืองสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ต	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1) การไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา สามารถใช้ และ สื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตได้ตลอด 24 ชั่วโมง					
2) การไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่ สามารถใช้และ สื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตได้จากทั่วทุกมุมโลก					
3) ทุกคนสามารถสร้างเนื้อหา และเผยแพร่ผ่าน อินเทอร์เน็ตได้					
4) การสื่อสารแบบสองทาง ผู้ใช้สามารถ ติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และโต้ตอบกัน ระหว่างบุคคลได้					
5) ความสามารถในการสื่อสารและโต้ตอบกันแบบ ทันทีทันใดเหมือนการพูดคุยกันในชีวิตจริง					
6) ปริมาณและความหลากหลายของข้อมูล ข่าวสารในอินเทอร์เน็ต ที่มีผู้ผลิตเนื้อหา มาจากทั่วทุกมุมโลก					
7) การไม่มีตัวกลาง ที่มาคอยคัดกรอง และการ ที่เนื้อหาไม่ถูกปิดเบือน ปรับแต่ง เหมือน เนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ เป็นต้น					

คุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ต	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8) ความรวดเร็วในการแพร่กระจาย ส่งต่อ และรวบรวมข้อมูลที่มีเป็นจำนวนมาก					
9) ความสามารถในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันเป็นสังคมในอินเทอร์เน็ตได้					
10) การให้พื้นที่ของกลุ่มคนที่มีความคิด ความสนใจ และอุดมการณ์ร่วมกัน มาร่วมกันเป็นกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน					
11) ความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการเผยแพร่ข่าวสาร ของผู้ใช้					
12) ความหลากหลายของกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต ที่ผู้ใช้สามารถเลือกใช้งานได้ตามความต้องการ					
13) ความสามารถของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นได้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคเนื้อหา					
14) ความสามารถของอินเทอร์เน็ตในการระดมมวลชน หรือกลุ่มคนจำนวนมากในการร่วมกันคิดค้นสิ่งใหม่ หรือแก้ปัญหาสิ่งต่างๆ					
15) การลดเส้นแบ่งระหว่างความเป็นสาธารณะ และความเป็นส่วนตัว					

3.7 ความเชื่อถือในการเมือง

คุณเห็นด้วยกับข้อความดังต่อไปนี้ในระดับใด

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ความคิดเห็นต่อระบอบประชาธิปไตย และรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย					
1. ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดี เพราะเน้นการให้สิทธิและเสียงแก่ประชาชนทุกคนมากกว่าระบอบอื่นๆ					

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2. รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยประกอบด้วยบุคคลที่ต้องการทำงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก					
3. รัฐบาลในระบบรัฐสภาที่มีองค์การอิสระคอยตรวจสอบ มีการบริหารงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบ					
4. รัฐบาลปัจจุบันมีการกำหนดนโยบายในการบริหารงานที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก					
5. คุณเชื่อว่ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะบริหารประเทศได้ดี และพัฒนาประเทศไทยในแนวทางที่เกิดประโยชน์กับพลเมืองโดยรวม					
ความคิดเห็นต่อรัฐบาลชุดปัจจุบัน					
6. คุณเชื่อว่ารัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้บริหารประเทศเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนมากกว่าผลประโยชน์ของพวกเขา					
7. คุณเชื่อว่ารัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความรู้ความสามารถในการบริหารประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า					
8. คุณเชื่อว่าคณะรัฐมนตรี (ในรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) มีความซื่อสัตย์และไว้ใจได้					
9. คุณเชื่อว่ารัฐบาลชุดปัจจุบัน มีการนำเงินภาษีของประชาชนไปใช้ในการบริหาร และแก้ไขปัญหาของประเทศ					
10. คุณเชื่อว่ารัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ไม่มีการแทรกแซงหรือทำลายกลไกตรวจสอบรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ					

3.8 ความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม

1. ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาคุณเคยเข้าร่วม (เป็นสมาชิก เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม) ชมรม กลุ่มหรือองค์กรทางสังคม เช่น กลุ่มทางศาสนา กลุ่มดนตรี หรือกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มพัฒนาชุมชน มากน้อยเพียงใด

___ (1) เข้าร่วมมากกว่า 3 กลุ่มขึ้นไป ___ (2) เข้าร่วมเพียง 1-2 กลุ่ม
___ (3) ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มใดเลย

2. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา คุณได้ทำงานร่วมกับคนอื่นในชุมชนหรือสังคมที่คุณอยู่ ในการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น เป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม บริจาคโลหิตให้กับหน่วยรับบริจาคโลหิต หรือ ทำความสะอาดถนนหลังเหตุการณ์ชุมนุมประท้วง บ้างหรือไม่

___ (1) เป็นประจำ ___ (2) บ่อยครั้ง ___ (3) เป็นบางครั้ง ___ (4) ไม่เคยเลย

3. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา คุณได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือสังคมที่คุณอาศัยอยู่ เช่น กิจกรรมตักบาตรร่วมกัน ในวันพระ กิจกรรมจุดเทียนชัยถวายพระพร หรือ งานเทศกาลต่างๆ บ่อยแค่ไหน
 ___ (1) เป็นประจำ ___ (2) บ่อยครั้ง ___ (3) เป็นบางครั้ง ___ (4) ไม่เคยเลย
4. เมื่อคุณประสบปัญหาต่างๆ ในชีวิต เช่น ประสบภัยน้ำท่วม มีญาติเจ็บป่วยต้องการการบริจาคนเลือด ขาดแคลนอาหารหรือเครื่องนุ่งห่ม คุณเคยได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่นในชุมชน หรือสังคม บ้างหรือไม่
 ___ (1) ทุกครั้ง ___ (2) บ่อยครั้ง ___ (3) เป็นบางครั้ง ___ (4) ไม่เคยเลย
5. เมื่อคุณได้รับความช่วยเหลือไม่ว่าจากใครก็ตาม คุณคิดอย่างไร
 ___ (1) เห็นความดีและจะช่วยเหลือตอบแทนเมื่อมีโอกาสทันที
 ___ (2) ระลึกถึงความดีของบุคคลดังกล่าว ___ (3) กล่าวขอบคุณก็เป็นการเพียงพอแล้ว
 ___ (4) เฉยๆ
6. คุณคิดว่าคนในสังคมปัจจุบันอยู่ร่วมกันในลักษณะใด
 ___ (1) มีน้ำใจต่อกันและพึ่งพาอาศัยกัน
 ___ (2) ช่วยเหลือกันเฉพาะเมื่อเกิดปัญหาหรือประสบภัยพิบัติที่รุนแรง
 ___ (3) ต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวกัน
 ___ (4) คอยเอาเปรียบและแสวงหาผลประโยชน์จากคนอื่นตลอด
7. คุณคิดว่าความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม และระดับการศึกษา ในสังคมหรือชุมชนที่คุณอาศัยอยู่นั้น นำไปสู่ปัญหาระหว่างกลุ่มคนในสังคม/ชุมชน มากน้อยเพียงใด
 ___ (1) มีผลมาก ___ (2) ปานกลาง ___ (3) มีผลน้อย ___ (4) ไม่มีผล
8. คุณคิดว่าสังคม/ชุมชนที่คุณอาศัยอยู่มีความแตกต่างของความคิดทางการเมืองและสังคมระหว่างกลุ่มคนในสังคมมากน้อยเพียงใด
 ___ (1) มีความแตกต่างกันมาก ___ (2) ปานกลาง ___ (3) มีความแตกต่างน้อย
 ___ (4) ไม่มีความแตกต่าง
9. คุณคิดว่าความแตกต่างของความคิดทางการเมืองและสังคมนี้ นำไปสู่ปัญหาระหว่างกลุ่มคนในสังคม/ชุมชน มากน้อยเพียงใด
 ___ (1) มีผลมาก ___ (2) ปานกลาง ___ (3) มีผลน้อย ___ (4) ไม่มีผล
10. คุณให้การยอมรับ และปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ และข้อบังคับต่างๆ ของสังคม มากน้อยเพียงใด
 ___ (1) เชื่อถือและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ___ (2) เชื่อถือและปฏิบัติตามเป็นส่วนใหญ่
 ___ (3) เชื่อถือและปฏิบัติตามเป็นบางครั้ง ___ (4) ไม่เชื่อถือและปฏิบัติตามเลย

11. หากมีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชนหรือสังคมที่คุณอยู่ คุณและคนในชุมชนมีแนวโน้มจะร่วมมือกันในการพยายามแก้ไขปัญหานั้นหรือไม่
- ___ (1) มีแนวโน้มเป็นอย่างมากที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหา
- ___ (2) มีแนวโน้มที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาคอควร
- ___ (3) ดูเหมือนว่าไม่มีแนวโน้มที่จะร่วมมือกัน
- ___ (4) ไม่ให้ความสนใจต่อปัญหานั้นเลย
12. คุณเคยแจ้งตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่รัฐ เมื่อคุณพบเห็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขในชุมชนหรือสังคม บ้างหรือไม่
- ___ (1) เป็นประจำ ___ (2) บ่อยครั้ง ___ (3) เป็นบางครั้ง ___ (4) ไม่เคยเลย
13. คุณเคยจุดประกายความคิด ให้ความรู้ ข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาคอร์ปชั่นของนักการเมืองและรัฐบาลกับคนอื่น บ้างหรือไม่
- ___ (1) เป็นประจำ ___ (2) บ่อยครั้ง ___ (3) เป็นบางครั้ง ___ (4) ไม่เคยเลย
14. คุณติดตามข่าวสารที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคมของคุณมากน้อยเพียงใด
- ___ (1) เป็นประจำ ___ (2) บ่อยครั้ง ___ (3) เป็นบางครั้ง ___ (4) ไม่เคยเลย
15. คุณพบปะพูดคุยกับคนในกลุ่ม ชุมชน หรือสังคมแวดล้อมตัวคุณ มากน้อยเพียงใด
- ___ (1) เป็นประจำ ___ (2) บ่อยครั้ง ___ (3) เป็นบางครั้ง ___ (4) ไม่เคยเลย

3.9 สำนักพลเมือง

คุณมีความคิดเห็นต่อข้อความดังต่อไปนี้ในระดับใด

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ประชาชนทุกคนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีหน้าที่ที่จะต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
2. ประชาชนควรมีการติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล					
3. ถ้าคุณเห็นว่านักการเมืองกระทำการที่ไม่ถูกต้องตามจริยธรรม เช่น หลีกเลียงภาษี คุณจะแสดงการคัดค้านพฤติกรรมดังกล่าวออกมาในที่สาธารณะอย่างเปิดเผย เช่น ประท้วง หรือร่วมลงชื่อคัดค้าน					
4. การตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล นอกเหนือจากเป็นหน้าที่ของฝ่ายค้านแล้ว ยังเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน					

ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5. คุณคิดว่าการรวมตัวกันของประชาชนเพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์สาธารณะ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน เช่น การรวมตัวกันต่อต้านโครงการขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง					
6. เมื่อคุณได้รับข่าวสารรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทย คุณพร้อมที่จะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ร่วมปฏิบัติ					
7. ถ้าชุมชนหรือสังคมมีปัญหาเกิดขึ้น คุณจะอาสาเข้าร่วมเพื่อแก้ปัญหานั้นเท่าที่จะทำได้					
8. การแก้ไขปัญหาของประเทศเป็นหน้าที่ของรัฐบาล และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) คุณไม่จำเป็นต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากคุณได้เลือกตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศแล้ว					

ส่วนที่ 4 ลักษณะทางประชากร

คำชี้แจง โปรดให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของคุณในข้อต่อไปนี้

- อายุ _____ ปี
- เพศ _____ (1) ชาย _____ (2) หญิง _____ (3) ไม่ระบุ
- คุณกำลังศึกษาอยู่ในระดับใด
 _____ (1) มัธยมศึกษาตอนปลาย _____ (2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น/ปวช.
 _____ (3) อนุปริญญา/ปวส. _____ (4)ปริญญาตรี
 _____ (5) ปริญญาโท หรือสูงกว่า _____ (6) จบการศึกษาแล้ว/ทำงาน
- คุณกำลังศึกษา / จบการศึกษาจากสาขาวิชาใด _____
- รายได้ต่อเดือนโดยประมาณ
 _____ (1) ต่ำกว่า 5,000 บาท _____ (2) 5,001 – 10,000 บาท
 _____ (3) 10,001 – 15,000 บาท _____ (4) 15,001 – 20,000 บาท
 _____ (5) มากกว่า 20,000 บาท

- ขอขอบคุณค่ะ -

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพิมลพรรณ ไชยนันท์ เกิดเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2525 เป็นชาวจังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เกียรตินิยมอันดับ 2 จากคณะจิตวิทยา สาขาอุตสาหกรรมและองค์กร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และปริญญาโท สาขาวารสารสนเทศ จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยนักวิจัย ศูนย์ศึกษานโยบายสื่อ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย